

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

34'üncü Toplantı

10 Temmuz 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyon üyeliğine seçilen Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya Başkanlık Divanı adına "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin belediyeleri ilgilendiren kısımları için Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunduğu ilişkin açıklaması

2.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, verdikleri Anayasa'ya aykırılık önergelerine, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına ve görüşülen (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesine ilişkin açıklaması

Sayfa

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2266)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

34'üncü Toplantı

10 Temmuz 2024 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.03'te açılarak beş oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyon üyeliğine seçilen Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya Başkanlık Divanı adına "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklama yaptı.

Antalya Milletvekili Cavit Arı, (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin belediyeleri ilgilendiren kısımları için Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunduğuna,

Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, verdikleri Anayasa'ya aykırılık önergelerine, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına ve görüşülen (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesine,

İlişkin açıklama yaptı.

İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2266), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin,

(2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin Anayasa'nın 87 ve 161'inci maddesi hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasına,

(2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin Anayasa'nın 87 ve 161'inci maddesi hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasına,

İlişkin önergesi yapılan oylama sonucunda kabul edilmedi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından toplantıya saat 00.25'te son verildi.

10 Temmuz 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.03

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahipleri, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın çok değerli temsilcileri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 34'üncü Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyon üyeliğine seçilen Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya Başkanlık Divanı adına "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gündemimizde (2/2266) esas numaralı İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Sayın milletvekilleri, Sayın Yaşar Kırkpınar'a konuşması için söz vereceğim ancak öncesinde, İYİ Parti Grubundan Komisyon üyemiz Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Mustafa Gürban Komisyon üyeliğinden ayrılmış, yerine Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta Komisyon üyesi olarak seçilmiştir. Kendisine Komisyon Başkanlık Divanı adına hoş geldiniz diyorum, Sayın Gürban'a da Komisyon çalışmalarına katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, teklif sahibinin sunumuna geçmeden önce, Komisyon salonunda bulunan kurum temsilcilerinin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum Bakan Yardımcılarımızdan başlamak üzere.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya başladılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Basın mensupları, görüntünüzü aldınız; lütfen, yavaş yavaş salondan ayrılalım, milletvekilleri göremiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Efendim, kalsın basın mensupları, teklifte gizleyecek bir şeyiniz mi var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yazılı basın burada Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Görüntülü de olsun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sen göremiyorsun diye yapıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayır, gizleyecek bir şeyiniz mi var yani, tekliften utandığınız bir şey mi var? Yazılı, görsel...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kamuoyuna dağıtıldı Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz canlı yayın yapacağız, merak etmeyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sizin yerinize müdahalemiz yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kamuda nasıl tasarruf ediyorsunuz, ne yapıyorsunuz herkes görsün.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hiç merak etmiyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kim tasarruftan yana, kim şatafattan yana, kim israftan yana, bütün memleket görsün.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya devam ettiler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, bürokrat arkadaşlarımız tanıttı mı kendisini? Sanırım başka tanıtmayan yok.

Şimdi teklifin müzakerelerine geçeceğim.

Sayın Arı, söz talebiniz mi var? Sayın Arı, teklifin müzakerelerine geçiyorum, mikrofonunuzu görüyorum da...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, usul üzerinde söz talep etmek üzere basmıştım, siz görmediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, özür diliyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Estağfurullah.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli milletvekilleri, Sayın Yaşar Kırkpınar’a...

CAVİT ARI (Antalya) – Ama Sayın Başkanım, usul üzerinde söz talep ettim “Niye talep ettiniz?” diye sormuyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama “Tamam.” dediniz, geçti.

CAVİT ARI (Antalya) – Hayır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, istiyorsanız açayım usul üzerinde tartışma.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin belediyeleri ilgilendiren kısımları için Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunduğuna ilişkin açıklaması

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, bu düzenlemenin şöyle baktığımızda en temel nedenlerinden birinin tasarruf genelgesiyle ilgili olduğunu görüyoruz, özellikle de belediyelerin elini kolunu bağlamaya dönük bir operasyon olduğunu da çok açık bir şekilde herkes görebilir. Tasarruf genelgesiyle ilgili düzenlemeler yetmiyor, devamında genel aydınlatmalarla ilgili belediyelere ayrıca artan bir külfet getirilmekte. Birlikte değerlendirildiğinde, belediyelerin hizmetlerinin denetlenmesi, kısıtlanması, bir anlamda elinin kolunun bağlanması sonucunu yaratmakta; bu durum da son yerel seçim sonrasında, özellikle 412 belediyenin Cumhuriyet Halk Partisi tarafından alınmasıyla ortaya çıkan bir süreçtir. İşte, belediyelerin, halkın iradesiyle seçilmiş bir yerel yönetim organının yetkilerinin bu şekilde alınması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. O nedenle, tasarrufla ilgili belediyeleri ilgilendiren kısımlar ve diğer kısımlar Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunduğumu kayda geçirmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2266) (*)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi Sayın Yaşar Kırkpınar’a döneceğim.

Evet, Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Evet, teşekkür ediyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok Değerli Başkanı, değerli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakan Yardımcılarım, kıymetli bürokratlar, basınımızın çok değerli mensupları; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 32 maddeden oluşan kanun teklifimizin geneli üzerindeki görüşmelerimize başladık. Bu kanun teklifimizin ülkemize, ülke insanımıza hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Sağlayacağınız katkılardan dolayı şimdiden hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kanun teklifimize geçmeden önce, genel olarak birkaç hususla ilgili, özellikle ekonomiyle ilgili birkaç cümle ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, enflasyon, bütün ekonomilerin en önemli problemi. Gerek gelişmiş ekonomiler gerekse gelişmekte olan ekonomilere baktığımızda özellikle euro bölgesi ve ABD’ye baktığımızda da bu sorunu görebiliyoruz. Dünyada pandemiyle başlayan, yine Ukrayna-Rusya savaşıyla devam eden bir süreç var. Ülkemize baktığımızda, bu küresel etkilerin dışında 11 vilayetimizi de kapsayan depremin etkisi, yine çalışma hayatıyla ilgili yapmış olduğumuz düzenlemeler, terör ve doğal afetler, tüm bu gelişmelere baktığımızda ekonomimiz üzerinde ciddi bir yük oluşturduğunu görebiliyoruz. Bu etkenler fiyat istikrarının bozulmasına ve enflasyonun yukarı doğru ivmelenmesine yol açıyor. Dolayısıyla, arz talep dengesinin de olumsuz yönde etkilendiğini rahatlıkla görebiliyoruz. Gerek ulusal kaynaklı gerekse küresel kaynaklı bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için ekonomi yönetimimiz ciddi tedbirler alarak bu durumu ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemeler yaptı ve yapıyor. Atılan bu adımlar On İkinci Kalkınma Planı’mıza ve orta vadeli programımızla uyumlu bir şekilde seyrediyor. Burada, tabii ki, birinci hedefimiz kalıcı refahı sağlamak; bunun için de sıkı para ve maliye politikası uygulanıyor, bu durumu yapısal reformlarla da destekliyoruz. Yine, bu kapsamda bir yıllık neticeye baktığımızda programın çok iyi bir şekilde çalıştığını söyleyebiliriz.

İşte, buradan hareketle bu teklifimizle neyi amaçlıyoruz, onu da ifade etmek isterim. Mali disiplini güçlendirmek amacıyla uygulamaya konulan maliye politikası çerçevesinde kamuda tasarrufların artırılması, tasarruf kültürü ve bilincinin yaygınlaştırılması ciddi bir şekilde önem arz ediyor. Bu bağlamda, kamuda tasarruf anlayışına riayet edilmesi ve kaynakların rasyonel bir şekilde kullanımı elbette bir gereklilik arz ediyor. Yine, bu kapsamda, teklifle, öncelikle kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanımının sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması, bunun yanı sıra bazı kanunlarda değişiklik ve düzenlemelerin de hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Yine, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir kısım kanunlarla ilgili de düzenlemeler yapıyoruz.

Kanun teklifimize baktığımızda, özellikle 1’inci maddede, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 563’üncü maddesinde Türk Standartları Enstitüsünün gelirleri arasında sayılan genel bütçeden yapılacak hazine yardımları, Anayasa Mahkemesinin bu düzenlemeyi iptal etmesi üzerine mahkemenin iptal gerekçesini de dikkate alarak, TSE’nin kuruluş kanunu olan 132 sayılı Kanun’a dercedilmesinin sağlanması amaçlanıyor bu maddeyle.

(*) (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Diğer bir maddeye baktığımızda, 2918 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde tanımlanan taşıt ve iş makinelerinin bütüncül ve hızlı bir şekilde satışının gerçekleştirilmesi konusunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığının yetkilendirilmesini bu maddeyle öngörüyoruz. Bu şekilde idareler adına yapılan satışların bedellerinden satış masrafı düşürüldükten sonra yine kalan tutarın ilgisine göre genel bütçeye ya da ilgili kamu kurum ve kuruluşların bütçesine gelir kaydedilmek üzere aktarılmasını amaçlıyoruz.

Diğer bir maddeye baktığımızda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'ı kapsamında, ülkemize doğrudan yatırım yapan yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin, yatırım teşvik belgelerine istinaden uygulananlara benzer bir şekilde damga vergisinden istisna tutulmasını bu maddeyle amaçlıyoruz.

Diğer bir maddede, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun ek 207'nci maddesinin Anayasa Mahkemesinin (E:2022/81) ve (K:2023/153) sayılı kararıyla iptal edilmesi üzerine kadro cetvellerinin de kanunun ekinde yer alması amaçlanıyor, bu madde bunu düzenliyor.

Diğer bir maddemize baktığımızda, BOTAŞ borçlarının mahsuplaşma suretiyle terkinine ilişkin bu maddeyle, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin doğal gaz ithalatından kaynaklanan her türlü vergi, fon ve paylar ile yine idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının, Hazine'den görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilmesine yönelik olarak bir düzenleme yapıyoruz. Böylelikle şirketin nakit yönetiminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amaçlanıyor.

Değerli arkadaşlar, 6'ncı ve 7'nci maddelerimize baktığımızda, burada, Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, BOTAŞ tarafından yapılacak her türlü doğal gaz alımları istisnalar arasında sayılmaktaydı. Yine, Anayasa Mahkemesi bu istisna düzenlemesini anlamlı bulmakla birlikte, buna ilişkin herhangi başka bir usule bu kanunda yer verilmemesini Anayasa'ya aykırılık gerekçesi saymış ve bu anlamda bu düzenlemeyi de iptal etmişti. Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi de dikkate alınmak suretiyle, istisna düzenlemesine 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde tekrar yer verilmekte. Bu, ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerini güvenceye almak üzere usul ve esas belirleme konusunda Ek 11'inci maddede yapılan düzenlemeyle Cumhurbaşkanını yetkilendirilmektedir.

Diğer bir maddemize baktığımızda, enerji arz güvenliğinin temini hususunda önemli ve kritik görevler üstlenen, petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetlerini ve bu faaliyetlere yönelik yatırımlarını süratle gerçekleştirme zorunluluğu bulunan BOTAŞ'ın, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına sağlanan istisnalardan bağlı ortaklıklarını da kapsayacak şekilde yararlanabilmesi amacıyla bir düzenleme yapılmıştı. 4734 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinde yer almakta iken iptal edilen hüküm, Anayasa Mahkemesinin yine iptal kararı ve gerekçesi de dikkate alınmak suretiyle, bu madde içerisinde, bunu da yeniden düzenliyoruz.

Diğer bir maddemiz, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükûmeti veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılıyatırımı programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana hazine geri ödeme garantisi verilmesine ilişkin bir kanun maddesi düzenliyoruz. Hazine ve Maliye Bakanına bu anlamda yetki verilmesini ve bu madde uyarınca verilen hazine geri ödeme garantileri kapsamında doğacak hazine alacakları hakkında ise yine 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasını burada amaç olarak ifade etmek isterim.

Diğer bir maddede, 6741 sayılı Kanun kapsamında kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç etme konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesini amaçlayan bir kanun maddesi düzenliyoruz.

Yine, başka bir maddede, sadece araç dışından şarj edilebilen hibrit elektrikli araçlardan, yine birleştirilmiş kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında ve birleştirilmiş elektrikli motor menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan, ayrıca motor silindir hacmi 1.800 santimetreküpü geçmeyenlerin motor silindir hacmi ve matrah eşiklerine göre ÖTV oranlarının ayrıca belirlenmesini amaçlıyoruz.

Diğer bir maddemize baktığımızda, Petrol Piyasası Kanunu’nun 9’uncu maddesinin amacına uygun olarak, sadece trafiğe çıkması zahmetli veya sınırlandırılmış olan iş makineleri, yüksek istiap haddine sahip kamyon ve benzeri, fabrika, şantiye ve ocaklarda çalışan araçlar ile kamu kurum ve kuruluşlarının araçlarına istasyon dışı ikmal hakkı verilmesi yönünde bir düzenleme yapılıyor. Burada bir düzenleme, kapsam daraltılması söz konusu. Burada amaç, mali usulsüzlük ve belirsizliklerin önüne geçmek üzere de istasyon dışında gerçekleştirilen satışların teslimlerinde, akaryakıtın alıcı deposuna taşınması veya taşıtırılmasının bayilik lisansına sahip satıcı tarafından gerçekleştirilmesini düzenliyoruz.

Diğer bir maddeye baktığımızda, tasarruf tedbirlerinin uygulanmasının denetlenmesine ilişkin madde ise, kamuda uygulamaya konulan tasarruf tedbirlerinin etkin bir şekilde uygulanmasına katkı sağlaması amacıyla, bu alandaki uygulamalara yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı veya idarelerince yapılacak izleme ve denetim sonucunda tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilenlere disiplin cezasının verilmesi ve yapılan iş ve işlemlerin sonuçlarının da idarece Cumhurbaşkanlığına bildirilmesi bu maddeyle öngörüldüğü.

Yine, 14’üncü ve 15’inci maddelere baktığımızda, burada, il özel idareleri aracılığıyla yapılan yatırımlara ilişkin maddeler düzenleniyor. Bakanlıklar ve diğer merkezî idare kuruluşlarının il özel idareleri aracılığıyla yapılacak yatırımlar karşılığı kaynak transferlerinin, avans ödemeleri hariç olmak üzere hak ediliş raporlarına göre yapılması zorunluluğu getirilmekte ve 5302 sayılı Kanun’a eklenmekte olan geçici maddeyle de hâlihazırda daha önce il özel idarelerine aktarılmış olan kaynakların iadesi ve bütçeleştirilmesine ilişkin hususları da yine bu maddelerde düzenliyoruz.

Değerli milletvekilleri, Gelir İdaresi Başkanlığı kadrolarında görev yapan ve Başkanlığın toplam personel sayısının yaklaşık yüzde 73’ünü oluşturan gelir uzmanları ve uzman yardımcılarının görev ve sorumluluklarıyla ilgili 5345 sayılı Kanun’da bir düzenleme yapılıyor.

Yine, başka bir maddeye baktığımızda, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’da yapılan bir düzenleme var. Bu düzenlemeye göre, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen serbest avukatların 5549 sayılı Kanun kapsamında yükümlü sayılmasına ilişkin ibare, iptal gerekçeleri de dikkate alınmak suretiyle bu maddemizde yeniden düzenleniyor.

Diğer bir madde de, Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin olarak idari yargıya başvuru yapılabilmesine yönelik bir düzenlememiz söz konusu.

22’nci maddeye baktığımızda, İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’da yapılmakta olan bir düzenleme söz konusu. Burada, bu maddede, deprem bölgesinde depreme dayalı olarak nüfusu azalan belediyeler için, bu kanun uyarınca yine nüfus esas alınarak genel bütçeden yapılacak pay dağılımında, 2023 yılı nüfusu esas alınarak deprem sebebiyle nüfusu azalan belediyelerin genel bütçeden alacakları payın azalmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, 23, 24, 25 ve 26’ncı maddelerle, Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun’un uygulanması, görev ve yetkisinin Strateji ve Bütçe Başkanlığına tevdi edilmesi dolayısıyla bu kanundaki kurumsal atıflar değiştirilmekte ve düzenlenmekte. Devlet Destekleri Bilgi Sistemi’ne ilişkin yetkiler bu Başkanlığa verilmekte. Ülkemizde uygulanan devlet yardımlarının etkin

bir şekilde izlenmesi ve etkilerinin değerlendirilebilmesi için, yardımla ilgili verileri belirli kurallar dâhilinde toplanabilmesi, paylaşılabilmesi ve devlet yardımının Devlet Yardımları İzleme Sistemi'ne aktarılabilmesinin teminine yönelik bu maddelerde düzenlemeler yapıyoruz.

Diğer bir maddeye baktığımızda, faaliyetlerini kalkınma ve yatırım bankası olarak sürdüren İller Bankası Anonim Şirketinin yerel yönetimlere uygun faizli ve uzun vadeli finansman desteğini ve likidite döngüsünü kendi öz kaynaklarıyla sağlamakta ve hâlihazırda kanuni sermaye tavanına ulaşmış olup bu desteğin ve finansman süreçlerinin düzenli devam edebilmesi amacıyla sermaye tavanının artırılmasını bu maddeyle amaçlıyoruz.

Diğer bir maddemize baktığımızda, yine, genel aydınlatma giderlerine ilişkin bir madde. Mahallî idarelerin vergi gelirleri payında 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılan kesinti oranlarının yeniden düzenlenmesini bu maddeyle öngörüyoruz.

Tabii, bu maddenin ayrıntısına baktığımızda, büyükşehir belediyeleri ve diğer belediyeler mücavir alanlarında 2014 yılından bu yana yüzde 10 olarak uygulanan bu kesintilerin yüzde 5'lik kanuni oranla yüzde 15'e ve yine, bu sınırlar dışında ilgili il özel idarelerinde 2014 yılından bu yana yüzde 20 olarak uygulanan bu oranın yüzde 10'luk kanuni oranıyla yüzde 30'a çıkarılması öngörülüyor.

29'uncu maddeye baktığımızda, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek 32'nci maddenin dördüncü fıkrasında, yardımcılık dönemi dâhil vergi müfettişi olarak en az on yıl çalışan, yeterli sonrası dönemde en az üç yıl performans değerlendirmesine tabi tutulan ve yapılan performans değerlendirmesinde de başarılı olanların vergi başmüfettişi kadrolarına atanmaları konusunda mevzuattan kaynaklı bu şekilde ortaya çıkan mağduriyetlerin düzenlenmesine yönelik bir kanun maddesi düzenliyoruz.

Yine, 30'uncu maddemizde ise kurul üyeliği ücretlerine ilişkin olarak, hâlihazırda 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, yönetim kurulu, denetim kurulu ve benzeri organlarda görev alan memurlara ve diğer kamu görevlilerine tek bir yerden ödeme yapılabilmektedir. Söz konusu düzenlemenin kapsamı genişletilmekte ve ödenecek ücretlere de bir üst sınır getirilmektedir. Ayrıca, mevcut uygulamada olduğu gibi tek bir görev için tek bir yerden ödeme yapılması da devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, böylelikle, özel veya kamu ayrımı gözetmeksizin her türlü statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim ve denetim organlarında görev alan her statüdeki kamu görevlilerine, belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclis üyeleri de dâhil olmak üzere, kurum içi ve kurum dışı ayrımı da yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılmasını sağlayan bir madde düzenliyoruz.

Değerli milletvekilleri, çok Saygıdeğer Başkanım; kanunun geneliyle ilgili söylemek istediğim, ifade etmek istediğim mevzular bunlardan ibaret.

Özellikle, maddelere geçtiğimizde, yine maddeler üzerinde ayrıntılı olarak görüş ve düşüncelerimizi ifade edeceğimizi belirtiyor, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Kırkpınar.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki müzakerelere geçeceğiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Başkanım, tek bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Gürer, müsaade edin lütfen.

Öncelikli olarak siyasi parti grubu sözcülerine, sonrasında Komisyon üyesi milletvekillerine ve sonrasında Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekillerine söz vereceğim, sonrasında da maddelerin müzakerelerine geçeceğiz.

Sayın Güner, sözcülere geçmeden önce bir soru-cevap yapmıyoruz, sıranız gelince söz vereceğim size.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Soru-cevap değil, anlaşılması için, ona göre hazırlık yapmak için soruyorum. Şimdi, bu Özelleştirme İdaresi araç satışına hurda araçlar dâhil mi, dâhil değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – “Hurda araçlar dâhil mi, dâhil değil mi?” Hurda araçlar dâhil değil herhâlde, bilmiyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çünkü o Makina Kimya Endüstrisi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, ona göre hazırlık yapsınlar.

Değerli arkadaşlar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Madde görüşmelerinde...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kırkpınar, bir de maddeyle ilgili yaptığın çalışma için tebrik ederim, bir milletvekili üç yılda böyle bir kanun hazırlar, üç yıldır iyi çalışmışsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kırkpınar’ı Sayın Güner de tebrik etti.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Kırkpınar çalışandır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İlk kanun teklifi ama.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İşte, üç yıl çalışmış.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2018’den beri çalışıyor. Geleceği öngörmüş, çalışmış, yapmış bunu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, lütfen, Sayın Türel konuşuyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarımız ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, bir şey var bu Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmaları içinde, o hiç değişmiyor -biz konuşuyoruz, bazen usul üzerinde, diğer konularda- bu torba kanunlar gelmeye devam ediyor. Biz bu torba kanundan ne zaman kurtulacağız? Yani bu sistem, torba kanun çalışması son derece yanlış bir çalışma sistemi. Bakın, burada bir sürü ilgisiz birazdan rakamları vereceğim kanunu konuşuyoruz yani bunların kendi bütünlüğü içinde konuşulma ihtiyacı var. O kanunda burada bir değişiklik yapıp ilgili kanuna götürdüğünüz zaman, o kanunun bütünlüğü içinde belki gerekli olan bir şeyi burada başka bir bağlamda tartışmaya başlıyoruz. Böyle bir çalışma sistemi yok arkadaşlar. Lütfen Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Plan ve Bütçe Komisyonu olarak bu çalışma sistemine itiraz edelim. Komisyonumuza bunun bu şekilde gelmesi doğru değil; bunu Meclis Başkanlığına da ayrıca iletiyoruz, iletteceğiz tekrar. Defalarca söylememize rağmen bu torba kanun sistemiyle önümüze gelmeye devam ediyor, bu son derece yanlış.

Bakın, 32 maddeden oluşan bu kanun teklifi 17 kanunda ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapıyor. Temelde, kamuoyunda tasarruf tedbirleri olarak bilinen, onunla ilgili olan bir düzenleme olarak önümüze geldi ama ben bakıyorum, direkt olarak ilgilendiren 3 madde var; madde 2, madde 3, madde 30, dolaylı olarak da madde 14, 15, 28 belki konulabilir yani aslında baktığımız zaman tasarrufla ilgili, tasarruf tedbirleriyle ilgili bir şey yok burada. İçinde 6 madde var Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümlerle ilgili, onu da hep söylüyoruz; bu “Cumhurbaşkanlığı

hükümet sistemi” denilen ucube hükümet sistemi tarafından Türkiye’nin yönetilmesi, birçok şeyin Cumhurbaşkanı kararlarıyla yönetilmeye çalışılması sonucunda önümüze gelen şeyler, yapılan düzenlemeleri burada yeniden kanuni olarak düzenliyoruz yani böyle bir sistematik yok.

Yani kanun yapmak demek, yaptığımız kanunların sadece bugünü değil geleceği de kapsaması, geçerli olması, genel ve soyut ilkeler içermesi gerekiyor. Burada Cumhurbaşkanı kararıyla yapılan düzenlemeler var, iptal olmuş, AYM... Gene bir kısım düzenlemeler var kanunda, bunlar değişiyor. Yani âdeta, baktığımız zaman, AKP iktidarlarının bu Anayasa’ya uymama, Anayasa Mahkemesi kararlarına uymama yönünde bir şeyi var. Buraya getirip bunu burada bir kanun olarak düzenlememiz konuyu çözmez çünkü tekrar Cumhurbaşkanı kararlarıyla düzenlenmeye devam ediliyor hukuki sistem; bu son derece yanlış. İçinde Hazine ve Maliye Bakanlığının teşkilat yapısıyla ilgili 3 madde var, devlet yardımlarıyla ilgili 4 madde var, BOTAŞ’la ilgili maddeler var yani âdeta, tamamen, dediğim gibi bir torba kanun.

Şimdi, bu da tabii, tasarruf tedbirleriyle ilgili olduğu, paketle ilgili olduğu söylendiği için konuşmak lazım. İki ay oldu; tam adını söyleyeyim, kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi çıktı iki ay oldu ama o zaman da söyledik, şimdi de söylüyoruz; dağ fare doğurdu diyoruz, ortada hiçbir şey yok. Bu pakette, çıkmış olan iki ay önceki pakette ciddi hiçbir tasarruf yok; verimlilik hiç yok; bu önümüze gelende de herhangi ciddi bir düzenleme yok tasarrufa ilişkin olarak. Eğer gerçekten ekonomi yönetimi iyi gidecekse tabii ki kamunun tasarruf yapması gerekir ama biz anlıyoruz ki algı yönetimiyle işi götürmeye çalışan, yapıyormuş gibi yapan ya da yapıyormuş gibi yapmaya çalışıp da bir biçimde her şeyi sanki düzenli, iyi bir biçimde düzenliyormuş gibi davranan bir siyasi iktidar var; bunu kabul etmiyoruz, bu doğru değil. Biz de elbette devletin, ülkenin iyi yönetilmesini istiyoruz, ekonomi yönetiminin.

Bakın, bir kere şunu söyleyeyim tasarruf paketiyle ilgili: Daha önceki senelerde çıkan tasarruf paketlerinin hemen hemen benzeri ama o dönemde de gördük, çıkan tasarruf paketleri büyük ölçüde uygulanmadı.

Diğer taraftan, burada bu tasarruf paketinde ve şimdi önümüze gelende de vergilerle ilgili hiçbir düzenleme yok. Bakın, vergi konusu, vergi adaleti konusu bugün Türkiye’nin en can alıcı konusu. Bugün ülkede yaşanan, milyonlarca insanın canını yakan, milyonlarca insanı yoksullaştıran bir süreç var ve bu konuda yirmi iki yılda atılmış hiçbir adım yok; burada da yok, tasarruf paketinde. Hani, vergi harcamaları, vergiye ilişkin bir şeyler gelecekti; yok. 2023 yılında bütçe açığı 1 trilyon 375 milyar lira; vergi harcamaları yani istisna, muafiyet ve indirim nedeniyle 1 trilyon 477 milyar, daha fazla. 2024 yılında bütçe açığı 2,6 trilyon öngörülmüş, vergi harcaması 2,2 trilyon ki belki daha da yüksek gerçekleşecek çünkü 2023’te vazgeçilen vergiler 1 trilyon 477 milyar oldu ama bir önce bütçesinde o 994 milyar olarak öngörülmüştü; çok ciddi bir sapma var, yüzde 50’nin üzerinde, oranında bir sapma var.

Kamu-özel iş birliği modeline ilişkin hiçbir şey yok. Arkadaşlar, bu ciddi bir kara delik; döviz cinsinden yapılan ödemeler, geçiş garantileri, uçuş garantileri, hasta yatış garantileri; böyle bir sistem kabul edilebilir bir şey değil. Tasarrufsa bu tasarruf. Tasarrufu tabii ki kamu da yapacak, kamusuyla, özellikle yapılar ama burada bu köprülerden, otoyollardan her gün geçerken, hava alanlarında uçarken vatandaşlar cebinden tıkr tıkr para ödüyor; nerede tasarruf?

Kamu ihale sistemiyle ilgili hiçbir düzenleme yok tasarrufta, burada da yok. Kamu İhale Kanunu’nun 21/b maddesi “pazarlık usulü” ne oluyor? Nerede arkadaşlar, bunlar nerede? Burada yok. İki ay önce Tasarruf ve Verimlilik Paketi çıktı, ne denildi orada? Bir kısmı tasarruf genelgesiyle, bir

kısmı da kanunla belirlenecek. Önümüze bu kanun teklifi geleceği zaman -ki öncesinde böyle bir kanun teklifinin geleceği belliydi- orada dedik ki: Herhâlde bunlar burada düzenlenecek ama baktık hiçbir şey yok.

İsraf... İsrafla ilgili hiçbir şey yok arkadaşlar. Yani bugün bütçe gerçekleşme rakamına baktığımız zaman aynen devam ediyor kamudaki israf. Saraydan kaynaklanan harcamalar ne olacak? Uçak sayısı azalacak mı? Makam araçları... Tasarruf ve Verimlilik Paketi'nde deniliyor ki: "Kamu idarelerinde mükerrer yapılanmanın önlenmesi." İyi de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi zaten bu mükerrer yapılmayı yapan sistemin adı. Neyi ne yaptığını bilmediğimiz politika kurulları var, 9 adet politika kurulu var; ne yapıyor bunlar? Ofisler var, başkanlıklar var...

Kamuda çalışanlar... Bakın, tasarruf paketinin en ilginç noktalarından biri. Ciddi anlamda tasarrufu özellikle çalışanlar... Kamu çalışanları açısından personel servis hizmetleri kaldırılacak -savunma ve güvenlik hariç diye söylendi- sosyal tesisler satılacak, lojman kiralari artırılacak. Kamuda esnek ve uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi, kamuda yeni personel istihdamının emekli olanlarla sınırlandırılması üç yıl. İyi ama Türkiye'de atanmayı bekleyen öğretmenler, sağlık teknikerleri, gıda mühendisleri, ziraat mühendisleri, veterinerler, arkeologlar; o kadar çok grup var ki atanmayı bekleyen. E, kamu hizmetlerinin hem nicelik olarak hem nitelik olarak yeterli bir biçimde sağlanması bir devletin, bir hükûmetin göz önünde tutması ve yapması gereken en önemli ilkelerden, prensiplerden biridir.

Tasarruf paketinin büyüklüğünü de anlamadık. 100 milyar civarında denildi, 100-150 milyar civarında bir şey, toplam 11,1 trilyonluk bir bütçe olduğunu düşündüğümüz zaman yüzde 1 bile değil ve burada önümüze gelen bu torba kanun teklifinde buna ilişkin hiçbir şey yok; gelmesini beklerdik, yok bunlar. Burada yapılan yanlış birtakım düzenlemeler varsa onların ortadan kaldırılması gerekiyordu ama dediğim gibi, tasarruf paketi sadece bir algı yönetiminin bir parçası, sözde kamuda bir tasarruf yapıyormuş gibi kamuda gözüklüyor ama aslında ciddi bir tasarruf yok.

Şimdi, bakın, dün itibarıyla 3 büyük işçi sendikası konfederasyonu ortak açıklama yaptı. Bu önemlidir Türkiye açısından çünkü bugün Türkiye'de bölüşüm ilişkileri belki cumhuriyet tarihinde hiç görülmediği ölçüde bozulmuştur ve orada ortak birtakım açıklamalar var emekli maaş artışlarına ilişkin, asgari ücrete ilişkin, kamuda çalışan taşeronların kadroya alınmasına ilişkin, sendikal örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılmasına ilişkin, daha adaletli bir gelir dağılımı, yoksulluğun ortadan kaldırılmasına ilişkin ama burada bir şey yok, vergiye ilişkin hiçbir şey yok.

Şimdi, biz burada tasarruf görüşüyoruz ama şunu biliyoruz ki bütün toplumun gözü burada. Ne olacak? Acaba emekli için kök aylıklar taban aylık seviyesine çıkacak mı, refah payı gelecek mi, asgari ücrete zam olacak mı? Bugün Türkiye bununla oturup bununla kalkıyor ve biz burada önümüze gelen bir pakette bir şeyler konuşuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bunların Türkiye'nin gerçek sorunlarıyla ilgisi yok arkadaşlar. Lütfen, bakın, burada bu düzenlemelerin yapılma ihtiyacı var; bu konulara ilişkin önergelerimizi vereceğiz, desteklerinizi istiyoruz. Türkiye bu sorunları çözmek zorunda ve asgari ücret konusu, bakın, çok önemli. Asgari ücret sadece asgari ücreti değil, aynı zamanda birçok ücreti ve gelir seviyesini belirliyor. Örneğin, işsizlik yardımları asgari ücrete göre belirleniyor. Örneğin, genel sağlık sigortasından yararlanma koşulları -biliyorsunuz, brüt asgari ücretin üçte 1'inden az olmasıyla ilgili- o şekilde belirleniyor. Bütün, genel olarak şunu görüyoruz: Türkiye'de asgari ücret, adı üzerinde...

Dünyada asgari ücret çalışanların yüzde 4'ü, yüzde 5'i iken bizim ülkede neredeyse yarısı asgari ücretle çalışıyor ve ortalama ücretlerle üst üste gelmiş, asgari ücret ortalama ücret olmuş. Bu kadar eşitsizliğin olduğu bir yerde, önümüzde bir kanun teklifi var, bakıyoruz, hiçbir şey yok bunlarla ilgili.

Birkaç tane de düzenleme var, onlar üzerinde özellikle durmak istiyorum, sonra maddelerde de konuşacağız. Bakın, biri BOTAŞ'la ilgili madde, madde 5, BOTAŞ'ın görevlendirmeler nedeniyle bütçeden alacakları ile doğal gaz ithalatından kaynaklanan vergi borçları, işte, burada, idari para cezası, gecikme zamları birbirinden mahsup ediliyor. Bu, daha önce 2 kere kanunlaşmış, 2021 sonu ve 2022 sonunda fakat bu, bütçenin gayrisafilik ilkesine aykırı. 5018 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde diyor ki: "Tüm gelir ve giderler gayrisafı olarak bütçede gösterilir." Böyle bir mahsup işlemi olmaz.

Bakın, biz, önümüzdeki sene, işte, ekim ayında görüşmeye başlayacağız Komisyonunda 2025 yılının bütçesini, aynı zamanda iki yıl öncesinin kesin hesabını görüşeceğiz. Böyle bir mahsuplaşma yaptığınız zaman, bunları biz kesin hesapta göremeyeceğiz. Bu, Parlamentonun bütçe hakkının elinden alınmasıdır. Gelirlerin ve giderlerin ayrı ayrı muhasebeleştirilmesi gerekiyor, bu mahsup işlemi olduğu zaman biz bunu göremiyoruz. Biz, bırakın böyle bir mahsup işlemini, fon sistemine de karşı çıktığımızı defalarca söyledik çünkü ne oluyor fonda? Belli gelirleri belli giderlerin harcanmasına tahsis ediyorsunuz, özgülüyorsunuz. Burada ise baktığınız zaman ciddi bir Anayasa'ya aykırılık var. Bunun için ek bütçe getirmeniz gerekir, normalde bunu yapamazsınız. Geçmişte yapılmış olması bunun doğru olduğu anlamına gelmiyor. Bu, Anayasa'nın 161 ve 78'inci maddelerine aykırıdır.

Madde 10'da, kamu bankalarının sermaye artırımında kullanmak için Hazinesin Türkiye Varlık Fonu Anonim Şirketi İstikrar ve Denge Alt Fonuna ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi vermesine Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kınıyor. Hatırlarsanız, Türkiye Varlık Fonunun burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı sunuşta da bu konuyu çok tartıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Normal şartlar altında devlet elbette borçlanma yapabilir, devlet iç borçlanma senedi çıkartabilir ama neden bunun Türkiye Varlık Fonunun bir alt fonunda yapıldığını anlayabilmiş değiliz. Niye alt fonla yapıyorsunuz? Ve aynı zamanda, daha öncekilerde sermaye artırım yapıldı, daha önce kamu bankalarına buradan enjekte edildi sermaye ama Hazine ve Maliye Bakanı yetkili değildi. Şimdi, ilginç biçimde, Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kınıyor. Ne oldu, neden? Ben bunu anlayabilmiş değilim. Bir sıkıntı mı var? Ve ne kadara ihtiyacı var kamu bankalarının, ne kadarlık bir sermayeye ihtiyacı var, onun burada ayrıntılı biçimde açıklanması gerekiyor.

Ve şunu söyleyeyim: Biliyorsunuz, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 12'nci maddesinde -her sene zaten yer alır bu- "Bütçe başlangıç ödeneklerinin yüzde 3'üne kadar ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir." diyor. Hesabı yaptım, yüzde 3 yaklaşık 333 milyar liraya denk geliyor. Şimdi, burada, bu miktarı geçiyorsa eğer, geçecekse bu borçlanma, burada Anayasa'ya aykırılık oluşacak, 161 ve 87'ye çünkü yüzde 3'ü geçemezsiniz. Bütçe Kanunu'nun açık ve net bir hükmüdür bu. Şimdi, burada ne kadarlık bir borçlanma var? Sadece bu borçlanma yok, başka tarafta da devlet iç borçlanma senetleri çıkıyor.

Bakın, bu konular muğlak konular ve burada belirlenmiş değil. Bizim önümüze geldi, miktarı belli olmayan, boyutu belli olmayan bir konuda biz burada yetki veriyoruz.

Madde 28’de genel aydınlatma giderlerinin karşılanması için belediye ve il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak kesinti oranı 3 katına çıkartılıyor. Şimdi, büyükşehir belediyesi sınırları içinde yüzde 10’muş, yüzde 30’a çıkıyor; diğer il belediyelerinde yüzde 5’ten yüzde 15’e; il özel idareleri, bunların dışındaki belediyeler için yüzde 10’dan yüzde 30’a. Zaten Cumhurbaşkanının 2 kata kadar çıkarma yetkisi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir iki husus daha kaldı Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, madde gerekçesinde diyor ki: “Öngörülen düzenlemeyle, genel aydınlatmanın toplam maliyetinin merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki paylaşımının daha dengeli hâle getirilmesi.” El insaf! Bütün kamu hizmetlerini veren belediyeler arkadaşlar. “Daha dengeli hâle getirilmesi...” ne demek? Normal şartlarda merkezî yönetimden yerel yönetimlere daha çok kaynak aktarılmasına ihtiyaç var çünkü bütün temel kamu hizmetlerini götüren belediyeler; suyundan çöpüne, her şeye, baktığınız zaman, bunların hepsi belediyelerin görev ve yetkisi içinde.

Altında devam ediyor “Genel aydınlatmanın kamuya olan toplam maliyetinin daha kontrol edilebilir düzeylerde dengelenmesi amaçlanmaktadır.” Arkadaşlar, belediyelerin kaynakları zaten kısıtlı. Bu madde ölçülülük ve orantılılık yönünden doğru değil. Bakın, zaten rakamları Cumhurbaşkanı 2 katı kadar uyguluyordu, şimdi yüzde 10’du, Cumhurbaşkanı örneğin büyükşehir belediyesine yüzde 20 uyguluyordu, şimdi yüzde 30’a çıkartıyoruz, isterse Cumhurbaşkanı bunu 2 katına çıkarıp yüzde 60 olarak uygular. Ne demek arkadaşlar? Böyle bir şey olur mu? Yani bu da bu yetki de devam ediyor, hem 3 katına çıkarıyorsunuz hem de aynı zamanda Cumhurbaşkanının 2 katına kadar çıkarma yetkisi devam ediyor. Yani bu sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyeler değil tüm belediyeler için son derece yanlış bir uygulama, böyle tasarruf olmaz. Niye koyduğunuzu anlayabilmiş değilim. Belediyelerin elini kolunu bağlarsınız, yapmayın böyle bir şey. Bu madde kanun teklifinden çıkarılmalı, kesinlikle karşıyız bu maddeye, böyle bir şey olmaz.

Bugün Türkiye’nin her yerinde hizmet bekleyen insanlar var belediyelerde; hele kriz ortamları, pandemi ortamları olduğu zaman... Cumhuriyet Halk Partisi olarak şu anda ciddi anlamda elimizdeki belediye sayısı büyükşehirde, illerde arttı, bundan çok ciddi bir sıkıntı oluşacak ama onun dışında, bizim dışımızdaki belediyelerde de aynı sıkıntı oluşacak. Böyle bir şey olmaz. Neden bunun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, maddelerde de konuşacağız.

Toparlayın lütfen, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Toparlayacağım.

Burada bakıyorum, önümüze gelen bir etki analizinde önce 5,86 milyar; oranlar artırılırsa, Cumhurbaşkanı 2 katına çıkarırsa 11,7 milyar. Arkadaşlar, bunlar para değil yani böyle yanlış bir şey yapmayalım. Lütfen, bu madde bu kanun teklifinden çıkarılsın. Sizin de bu konuda aynı düşüneceğinizi, aynı düşündüğünüzü varsayıyorum. Bunun açıklaması yok. Birisi bana açıklarsa neden daha fazla kesinti olmalı... Yani sonuçta bir de “aydınlatma” demek “güvenlik” demek, aynı zamanda “kent estetiği” demek. Yani şey mi kaldı... Tasarruf yapmak için hiçbir konuda, hiçbir şeyden tasarruf yapmıyorsunuz da oturup sokak lambalarından mı tasarruf yapacaksınız?

Madde 30, son olarak onu belirtmek istiyorum. Bakın, kamu görevlileriyle ilgili... Bu görevler... Biliyorsunuz, görev haricinde, işte bunlar yönetim kurulu, denetim kurulu gibi değişik görevler alıyorlardı. Biz bunu çok eleştiriyorduk burada, birden çok yerden maaş alınmasını. Bu gelen düzenleme o açıdan doğru bir düzenleme.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama burada iki husus var. Birincisi -buradaki kanun metninden anlaşılmıyor- mesela ben şunu bilmek istiyorum: Söz konusu düzenleme, bakan yardımcılarını kapsıyor mu? Cumhurbaşkanlığı bünyesinde politika kurul üyelerini, ofis yöneticilerini, Türkiye Varlık Fonu bünyesinde şirketlerde görev alanları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kapsamındaki kuruluşlara kayyum olarak atananları kapsıyor mu, kapsamıyor mu? Bunu bilmek istiyoruz, kapsamı gerektiğini düşünüyoruz.

İki. Buradaki miktar 98 bin lira, yüksek. Bu miktar... Sonuç itibarıyla bu bir hizmettir, bu bir görevdir, devlet görevidir, topluma hizmettir, geleceğe kalıcı bir şeydir. 98 bin lira yüksek, bunu asgari ücret seviyesine eşitleyelim. Madem öyle, asgari ücret ne kadarsa kişiler de gitsinler, asgari ücret kadar bu parayı alsınlar. Niye 98 bin lira? Niye? 17 bin lira alsın orada çalışanlar. Yani para karşılığı yapılan bir iş mi bu? Belki o zaman yani burada iş yapanlar da diyebilir ki: “Ya, biz yapıyoruz, asgari ücret artsın...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, şimdi, diğer arkadaşlar... Bayağı uzattınız. Siz maddelere girdiniz, maddelere gireceğiz, ayrıca gireceğiz, ayrıca irdelleyeceğiz maddeleri.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamamlıyorum, bitiriyorum.

Sayın Başkan, şimdi, son olarak şunu söylemek isterim: Tabii ki maddelerde ayrı, hemen hemen birçok maddede söyleyeceklerimiz var, verecek önergelerimiz var ama genel anlamda söylediğim gibi, önümüze gelen bu kanun teklifi sonuç itibarıyla, hem bizim beklediğimiz hem de Türkiye kamuoyunun beklediği düzenlemeler değil. Burada olması gereken konular vardı, o konuların burada kapsanması doğru olur. Yanlış olan, Anayasa’ya aykırı olan ya da gelecekte Anayasa’ya aykırılık oluşturma ihtimali yüksek olan maddelerin de buradan ayıklanmasının doğru olacağını düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın teklif sahipleri ve ilgili bürokrat arkadaşlar; sayın milletvekillerinin burada yaptığı konuşmalarda yönelttiği bazı sözler var, sorular var, onlarla alakalı lütfen, notlarımızı alalım ve soru-cevap kısmında veya maddelerde en az bir zamanınız olur, o zamana kadar hazırlık yaparsınız ki onların cevaplandırılmasında o cevapları bekleyeceğiz.

Şimdi de DEM PARTİ Grubu adına Sayın Oluç.

Sayın Oruç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller ve değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bir tasarruf paketi tartışıyoruz. Şimdi, önce, bu tasarruf paketinin gerekçesindeki birkaç noktaya değinmek istiyorum. Biraz evvel sayın sözcü açıklarken de buna değindi, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak için tasarruf paketi geliyor. İnsanın aklına hemen şu soru gelmiyor değil... Yani yirmi iki yıldır bu ülkeyi yöneten bir iktidar kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak için niye böyle bir tasarruf paketi getiriyor? Bugüne kadar ne yaptınız? Yani

kim yirmi iki yılda elinizi tuttu da -bu iktidarın elini tuttu- kim engel oldu da kamu kaynaklarını etkin ve verimli şekilde kullanamadınız ve ülkeyi bu hâle getirdiniz? Değil mi? Bu sorunun bir cevabı olması lazım. Sayın sözcü “Kamu kaynaklarını rasyonel kullanmak.” dedi yani rasyonel politikalar ya şimdi, bu irrasyonel kullandıklarınızın, yirmi iki yıl boyunca yaptıklarınızın bir muhasebesini çıkardınız mı? Yok, çıkarmadınız, onu da biliyoruz.

Şimdi, bu tür gerekçelerle teklif getirdiğiniz zaman inandırıcılığını bu teklif en başından kaybediyor; bir kere onu söyleyeyim, inandırıcılığını kaybediyor. Zaten tasarruf paketinin Meclise sunulduğu gün Hazine ve Maliye Bakanlığının tuvaletlerinin tadilatıyla ilgili basında bir haber çıktı, Bakanlık açıklama yaptı -yalanlamadı haber de özrü kabahatinden büyük bir açıklama- dedi ki: “Bakım ve onarım giderleri tasarruf genelgesinin kapsamı dışında.” Maşallah, 24 milyon liralık bir tadilat paketi. Hadi onu da geçelim yani toplumda inandırıcılığınız yok. Şimdi, asgari ücret alan, 17 bin lirayla geçinmeye çalışan, 10 bin lira emekli maaşıyla geçinmeye çalışan bir emekli tuvaletler için 24 milyon lira harcandığını duyduğu zaman nesine inanacak sizin yaptığınızı tasarruf paketinin? İnanmıyor.

Şimdi, bu ekonomik politika anlayışı sonucunda yirmi iki yıl boyunca kasada kaynak bırakmadı bu iktidar ve bunun sonucunda da mayıs ayında bir tasarruf paketi geldi biliyorsunuz. O zaman biz burada tartıştık yine, Plan ve Bütçede. Ben yaptığım konuşmayı hatırlıyorum, “Bakın, bu hedeflerle ilgili idareler ve ita amirleri Hazine ve Maliye Bakanlığının önerilerine uymuyorlar, Bakanı dinlemiyorlar, ciddiye almıyorlar galiba.” diye burada bir konuşma yapmıştım; çıktı ortaya, haziran ayında açıklanan bütçe harcama kalemlerindeki tutarlar gösterdi ki ita amirleri ve ilgili idareler ciddiye almamış tasarruf tedbirlerini. Hadi bunu da geçelim, bunu da geçelim... Yani sadece toplum değil, sizin idareleriniz ve ita amirleriniz de ciddiye almıyor yaptığınızı. Yani şunda bir anlaşmaya varmamız lazım, mesela diyor ki teklifte: “Kamuda ihtiyaç fazlası taşıt alınmayacak.” Ya, zaten olması gereken ihtiyaç fazlası dışında taşıt almamak değil midir yani? Niye ihtiyaç fazlası dışında taşıt alınmıyor da bu sonra bir israf olarak karşımıza çıkıyor? Bu soruların da cevabı yok yani olması gerekeni sanki iyi bir şey yapıyormuşuz gibi yazıyoruz, zaten alınmaması gerekiyor.

Şimdi, bir de Sayın Maliye Bakanı “AK PARTİ hükümetlerinin en önemli özelliklerinden biri mali disiplindir.” diyor. Ya, bu kadar mali disiplini vardı bu AK PARTİ hükümetlerinin de neden bu bütçe açıkları ortaya çıktı, bu hâle geldi bütçe açıkları? Bugün niye bu tasarruf meselelerini konuşuyoruz? Bu kadar büyük bir mali disiplininiz varsa, en büyük özelliğiniz buysa... Belli ki en büyük özelliğiniz mali disiplinsizlik; bu çok açık, ortada yani. Maliye Bakanı bir şeyi pembeye boyamaya çalışıyor ama olmuyor yani.

Şimdi, bakın, birkaç noktaya değineceğim. Bunları tartışmamızın nedeni, biliyorsunuz enflasyonla mücadele ediliyor değil mi? “Enflasyon” diye bir durumla karşı karşıya kaldık. Şimdi, bu enflasyonla mücadele için iki konuyu tartışıyoruz haftalardır. Bir tanesi, işte tasarruf önlemleri, bugün bir kısmını yine konuşacağız, öbürü de vergi adaletinin sağlanması gerekiyor. Hani o paket gelmedi, gelecek mi bilmiyoruz, belli ki anlaşmazlık var, gelemiyor bir türlü.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çalışıyoruz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Nasıl?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çalışıyoruz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Tabii, tabii. Yani ben de çalışmanızı istiyorum da anlaşmazlık var vergi paketinde, oraya da geleceğim şimdi. Peki, şimdi bunları bir kenara koyayım, biraz sonra değineceğim.

Ne yapılıyor enflasyonla mücadele için başka? Ücretler, asgari ücret yoksulluk sınırı altında tutuluyor değil mi, asgari ücret? Kiralar meselesi vardı, yüzde 25; değiştirildi çünkü başarılı olmayan bir adımdı, o zaman da söylemiştik, şimdi ne olacağı belli değil. TÜİK verisine göre bu aydan itibaren yüzde 65, tabii ki uçacak kiralar. Üreticiye verilen taban fiyatları var, açıkladınız, çay, buğday ve diğerleri, bunlar enflasyonun altında artırıldı. Bas bas bağıyor üretici; tarım emekçileri, çiftçiler, küçük üreticiler perişan vaziyette, bas bas bağıyorlar. Faizler gerçek enflasyonun değil, açıklanan enflasyonun bile altında tutulan bir vaziyette, faizlerden bahsediyoruz yani negatif reel faizle işliyor ekonomi. Kredi kullanımını sınırlayıcı önlemler alınıyor bir taraftan. Bir de “carry trade” onun da ne kadar büyük bir dert olduğunu konuşacağız çünkü bu kur korumalı mevduattaki gibi büyük bir dert açıyorsunuz şu anda ekonominin başına. Hani bunu söylüyoruz, kur korumalı mevduatta söyledik, dinlemediniz, koskoca bir kara delik yarattınız ekonomide, büyük fatura çıktı halka; Merkez Bankası borçları, hazine vesaire, şimdi “carry trade”te de aynı iş olacak. Uyarıyoruz ama dinlemiyorsunuz. Hadi onu da bir kenara koyalım.

Şimdi, kamu kesiminde çok büyük israf var. Evet. Bu da bütün düzeylerde var üstelik yani en tepeden, saraydan başlıyor. Ya, saray harcamalarını konuşmaktan dilimizde tüy bitti, duymuyorsunuz. Tabii, cesaretiniz yok “Ya, Beyefendi, bu saray uçtu, gidiyor, biraz frene basalım.” diyemiyorsunuz ama uçtu gidiyor saray. Sarayda başlıyor, en alttaki kamu kurumuna kadar israf devam ediyor çünkü bu zihniyet olmuş sizde, anlayışınız, iktidar etme anlayışınız bu esas itibarıyla, buradan kaynaklanıyor. Şimdi, şu çok açık: Tasarruf önlemleri en yukarıdan, saraydan en aşağıdaki yere kadar sert biçimde uygulanmazsa sonuç alınmaz; genel olarak baktığımızda böyle.

Şimdi, peki, bu tasarruf tedbirlerini uyguladığımız zaman hakikaten palyatif birtakım sonuçlar mı elde etmiş olacağız, yoksa çok köklü sonuçlar mı elde etmiş olacağız? Palyatif olduğu çok açık. Yani hesap kitap ortada, matematik ortada, açık ortada, bu tasarruf tedbirleriyle bu açığın kapanmayacağı ortada. Peki, o zaman ne yapılması gerekiyor? Vergi meselesine, işte, anlaşılmadığınız noktaya geleceğim şimdi; vergide adaletin sağlanması gerekiyor. Hazine ve Maliye Bakanı çok güzel söylüyor gerçekten, hani, doğru söylediğine de “doğru” demek lazım. Diyor ki: “Çok kazananan çok vergi alacağız.” Ama işte zaten anlaşılmadığınız nokta orası. Çok kazananan çok vergiyi nasıl alacaksınız? Bugüne kadar hep çok kazananı teşvik etmişsiniz, hep çok kazananın daha fazla kazanması için uğraşmışsınız, çabalamışsınız ki siz de oradan nemalanın diye iktidar olarak ve iktidar mensupları olarak. Şimdi, tabii ki çok kazananan çok vergi almak gibi doğru fikir ortaya atıldığı zaman bu konuda anlaşamıyoruz. İşte, sermaye gruplarıyla kapalı toplantı yaptı Hazine ve Maliye Bakanı, o toplantının sonuçlarını bilmiyor toplum, orada ne gibi itirazlarla karşı karşıya kaldı, ne söylendi “Hayır, bunu yaparsın, yapamazsın.” ne dendi bilmiyor kimse, değil mi? Ama zaten sorun buradan kaynaklanıyor.

Şimdi, bakın, vergi paketi gelirse eğer -hani çalışıyorsunuz ya- olması gereken iki üç noktaya değinmek istiyorum. Geldiğinde tekrar bunları detaylı tartışacağız ama birincisi, şunu şimdiden söyleyelim; bu tasarruf tedbirlerinin yetersiz olması da zaten buralardan kaynaklanıyor: Bakın, servet bildirimi almak ve servet vergisinin bir defaya mahsus olması için bile kullanma adımı atılmazsa köklü çözüm asla elde edilemez, bunu net olarak söyleyelim. İşte, çok kazananan çok vergi alınması burasıdır esas itibarıyla. İkincisi gider bildirimi. Gider bildiriminden yola çıkarak vergilendirilmemiş, kayıt dışı kalmış gelirler vergilendirilmezse kesinlikle köklü çözüm elde edilemez. Bakın “kayıt dışı kalmış gelirler” diyorum. Bu, o kadar önemli bir şey ki yani kayıt dışı ekonomiyi kayda almayı hedeflemeyen hiçbir vergi paketi sonuç alamayacaktır, bunu bir kez daha vurgulayalım. Geldiği zaman verileriyle tartışacağız, neden bunun çok önemli olduğunu o zaman bir kez daha verileriyle anlatacağız, şimdi, vakit sınırlı olduğu için üstünde durmuyorum.

Şimdi, Türkiye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen tamamlayalım, süreyi uzatıyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Ben de Sayın Türeli kadar konuşabilirim herhâlde değil mi Sayın Başkan?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Peki.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Emsal oluştu Sayın Başkan.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

Türkiye son yıllarda hangi yollardan elde edildiği bilinemez servetlerin ve gelirlerin inanılmaz boyutlara ulaştığı bir ülke; bunu her seferinde tartışıyoruz değil mi? Hani, kara para aklanmaları, şunlar bunlar, bunları tartışıyoruz. Şimdi, fıkra bu, söyleyeceğim cümle: Bu tür kayıt dışı servetlerin, gelirlerin sahipleri siyaseti finanse edenler arasında yer alıyor; fıkra bu kadar. Şimdi, siz, bu siyaseti finanse edenler arasında yer alanların kayıt dışı gelirlerini ve servetlerini vergilendirmesiz hiçbir adım atamazsınız, kalıcı çözüm üretemezsiniz ekonomi açısından baktığımızda. Şimdi, kayıt dışı ekonomiyi kayda almak, vergi dışı servet ve gelirleri vergilendirmek olmadığı müddetçe boşa kürek çekiyoruz hep birlikte, onu söyleyelim. Şimdi, bunları yapmak yerine belediyelerin aydınlatma gelirlerine çökmeyi yazıyorsunuz bu pakete; gerçekten ayıptır ya! Yani belediyelerin imkânlarını artırmak, yetkilerini artırmak, yerel demokrasiyi güçlendirmek, hem mali anlamda hem idari ve hukuki anlamda güçlendirmek gerekirken, siz, belediyelere -bütün belediyeleri kastediyorum yani sadece muhalefetteki belediyeler değil, bütün belediyeler bu durumda- “Onların gelirlerini nasıl biraz daha merkeze çekebiliriz?” adımını atıyorsunuz; belediyeleri zora sokmak yani yine yurttaş zora sokmak yani yurttaş karanlıkta bırakmak icap ediyorsa.

Şimdi, TÜİK Başkanı var. Hani, TÜİK üzerine hep çok konuşuyoruz, şimdi çok konuşmayacağım ama hani bozuk saat gibi -günde iki kere doğruyu gösterirmiş ya bozuk saat- TÜİK Başkanı da geçen açıklama yapmış, demiş ki: “Şirket kârları enflasyonun üzerinde artıyor.” Vallahi ilk defa TÜİK Başkanı doğru bir şey söyledi. TÜİK Başkanı “Bunlar enflasyonu yukarı taşıyor.” demiş, sizin Başkan. Şimdi, ilk defa doğru bir şey söylemiş, gerçek bu. Yani bu tasarruf paketleri, tasarruf tedbirleri meselelerini tartışırken bu konuya eğilmediğimiz müddetçe çözüm üretmeyiz.

Bakın, biraz evvel Sayın Türeli de söyledi, büyük işçi konfederasyonları toplandı ve 10 maddelik bir açıklama yaptı; görmemişsinizdir büyük ihtimalle ama önemli, bir bakmanızda fayda var. O, 10 maddelik açıklamadaki bir maddede büyük sendikaların -TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK- başkanları diyor ki: “Ücretlerin vergilendirilmesinde mevcut sistem ücretlileri mağdur ediyor -vergi meselesi yani- vergi sistemi yeniden yapılandırılmalı, çalışanlar üzerindeki doğrudan ve dolaylı vergiler azaltılmalıdır.” Çok önemli bir talep. Neden bunu söylüyorum? Yani “Emekçilerin üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesi gerekir.” diyor “Servet vergisinin getirilmesi ve trilyonları bulan sermaye kesimine vergi yükünün muafiyeti ve teşviklerinden vazgeçilmesi gerekir.” diyor. Bunu anlatmaya çalışıyorlar, siz bunu yapmıyorsunuz.

Bakın, son bir noktaya daha değinmek istiyorum bu konuyla ilgili olarak. Şimdi, 2024 bütçesini tartıştık değil mi bu Mecliste? Vergi harcaması olarak kaydedilen vergi muafiyetlerinin 2024 yılındaki tutarı -hatırlıyorsunuz- 2,2 trilyon civarındaydı; bunun yaklaşık 1,6 trilyonu sermayeden toplanmayacak vergiler ve teşvikler. Siz bunu toplamak yerine -TÜİK Başkanının söylediğini de biraz önce hatırlattım ya- bu konuda adım atmak yerine... Çünkü toplanmasından vazgeçilen bu vergiler var ya, 2024 yılında toplanması hedeflenen vergilerin neredeyse yüzde 30'unu oluşturuyor ya! Siz buraya

parmak basmak ve burada adım atmak yerine emekçilerden vergi almakla uğraşıyorsunuz. Yani bu yılın başında ilk vergi dilimi 110 bin lira olarak belirlendi, biliyorsunuz, asgari ücretin 6,4 katı; milyonlarca emekçi altı aydan önce ikinci vergi dilimine düştüler; bu mu yani yapılması gereken? Şimdi, yüzde 20'lik vergi dilimine girdi emekçiler, birçoğu da 230 bin liralık sınırı aştı, yüzde 27'lik vergi dilimine girdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, toparlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Gözünüzü yanlış yere dikiyorsunuz, ya emekçilerden vergi almak ya belediyelerin gelirlerine çökmek; başka yere bakacaksınız, esas kaynak başka yerde. Hani, o çok kazananın çok vergi alma meselesi var ya, oraya bakacaksınız. Patronlardan vergi toplayacaksınız, teşvik yağdırmayacaksınız. Kriz yaşıyor şu anda ülke, kriz; bu krizi aşmanın yollarını bulmaya çalışıyoruz, onun için burada tartışıyoruz. Bu konuda adım atılması elzem, bunu bir kez daha vurgulamış olayım.

Son bir noktaya daha değinip sözümü tamamlamış olayım. Bu bütçe anlayışıyla -sizin bütçe anlayışınızı kastediyorum- tasarruf yapılması mümkün değil. Bütçe anlayışınızı ve bütçe tercihlerinizi değiştirmeniz gerekiyor. Yani iyi giden günlerdeki bütçe anlayışı ile kriz günlerindeki bütçe anlayışını aynı tutamazsınız. Siz hâlâ eskisi gibi zannediyorsunuz, geçti o günler, şimdi yeni bir dönemdeyiz ve bu yeni döneme cevap verecek adımlar atılması lazım. Sermayeye peşkeş çekilen vergi harcamalarından başlamak gerekiyor, bu yapılmadığı müddetçe olmaz. Bunu bir kez daha vurgulamış olayım.

Maddelerde tekrar görüşlerimi belirtmeye devam edeceğim.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Erhan Usta.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bürokrasimizin ve meslek örgütlerimizin değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, yine bir torba kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Tasarrufla ilgili olur, o da torba gibi oluyor ama yine bir kod kanuna benzetebilirdik. Ne bileyim, değişik kanunlarda hakikaten tasarrufu ilgilendiren konular olur, ona bir diyeceğimiz olmaz ancak burada hiçbir bütünlük yok yani çok çeşitli alanlarda çok çeşitli konular var. Bu anlamda aslında Yaşar Bey'i hakikaten tebrik etmek lazım bu vukufiyetinden dolayı; bütün kanunlara, kamunun bütün sorunlarına yani bir uzman yardımcısının, bir müfettiş yardımcısının sorunundan diğer taraftaki başka şeylere kadar bunların hepsini bulup çıkarmak önemli bir husus, o anlamda tebrik ediyorum. Fakat tabii, şöyle bir zorluğu oldu: Kendisi de genel bir değerlendirme yapamadı, maddelere girmek zorunda kaldı genel değerlendirmesinde aslında çünkü kanun teklifinin bütünlüğü yok. Bu kanun teklifinde şimdi aynı zorluğu biz de yaşıyoruz. Bu kanun teklifinde nasıl bir genel değerlendirme yapacağız, genelini nasıl konuşacağız, böyle bir zorluğumuz var.

Tabii, diğer arkadaşlar da söyledi, tasarruf paketi olarak kamuoyuna takdim edildi bu, Mehmet Şimşek hep bunu söyledi “Tasarruf paketine ilişkin bir kanun teklifi gelecek.” şeklinde söyledi. Şimdi bakıyorsunuz arkadaşlar, burada tasarruf tedbirlerine ilişkin ne var? Benim gördüğüm 3 tane madde

var; bir tanesi, tasarruf tedbirlerine uymayanlara ceza, idari işlem, onların denetlenmesi; bence saçma sapan bir şey, maddesi gelince konuşacağız. Onlar zaten idarenin kendi iç işleyişi içinde olması gereken şeyler; sadece buraya, bir şeyler yapıyor olmak için, bununla ilgili kanuni bir düzenleme yapıyor olmak için gönderilmiş bir şey, böyle bir kanun maddesi filan olmaz. Bir yerde bir mevzuat varsa, ona uymayan insanlar varsa zaten onunla ilgili idari işlem yapılır. Cumhurbaşkanlığına bilgi verilmesi için de bir genelge yazdınız “Bilgi verin bize.” derdiniz, bilgi verilirdi, bununla ilgili bir kanuna bence gerek yoktu.

Yönetim kurullarında tek ücret meselesi var ve ücret limiti getirilmesi meselesi var, doğru ama zaten bu düzenleme var arkadaşlar. Daha önce bunlar Yüksek Planlama Kurulu kararıyla, yıllarca benim de çalıştığım kurumdaki o kurul kararıyla yapıldı. Yani vardı ama bunu siz uygulamadınız hiçbir zaman, bir sürü yan şeyler oluşturdunuz -Varlık Fonu sonradan çıktı da- TÜRK TELEKOM dediniz, TÜRKSAT dediniz, KARDEMİR dediniz... Bakın, KARDEMİR’de kimler, ne kadar para aldı kamuda çalışıp? Yani Maliye Bakanlığında genel müdür olup KARDEMİR Yönetim Kurulu üyeliği yapan arkadaşların ne kadar para aldığına bakın. O limitler olmasına rağmen çalışmadı, ha, umarım, kanundan sonra çalışır. Yani yapılan düzenleme niye yapılıyor diye soruyor değilim ama bu, uygulama meselesi. Aşkın Bey’in sorduğu soruyu ben de soruyorum, benim notlarım da var: Varlık Fonu bu kapsam içerisine giriyor mu? TÜRKSAT bu kapsam içerisine girecek mi? Bunlar için değerlendirme yaparsanız maddede bunları daha detaylı konuşuruz.

İl özel idareleri... Ona itiraz eden arkadaşlarımız olabilir, oradaki Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı yatırımları için gönderilen paralar daha önceden bir anda gönderiliyordu, şimdi hak edişe bağlanmış; bu da bir tasarruf filan değil, sadece, işte, orada para boşta beklemesin, belki bir faiz tasarrufu olabilir.

Dolayısıyla, bir tasarruf filan yok bu pakette, bu paket birçok şeyin olduğu... Kimisi doğru, bizim katıldığımız maddeler de olacak, maddeleri konuşurken onları söyleyeceğiz ama son derece de yanlış olan maddeler var.

Aslında Sayın Mehmet Şimşek’in paket olarak kamuoyuna takdim ettiği işlerin içerisinde de yani nihayetinde 100 milyarlık bir şey söylendi; 2024 bütçesi 11,1 trilyon lira sadece 100 milyar... Ha, 100 milyarı küçümsediğimden falan değil de yani 100 milyar lira nihayetinde, tasarruf... tedbirlerini alanlar. Ben konuşmamda vaktim kalırsa söyleyeceğim; nereler olmalıydı yani biz bundan neler bekliyorduk, böyle bir kanunda “tasarruf” diye takdim edilen bir pakette neler olmalıydı konusuna birazdan gireceğim.

Ha, bir yerden tasarruf ediliyor, o da buraya adı konulmadan yapılıyor; dar ve sabit gelirlielerin gelirleri üzerinde ciddi tasarruf ediyor bu Hükümet. Şimdi, en son buğday fiyatları açıklandı, arkadaşlar, TMO’nun açıkladığı buğday fiyatlarındaki artış yüzde 19,4 geçen yıla göre. Yani yüzde 75 enflasyon -geçen ay 75’ti, bu ay 71’e düştü- üretici maliyetleri o civarda artmış ama siz buğday fiyatlarını yüzde 20’nin altında artırıyorsunuz. Hükümet tasarrufu burada yapıyor. Veya en düşük emekli aylığı 10 bin lira. Efendim, sahte enflasyon rakamlarıyla memurların, işçilerin, emeklilerin maaşlarına, ücretlerine el konuluyor; orada tasarruf yapılıyor ama gerçekten tasarruf yapılması gereken yerde maalesef tasarruf yapılmıyor.

Şimdi “etki analizi” diye bir şey takdim edildi bize. Arkadaşlar, bu bir etki analizi falan değil. Yani zaten bugüne kadar hiç etki analizi veremedi bu Hükümet veya bu kamu kuruluşları ama bundan daha iyileri vardı; en azından mali etkileri gösterirdi -etki analizi çok kapsamlı bir şeydir, etki analizinin tariflerine burada gelecek hâlimiz yok- ama burada mali etkileri bile göremiyoruz. Demek ki yapılan

işlerin ya mali bir etkisi yok ya da kamu kuruluşları artık bunları hesap edemiyor. Burada sadece gerekçeler tekrarlanmış yani kanunun gerekçesindeki madde gerekçelerinin birçoğunun da burada tekrarlandığını görüyoruz, bu anlamda kaliteli bir şey değil.

Şimdi, bu işte enteresan bir şey var, vergi paketinin geleceğini hepimiz biliyoruz, bu konuşuluyor değil mi Sayın Başkan? Fakat vergi paketini beklemeden “Olur ya gelmez.” diye veya başka bir nedenden dolayı, vergiye ilişkin, aslında orada olması beklenen 2 düzenleme burada var; bunun da nedenini anlayabilmiş değiliz. Yani bir tanesi zaten adrese teslim bir düzenleme, otomobil ÖTV’si, diğeri de Sanayi Bakanlığının yabancı yatırımcılarla yapacağı sözleşmelerden damga vergisi alınmaması. Bir yandan “İstisna ve muafiyetleri kaldıracacağız.” diye bas bas bağırان bir Mehmet Şimşek var, öbür taraftan vergi paketini beklenmeden, güya tasarruf paketinin içerisinde damga vergisi muafiyeti getiriliyor. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu diye sormak lazım.

Şimdi, az önce de ifade ettim, burada olan şeyler, adrese teslim düzenlemeler var, şeffaflığı azaltan düzenlemeler var, işte, BOTAŞ’ın mahsuplaşma yapması veya borçlanmada 47-49’un baypas edilmesi gibi aslında son derece yanlış şeyler var, AYM’nin tekrar iptal edeceği düzenlemeler var. Efendim, verimsizliğin üzerine maalesef gidilmiyor, sadece... Mesela, kamu bankalarının sermaye meselesi. Yani burada kamu bankaları... Maddede bunu rakamlarıyla detaylı konuşacağız, bu kadar çok nakit dışı tahvil vermemize rağmen... Arkadaşlar, şu anda 190 milyar lira stoku var; hazine kamu bankalarına -adına “sermaye artırımı” deyin, hatta sermaye artırımı işlemi de yapılmaksızın- 190 milyar liralık kâğıt vermiş, artı bütçeden transfer yapmış, şimdi bunlar da yetmemiş, bunlar adına borçlanma yapacağına ilişkin, tahvil ihraç edeceğine ilişkin burada düzenleme var. Yani bunun sonu yok. Bu neden doğuyorsa bunun üzerine gitmek lazım; işte, esas tasarruf orada. Yani kamu bankalarındaki bu verimsizliğin temelinde ne var, onun üzerine gidip eğer bir kanuni düzenleme gerekiyorsa onu yapmak lazım. Burada “Ha bire para enjekte edelim, nasıl olsa bunlar şimdi ödenmeyecek. Bunlar beş, on, yirmi yıl vadeli kâğıtlar, o zaman gelen hükûmet de bunlarla uğraşsın.” şeklinde, hani, 2000 öncesinde 2000’lere bırakılan ödemeler gibi. Bunlar var burada.

Zamanlama açısından manidar işler var, doğru yanlış tartışırız. Bu belediyelerle ilgili “Belediyeleri kaybetti, aydınlatma giderlerinden daha fazla şey aldı.” gibi insanın aklına gelen hususlar var. Ben düzenlemenin yanlış olduğunu söylemiyorum, kullanan öder, ödesin ama belediyelerin de bir finansman sıkıntısı olduğunu görmek lazım yani o çerçevede bakmak lazım. Hemen seçimin sonrasında böyle bir düzenlemenin getirilmesi de bu anlamda manidar.

Şimdi AYM’nin iptal gerekçeleri nedeniyle kanuni düzenlemeler yapılıyor, burada onları görüyoruz. Yani arkadaşlar, bu hakikaten sık olmuyor. Yani bunu da yıllardır konuşuyoruz; iptal edileceğini bile bile, bilerek buradan kanun geçiriliyor, iptal edileceğini bile bile kararname yapılıyor, iptal edileceğini bile bile kanunla yapılması gereken işler kararnameyle veya yönetmelikle yapılıyor. Niye yapılıyor bu? Deniliyor ki: “Nasıl olsa AYM kararları geriye doğru yürümüyor, bu arada biz iş ve işlemleri yaparız. Bir kısmı zaten başlamış olduğu için yani daha sonra artık onu yapmak bir emrivaki hâline gelir.” Mesela, işte, üniversitelerin kadro meselesi. Şimdi, burada, bunun doğruluğu yanlışlığını tartışabilecek miyiz? Tartışamayacağız. Kararnameyle vermişsiniz, bu kadrolar belki dolduruldu bile; şimdi de kanun çıkartıyorsunuz. Nerede kaldı Meclise, yasama organına saygı? Yani, şimdi, burada hangi milletvekili diyebilir? AK PARTİ’li milletvekili veya diğer muhalefet partisi milletvekilleri “Yanlış bile olsa madem verilmiş, madem bu işlemler yapılmış, bunun için yapacak daha başka bir şeyimiz yok. Hadi, bu kanun teklifini geçirelim.” mi diyeceğiz arkadaşlar; böyle şey olmaz. Yani bunlar bile bile yapılan şeyler. Dolayısıyla zaten AYM iptal kararlarını da şimdi maddelerde konuşacağız, onların da çoğu zaman karşılamadığını burada net bir şekilde görüyoruz.

Şimdi, tabii, özellikle son yirmi yılda -ister merkezî yönetim bütçesi açısından bakalım isterse genel devlet açısından bakalım- aslında harcamalarda bir artış olduğunu... Faiz dışı harcamalar için söylüyorum, faizde ciddi bir tasarruf sağlandı bu Hükümet döneminde, onu görmek gerekiyor; yani milli gelire oranla yüzde 10'ların üzerinde olan faiz giderleri bugün yüzde 2'lere, 3'lere, 4'lere kadar getirildi ama önümüzdeki dönem içinde arkadaşlar -buradan bu ikazları daha önce de yaptık- bunların hızlı bir şekilde yukarıya doğru gitme eğilimi var. Şu anda tedbir alınmazsa bu var, bunu net bir şekilde görüyoruz. Hazinesin sayfasını açıp biraz okumayı bilenler bunu görür. Önümüzdeki dönem için sadece iç borç faiz ödemelerinden doğan yükümlülük 4 trilyon liranın üzerinde. Bunlar 2021 yılı Eylül ayında 720 milyar liraydı arkadaşlar. Yani ne kadar oldu? Üç yıl daha dolmamış faiz ödeme yükümlülüğümüz ileriye doğru 4-5 katına çıkmış. "Faiz" dediğiniz şey çok hızlı bir şekilde büyüyen bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Dolayısıyla oraya çok dikkat etmek gerekiyor.

Faiz dışı harcamalarla şöyle bir grafik yaptım -bilmiyorum görme imkânınız oluyor mu- şu, 1999'dan 2024'e kadar faiz dışı harcamaların millî gelire oranları değerli arkadaşlar. Şöyle dikkat ederseniz, yani 1999-2008 yılları arasında daha şey, daha sonra üstte bir plato oluşuyor. Yani yüzde 17'lerden, yüzde 16,9'lardan yüzde 20'lerin üzerine düzenli bir şekilde çıkmış, son yıllarda bu daha da artıyor. Buna genel devlet olarak bakarsak yani bütçenin üzerine biraz daha fonu, döner sermayeyi, belediyeleri eklediğimizde de yüzde 25'lerden yüzde 32'lere doğru yükselmiş, burada yeni bir plato oluşmuş; böyle bir şey var. Dolayısıyla harcamalara bu anlamda bakmak gerekiyor.

Bunların tabii bir kısmı... Onu da net bir şekilde söylemek lazım, geçmişte faiz ödeme yükünün çok fazla olmasından kaynaklanan bir mali alan yetersizliği vardı, faizden bir tasarruf sağlayınca, işte sosyal yardımlar, sosyal harcamalar gibi bazı alanlarda Hükümet harcamalarını artırdı, bunları normal karşılayabiliriz ama onun dışında verimsiz ve gereksiz bir kısım harcamalar da var yani onlar da burada oluşmaya başladı. Son dönem için söyleyeyim, bunu hepimiz görüyoruz: İşte, kur korumalı mevduat. Yani bu neden kaynaklandı? Biraz nedenlerine de girmek lazım. İşte, ben onları "politika hataları" diye adlandırdım.

Bir: Politika hatalarından kaynaklanan verimsiz ve gereksiz harcamalarımız var. Bunlardan bir tanesi de "Faiz sebep, enflasyon sonuçtur." tezinden dolayı KKM gibi bir şeyle baş başa kaldık. Benim hesaplarıma göre, gelecek yıl Merkez Bankasında göreceğimiz zararlarla birlikte 80 milyar dolar civarında bu ekonominin üzerinde bir yükü oluştu bu kur korumalı mevduatın.

Şimdi, kamu-özel iş birliği projeleri var "Buraya beş kuruş para harcamayacağız." denildi ama bunun yükünün şu anda geldiğini ve önümüzdeki dönemde daha fazla olduğunu görüyoruz. Ondan sonra, yanlış borçlanma stratejisinden kaynaklanan gider artışı var. Buradan kastım ne? Sayın Berat Albayrak döneminde, biliyorsunuz, 2018'in ortasından itibaren iç borçlanmada yurt içerisinde döviz ve altın cinsinden ve ciddi ölçüde de TÜFE'ye endeksli borçlanmalar oldu. Ondan sonra kendisi tuttu "Rekabetçi kur." dedi. Yani böyle bir şeyi aklın alması mümkün değil. Ya sen bütün borçlanmanı dövize ve dövize bağlı şeylere çevirmişsin... Ondan sonra "Rekabetçi kur, kur artsın." deyip bir şeyler yaptı; o biraz artırdı. Sonradan Bakan Nebati'nin zaten kuru fırlatmasıyla birlikte çok ciddi bir şekilde Türkiye -borçlanma stratejisinden kaynaklanan yani hatalar yanlış borçlanma stratejisiyle birleşince- içinden çıkılmaz bir hâle geldi.

İşte, politika hataları... Mesela bunu da maddesi gelince konuşuruz, doğal gaz kontratlarının zamanında yenilenmemesinden dolayı ortaya çıkan bu doğal gaz artışlarının kamuya getirdiği, memleketin sırtına getirdiği yükler.

Bu birinci şeydi yani politika hatalarından kaynaklanan verimsizlikler var.

İki: Devlette şatafat, saltanat ve itibar anlayışından kaynaklanan çok ciddi harcamalar var ve buna ilişkin maalesef “tasarruf paketi” diye getirilen kanun teklifinde hiçbir şey yok değerli arkadaşlar; bir miktar bunu sınırlandırmak lazım, onun detaylarına girmeyeceğim. Kanuni fakat ahlaki olmayan veya verimsiz alanlar var. Mesela nedir? Teşvik, istisna ve muafiyetler. Bunların bir kısmı belki vergi paketinde gelecek, onu göreceğiz, şu anda bir kısım baskılar var onların çıkarılmasına yönelik herhâlde ama buralara hakikaten bir bakmak lazım. Bunların hepsi de gereksiz değil yani orada da asgari ücretin vergi dışı bırakılması onun içerisinde. Şimdi, bunun hepsine gereksiz dersek o zaman asgari ücretten vergi alalım gibi bir noktaya gideriz ama kurumlar vergisi özelinde ve KDV özelinde çok ciddi, istisna ve muafiyetlerin düzeltilmesi gereken kısımları var. Bu bir verimsizlik çünkü burada da bazı şeylerde görüyorsunuz, daha doğrusu Gelir İdaresinin sızan sunumuna bakarsanız işte “Bilmem neyle ilgili oranı düşük tutmuşuz ama bu çalışmadığı için bunu tekrar artıracamız.” diyor. Yani bir istisna, muafiyeti tanıyorsunuz ama bunun çalışmadığını da Gelir İdaresi Başkanlığı orada itiraf ediyor. Dolayısıyla bu verimsiz demektir, bunun hakikaten düzeltilmesi lazım. Ama işte ahlaki olmayan ne? Kanuni...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Kamu İhale Kurumuyla (KİK) ilgili 200’ün üzerinde düzenleme yapılmış. Evet, kanuni düzenlemesi yapılıyor, kanun açısından bakarsan sanki sorun yokmuş gibi gözüküyor ama bunun ahlaki olduğunu söylemek mümkün değil. E, burada, arkadaşlar, Kamu İhale Kanunu’yla ilgili bu verimsizliği artıran veya yolsuzluklara neden olan o düzenlemelerden bir geriye dönüşü, bir öze dönüşü, 2001’deki orijinal AB standartlarıyla uyumlu bir Kamu İhale Kanunu’na dönüşü biz bu tasarruf paketinde beklerdik. Bununla ilgili bir şey olmalıydı, maalesef bunun olmadığını burada net bir şekilde görüyoruz.

Sonra ne var? Mesela, kamu mali yönetimi. Bu Hükümet ne olduğunu bilmeden -biraz da acemiliğine geldi- 2003’ün sonunda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu’nu çıkardı -onun hazırlıklarına biz 2000 yılında başlamıştık- kanun çıktı. Ondan sonra peyderpey, bu kanunda ne kadar iyi şey varsa ya fiili olarak uygulamayarak etkisiz hâle getirdi ya kanunen değiştirdi veya bütçe kanunlarıyla değiştirerek uygulanmaz hâle getirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, maddelerine de gireceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok, madde değil, geneliyle ilgili neler olması gerektiğini anlatmaya çalışıyorum. Maddelerde biraz tasarruf ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, ödenek aktarmalarındaki esneklikler değerli arkadaşlar, yani burada esnemeler yapıldı 5018’in orijinalinde. Vaktim azaldığı için detayına çok girmeyeceğim. Mesela, orada ne vardı? Kurumlar arası aktarmaya bir yetki verilmiyordu, sonradan yapılan düzenlemeyle kurumlar arasında işte yüzde 10’luk bir aktarmaya yetki verildi. Kurum içi aktarmalarda yüzde 5’lik bir limit vardı, bu yüzde 20’ye çıkarıldı. Cumhurbaşkanlığına yetki verilmiyordu, Cumhurbaşkanına yüzde 20’lik yetki verildi. Sonra, yine, Hazine ve Maliye Bakanlığından, Planlamadan görüş alınması gereken yerler vardı, o görüş aldırılmaz filan kaldırıldı. Dolayısıyla ödenek kullanımlarında aşırı bir serbesti oluştu, serbesti filan değil bu disiplinsizlik getirildi. İşte bu verimsizlik. Yani adam bir tarafa harcayamıyor, esas olması gereken yere bir yatırım ödeneğini harcayamıyor; tutuyor “Ya, param yanacak nasıl olsa.” diyor, gidiyor, cari gider olarak harcıyor bu parayı. Evet, ödeneği var mı? Var. Ama bu yetkiler verildiği ve bunun merkezî bir denetimi de olmadığı için dolayısıyla verimsizlik... “Bunların orijinalini geri

getirelim.” diye niye demiyorsunuz arkadaşlar? Ben buradan soruyorum Maliye Bakanlığı temsilcisine: Ya bunları niye koymuyorsunuz? Bunlar bilinmeyen şeyler değil. Hangi uzmanınıza sorsanız Stratejide de Maliyede de buradaki yanlışlıkları size söyleyecektir. E, biz bunu bekliyoruz burada, bu kanun teklifinde bunun olması lazım. Maalesef bunlar yok.

Sonra, yine, ödenek üstü harcama meselesi... Haksızlık etmeyelim, son iki yılda Strateji ve Bütçe Başkanlığı yani özellikle İbrahim Şenel işin üzerinde duruyor, en azından iki yıldır kanun getiriliyor ama ondan önceki dönemde bütçe ödeneklerinin yüzde 20’si, 30’su kadar kanunla aşımalar oldu, bundan sonra da yine olup olmayacağına ilişkin bir garanti yok.

Bütçe süreci... Ya, bu bütçe süreci yanlışdır arkadaşlar yani 5018’in orijinaline dönmek lazım. Yani bunlar, bu bütçe süreci bir süreç falan değil. OVP çalışmıyor, dolayısıyla bu bir verimsizlik oluşturuyor. Yani OVP’deki politikaları bütçe yapıldıktan sonra kurumlar görüyor. Ekonomide böyle nasıl bir verimlilik olabilir? Olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, bunlar çok çalışılmış şeyler, dünyayla uyumlu işlerdi. Mayıs ayında çıkarılması gereken orta vadeli programı eylül-ekim ayında çıkarırsanız siz bütçe filan yapıyor değilsiniz. Yani daha doğrusu, doğru düzgün, politikalarla uyumlu politika-ödenek-program bütçe bağlantısının yapıldığından kimse söz edemez değerli arkadaşlar. Bunların burada olmasını beklerdik yani şu 5018’in orijinaline dönüp bütçe sürecini mayısta başlatan bir kanuni düzenlemeyi mutlak suretle -hadi bu sefer olmadı ama- bundan sonra bekliyoruz.

Denetim eksiklikleri var. Sayıştayla ilgili burada ne var? Sayıştayın eli kolu bağlanmış, iç denetim çalışmıyor, teftiş kurulları etkisiz hâle getirilmiş. Denetimle ilgili ne var? Denetlenmeyen bir ülkede verim olabilir mi, verimlilik olabilir mi? Olmaz. Onlar yok. Dolayısıyla bunun sonucunda harcamalarda aşırı artış, yolsuzluk, israf artmış; yoksullukla mücadele için artık mali alanınız kalmamış, millet fakirleşmiş, emekliler para bekliyor. Yok çünkü paralar çarçur edildi, verimsiz alanlarda kullanıldı ve hiçbir şekilde de buralarda mali alan oluşturacak bir şeyi, maalesef, biz bunda görmüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Son cümlemi bağlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Maddelere geldiğimizde düşüncelerimizi ayrıca kapsamlı şekilde ifade edeceğiz.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Saadet Partisi Grubu adına Sayın Temurci, buyurun lütfen.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlar, basınımızın çok kıymetli mensupları, sivil toplum kuruluşlarımızın kıymetli mensupları; ben de hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Tabii, benden önceki konuşmacı arkadaşlarımız çok farklı konulara değindiler ama biz şu anda tasarrufu niye konuşuyoruz? Biraz makro ölçekte bir iki cümle kurmak isterim. Bu gelişmekte olan ülkelerin... Hele hele Türkiye krize girdiğinde her dönem konuşmuş olduğumuz üç temel açığımız var bizim: Bütçe açığı, cari açık ve tasarruf açığı. Bütçe açığını ve cari açığını çözemeyen bir ülkede tasarruf meselesi en önemli mesele olarak önümüze gelir. Türkiye'nin bütçe açığının son altı yedi yıl içinde 55 kat arttığını, cari açığın 60 milyar doların üzerine çıktığını... Şu anda çok güzel gelişmeler var, onları da ifade edelim yani inşallah bu yılın sonunda 20-25 milyar dolarlara inecek. Dolayısıyla bu üç açığı yani bütçe açığını ve cari açığını kontrol edemeyen, yönetemeyen bir ekonomide biz tasarruf açığını hem bireyler için hem kurumlar için hem de devlet için, nasıl kontrol edeceğiz, nasıl israftan kaçınacağız diye konuşmak zorundayız. Bunun için de bizim üreten bir ekonomiye, yatırım yapan bir ekonomiye, istihdam yaratan bir ekonomiye ihtiyacımız var. Dolayısıyla bunları yapamayan bir Türkiye'nin derdi çok büyük.

Şimdi, buradan hareketle ben şöyle bir geriye gidiyorum, 2021'den başlayalım. Yani 2021 yılının sanıyorum Haziran ayıydı, Cumhurbaşkanımız bir genelge yayınladı ve bu genelgede kamuda azami tasarruftan bahsediliyordu hatırladığım kadarıyla, 2021 Haziran. Yani ekonomide büyük değişimin yönetimde gerçekleştiği ve irrasyonel politikaların çok daha fazla hissedildiği bir dönem sonrası başladı bu ve daha sonra, yine ilginçtir, bu genelge çıktı ve tam bir yıl önce, sanıyorum temmuz ayında, Hazine ve Maliye Bakanımız bir genelge yayınladı ve bunların takip edilmesi, raporlanmasıyla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bir genelgesi ortaya çıktı ve iki ay önce de -yani Mayıs 17'ydi sanıyorum- Cumhurbaşkanımızın tasarruf tedbirleriyle ilgili bence çok geniş kapsamlı bir genelgesi yayınladı. Bu genelge de taşınmaz ediniminden taşıtlara, temsil ve ağırlamaya, basın-yayına, kırtasiyeye yani neredeyse her alanı kapsayan çok geniş kapsamlı bir tasarruf tedbirleri genelgesiydi.

Şimdi, ben öncelikle şunu söylemek isterim: Etki analiziyle ilgili birçok şey söylendi. Sonuçta bu ülke bizim ve şu anda çok derin bir ekonomik kriz yaşıyoruz. Emeklilerimize 2 bin lira zam yapabilir miyiz, yapamaz mıyız; asgari ücreti ne yapabiliriz... Büyükşehirlerde bir ailenin oturabilmesi için 25 bin liraya 3+1 kiralık daire bulmak zor. 25 bin liraya kiralık ev bulmanın zor olduğu bir ülkede, asgari ücretin 17 bin lira olduğu bir ülkede elbette bizim bu meselede, bu tasarruf meselesinde biraz daha toplum için "Devlet de kemer sıkıyor, biz de kamu olarak üzerimize düşeni yapıyoruz." algısı oluşturabilmemiz lazımdı. Şimdi, buradan hareketle, özellikle AK PARTİ'li arkadaşlarımıza ben şöyle bir öneride bulunmak istiyorum: Evet, 32 maddelik bir kanun teklifi var ve -teşekkür ediyoruz kanun teklifini hazırlayan arkadaşlarımıza- bunun siyaseten çok yanlış bir kanun teklifi olduğunu düşünüyorum. Neden? Ben Cumhurbaşkanımıza böyle bir şey sunmuş olsaydım, muhtemelen diğer partiler de kendi genel başkanları bu ülkeyi yönetse aynı şeyi yaparlardı... Ülke bu kadar fakrızaruret içindeyken, bu kadar kriz konuşulurken -gerçekten Cumhurbaşkanlığının son genelgesinin, 17 Mayıs'taki genelgesinin bu kanun teklifine ışık tutarak- millete sadece tasarrufu anlatan ve devletin nasıl tasarruf edeceğini anlatan bir kanun teklifine ihtiyacımız vardı. Çok özür dileyerek ifade ediyorum, amiyane söylüyorum, güme gidecek bazı şeyler çünkü bu kanun teklifi içinde çok önemli maddeler var. Siyaseten yanlış bir zamanda, yanlış bir zeminde, içinde az tasarrufun, çok farklı konuların olduğu bir kanun teklifi görüşüyoruz ve bu, maalesef toplumda heyecan yaratmayacak; bunu ifade etmek isterim.

Şimdi, tabii, burada, torba kanun olduğu söyleniyor. Peki, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın, Cumhurbaşkanlığımızın yayınlamış olduğu bu genelgelerden sonra, bu kanun teklifinde neyi biraz daha öne çıkarıyoruz, diyoruz ki: Biz evet, bu genelgeleri çıkardık, yayınladık ama burada bir uygulama sıkıntısı var, dolayısıyla kamuda çalışan personele eğer bu tasarruf tedbirlerine uymayacaklarsa, yanlış yapacaksa bir cezai müeyyide getiriyoruz. Ben, buradan hareketle, 2021 genelgesinden itibaren -Cumhurbaşkanımız genelgeler yayınlamış, Hazine ve Maliye Bakanımız bu konuda ciddi uyarılar

yapmış, genelge yayınlamış, iki ay önce çok kapsamlı bir genelge yayınlanmış- en azından bürokrasinin bize, 2021 tarihinden itibaren yani krizin derinleştiği yıldan itibaren çıkan genelgelerin kamu kurumları üzerinde nasıl bir tasarruf tedbirine sebep olduğunu bir etki analiziyle “Evet, biz bu kararları aldık, bu genelgeleri yayınladık, elde ettiğimiz tasarruf da budur.” diyecek... Elimizde böyle bir verinin olması gerektiği kanaatindeyim.

Şimdi, tabii, bu konudan hareketle, bu kanun teklifi içerisinde benim çok olumlu gördüğüm maddelerden bir tanesi, özellikle 11 ilimizdeki depremle ilgili genel bütçeden alacakları pay Ocak 2023 nüfuslarına göre dağıtılmaya devam edecek; bu çok önemli bir yaklaşım bence, bunu gerçekten olumlu buluyoruz.

Şimdi, çift maaş uygulamalarıyla ilgili olarak, ben eğer yanlış anlamadıysam, öyle bir şey konuşuyoruz ki bir kere okuduğunuzda... Hani Varlık Fonu, farklı kurumlar söylendi. Ben kamuda maaş düzenlemesinin yani kamudaki maaş skalasının, hiyerarşi ve eğitime göre sil baştan yeniden düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Elbette performans burada önemlidir ama zaten çok büyük bir dağınıklık var kamu kuruluşlarında. Buradan hareketle, şimdi, bir bürokrat arkadaşımız -bakan yardımcısı olabilir, başka bir kurumda çalışıyor olabilir ama devlette çalışan bir kişiden bahsedelim- 1 maaş alıyor, başka başka yerlerden de 3-5 maaş... Bunu muhalefet çok fazla dillendirdi. Şimdi, biz bir sorunu çözmek istiyorsak millete şunu söylememiz gerekiyor: “Ey millet, devlette çalışan bir kişi sadece 1 maaş alacak.” diyorsak burada, bunu çok açık yazmak zorundayız. Eğer “Yönetim ve denetim kurullarında çalışan insanlara katsayı üzerinden maksimum 98 bin TL ilave bir maaş -huzur hakkı olur, ikramiye olur adı, ne olursa olsun-vereceğiz.” Diyorsak, bakın, burada parti ayrımı yapmaksızın söylüyorum, bu bizim üzerimize yük kalır, bürokrat arkadaşların üzerinde yük kalır. Neden? Çünkü biz şu anda çift maaşı yasal hâle getiriyoruz bu kanun teklifiyle; başka bir formül bulalım buna. Yani 10 bin TL emekli için, 17 bin TL asgari ücretli için konuşurken... Bu ülkede yüzde 50’yi geçti artık, yani asgari ücret normal ücrete döndü; Avrupa’da bu yüzde 3, yüzde 7; bunlar hepimizin sorunu. Yani millet bu teklifi okuduğunda, bu işi bilenlerden bahsetmiyorum... Bu teklif Plan ve Bütçe Komisyonundan çıktı. Yani fark gözetmeksizin söylüyorum, milletvekilleri olarak “İnsanlar 1 maaş alacak, bir de onlara 100 bin TL’ye yakın ilave huzur hakkı, şu bu falan vereceğiz.” demek ve bunu kanunla garanti altına almak gerçekten doğru bir şey değil arkadaşlar, siyaseten çok yanlış bir şey yapıyoruz. Ben şunu biliyorum: Özel sektörde çalışan arkadaşlarımızın kamuya gelmesi... Çok büyük ücretlerle çalışıyor, farklı şeyler yapalım. Yani bu ücreti, bu ikili ücreti hani 5 değil de 3 değil de 2’ye indiriyor gibi bir şeyi bu kanun teklifi içine koymak, buraya getirmek bence doğru bir şey değil. Bu, devlete de millete de bu ilişkiye de zarar verecek bir şey. Bunu yasal hâle getiriyoruz, ben gerçekten buna üzülüyorum. Buna başka bir formül bulmamız gerekiyor.

Şimdi bir diğer konu, tabii etki analizi önemli yani burada da bir etki analizi vurgusu yapayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Yani 2018’de biz Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtik. Bizim sonuçta bir toparlanmaya ihtiyacımız var, devlet ve millet olarak toparlanmaya ihtiyacımız var, hepimizin ayağını yorganına göre uzatmaya ihtiyacı var. Cumhurbaşkanımızın iki ay önceki genelgesinde yatırımlarla ilgili nelerin durdurulacağını biz gördük. Demek ki burada bir kurtuluş savaşına ihtiyacımız var. Şimdi ben 2018 yılından beri bu milletle helalleşme adına söylüyorum. “Ya, kardeşim bizim 1 maaş dışında da ödeme yaptığımız şu kadar insan vardı -kişiler, isimler önemli değil benim için- biz artık bunlara bu maaşı ödemeyeceğiz. Biz bu Temmuz 2024’e kadar, şu altı yıl içerisinde şu kadar kişiye -bu bin kişi midir, 5 bin kişi midir bilmiyorum- devlet olarak bu kadar ödeme yaptık, bu

hatayı gördük ve artık yapmayacağız.” Etki analizinde bizim bunu görmemiz gerekir, bilen varsa bunu bize aktarsın çünkü bu, siyaseti yoran bir şey oldu. Bunu da özellikle ifade etmek isterim. Bu konuda da bence bir etki analizi yapmaya gerek var.

Diğer bir konu, bu devlet destekleri çok dile getirilmedi ama ben bunu söyleyeceğim. Şimdi “Devlet desteklerinin tek çatı altında toplanması...” diye bir cümle kuruluyor ve Strateji ve Bütçe Başkanlığı burada bütün bu desteklerin toplandığı bir birim hâline getiriliyor. Tabii, Strateji ve Bütçe Başkanlığımız çok önemli bir Başkanlık, bütçeyi hazırlıyor; elbette çok farklı görevleri olabilir ama Strateji ve Bütçe Başkanlığımız operasyonel bir birim değil. Hazine ve Maliye Bakanlığımızda daha önce bunu takip eden zaten böyle bir birim vardı, bir sistem vardı. Hem sistemin hem yapının operasyonel bir birim olmayan ve taşrada yapılanması olmayan bir yere aktarılması... Çünkü Cumhurbaşkanlığı, orası bir mutfak yani bütün destekler orada tek çatı altında toplanıyor. Ben bunun çok yanlış bir uygulama olduğunu düşünüyorum; böyle bir personel yapılanması, böyle bir taşra yapılanması da olmadığı için ben bunun gözden geçirilmesi gereken bir alan olduğunu düşünüyorum.

Son, toparlıyorum Başkan.

Şimdi, bu yerel yönetimlerle ilgili çok söylendi. Bakın, yine parti ayrımı yapmaksızın -bir dönem yerel yönetimler başkanlığı da yapan bir kardeşiniz olarak- Büyükşehir Belediye Yasası da dâhil, bizim her şeyi masaya yatırmamız lazım. İstanbul’da Şile’nin köyleri mahalle oldu ve şu anda buralar Büyükşehir’e bağlandı. Öyle şeyler yaşıyoruz ki büyükşehirlerde biz, şu anda başta 30 büyükşehirimiz olmak üzere bütün şehirler, bütün belediyeler borç batağı içinde. Maastricht yerel yönetimler kriterleri de dâhil olmak üzere mali performansları, personel performansları, aklınıza gelebilecek bütün performanslarda belediyelerimiz sınıfta kalıyor. Dolayısıyla belediyeler zaten şu anda çok büyük bir mali yük altında. Şimdi biz ne yapıyoruz? Sanıyorum 27’nci maddede -yanlışsam lütfen düzeltin- İller Bankasının sermayesini arttırıyoruz, diyoruz ki: İller Bankasının daha uzun vadeli, daha uygun faizli yerel yönetimlere para aktarması için sermayesini arttırmamız gerekiyor. Elhak doğru, arttırmamız gerekiyor. Şimdi bir yerde arttırıp, yerel ile merkezi birbirinden sanki ayırıyormuş gibi bir algı oluşturup -belediyeler hepimizin, millet seçti, AK PARTİ var, Cumhuriyet Halk Partisi var, farklı partilerin belediyeleri var- sonuçta bir maddede bunlara destek veriyoruz, diğer maddede âdetâ vermiş olduğumuz desteği, genel aydınlatma giderleri içerisinde onların paylarını artırarak geri... Ya, böyle okunduğu zaman... Peş peşe maddeler yazılmış, bu da çok ilginç, ben olsam peş peşe yazmam mesela. Yani bir yerde veriyor, diğer taraftan geri alıyor gibi bir şey oluşmuş. Ben bunun da kanunun ruhuna çok uygun olmadığını düşünüyorum.

Şimdi, son iki konuyu, BOTAŞ’la ve kamu bankalarıyla ilgili ifade etmek isterim.

BOTAŞ’ın mali yapısının güçlendirilmesi: 2021,2022 ve 2023’te doğal gazla ilgili ciddi bir sübvansiyon yapıldı ve sonuç itibarıyla, bu sübvansiyonları hazinemizin BOTAŞ’a bir şekilde ödemesi gerekiyordu. Şimdi, etki analizinde önemli bir değerlendirme var; Hazine ve Maliye Bakanlığımızın BOTAŞ’a 230 milyar civarı bir borcu var, BOTAŞ’ın da faiz de dâhil 181 milyar TL borcu var. Şimdi, BOTAŞ bizim için çok önemli bir kuruluş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Yani nasıl bir koordinasyon var ki Hazineden alacağı parayı alamadığı için faiz ödüyor, borçlanıyor ve hazine ona 230 milyarı ödeyerek “Benim artık 50 milyar borcum kaldı BOTAŞ’a.” Diyor. Ya, mübarekler, bunu daha önce ödeseydiniz de böyle faizler, şunlar bunlar olmasaydı.

Ben genel olarak devlette, bütün kurumlarda inanılmaz bir koordinasyon problemi olduğunu düşünüyorum. Gelen bütün raporları okuyorum, raporlarda birbiriyle çelişen o kadar fazla bilgi geliyor ki hayretler içindeyim, sanki iki ayrı devlet var. Bu konuda da -Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili olarak- bu devlet iki farklı kabineye bakacak bir devlet değil. Ümit ediyorum, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde bu yeniden bir rehabilite edilir. Yoksa bu devletin, tasarruf konuşulurken, bu ikili, üçlü yapılara bakacak böyle büyük bir mali gücü, büyük bir finansman gücü yok.

Şimdi, ben eski bir bankacı olarak burada tekrar söylemek istiyorum, söylemek zorundayım çünkü bunlar herkesin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Bağlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, kamu bankaları bankacılık sistemimizin amiral gemileridir ve 3 kamu bankası da şu anda Varlık Fonunda. Siz eğer milletvekillerine, medyaya “Kamu bankalarının kritik seviyeye gelen sermaye yeterlilik rasyolarını düzeltmek için” diye bir cümle kurarsanız bu piyasaları... Yani bunu anlayan insanlar için bu çok... Yani Basel II de dâhil, demek ki biz yüzde 8’lerin çok çok altında... Karşımda başka bankacılar var, gülüyorlar. Biz şu anda ne yaptığımızın farkında mıyız? Evet, doğru; şu anda itfası gerçekleşen, daha önce özel tertipli iç borçlanma senetleri vardı, onların vadesi doldu, yeniden borçlanma yapılacak; bu ayrı bir mesele ama kamu bankalarıyla ilgili eğer bu yapılmışsa şu anda kamu bankalarının performansı ile ilgili olarak -farkında mısınız- kamuya, herkese kamu bankalarının çok önemli bir mali sorun yaşadığını ifade ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Ben tekrar şunun altını çizerek bitireyim: Tasarrufla ilgili olarak Cumhurbaşkanlığımızın 17 Mayıs 2024’te yayınlamış olduğu genelgenin baz alınarak, sadece tasarrufun olduğu ve millete “Ey millet, evet, siz kemer sıktınız ama ben de devlet olarak bütün bu tedbirleri alacağım, uygulayacağım ve şunları yapacağım.” dediği ayrı, bağımsız bir kanun teklifi olmasının ülkemizin geleceği açısından ve milletimizin morali, motivasyonu açısından çok daha önemli bir adım olacağını ifade ediyor, tekrar, kanun teklifinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi geneli üzerindeki müzakerelerde Sayın Kalaycı konuşacak.

Buyurun, lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kamu kurumlarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle, hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Evet, 17 kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik içeren bir teklifi görüşüyoruz. Bu konuda “torba kanun” olarak nitelenen kanunlara ilişkin görüşümüz Milliyetçi Hareket Partisi olarak net; bundan önceki görüşmelerde, yıllardır hep dile getiriyoruz. Bunun çözümü noktasında da önerimiz İç Tüzük değişikliğidir. Bu anlamda, bütün siyasi partilere, siyasi parti gruplarına sorumluluk düşmektedir. Geçmişte 2 defa uzlaşma komisyonu kuruldu kaliteli bir yasama sürecinin gerçekleştirilmesi amacıyla, çok da verimli çalışmalar yapıldı ama bir türlü İç Tüzük değişikliği noktasına gelinemedi. Sadece

torba boyutuyla değil, dediğim gibi, kaliteli yasama için gerekli düzenlemeleri İç Tüzük'te yapmamız lazım. Bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak görüşümüz de komisyon odaklı, komisyonda katılımcı bir anlayışla görüşmelerin, müzakerelerin yapılması şeklinde. Bu anlamda, biz parti olarak İç Tüzük değişikliğiyle ilgili çalışmaya hazırız, görüşlerimiz de net.

Evet, hepimizin bildiği gibi, kamuda tasarrufların artırılması ve harcama kontrolü amacıyla 13 Mayıs 2024 günü Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi açıklandı ve ardından 17 Mayıs'ta da Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri konulu genelge yayımlandı. Bu kanun teklifinde, bu Tasarruf ve Verimlilik Paketi'nde yer alan ve kanuni düzenleme gerektiren hususlardan bazıları yer alıyor. Neler var? Arkadaşlarımız da hep değindiler, bu yönetim ve denetim kurullarında görev alan kamu personeline sadece bir görev için ödeme yapılması ve üst sınır getirilmesi... Aslında, bu konuda uzun yıllardır düzenlemeler var. Benim ilk planda söyleyeceğim, mesela, 2001 yılında çıkan 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname var, 12'nci maddesinde bu anlamda bir düzenleme getiriyor ama şöyle bir karmaşa var: Biliyorsunuz, çeşit çeşit kurumlar, firmalar söz konusu; 399'a tabi olan KİT'ler var; KİT dışında, yine, bankalar gibi kamu kuruluşları var; yine, yüzde 50'nin altında kamunun hissesi olan iştirakler var, işte imtiyazlı hisse var, belediyelerin iktisadi teşekkülleri var. Bu anlamda, tümünü kapsayan ve de -bu teklifle yine bir yenilik getiriliyor- üst sınır getiren yani yönetim kurulu, denetim kurulu ve diğer benzeri üyelikler için üst sınır getiren bir düzenleme yapılıyor. Bir de belediye başkanları, belediye meclis üyeleri, il genel meclisi üyeleri de kapsama alınıyor. Yani baktığımız zaman, evet, geçmişte işte YPK kararları vardı, kanuni düzenlemeler yapıldı ama bu konu bir türlü bir disiplin altına alınamadı. Bu teklifle getirilen düzenlemeye benim gözümle baktığım zaman, her şeyi kapsadığı... Yani kamunun nerede bir hissesi varsa, bir kamu görevlisi kamu ve özel ayrımı fark etmeksizin nerede görev aldysa bunların tek yönetim kurulu üyeliği ücreti alması ve buna da bir üst sınır getirilmesi, üst sınırı aşan ödemelerin de o kuruma, hazineye gelir kaydedilmesi düzenleniyor. Bu anlamda olumlu bir düzenleme olarak görüyoruz.

Bir başka konu, bu kamu idarelerine ait taşıtların Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla satışı. Bu da yine tedbirler kapsamında pakette yer alan bir konuydu. Yine, çok tartışılan... Gerçi buna olumsuz bir görüş görmedim; il özel idareleri aracılığıyla yapılan, kamu idarelerinin gerçekleştirdiği yatırımların... Buna yönelik kaynak transferinde artık hak ediş raporuna bağlı olarak ödeme yapılması getiriliyor; çok doğru bir düzenleme. Kamu idarelerinin il özel idareleri vasıtasıyla yaptığı yatırımlarda bir karmaşa vardı yani bir kamu idaresi para gönderiyor, başka kamu idaresinin yatırımına harcanabiliyor, bunun gibi çelişkili durumlar vardı. Şimdi, hak ediş raporuna bağlı transfer yöntemi getiriliyor. Bu da doğru bir düzenleme.

Genel aydınlatma giderleriyle ilgili mahallî idarelerin genel bütçe vergi gelirlerinden yapılan kesinti oranlarına yeni düzenleme yapılıyor. İşin özüne baktığımız zaman, şehirlerin genel aydınlatma giderinin doğal olarak mahallî idarelerin bir gider kalemi olması lazım ama öteden beri bütçeden de transfer yapılıyor. Bu anlamda, bu oranlarda bir artış söz konusu. Ben burada şu parti, bu parti meselesinin de olmadığını düşünüyorum çünkü neticede her siyasi partinin yönetiminde olan mahallî idareler var. Geneli anlamda yapılan bir düzenleme, bir kesinti oranına yükseltiyor, bunu da biz doğru bir düzenleme olarak görüyoruz.

Biliyorsunuz bir başka konu tasarruf tedbirleri. Uzun yıllardır çıkarılan genelgeler var. Biz geçmişte denetim yaparken -bizim raporlara bakın- bütün raporlarımızda "Tasarruf genelgelerine titizlikle uyulması." diye önerilerimiz oldu fakat bu konuda bir türlü tasarruf tedbirlerine tam riayet sağlanması mümkün olmadı. Şimdi burada getirilen düzenlemede aslında "Disiplin hükümleri uygulanır." diyoruz, zaten disiplin hükümleri bir kamu görevlisi için her zaman söz konusu ama burada üzerine basıyoruz,

Hazine ve Maliye Bakanlığına da izleme ve denetleme yetkisi veriyoruz. Ben, bu anlamda, bu düzenlemenin tasarruf tedbirlerine uyumun etkinleştirilmesi noktasında bir katkısı olacağını açıkçası düşünüyorum. Tasarruf tedbirlerine aykırı hareket edenlere disiplin hukukunun mutlaka uygulanması sağlanacak.

Baktığımız zaman, BOTAŞ'la ilgili düzenlemeler var; Ticaret Bakanlığı tahsil dairelerine olan vergi borçlarının, ferî borçlarının görevlendirme alacaklarına mahsup edilmesi. Geçmiş yıllarda da bunlarla ilgili düzenleme yaptık.

Yine, doğal gaz alımlarının özelliği nedeniyle Kamu İhale Kanunu kapsamı dışına alınması söz konusu ve Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda da usul ve esaslara ilişkin ilkeler belirleniyor, usul ve esasların Kamu İhale Kurumunun görüşü de alınarak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülüyor. Burada, tabii, biz de görüş olarak şunu ifade ediyoruz: Kamu İhale Kanunu'nu yeniden baştan sona değiştirmemiz gerekiyor yani bir istisnalar kanunu hâline geldi. Bu anlamda yapılacak reformlarda Kamu İhale Kanunu'nun güncellenmesini, gelişen şartlara göre her kurumun ihtiyacını karşılayabilecek bir düzenleme hâline gelmesini biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak savunuyoruz, bu düzenleme de mutlaka yapılmalı.

Yine, istasyon dışında akaryakıt satışlarına sınırlama getiriliyor. Bu da çok önemli bir düzenleme ve destek verdiğimiz bir düzenleme. Özellikle kamyon garajlarında, otobüs garajlarında satış hem risk doğuruyor hem de kaçak olabilmek ihtimali ortaya çıkıyor. Bu anlamda, bu konunun disipline edilmesini doğru buluyoruz.

Doğrudan yatırım teşvikiyle ilgili madde var, yatırım sözleşmelerinde damga vergisi istisnası getiriliyor; Sanayi Bakanlığı ile doğrudan yatırımcı arasında imzalanacak sözleşmelere getiriliyor. Ayrıca, hibrit elektrikli araçlarda karbondioksit emisyonu 25 gramın altındaki, elektrik motoru menzili 70 kilometrenin üzerindeki araçlara da indirimli ÖTV öngörülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben burada şunu söyleyeceğim: Malum -dün mü, önceki gün mü- Sanayi Bakanımız Çinli bir firmayla bir sözleşme imzaladı. Aslında, Konya, otomobil fabrikası için en ideal yer çünkü otomobil yan sanayisinin her şeyi Konya'da üretiliyor, bir otomobilin her parçası Konya'da üretiliyor. Bu anlamda, yatırımcılara Konya'yı bir yatırım yeri olarak seçmeleri konusunda...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tartışma kapanmıştır, Manisa'da olacak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Konya olarak da her türlü desteği vereceğimizi ben buradan ifade ediyorum. Limana uzaklık sıkıntısı vardı, o da çözülüyor Allah'a şükür, Karaman'a kadar demir yolu yapıldı, şimdi Ulukışla'ya kadar yapılıyor, yakın zamanda Mersin Limanı'na da Konya'daki sanayici, ihracatçı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kalaycı, sırada Samsun var, şimdi girerseniz 3'e ancak gelirsiniz; biz yeri de hazırladık, bekliyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, Başkanım, maddelerde daha kısa konuşmak adına... Bu Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatı ile Maliye Bakanlığı taşra teşkilatının tek çatı olarak birleştirilmesine yönelik -biliyorsunuz Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılmıştı- kanunda düzenlemeler var, kısa kısa bunlardan bahsedeyim. İşte, defterdarlık ve defterdarlar -bu atıflar diyeyim- vergi dairesi başkanlığı yerine buralara atfı... Defterdar özlük haklarının vergi dairesi başkanı özlük haklarıyla eşitlenmesi, defterdar yardımcısının gelir idaresi grup başkanıyla eşitlenmesi gibi düzenlemeler var.

Gelir uzmanlarıyla ilgili bir düzenleme var; gelir uzmanlarının müdür yardımcısı ve müdüre karşı sorumlu olacağı ifade ediliyor. Açıkçası, kariyer meslekten gelen bir milletvekili olarak buna şöyle bir itirazım var: Sicil amiri müdür olan birisini müdür yardımcısına karşı sorumlu tutmanın çok doğru olmadığını düşünüyorum. Bu anlamda, direkt müdüre karşı sorumlu olmalarını daha doğru olarak buluyorum. Bu arada da yeri gelmişken bu merkez-taşra ayrımının da giderilmesi gerekiyor.

Vergi müfettişlerimizle ilgili bir düzenleme var, bir hakkın teslimi söz konusu çünkü 2019 yılında çıkan kanunla performans değerlendirme süresi altı yıla çıkarılmıştı, bir geçiş hükmü düzenlenmemişti. Netice itibarıyla, 3.500 civarında vergi müfettişi on yılını doldurduğu hâlde bu altı yıllık performans uygulaması nedeniyle vergi başmüfettişi olamıyordu. Bu düzenlemeyle bu arkadaşlarımızın vergi başmüfettişi olması düzenleniyor.

Denetim elemanı olarak şunu da söylemeden geçmeyeceğim: Bu gündelik ve konaklama ücretlerinin de mutlaka artırılması lazım. Bugünkü verilen konaklama ücretiyle, bırakın büyük şehirleri, Anadolu'daki diğer şehirlerde dahi makul bir konaklama sağlanması mümkün değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – TÜİK'e göre yapmışlardır.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Nasıl?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – TÜİK'e göre belirlemişlerdir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu konuda hem denetim elemanlarının motivasyonunu güçlendirmek adına hem de maaşından bir harcama değil yani neyse konaklama bedeli... Bir de denetlediği kişilerden konaklama yeri istemek zorunda kalabiliyor. Bu anlamda bu konuda da bir iyileştirme yapılması... Tabii ki 675'teki denetim elemanlarının tazminat oranlarının da uzmanlarımızla beraber yükseltilmesi bizim görüşümüz.

Bunların dışında, devlet yardımları alanındaki görevlerin -malum, Strateji ve Bütçe Başkanlığına verildi- işte, bakanlıktaki bu konuda kanunla verilen görevlerin, yetkilerin devredilmesi bu teklifle getiriliyor.

İller Bankası sermaye artırımı getiriliyor.

Yine, çok olumlu bir düzenleme, 6 Şubat depremlerinin yaşandığı bölgede genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilirken 2023 nüfusunun esas alınması öngörülüyor çünkü orada nüfusu düşen yerler var. Bu mağduriyeti giderme adına, kamu bankalarının sermayesini güçlendirmek için Varlık Fonu aracılığıyla ikrazen özel tertip devlet tahvili ihracı maddesi var.

Yine, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin dış finansmanı konusunda hazineye geri ödeme garantisi getiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bitiyor Başkanım.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda, Türk Standartları Enstitüsünün gelirleri arasında yer alan, CBK'yle düzenlenmiş olan genel bütçeden yapılacak hazine yardımları konusu yasal düzenleme olarak getiriliyor ve yine AYM kararı doğrultusunda öğretim üyeleri kadrosu ihdası bu kanunla getiriliyor.

Hayırlı olsun diyorum.

Maddelerde de gerektiği zaman yine görüşlerimizi ifade ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, saat 13.00 ile 14.00 arasında yemek arası vereceğiz. Sayın milletvekilleri, Bakan Yardımcılarımız ve genel müdürlerimizi salonun alt katında, diğer bürokrat arkadaşlarımız salonun üst katında çünkü yerimiz kısıtlı. Hazırlık yapılıyor, 13.00'te ara vereceğiz, 14.00'e kadar yemek ikramımız olacaktır. 14.00'te kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Kalaycı'ya teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Altınsoy, sizin mi söz talebiniz var?

Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, çok kıymetli bürokratlarımız, basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu teklifle mali disiplini güçlendirmek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla uygulamaya konulan maliye politikası çerçevesinde kamuda tasarrufların artırılması ve bu bağlamda harcama kontrolü sağlamak amacıyla tasarruf tedbirlerine aykırı hareket edenlerle ilgili mevzuata göre yaptırım uygulanması, akaryakıt istasyonu dışında kendi araçlarına kendi ihtiyaçları için belirli şartlar altında akaryakıt ikmali yapabilecek yerlerin sınırlandırılması suretiyle kamu ve can güvenliği de dikkate alınarak mali usulsüzlük fiilleriyle daha etkin bir şekilde mücadele edilmesi, İller Bankasının finansman süreçlerinin düzenli devam edebilmesi için sermaye tavanının artırılması, öngörülen şartları taşıyan hibrit elektrikli araçların ÖTV oranlarında değişiklik yapılarak teşvik edilmesi, Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin yatırım teşvik belgelerine istinaden uygulananlara benzer şekilde damga vergisinden istisna tutulması amaçlanmakta. Mali disiplini güçlendirmek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla uygulamaya konulan maliye politikası çerçevesinde kamuda tasarrufların artırılması ve bu bağlamda harcama kontrolü önem arz etmektedir.

Kamu kaynaklarının azami tasarruf prensipleri doğrultusunda kullanılmasını sağlamak ve tüm kamu kurum ve kuruluşlarında uygulanmak üzere alınacak tasarruf tedbirlerine ilişkin Cumhurbaşkanlığı genelgesi 17 Mayıs 2024 tarihli 32549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Söz konusu genelgede bu tedbirlerin uygulanmasının hassasiyetle takip edileceği, denetleneceği ve raporlanacağı belirtilmiş, bu tedbirlere ilave olarak kamu harcamalarında etkinlik ve verimlilik artışı ile verimsiz harcamaların tasfiyesi önem arz etmektedir.

Bu kapsamda, teklifle 2019 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde tanımlanan taşıtların bir an evvel ekonomiye kazandırılması için Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca tasfiyesinin sağlanması hedeflenmekte, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının il özel idareleri aracılığıyla yapılacak yatırımlar karşılığı kaynak transferlerinin, gerçekleştirilen yatırımlara karşılığı düzenlenecek hak ediş raporlarına göre yapılması zorunluluğu getirilmekte. Ayrıca kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce il özel idarelerine aktarılan kaynaklardan kullanılmayan kısımlarının hizmeti yaptıracak kamu idaresine iadesi ve bu tutarların bütçeleştirilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, yapılan bu düzenlemeyle özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşlara ait yönetim kurulu, denetim kurulu ve benzeri organlarda görev alan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile işçiler dâhil kapsama giren kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen her türlü statüdeki personele ve belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclis üyelerine kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılması, yapılacak ödemelere en yüksek devlet memuru için öngörülen ödemelerin toplamının altı aylık net ortalaması esas alınarak üst sınır getirilmesi, tüm kurul üyeliklerine ilişkin ödemelerin

personelin asli görevli olduğu kamu kurumunun ilgili emanet hesabında toplanarak ödeme işleminin kurumca gerçekleştirilmesi, üst sınırı aşan ödemeler ile ödenmeyen diğer görevlere bağlı ücretlerin ilgilinin asli görevli olduğu kurum bütçesine gelir kaydedilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, genel aydınlatma giderleri için il özel idareleri payından ve belediyelerin genel bütçe gelirleri payından yapılan kesintilerin artırılması, yapılan düzenlemeyle büyükşehir belediyeleri ve mücavir alanlardaki belediyeler için yüzde 20 olan oranın yüzde 30, diğer belediyeler için yüzde 10 olan oranın yüzde 15, bu sınırlar dışında kalan yerler için ise yüzde 20 olan oranın yüzde 30 olarak düzenlenmesi teklif edilmektedir.

Teklif edilen bir diğer maddeyle, enerji sektöründe piyasa koşullarındaki değişiklikler ve yeni teknolojiler dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatın daha etkin ve verimli uygulanabilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılması öngörülmekte olup bunun yanı sıra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bazı hükümlerin karar gerekçeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, Petrol Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapılarak akaryakıt istasyonu dışında kendi araçlarına kendi ihtiyaçları için belirlenen şartlar altında akaryakıt ikmali yapılabilecek yerlerin sınırlandırılması suretiyle, kamu ve can güvenliği de dikkate alınarak mali usulsüzlük fiilleriyle daha etkin bir şekilde mücadele edilmesi de planlanmaktadır. Fabrika, şantiye, nakliye filosu ve benzeri işletmelerin akaryakıt istasyonundan yakıt almaya uygun kamyon, otobüs, minibüs gibi birçok taşıta yönelik olarak meskûn mahallerde veya kamyon ve otobüs garajlarına yanıcı ve parlayıcı özellik taşıyan akaryakıtın depolandığı görülmekte, bu durumun kamunun can ve mal güvenliği açısından olumsuz durumlar oluşturma ihtimali de bulunmaktadır.

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin doğal gaz ithalatından kaynaklanan her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının bu düzenlemeyle hazineden görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilmesi öngörülmektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna özel tertip senet ihracına ve 7034 sayılı Kanun'la kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükûmeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarına kendi adına, yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana hazine geri ödeme garantisi verilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Yine teklifle, avukatların 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yükümlü sayılmasına ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesinin iptal kararı nedeniyle karar gerekçesi dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi ve Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin ihtilafların görüleceği mahkemenin sulh ceza yerine idari yargı olarak belirlenmesi hususu da getirilmektedir.

Ayrıca, avukatların taşınmaz alım satımı; şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ve bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi; banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplarda yer alan varlıkların idaresi gibi işlerle ilgili olarak önleyici tedbirler bakımından yükümlü sayılmaları, üyesi bulunduğumuz Mali Eylem Görev Gücünün 22 no.lu Tavsiyesi bakımından da gereklilik arz etmektedir.

Bu teklifle, ayrıca 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun ile Hazine ve Maliye Bakanlığına tevdi edilen yetkilerin Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesi ve bu çerçevede atıfların düzeltilmesi öngörülmektedir. Yerel yönetimlere uygun faizli ve uzun vadeli finansman desteğini ve likidite döngüsünü kendi öz kaynaklarıyla sağlamakta olan İller Bankasının finansman süreçlerine düzenli devam edebilmesi için sermaye tavanının artırılması da planlanmaktadır.

Yine, deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyeler için, İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca, nüfus esas alınarak genel bütçeden yapılacak pay dağılımında 2023 yılının nüfusu esas alınarak deprem sebebiyle nüfusu azalan belediyelerin genel bütçeden alacakları payın azalmasını engellemeye yönelik düzenleme yapılması da öngörülmektedir.

Araç dışından şarj edilebilen hibrit elektrikli araçlardan maddede öngörülen şartları taşıyanların ÖTV oranlarında değişiklik yapılarak teşvik edilmesi de düşünülmüştür.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin yatırım teşvik belgelerine istinaden uygulananlara benzer şekilde damga vergisinden istisna tutulması öngörülmektedir. Diğer taraftan, teklifle, bazı kanunlarda Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümler yeniden düzenlenmektedir.

Tabii, az önce Konya Milletvekilimiz söyledi ama Aksaray havzası da oldukça geniş bir havza ve aynı zamanda organize sanayi bölgesi olarak da Sanayi Bakanlığımızın tavsiyesi arasında...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Pişmiş aşı su katmaya gerek yok. Manisa’da gerçekleşti.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Ayrıca teşvik olarak da en iyi illerden bir tanesi olarak arz etmek istiyorum.

Kanun teklifinde emeği geçen bütün arkadaşlarımıza ve ilgililere teşekkür ediyor, teklifin ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Avrupalı gelmedi, Çinli geldi, olsun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sonuçta istihdam, üretim yani öyle düşünmek lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Manisa yatırımı aldınız, siz zaten işi rayına soktunuz, şey yapmayın, boşverin. “Laf sahibinden çoğalır.” diye bir söz vardır, uzatmayın, şimdi tartışma çıkarmayınız, boşverin.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Polemiğe girmeyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Girmeyin, almışsınız zaten yatırımı.

Evet, Sayın Arı vardı ama Sayın Bakırlioğlu, hazırsanız...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Esasında bu kanun teklifi gelmeden önce basında da bizim duyduğumuz kadarıyla tasarruf tedbirleriyle alakalı olacağı söylenmişti. 30 maddeden oluşan bu kanun teklifinin “Tasarruf tedbirleriyle alakası nedir?” diye baktığımız zaman, e, benim görebildiğim direkt alakalı 2 tane maddesi var. Bunlardan bir tanesi, tasarruf önlemleri kapsamında kamu taşıtları ve iş makinelerinin Özelleştirme

İdareci aracılığıyla satışının yapılmasına olanak sağlanacak bir madde var burada. Yalnız orada -maddede de konuşuruz belki- etki analizine baktığım zaman henüz daha hangi araçların satılacağı, kaç aracın satılacağı konusunda herhangi bir çalışma olmadığını görmekteyiz. Oysa bu mayıs ayında çıkmış bir tasarruf tedbirleri paketi var, şimdiye kadar böyle bir hazırlığın olmamasını da esasında yadırgadığımı belirtmek isterim.

Bir diğeri, tasarruf önlemlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu belirlenen kamu görevlilerine disiplin cezası verilmesi. Şimdi mesela -yine tartışacağız maddelerde ama- bu disiplin cezaları Bakanları, Bakan Yardımcılarını kapsayacak mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 657’ye dâhil...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Mesela -basında çıktı, bizim Grup Başkan Vekilimiz Ali Mahir Başarır “Jetgiller” demişti, hoş bir giriş de yapmış olmuştun- uçakla seyahat yapan bakanlara disiplin cezası verilebilecek mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kara yoluyla mı gitsinler?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani ne bileyim, mesela Diyanet İşleri Başkanını kapsayabilecek mi? Ona disiplin cezası verebilecek miyiz? Bence bunun olması lazım ama sadece ve sadece öğretmenler odasında “kettle”ıyla çay demlemeye çalışan gariban memurun...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, lütfen...

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bunların tartışılması gerektiğini düşünmekteyim.

Aynı zamanda bu kanun teklifinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla doğrudan yatırım yapan şirketler ve yatırımcılar arasındaki sözleşmelere birtakım istisnalar getiriliyor, vergi istisnası getiriliyor. Burada 11’inci madde var. 11’inci maddeye baktığımız zaman da dıştan şarj edilebilen hibrit otomobillerin ÖTV oranlarına birtakım indirimler getiriliyor. Şimdi, bunların ikisine baktığımız zaman, bir iki gün önce de Sanayi Bakanımız Çin’deki çok ciddi bir firmayla... Ki Manisa’da yatırım yapacak, 1 milyar dolarlık yatırım yapacağı ve 5 bin kişinin istihdam edileceği söyleniyor; önemli bir yatırımdır, biz bu yatırımı önemsiyoruz ancak imzalar atıldıktan sonra bununla ilgili kanun teklifi gelmesi -gene maddede de tartışırız- bize biraz tuhaf geldi, imzalardan sonra ÖTV’ye indirim gelmesi bize biraz tuhaf geldi ki biraz evvel tarif edilen araçlarda önemli bir üretici, dünyadaki önemli üreticilerden bir tanesi ve hatta bazı gazetelerde, konuyla alakalı gazetelerde yapılan bu ÖTV indiriminin adrese teslim olduğu da söylenmekte. Bunları tartışacağız tabii, buradaki sektör yetkililerine soracağız, onlara da sormamız... Yaşar Bey’e de soracağız, bunlar tartışılacak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şansı kaçırmayın Başkanım, Volkswagen’i kaçırdınız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ve burada şunu görmekteyiz: Esasına bakılırsa -biraz evvel sayın sözcümüz de bahsetti- bol bol da birçok maddenin, daha önce Anayasa’ya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş kanun maddelerinin tekrardan karşımıza geldiğini görmekteyiz. İşte, Türk Standartları Enstitüsüne hazine yardımı yapılması daha önce Cumhurbaşkanlığı kararıyla olmuş, Anayasa Mahkemesi demiş ki: “Hayır, sen bunu kanunla yapmak zorundasın.” Bununla ilgili düzenleme var. BOTAŞ’la alakalı düzenlemeler var. Biz 2020 yılında, bir önceki dönemde Sanayi Komisyonunda bu konuda bayağı bir çalışma yapmıştık, çok ciddi itirazlarımız vardı. İşte, BOTAŞ’ın doğrudan gaz alımları Kamu İhale Kanunu dışında bırakılmıştı ve doğal gaz araması, sondaj, bunların taşınması, üretimi konusunda BOTAŞ gene Kamu İhale Kanunu dışında

bırakılmıştı. Bunlara itirazlarımızı yapmıştık, Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştük. Neden? Çünkü şeffaflık ilkesine, hesap verilebilirlik ilkesine ve fırsat eşitliği ilkelerine aykırı olduğu için biz bunlara karşı çıkmıştık. Şu anda Anayasa Mahkemesi ilgili kanun düzenlemelerini reddediyor ve şu an gene karşımızda, gene incelediğimiz zaman, gene bizim görmüş olduğumuz aykırılıkların giderilmediğini ne yazık ki görmekteyiz yani -biraz sonra önergelerimiz de gelecek- bu ciddi bir sorun. Dikkat ederseniz, devamlı böyle bir torba geldiği zaman -ama 4 madde, ama 5 madde- biz Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle daha önce iptal edilmiş kanuni düzenlemeler yapmaktayız, geldiği gibi geçirmekteyiz. Gene Anayasa Mahkemesine gidiliyor. Bu konuda biz İç Tüzük'e uyulması gerektiğini düşünmekteyiz.

Başka ne var mesela burada? Önemli şeylerden bir tanesi -gene gireceğiz- bu aydınlatma giderleriyle ilgili düzenleme var. Burada yerel yönetimlerin payı artırılacak. Cumhurbaşkanına öyle bir hak da veriliyor ki neredeyse yüzde 60'ının yerel idarelerin sırtına yüklenmesi söz konusu.

Bir diğer özellik, bir diğer madde var -esasinda doğru bir şey- deprem bölgesindeki 10 ilin merkezden almış olduğu gelirlerin azalmasını engelleyecek bir düzenleme var ancak bu 10 ildeki yerel yönetimlerin almış olduğu ödeneklerin artırılması gerekir. Bunlarla ilgili herhangi bir çalışma yok. Bu konuda da grubumuz bir önerge verecek, Veli Bey bu konuda da söz alacak.

Benim gördüğüm kadarıyla bir de şey yapılmış burada, özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin kurum ve kuruluşlarda yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyesi, komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alan kamu görevlilerinin buraların sadece birinden ücret almalarına yönelik düzenleme. Zaten bu düzenleme vardı, bu düzenleme daha da tanımlanmış. Zaten bir düzenleme vardı, belediye, belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, hepsi bunların içerisine katılmış ve buna da bir üst limit getirilmiş. Şimdi, burada, mesela, özel ve kamu, bildiğimiz Bakan Yardımcıları var yani özel bankaların yönetim kurullarında yer alıyorlar ve buradan maaş alıyorlar. Şimdi onları da kapsayacak mı? Bir Bakan Yardımcısı da özel bankadan yönetim kurulundaki maaşını alacak, o zaman başka almayacak, böyle bir düzenleme mi olacak bu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tek bir yerden.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Alamayacak, tek bir yerden alacak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, böyle bir düzenleme, onu gene geldiği zaman tartışırız.

Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar, bütün maddelerde tek tek söz alacağız, konuşacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, hazırsanız mikrofonunuzu açıyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben hazırım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, çok kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben de hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni Cumhurbaşkanımızın bir önceki çıkardığı tasarruf genelgesinden de ayrı düşünmemek lazım. O genelgeyle çıkan hususlarını kanun gerektiren kısımlarının burada düzenlenmesi amacıyla da bu torba yasa içerisine alınmış bazı maddeler var. Ben olaya daha çok bu açıdan bakacağım. Bu tasarruftan amaç, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılarak azami tasarrufun sağlanması, kamu zararına

sebepe teşkil edilmemesi, kaynakların verimli alanlara kullanılarak da gerekli tasarrufların sağlanması. Şimdi, baktığımız zaman böyle oluyor mu? Bu tasarruf genelgesi çıktığı tarihten bugüne bakıyoruz, bütün bakanlıklar ve diğer kuruluşlarda da tasarrufla ilgili ciddi önlemler alınmadığını görüyoruz. Bazı örneklerle bunu açıklamaya devam edeceğiz. Bir de önceliklerin de doğru tespit edilmediğini düşünüyoruz. Yani tasarrufun nereden yapılması gerektiğiyle ilgili öncelik belirlemede de hatalar var. Şimdi, bakıyoruz, Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde, 30 ilde 39 millet bahçesiyle ilgili, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı TOKİ tarafından müteahhitlere yazı yazılıp, ilerleme oranı yüzde 75'in altında olan bu 39 millet bahçesinin yapımını durduruyorsunuz. Buraya şimdiye kadar ihale bedeliyle beraber 5 milyar 228 milyon civarında bir para harcamışsınız fakat yazıyla ilerleme oranı yüzde 74 olan yeri bile durduruyorsunuz. Mesela, Urfa'daki millet bahçesinin tamamlanma oranı yüzde 74; bu da durdurulmuş, buraya yapılan harcamalar heba olmuş, çöpe dönmüş oluyor. Yani buradaki, öncelik belirlemedeki sıkıntıyı bir kez daha görüyoruz çünkü bu tip projeler yarım kaldığı zaman tekrar başlayıp ayağa kalkması çok daha büyük maliyetlere sebep teşkil edecek.

Aynı şeyi Sağlık Bakanlığı bölümünde de Sağlık Bakanlığında da görüyoruz az önceki örnekle ilgili olarak. Ama bir taraftan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da Ankara'da 15 katlı bir binayı kiralayıp aylık 1 milyonun üzerinde bir kira bedeli ödüyor, buranın tefrişatı ve tadilatıyla ilgili harcamaları yaptıktan da kaçınmıyor, çekinmiyor. Şimdi, Sağlık Bakanlığında hastane yatırımlarıyla ilgili olarak da baktığımızda, kendi seçim bölgem Karabük de dâhil, işte orada Eskipazar ve Ovacık'ta zeminin doğru seçilmemesinden dolayı, zemin etüdü yapılmamasından dolayı yapılan harcamalar heba oluyor, milyonlarca dolarla yapılan hastane kaydığı için boşaltılmak zorunda kalıyor veya yarım bırakılıyor. Bir taraftan da müteahhitler de sıkıntılı, yanlış seçiliyor. Yine Denizli Şehir Hastanesi örneği var, 2020 yılında 1 milyara ihale edilmiş, çıkmış fakat 4 kere müteahhit değişiyor, 12 milyara tekrar ihale ediliyor. Yine buradaki savurganlığın görülmesi açısından da bu konuyu da dikkatlerinize özellikle çekmek istedik.

Yine, devam edecek olursak, şehir hastaneleri olayını da yap-işlet-devret modeli ve KÖİ projeleriyle de bağdaştırmayı burada gerekli görüyoruz. Baktığımız zaman da buralara yapılan harcamalarla ilgili, kâr garantili projelerle ilgili 2005 yılından bugüne 79,5 milyar dolarlık bir para harcanmış, sadece 2024 yılında harcanacak para 162 milyar TL civarında. Yani buradaki döviz garanti sistemi yanlış, hatalı uygulama; buradan gerekli tasarrufların mutlaka yapılması gerekiyor ama bunun da uygulamada hâlen defalarca söylemiş olmamıza rağmen yapılmadığını görüyoruz.

Yine, bir taraftan lüks araçlar alınmaya devam ediyor, kiralınmaya devam ediyor. Devletin portföyünde, yani envanterinde kayıtlı aşağı yukarı 116 bin aracı var, bu 116 bin aracın bir kısmının mülkiyeti devlete ait, bir kısmı da kiralanan. 2018 yılından günümüze bu araçların sadece kiralama bedeli olarak ödenen tutar 8 milyar TL civarında, bu da hakikaten kaynakların nasıl israf edildiğiyle ilgili açık ve net şekilde bize bir delil teşkil ediyor. Bir taraftan araç satışıyla ilgili, işte, 500 araç satılacağını söylüyorsunuz, sayıları söylüyorsunuz. Bu kanunda da Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilip süratle bu araçların satılması gerçekleştirilecek. Buradan ben sormuş oluyorum: Niçin bu kadar geciktik? Özelleştirme İdaresini beklemek zorunda mıydık? Bu tip ne kadar araç satılacak? Buradan ne kadar gelir elde edilmesi planlanıyor? Bunu biz bilmek istiyoruz. Çünkü bir taraftan bakıyorsunuz, servisle ilgili, kamu çalışanlarının, memurların servislerini iptal ediyorsunuz ki üç ayda 988 milyonluk yani 1 milyar civarında bir maliyet ama bir taraftan çarpsanız, yıllık 4 milyarlık bir maliyet. Kamu bankalarının reklam harcamalarına bakıyorsunuz, beş yılda 6 milyar 231 milyonu geçmiş. Son bir yılda 2 kamu bankasının yaptığı reklam harcaması, ilan harcaması 2 milyar 899 milyon. Buralardan tasarruf etmiyorsunuz ama garibanın, memurun servisinden tasarruf etmeye çalışıyorsunuz.

Yine, tasarruf genelgesinden sonra da bu kurumlar, özellikle mesela Ziraat Bankası israfı devam ediyor. Şimdi, şube tadilatı ve tefrişiyle ilgili, şube dizaynıyla ilgili harcamalar yapmış, sözleşmeler imzalamış; yılda 400 şube, dört yılda 1.600 şubeye -1 şubenin maliyeti yaklaşık 10 milyon TL ki artacak- 16 milyar TL'lik bir harcama yaparak tadilata devam ediyor. Bu sözleşmeler kiminle imzalanmış? Genelge çıktığı hâlde niye vazgeçilmemiş? Buralara ne kadar avans verilmiş? Sadece buradan tasarruf yaparsanız -yılda 4 milyar- memurun servis bedelini de zaten rahatlıkla ödeyeceğiniz açık.

Yine, Türkiye Varlık Fonu açısından değerlendirecek olursak Türkiye Varlık Fonunun kamu bankalarına verdiği desteği biliyoruz, 2022 yılında 55,5 milyar civarında, 2023 yılında da 111,7 milyar civarında sermaye yani öz kaynak desteği veriyor. Sayın Temurci de bahsetti, çok önemli bir konuya değindi, sermaye yeterlilik rasyolarının yetersiz olduğunu siz zaten buradaki maddeyle tekrar bir deklare etmiş oluyorsunuz, yüzde 18-19 olduğunu söylüyorsunuz. Yüzde 8'lik bir kriter var biliyorsunuz fakat gerçek sermaye yeterlilik rasyolarının daha az olduğu da aşikâr ve bunun için de bir taraftan da Türkiye Varlık Fonuna, alt şirketine, özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihracı yetkisi veriyorsunuz. Sayın Başkanımız, Sayın Türel de bahsetti, çok önemli bir konuya değindi, burada Bütçe Kanunu'nun 12'nci maddesine değindi; bu maddeye göre 9 milyar dolarlık bir yetki, 1,5 milyar dolarlık yetki ve başlangıç ödeneğinin yüzde 33'ü olan "333 milyar" dediğimiz bir yetkiyle beraber 680 milyarlık bir borçlanma yetkisi var, o da bütçe büyüklüğünün yüzde 6'sını aşan bir tutar.

Şimdi, buradan ben de tekrar soruyorum çünkü bu soru önemli: Buradaki yüzde 3'lük üst limit sınırlamasına bu ikrazat tabi mi yani devlet iç borçlanma senedi ihracı bu sınırlamaya tabi mi, yoksa ikinci bir hazine gibi buradaki yetkinin dışında da ayrı bir borçlanma yetkisi mi veriliyor? Bu konu önemli, özellikle bunun cevabını sizden rica edeceğiz, bize verirseniz memnun olacağız.

Bir de burada tabii, BOTAŞ'la ilgili konular ve gerekli ithalatla ilgili mahsup olayları var. Bu, tabii ki zaruretten yapılan bir şey, görev zararları var yani. Bu görev zararları da 2024 yılında 21 milyar dolar civarında olacak. Şimdi, bundan ne kadar tasarruf edilecek? Buralardan tasarruf etmiyoruz, buradaki tasarrufu sağlamamız lazım, mahsuplaşma işlemiyle geçici bir çözüm buluyoruz. Mahsuplaşsa bile BOTAŞ'ta netice olarak yine 51 milyar civarında tekrar bir alacağı olacak, görev zararıyla ilgili alacağı olacak; buradaki işte, faiz yükü de ayrıca üstüne binmiş durumda.

Yine, bence üstüne gidilmesi gereken konulardan biri de 2024 yılında dâhilde alınacak KDV tutarı 1 trilyon 670 milyar civarında. Bunun yüzde 50'si yani 50,52'si yani 844 milyarı da KDV iadesi olarak birilerine iade edilecek. Şimdi, peki, iade sistemi ne kadar başarılı, ne kadar iyi; bunun bir sorgulanması lazım çünkü çok ciddi bir iade rakamı var. Hepimiz biliyoruz, geçmiş dönemde yaşadık, Demir Yumruk operasyonu, burada çok ciddi usulsüzlükler, yolsuzluklar, sahte fatura olayları çıktı, naylon fatura olayları çıktı; aşağı yukarı 105 milyar TL'lik sahte fatura olduğu söylendi ve burada da devletin KDV iadesinden kaynaklı ve muhtelif maliyetlerle ilgili 25 milyar TL'lik bir zararı oluştu. Bunların üzerine mutlaka gidilmesi gerekir.

Bir de bunu şuraya bağlayacağım, buradaki bilirkişi raporlarını düzenleyenler gelir uzmanları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, gelir uzmanlarıyla ilgili burada bir 16'ncı madde var. Gelir uzmanları diyor ki: "Biz, bu maddenin kaldırılmasını istiyoruz." Biz de haklı buluyoruz çünkü Danıştaya da götürmüşler, A grubu haklara sahip olduğu hâlde B grubu müdür ve müdür yardımcılara bağlanıyorlar. Bunların siz moralini düzelteceksiniz ki bu kayıt dışı ekonomiyle, bu haksız vergi

iadeleriyle, KDV iadeleriyle düzgün çalışma yapsınlar. Niçin böyle bir kanuna gerek duydunuz? Bu kanuna karşıyız, bu kanunu Anayasa Mahkemesine biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak götürmeyi planlıyoruz. Bunu da buradan özellikle size aktarmış olayım.

Yine, çoklu maaşlarla ilgili büyük sıkıntılar var. Sayın Bakan Yardımcılarımız burada, sizler de görev yapıyorsunuz, sizler de bu işlere devam ediyorsunuz, tabii ki bir taraftan göreviniz icabı bulunmak zorundasınız. Şimdi, bakıyoruz, burada Türkiye Varlık Fonu ve TMSF bu uygulamanın içinde mi, dışında mı? Mesela, Türk Hava Yolları veya Borsa İstanbul, buralarla ilgili yönetim kurulu üyeleri ve çalışanlar sınırlamaya tabi mi? Bunu özellikle cevaplamanızı istiyoruz. Sadece TMSF’de 694 tane firma var yani buraya atanan kayyumları, buraya atanacak kişileri bulmak da kolay değil. Buradaki 98 bin TL’lik sınırlamanın da yüksek bir tutar olduğunu düşünüyoruz; yine, asgari ücrete veyahut da en düşük memur maaşına da bağlanabilir, bu konuyla ilgili düzenlemeler yapılması gerekir.

Yine, burada önemli bir konu da şimdi -olayın bu tarafı var ama bir taraftan da- bu üst düzey yöneticilerin, Bakan Yardımcılarının, daire başkanlarının, imza yetkili kişilerin özel sektörde iş bağlantısı olduğu yerlerde üst düzey görevler alması yani bu kabul edilebilecek bir şey değil. Basına da yansıdığı için söylüyorum: Eski Ulaştırma ve Altyapı Bakanının mesela bir Kuzey Marmara Otoyolu’nun CEO’su olması ve çok yüksek tutarlarda yüksek ücretler alması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, toparlayalım. Sözcülere biraz müsamahakâr davranıyorum, yoksa çok uzatacağız işi; maddelerinde de var çünkü söz...

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkür ediyorum.

Bununla ilgili bir kanun olduğu hâlde bu geçişlerle ilgili sınırlamaya uyulmuyor, uyulması gerekir. Geçişlerle ilgili bu kanunda da bir madde gerekirse ekleyelim yani kamuda görev yapmış üst düzey imza yetkili kişilerin iş yaptığı kurumlara, holdinglere yatay geçiş veya ayrılıp geçme noktalarında belirli bir süre beklemeleri gerekir; beş yıl makuldür, zaten böyle bir süre olduğunu da biliyorum ama buna uyulmuyor.

Bir de Sayın Hatipoğlu, Ziraat Bankasıyla ilgili ben çok ciddi açıklamalar yapmıştım; siz de yönetim kurulu üyesiydiniz, şu anda başka bir yerde görev yapıyorsunuz, ayrıldınız, keşke orada devam etseydiniz; sizin değil, o usulsüz, yolsuzluk yapan yöneticilerin oradan ayrılması gerekirdi. Çok ciddi şeyler var orada, MASAK araştırması talep etmişim, Hazine ve Maliye Bakanlığına da yazı yazmıştım, sorularıma cevap alamadım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, toparlayalım lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Orada sorularıma cevap alamadım. Umarım, siz yerinize atanan Bakan Yardımcısına gerekli aktarımları yaparsınız. Orada durum vahim, biz burada tasarruflardan bahsediyoruz, milyarlarca lira usulsüzlükler var, yolsuzluklar var, Bankalar Kanunu’na aykırı işler var, haksız zenginleşmeler var. Bu konuyu da tekrar hatırlatıyor, verdiğimiz sorulara cevabı bekliyoruz. Ben biliyorum ki MASAK bütün hareketleri çıkarmıştır, bütün mal varlıklarına ulaşmıştır ama gereken niçin yapılmamıştır? Buradan bir daha ifade etmiş olayım.

Teşekkür ederim anlayışınız için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Akay.

Şimdi, Sayın Ağbaba, buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ben de geneli üzerine birkaç söz söylemek istiyorum. Tabii, aslında burada tasarruf paketi diye, tasarruf kanunları diye geldi ama burada maalesef bir şey yok; hâlâ israf, şatafat devam ediyor, maalesef Türkiye hâlâ bir çiftlik gibi yönetilmeye devam ediyor.

Şimdi, gündem ne? Allah aşkına, Türkiye’nin en önemli gündemi ne? En önemli gündemi emekli maaşları, 10 bin TL emekli maaşıyla ilgili bir tartışma yok; işte tartışılıyor “11.500 mü olsun, 12 bin mi olsun, 13 bin mi olsun?” diye. Keşke Plan ve Bütçe Komisyonuna ilk getireceğiniz şey emekli maaşlarıyla ilgili bir artış olsaydı. Türkiye’de maalesef bir tarafı çok fakir yaşıyor, bir tarafı çok zengin yaşıyor.

Şimdi, burada yapılmak istenen bir şey daha var dikkatimizi çeken: 98 bin lira üst limit getiriliyor ve bu yüksek, biraz sonra bununla ilgili bir teklif vereceğiz. Hem çift maaş garantiye alınıyor yasayla hem de 98 bin lira gibi ayrıcalıklı bazı bürokratların geliri garantiye alınıyor. Normalde kamu kurumlarının yönetim kurulu üyelerinin çok daha az almasına rağmen 98 bin TL’yi kimler alacak? Bunun açıklanması lazım. Yani bir taraftan Sayın Mehmet Şimşek açıklama yapıyor, asgari ücretin çok yeterli olduğunu söylüyor, asgari ücretin yüksek olduğunu söylüyor hatta diğer ülkelere göre. Madem yüksek, bürokratlarınıza ya da ayrıcalıklı memurlarınıza ya da yönetim kurulu üyelerinize asgari ücret verin, görelim. Ama burada fakire fukaraya asgari ücret çok görülürken ayrıcalıklı atamalara 98 bin TL gibi bir maaş getiriliyor. Burada tasarruf edilecek aslında çok yer var: Örneğin, maalesef -biraz önce söyledim- devlet çiftlik gibi yönetiliyor. Kamu bankalarının yönetim kurulu üyelerine bakın, birkaç yerden maaş alıyorlar. Hiç ilgisi olmayan insanlar, hiç ilgisi olmayan insanlar, bankadan para çekmek, yatırmak dışında ilgisi olmayan, bankacılıkla ilgisi olmayan insanlar, kimisi yönetim kurulu başkanı, kimisi yönetim kurulu üyesi, devam ediyor. Bununla ilgili de bir düzenleme mutlaka yapılması lazım.

Şatafat devam ediyor dedim, en son -biliyorsunuz- Avrupa kupasındaki maçlarda Futbol Federasyonunun 600 konuk ağırladığı söyleniyor. Bu paraları nereden alıyor, kimin cebinden çıkıyor? Onu da söylemek istiyorum.

Şimdi, ayrıca, bu -biraz önce Aşkın Bey de söyledi- Cumhurbaşkanlığı politika kurulları var, danışmanlar var. Özellikle bu sarayda ne kadar danışman var, kimler ne kadar maaş alıyor ve bunlara ne danışılıyor? Aslında merak ediyoruz. Birçok eski vekilin, çeşitli ayrıcalıklı insanların sarayda danışman olarak değerlendirildiğini ve politika kurullarında görev aldığını biliyoruz ve maalesef bu politika kurullarında görev alan insanların da hemen daha geçtiğimiz yıl çok kirli işlere karıştığını da biliyoruz; iş takibi, randevu ayarlaması gibi çok çeşitli kirli işlere karıştığını da biliyoruz; bunu da ifade etmek istiyorum.

Burada Plan ve Bütçe Komisyonu aslında bir düzeltme işi yapıyor. Niye? Bakın, Cumhurbaşkanı kararnamesiyle bir kararname çıkarılıyor, bu kararnameyi Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, biz de burada düzeltiyoruz. Sürekli aynı şeyleri yapmaktan biz de yorulduk, siz de herhâlde yorulmuşsunuzdur. Burada yapılması gereken şey, Anayasa’ya uygun kanunlar çıkarmaktır. Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, şimdi aynı kanun teklifini tekrar yapıyoruz. Bu getirdiğimiz Türk Standardları Enstitüsüne hazine yardımı yapılması aslında tam da bununla ilgili bir durum.

Ayrıca, bu Özelleştirme İdaresi Başkanlığının araçların satılması meselesi var ki bu da üzerinde durulması gereken bir konu. Özellikle kamu araçlarının Özelleştirme İdaresi Başkanlığı eliyle toplu olarak satılacak olması ilginç. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı satış yöntemini kendisi belirleyip kendisi uygulayacak. Tabii, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına talimatla yaptırılacak bu işlemler. İhale

Kanunu'na da Özelleştirme Kanunu'na da uymayacak. Dilediği kişiye kamunun elindeki araç filolarını belki tek tek, belki toplu olarak satacak; buna iş makineleri de dâhil edilmiş. "Araç saltanatı" diye eleştirilen araçlar şimdi de taşıt rantına dönüştürülecek gibi gözüküyor; bunu da dikkatlerinize çekmek istiyorum.

Şimdi, tasarruf, tasarruf konuşuyoruz. Hakikaten, geçtiğimiz gün sizin de mutlaka dikkatlerinizi çekmiştir, Almanya'da maç vardı, biliyorsunuz, son elendiğimiz maç. Cumhurbaşkanı maç izlemeye Berlin'e gitti. Konvoyu görseniz hakikaten ilginç. Avrupa bizi kıskanıyor, Almanya bizi çok kıskanıyor. Biliyorsunuz, Almanya dünyada en çok araç markasının üretildiği ülkelerden biri. Bizim bir Togg'umuz var, ona da başarılar diliyoruz. Almanya bizi kıskanıyor, tabii kıskanır Almanya Şansölyesi. Bizimkisi 100 araçlık konvoyla geziyor, o 1 tane minibüse binerek geziyor. Burada yani maça giden başka devlet başkanları da var, hakikaten ülkemiz adına da üzüldüğümüzü ifade etmek istiyorum. Almanya'sından, Fransa'sından, İngiltere'sinden bir cumhurbaşkanı, başbakan, kral ya da konvoyla gezen birisi var mı bir bakın. Bir tarafta fakir fukara insanlar, ülkenin ekonomisi çökmüş; diğer tarafta şatafata devam ediyoruz. Bizim konvoyla hava attığımız Almanya'nın millî geliri 2023 yılında 52.824 dolar. Dolar bazında kişi başına millî gelirin en yüksek olduğu ülke 135 bin dolarla Lüksemburg, 2'nci sırada ABD 80 bin dolar, dünyada 3'üncü sırada Almanya; bizim millî gelirimiz ne? Bizim millî gelirimiz de şişirilmiş hâline göre 12.800 dolar. Onlar 3'üncü sırada dünyada, biz 72'nci sıradayız ama bir baktığımızda şatafatta, israfta biz 1'inci sıradayız. Almanya'nın yaklaşık bize benzer bir nüfusu var, bizdeki makam aracı sayısı 125 bin, Almanya'daki makam araç sayısı 9 bin; bunu da sizlerin, kamuoyunun takdirine sunmak istiyorum.

Ekonominin şu durumuna baktığımız zaman, bütçede karar verilen 2.930 aracı nasıl açıklıyorsunuz? Diyeceksiniz ki: "Bunlar ihtiyaç duyulan hizmet araçlarıyla ilgili değil." ama bunların 535 tanesinin binek araç olduğunu söylemek istiyorum.

Bir de yine Türkiye'de gündem çok hızlı değişiyor. Biliyorsunuz, Diyanet İşleri Başkanı var, Allah vicdan versin. Audi A8 makam aracı vardı, satışa çıkarıldığı söylendi ama caminin garajında saklandığıyla ilgili bir iddia da var. Bunlar tabii, hem kamu kurumları hem birçok kurum -buna Diyanet İşleri Başkanlığı da dâhil- Togg sipariş vermişlerdi. Bunlara binemiyorlar ya da binmiyorlar; bunu da söylemek istiyorum.

"Tasarruf" denince aklıma bir şey daha geldi Sayın Başkan. Bu konuda hep söylüyorum yani hakikaten yaptığınız iyi şeyler de var. Örneğin, bu damacana suyu Mecliste yasaklamanız önemli. Yani evet, bu küçük şeylerde hem israf olmuyor, bu çok önemli. Damacana suyu yasaklayarak bu ekonomiyi düzelterceğiz ve şatafatın, israfın belini kıracağız inşallah. Biliyorsunuz yani Meclisimiz bu konuda çok şey. Bu İsrail'le ilgili ne yapmışlar? Örneğin, burada Nescafe söyleyin, belki Sayın Bakan Yardımcıları, belki sayın bürokratlar Nescafe içmek isterler, Nescafe isteyin, Nescafe yok. Niye? Orada da İsrail'in dizini titrettik. Ne yaptık? Nescafe'yi yasaklayarak İsrail'e karşı boykot uyguladık ve İsrail'in dizi titriyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bundan sonra İsrail düşünsün.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bundan sonra da İsrail düşünsün.

Cola'yı yasakladık, Nescafe'yi yasakladık yani bu uygulama da önemli, onu da ifade etmek istiyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Coca-Cola yasak, TRT'de reklamı var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, bir şeyi daha söyleyeceğim arkadaşlar, ben geçmişte gördüm “Ulan, acaba yanlış bir şey mi?” dedim. Biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanımız Amerika’ya gidiyor, Mercedes-Benz makam arabasını NATO zirvesi için kargo uçağıyla Amerika’dan Washington’a getiriyor. Bunu sizin vicdanlarınıza sunuyorum arkadaşlar yani buradan kargo uçağıyla bir araba niye gider? Burada sizin vicdanlarınıza sunmak istiyorum.

Şimdi, bir başka madde var, Cumhurbaşkanlığı sistemi dediğiniz ucube sistemle -tıkanıklığı görmek için aslında örnek bir madde- maalesef Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yönetilmeye çalışılıyor. Bu maddeyle üniversitede kadro ihdası yapılıyor ama Anayasa Mahkemesi kadro ihdaslarının 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne eklenmesine yönelik düzenlemenin yapılmayacağına hükmediyor. Bununla da ilgili bir düzenlemeyi, yine, biraz önce söylediğim gibi getiriyorsunuz. Tabii, buradaki uygulamalar da ilginç, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ya da üniversitelere atanacak öğretim üyelerinin nasıl atandığını hepimiz biliyoruz. Maalesef, yukarıdaki ne yapıyorsa aşağıdaki de onu yapıyor; rektör yakınlarını atıyor, damadını atıyor, eşini dostunu atıyor. Bunu da ifade etmek istiyorum yeri gelmişken.

Şimdi, bununla ilgili çok sayıda örnek var ama zamanım da azaldı, hemen toparlayayım onu da. Maddelerde daha uzun uzun konuşuruz. BOTAŞ’la ilgili de konuşacağız, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesiyle ilgili de konuşacağız.

Bir de değerli arkadaşlar, bu tasarrufu yaparken hiç aklınıza acaba köprüler, otoyollar gelmiyor mu, hastaneler gelmiyor mu? Bunlardan tasarruf edilecek mi örneğin, kur sabitlenecek mi örneğin, ödemelerine bir erteleme yapılacak mı? “Cebimizden tek kuruş çıkarmayacağız.” denilen yap-işlet-devret modeliyle geçiş garantisi verilen köprü ve otoyolları inşa eden şirketlere bu yıl toplam 162 milyar 435 milyon ödenecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen, toparlayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burada konuştuğumuz rakamlara baktığımız zaman, 10 milyar, 5 milyar, 11 milyara baktığımız zaman hakikaten çok küçük rakamlar; bu, köprülere, garanti ödemeli otoyollara verilen para 162 milyar 435 milyon TL.

Şimdi kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç etme hususunda Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmekte. Buradaki, Ziraat Bankasının, diğer kamu bankalarının da nasıl çalıştığını biliyoruz. Bakın, hepimiz kamu görevi yapıyoruz, Ziraat Bankasından çekilen kredilerin akıbetini hâlâ bizler bilmiyoruz.

Yine, Karabük Milletvekilimiz Ziraat Bankasıyla ilgili çok önemli iddiaları gündeme getirdi. Maalesef, iktidar körleri sağrırları oynayarak, duymazdan gelerek bu konuyu da kapatmaya çalışıyor.

Şimdi, tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilenlere disiplin cezası verilecek. Burası önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önemli, evet, açıyorum.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok önemli.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, çok önemli.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Örneğin, kime ceza vereceksiniz? Yani örneğin, Mercedes arabasını Amerika’ya götürenlere mi ceza vereceksiniz ya da Anıtkabir’e otobüsle gidip arkadan makam aracı ve koruma aracıyla gidenlere mi ceza vereceksiniz ya da Mardin’e özel uçakla gidip Anıtkabir’e aracıyla

gidenlere mi ceza vereceksiniz? Bakanlar, Sayın Bakanlar, sağ olsunlar, buradan illere gidiyorlar. Örneğin, benim Malatya'ya da geliyorlar, sağ olsunlar, eksik olmasınlar. Minibüse biniyorlar, böyle kibar kibar minibüse biniyorlar. Basın onları çekiyor ama Malatya'ya nasıl geliyorlar? Özel uçakla geliyorlar. Bunlara mı ceza vereceksiniz, bunu da merak ediyorum.

Tabii, bu tasarruf tedbirleri önemli, şatafat önemli. Türkiye, maalesef, herhâlde, yaşamadığı kadar büyük gelir dağılımında adaletsizliği yaşıyor. Tasarrufun olması lazım. Özellikle kamuda tasarrufun önemli olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, toparlayın lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kamuda tasarrufla ilgili ne getirilecekse biz de destek vereceğiz ama maalesef, bu, Plan ve Bütçeyi meşgul eden, gündemimizde tasarrufla ilgili sanki kamuoyuna bir mesaj vermeye yönelik bir hamle ama bunun doğru olmadığını sizler de biliyorsunuz, bizler de biliyoruz.

Ben teşekkür ediyorum.

Daha sonra maddelerde konuşacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bir sayın milletvekilimize daha söz vereceğim.

Sonrasında -buradan bir milletvekilimizin durumu bana aktarması üzerine- Barolar Birliği Genel Sekreterinin ayrılması gerekiyor. İnsani bir acil durumu var. Görüşlerinin kayıtlara geçmesi için iki dakika kendisine söz vereceğim, sonrasında da yemek hazırlığımız tamam, yemek arası vereceğiz.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de öncelikle hepinizi selamlıyorum.

Bir kanun teklifi, yine bir torba yasa, içerisinde çok sayıda farklı teklifler var. Ben konuya daha çok Tasarruf Genelgesi üzerinden ve belediyeler üzerinden devam etmek istiyorum.

Bu kanun teklifi ve daha önce mayıs ayında Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan Tasarruf Genelgesi'nin girişinde aşağı yukarı benzer şu cümleyle karşılaşıyoruz: “Kamu kaynaklarının maksadına uygun, azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması her kamu kurum ve kuruluşu ile görevlisi için bir görev ve aynı zamanda bir mecburiyettir.” Ne kadar güzel bir cümle, aynen iştirak ediyoruz, aynen destekliyoruz ama diyoruz ki: “Burada geçen ifadeleri yirmi iki yıllık AKP iktidarınız döneminde Cumhurbaşkanından dönemin Başbakanına, Başbakanından bakanına, diğer görevlilere, her kademedeki yetkililere hatırlatmak gerekiyordu.” Eğer bugün ülkede bir tasarruf genelgesi yayımlanmış ve “Buna uymaya mecbursunuz.” deniliyor ise bunun tek sorumlusu var, bugüne kadar devletin tüm kaynaklarını gelişigüzel harcayan, heba eden AKP iktidarıdır, sizsiniz. Şimdi gelmişsiniz, tasarruftan bahsediyorsunuz. Yani ülkeyi bu noktaya getiren sizin savurgan anlayışınız, savurganlıklarınız. Şimdi tasarruftan bahsediyorsunuz.

Bakın, bunun altında aslında yatan ne? Ben size söyleyeyim. Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan bu Tasarruf Genelgesi'nde etkilenen en önemli kalemleri söylüyorum. Genel idare zaten sizsiniz. Kim kimi denetleyecek? Siz kendinizi ne kadar denetleyeceksiniz? Ama bu genelgeden ve kanun teklifinde “Buna uymayanlar hakkında disiplin işlemi yapılır.” denilen düzenlemeden kimler etkilenecek? Öncelikle belediyelerimiz; Cumhuriyet Halk Partili ve diğer muhalefette bulunan belediyelerin elini kolunu bağlamak adına, çalışmalarını önlemek adına düzenlenen bir durumla karşı

karşıyayız. Bundan direkt belediyelerimiz etkileniyor, bir. İkinci olarak desteğe ihtiyacı olan kesimler, kimler? İşte, çalışanlarımız, kadınlar ve benzeri gruplar bundan direkt etkilenenler. Ve yine üçüncü kesim, basın ve özellikle de yerelde hepimizin sesi olan yerel basın.

Şöyle Tasarruf Genelgesi'ne baktığımızda, efendim “Üç yıl süreyle yurt içinde ve yurt dışında hiçbir şekilde yeni hizmet binası alınmayacak, kiralanmayacak, arsa ve arazi satın alınmayacak, kamulaştırılmayacak.” Gelin, şöyle Ankara'nın belirli bölgelerine bakalım. Her taraf sizin bakanlıklarınız tarafından kiralanmış gökdelenlerle dolu. Daha bu Tasarruf Genelgesi çıkmadan birkaç gün öncesi bir bakanlığınız tarafından yine gökdelen denilebilecek kadar büyük bir binanın kiralandığını biliyor muyuz, biliyor musunuz? Yani kiralamayı yasaklarken önce kendinizin bunlarla ilgili önlemleri almanız gerekirdi. Ve devamında “Yeni lojman, memur evi, kamp, kreş...” Bakın, değerli arkadaşlar, kreş... Bugün Cumhuriyet Halk Partili belediyeler çok sayıda kreş yapmakta, kreş açmakta. Özellikle sosyal hayata ve ekonomik hayata dâhil olmak isteyen kadınların çocuklarının ya da belediye aracılığıyla açılan kreşler olması nedeniyle ekonomik durumu iyi olmayan ailelerin çocuklarının bu kreşlere gittiğini size hatırlatmak istiyorum. Şimdi siz bu genelgeyle yeni kreş açılmasını dahi önlüyorsunuz. Buradaki amacınız ne? Yani belediyelerin açtığı bu kreşlere gitmelerini, yardıma ihtiyacı olan ailelerin çocuklarının bu kreşlere gitmelerini önlemenizdeki amaç nedir? Ben size soruyorum.

Yine, devamında “Savunma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılanlar hariç, mevcut lojman ve sosyal tesisler ekonomiye kazandırılacak.” denilmekte. Geçtiğimiz yıl da benzer bir konu gündeme gelmişti, o da şuydu: Ülkede yaklaşık 200 bin kamu lojmanı vardı. Bu lojmanlardan eğer gerçek anlamda hak sahipleri yararlanırsa ve bugünün gerçekleri arasında en düşük kira ücretinin 15 bin TL'lere kadar olduğunu düşünür isek kamuda çalışan ve gerçekten de ihtiyacı olan çok sayıda personelin aslında bu lojmanlara ihtiyacı olduğunu biliyoruz. İşte, siz kamu kaynaklarını o kadar harcadınız, bitirdiniz ki 200 bin lojmana göz diktiniz. Geçen süreçte, ilk etapta bunun yüzde 10'unun satılmasıyla ilgili bir düzenleme burada görüşülmüştü. Bakın, bir taraftan lojmanlar, bir taraftan da sosyal tesislerin ekonomiye kazandırılması. Soruyorum size: Bu sosyal tesisleri ne yapacaksınız? Özellikle, sahil kesiminde yer alan ve geçtiğimiz dönemlerde kamuda çalışan personelin o sınırlı geliriyle, imkânıyla gidip belli dönemlerde kamp yapabildiği, ailesiyle, çocuklarıyla tatil yapabilirdiği bu sosyal tesisleri satacak mısınız? Soruyorum size.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Geçmişte yaptıklarını yapacaklar.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani bugün Antalya'ya gidin, eskiden Lara bölgesinde o devletin belki de sınırlı imkânları olduğu süreçte kamuya ait çok sayıda kamplar vardı ve sınırlı geliri olan personel gelir orada, o kamplarda deniz kenarında tatilini yapar, giderdi. Bugün gidin, bakın, tek tek satılıyor. İşte, siz şimdi oraları satabilmenin kılıfı olarak Tasarruf Genelgesi kapsamında sosyal tesislerin ve lojmanların ekonomiye kazandırılmasını söylemektесiniz. Bunların aslında buraları yiyebilmenin bir yolu olduğunu buradan açıkça ifade ediyorum.

Yine, devam ediyorum, personel servisi yasaklanıyor. Değerli arkadaşlar, bakın, personel servisi öncelikle çalışanların, hepsinin aynı servis aracına binip iş yerine ulaşabilmesi için kullanılan bir yöntem, hem bir taraftan çalışanlar aynı zaman dilimi içerisinde iş yerine ulaşmakta. Eğer personel servisi kullanılmazsa ne olacak? Toplu taşıma araçlarına mı binecekler? Zaten toplu taşıma araçları yeterince dolu. Özel araçlarını mı kullanacaklar? Zaten trafik yeterince yoğun. Yani burada iş yapalım derken farklı farklı sonuçları ve sorunları doğuran bir durum var. Bir taraftan bu düzenlemede personel bundan mağdur olacak, bir taraftan da servis işi yapan esnaf bundan zarar görecektir; iki taraf da bu düzenlemeden zarar görecektir.

Yine, şunu ifade etmek istiyorum: Bakın, yerel basın hepimizin sesi dedik, yerel ölçekte yaşananları en azından yerel basın aracılığıyla duyurmaya çalışıyoruz. Yani tasarrufa o kadar önem vermişsiniz ki yerel yerel basını, özellikle ilanlarla ilgili aldığı ve kendilerine ek gelir sağlayan diyebileceğimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, açıyorum mikrofonunuzu.

CAVİT ARI (Antalya) – ...o gelirlerinden dahi mahrum etmektesiniz. Bakın, basının zaten sıkıntıda olduğunu, zaten zor şartlarda çalıştığını biliyoruz. O nedenle, bir de ilanlarını yasaklarsak -ki daha çok kısa bir süre öncesinde SGK'nın kamu ihale ilanlarının dahi rakamlarını yeniden artırarak pratik bir yöntemle engellediğini de buradan hatırlatarak söylüyorum- sonuçta bu düzenlemeden yerel basın büyük zarar görecektir. Bu düzenlemeden basın adına vazgeçmenizi talep ediyorum.

Bu bölümde son olarak şunu söyleyeyim: Bakın, “Zorunlu ihtiyaçların karşılanabilmesi veya izin gerektiren durumlar için “bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar ile diğer idareler bakımından Cumhurbaşkanlığından, il özel idareleri bakımından İçişleri Bakanlığından, belediyeler bakımından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alacaktı.” diye bir hüküm var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, toparlayın lütfen.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, arkadaşlar, bakın, belediye kendi işleyişiyle ilgili, çalışmasıyla ilgili yapacak olduğu bir ihalede dahi Çevre, Şehircilik Bakanlığından izin almak zorunda kalacak. Seçilmiş başkanı var, meclisi var, idaresi var, iş yapacak ama Çevre, Şehircilik Bakanlığından izin almak zorunda. Peki, Çevre, Şehircilik Bakanlığı izin vermezse o belediye çalışmayacak mı? Böyle bir şey olabilir mi? Nerede kaldı demokrasi? Bakın, daha geçen hafta şöyle bir olay yaşadık: Bir belediyemiz böcek ilaçlaması, sinek ilaçlaması gibi bir çalışma yapmak için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Yani belediye bunu yapabilmek için Çevre, Şehircilik Bakanlığından izin almak zorunda kaldı. Böyle bir durum söz konusu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Gelin bundan vazgeçin, belediyelerin ellerini kollarını bağlamayın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Barolar Birliği Genel Sekreterimiz Veli Küçük, avukatlarla alakalı bir düzenleme var sanırım, görüşünüzü alalım.

İki dakika süreniz var.

Buyurun lütfen.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK - Sayın Başkan, değerli üyeler, kıymetli katılımcılar; öncelikle sizleri Türkiye Barolar Birliği adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, mazeretimiz dolayısıyla gösterdiğiniz hassasiyet için de teşekkür ediyorum.

Pek çok maddesi bulunan bu teklifin 20'nci maddesindeki Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesiyle ilgili görüşlerimizi paylaşmak istiyorum. Aslında bu madde içeriğindeki değerlendirme mevcut içeriğine çok yakın çerçevede daha evvel yönetmelik olarak

düzenlenmişti, Türkiye Barolar Birliğinin açmış olduğu dava üzerine iptal edildi. Sonrasında yasalasma süreci oldu, Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmesi üzerine tekrardan geldi. Orada da aslında Anayasa Mahkemesi, yürürlükten kalkma süresiyle ilgili bir süre belirtmemesi bakımından ve içeriğinde belirttiği gerekçeler bakımından avukatlık mesleğinin ruhuna, mesleğin kamu hizmeti niteliğine uygun olmayan bir içerik taşıdığını, düzenleme olduğunu açıkça ifade etti ve süre mefhumunu da burada ortaya koymadı. Avukatların yürütmüş olduğu kamu hizmetinin vasfına, niteliğine, müvekkilleriyle veya yaptıkları işlerle ilgili, hizmetlerle ilgili mahremiyet ve sır saklama ilkesine uygun olmayan bir içerik olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu, sadece mevcut Avukatlık Yasası'nın 36'ncı ve devamı maddesi kapsamında olmanın ötesinde, uluslararası ilkelere de... 21'inci Yüzyılda Avukatlık Meslek Kurallarına Dair Turin İlkeleri aslında tam tersi, avukatların faaliyetleri noktasında mahremiyetin sağlanması ve koşulların üst düzeyde olması noktasında sorumluluk yükleyen ilkeler ifade etmektedir. "Avukatların Rolüne Dair Temel Prensipler" başlıklı Havana Kuralları da benzer değerlendirmeler ortaya koymaktadır.

Diğer mesleklerden, diğer alanlardan çok farklı bir yönü vardır avukatlık mesleğinin. Bu madde kapsamında yer alan özel alanlar tamamen avukatlığa hasredilmiş alanlar olmamakla beraber avukatlar tarafından yürütüldüğünde kimlik tespiti yapma, belge teminini sağlama ve ilgili kurumlara bildirim yükümlülüğü gibi avukatlık mesleğinin içeriğinde olmayan, olmaması gereken, ruhunda da olmaması gereken bir sorumluluk yüklemektedir. Şu an 190 bin avukatın, 26 bin stajyer avukatın olduğu ülkemizde bu düzenleme avukatların muhbir gibi algılanmalarına sebebiyet verebilecek içeriği dolayısıyla da çok olumsuz etkiye ve algıya sebebiyet vermiştir.

Bu bilgiler çerçevesinde durumun sayın Komisyon tarafından değerlendirilmesini saygılarımızla arz ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Görüşleriniz Komisyonun kayıtlarına geçmiştir.

Değerli milletvekilleri, saat 14.00'e kadar müzakerelere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.07

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.01****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 34'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Geneli üzerindeki müzakerelerimize devam edeceğiz.

Sayın Mustafa Erdem'le devam edeceğiz.

Sayın Erdem, buyurun lütfen.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, basın emekçilerimiz, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Yine, birbiriyle alakasız halkın beklentileri ve yararından uzak düzenlemeleri içeren bir torba yasayı konuşmak üzere bir aradayız. Buradaki Komisyon görüşmelerinde gerek Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak gerekse diğer muhalefet grubu ve milletvekili arkadaşlarımız olarak getirilen torba yasaların sağlıklı bir yasa yapma yöntemi olmadığını sıkça dile getirdik ama maalesef sözümüz dinlenmedi; yine, yeni bir torbayla karşı karşıyayız. Peki, bu torba yasalar halkın bugün içinde bulunduğu sıkıntıları düzeltecek, beklentileri karşılayacak bir içeriye sahip midir? Hayır. Halk bize soruyor: “Siz orada ne yapıyorsunuz? Bir gün olsun Komisyona bizlerle ilgili, halk yararına bir madde getirecek misiniz?” diye.

Değerli milletvekilleri, mahkeme kararına rağmen bir sır gibi sakladığınız, emekçinin, emeklinin maaş artışını belirleyen TÜİK'in uydurma rakamları maalesef ortaya çıktı. Milletın aklıyla dalga geçer gibi “Doktor muayenesi 34 lira, 1 kilo zeytinyağı 113 lira, peynir 147 lira, kira 5.845 lira.” diyor TÜİK. Vatandaş isyan ediyor, simit yiyemez hâlde emekli, öğrenciler okula aç gidiyor. Bu torbada ücretlerle ilgili bir düzenleme var mı? Yok. Çalışanların özlük haklarıyla ilgili bir düzenleme var mı? Yok. Taşeronların kadroya alınmasıyla ilgili, gençlerle ilgili, kadınlarla ilgili herhangi bir düzenleme var mı? Yok. Öğretmenleri söylemiyorum, Genel Kurulda görüşülmekte olan Öğretmenlik Meslek Kanunu rezaleti ortada. E, peki ne var bu torba yasada arkadaşlar? “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerle Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” olarak adlandırılan, kısaca “tasarruf paketi” olarak önümüze çıkan konu. E, peki ne var bu konuda? Hangisi tasarruf?

Açlık sınırı altında yaşayan halkın seçimlerdeki tepkilerini gördükten sonra bunca yıllık şatafat ve görgüsüz harcamalar karşısında tasarruf paketi açıkladınız; bakıyoruz, tamamen göz boyama paketi. “Kamuda tasarruf” diyorsunuz, tasarrufu vatandaştan yapıyorsunuz. Halk açıklıkla mücadele ediyor, siz hâlâ itibardan tasarruf etmiyorsunuz; har vurup harman savurmaya devam ediyorsunuz. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı gidiyor Limakın kiracısı oluyor, Et ve Süt Kurumunun aylık 800 bin liradan çıktığı binaya tahminî 1 milyon TL'nin üzerinde kira ödüyor. Utanmadan “Tasarruf tedbirlerinden önce kiraladık.” diyorlar. Mehmet Şimşek'in kendi Bakanlığına yapılacak müstemilat ve tuvalet tadilatı için 24 milyon liralık kaynak ayrılıyor. Peki ne diyorlar bunlar? “Tasarruf genelgesi dışında.” Cumhurbaşkanının Almanya'daki konvoyunu hepiniz gördünüz değerli arkadaşlar; şimdi

emeklinin, işçinin, memurun ücreti tasarruf genelgesi içinde, bu şatafat tasarruf genelgesinin dışında. Memurun servisi, lojmanı, KPSS'ye hazırlanan gençlerin umudu tasarruf tedbirlerinin içinde ama bunlar dışında. Artık inandırıcılığınız maalesef kalmadı.

Kamuda tasarruf ve verimlilik paketi devlette usulsüz ve hukuksuz harcamaları önlemekten daha çok kamu harcamalarını kısımaya dönüktür. Asıl hedef kamu harcamaları, kamu çalışanları, emekliler ve kamu hizmetidir. Paketin şatafat ve usulsüz harcamalara dönük kısmı maalesef göz boyamadır. Şimdi siz “Kamuda tasarruf önlemlerine aykırı işlemlerde bulunan kamu görevlilerine yönelik yasal düzenleme yapacağız.” diyorsunuz. Kim yapacak kontrolü? Hazine ve Maliye Bakanlığı. Kime bildirecek? Cumhurbaşkanlığına yani geçen yıla göre masrafı 8 katına çıkan saraya; komik değil mi arkadaşlar? Herhalde en çok ceza bu iki kuruma kesilecektir.

Yine, 31 Mart yerel seçimlerini kaybettikten sonra belediyeleri de cezalandırmak için hemen harekete geçtiniz. Belediyeler, özellikle kıyı bandında bulunan belediyeler, bütçeden hak ettikleri payı zaten alamıyor. Şimdi bunların aydınlatma ödemeleri içinde payını 3 kat artırıyorsunuz. Bir de buna 2 kat artırma yetkisini Cumhurbaşkanına veriyorsunuz. Bu mudur tasarruf, belediyelerin sırtına binmek midir?

Bakın arkadaşlar, 2020-2022 yıllarına ait Sayıştay denetim raporlarına göre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının mal hizmet alım giderlerinin yaklaşık yüzde 98'i sokak aydınlatmalarına harcanmıştır. Sadece 2022'de aydınlatma giderleri için 10,3 milyar TL ödenmiş ama içeride alacağı kalmayan elektrik dağıtım şirketleri TEİAŞ'a olan borçlarını ödememiştir. Neden? Bunu daha önce yine sorduk, hâlâ kamuoyuyla paylaşmanızı bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, sizlere birkaç isim vereceğim. EPDK Tarifeler Daire Başkanı Nedim Korkutata, 2021 yılı için tarifeleri ve verilecek teşvikleri ocak ayında belirledikten yalnızca bir ay sonra Mart 2021'de TEDAŞ'ta Regülasyon Başkanı olarak göreve başlamış. Ali Rıza Dinç, EPDK Elektrik Piyasası Daire Başkanlığında Tarifeler Grup Başkanlığı görevinden Şubat 2021'de istifa etmiş, istifanın hemen ardından AKSA Elektrik Satış AŞ firmasında Tarife ve Regülasyon Direktörlüğüne geçmiş. Sadık Çakı, EPDK'de enerji uzmanı olan ve Şubat 2021'de görevden ayrılan Çakı YZD Elektrik Dağıtım AŞ firmasında Operasyon Mükemmellik Müdürü olarak göreve başlamış. Çok mu yetkililermiş yoksa kamuda görev yaptıkları sürede bu şirketlere yaptıkları kıyakların ödülleri midir? Bunu kamuoyunun takdirine sunuyoruz.

Yine, değerli arkadaşlar, bu tasarruf paketinde bizler için çok önemli olan yerel basın yok edilmesi amaçlanmıştır. Yerel basınla ilgili bu kararın düzeltilmesi çok elzemdir.

Yine, torbada zaten yarısına yakını kamudan ayrılmak zorunda bırakılan gelir uzmanlarıyla ilgili düzenlemenin de Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz.

Yoğun iş yükü içinde ezilen, angaryalar altında ezilen mali müşavirlerin haklı bir talebini de burada dile getirmek istiyorum. Geçici vergi dönemlerinde uygulanması istenen enflasyon muhasebesinin vergisel açıdan çok etki etmeyeceğini düşünüyorum. Bu anlamda uygulamanın yılda bir defa, yıl sonunda yapılması gerektiğinin altını çizerek buradan sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bizim oralarda derler ki: “Ağaç kuruyacağı yıl en çok meyveyi verirmiş.” Anlaşılan o ki size de yol görününce gerçekten bütün kurumları, kurullarıyla, kurumlarıyla karıştırıp yok etme niyetinde yasalar çıkarıyorsunuz; bu sevdadan vazgeçin diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Resul Kurt, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcıları, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli bürokratları, çok değerli basın mensupları, STK'lerimizin kıymetli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizi geleceğe taşıyacak, toplumumuzun geleceğe daha güvenle bakabilmesini sağlayacak en önemli unsurlardan biri mali disiplini güçlendirmek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamaktır. Mali disiplin kamu kaynaklarının sürdürülebilir bir biçimde yönetilmesi ve ekonomik istikrarın sağlanması açısından hayati bir öneme sahiptir. Mali disiplin, kamusal mali yönetimin temel taşıdır. Mali disiplin ekonominin istikrarı için vazgeçilmez, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak bakımından da önemli bir düzenlemedir. Mali disiplini sağlamak kamunun mali yükümlülüklerini yerine getirebilmesi, ekonominin sürdürülebilir olması ve sosyal refahın artırılması için temel bir gerekliliktir. Devletin sürdürülebilir bir ekonomik yapı oluşturması ve toplumsal refahın artırılması önemli ve kritik bir düzenlemedir. Mali disiplinin nasıl güçlendirileceği, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımının nasıl sağlanabileceğine yönelik düzenlemeler toplumun tüm kesimlerini yakından ilgilendirmektedir. Özellikle verimliliği arttırmak için yenilikçi ve teknolojik çözümler kullanılmalıdır. Bu bağlamda dijital dönüşüm kamu hizmetlerinin daha hızlı ve etkin bir şekilde sunulmasını sağlar. Son yıllarda dijital dönüşümde büyük ilerlemeler sağlanmıştır. Ayrıca kamu çalışanlarının eğitim ve motivasyonu da verimliliği arttırmak için büyük bir öneme sahiptir.

Mali disiplini güçlendirmek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla uygulamaya konulan maliye politikası çerçevesinde kamuda tasarrufların artırılması büyük önem taşımaktadır. Söz konusu kanun teklifiyle Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca birtakım taşınların ekonomiye kazandırılarak satışının sağlanması, tasarruf tedbirlerine aykırı hareket edenlere yaptırım uygulanması, bakanlıklar ve diğer merkezî idare kuruluşlarına il özel idareleri aracılığıyla gerçekleştirilen yatırımlar karşılığı kaynak transferlerinin hak ediş raporlarına göre yapılması, genel aydınlatma giderleri için mahallî idarelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılan kesinti oranlarında düzenleme yapılması, özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim ve denetim organlarında görev alan her statüdeki kamu görevlilerine kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılması ve yapılacak ödemelere üst sınır getirilmesi amaçlanmaktadır. Enerji sektöründe piyasa koşullarındaki değişiklikler ve yeni teknolojiler dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatın daha etkin ve verimli uygulanabilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılması öngörülmekte olup bunun yanı sıra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bazı hükümlerin karar gerekçeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesine gidilmektedir.

Petrol piyasasında değişiklik yapılarak akaryakıt istasyonu dışında kendi araçlarına kendi ihtiyaçları için belirli şartlar altında akaryakıt ikmali yapabilecek yerlerin sınırlandırılması suretiyle, kamu ve can güvenliği dikkate alınarak mali usulsüzlük fiilleri de etkin bir şekilde mücadele edilecek kapsama alınmıştır. Bu açıdan bir hususu dikkate sunmak istiyorum: Özellikle tarımsal üretim yapılan çiftliklerde, tarım arazilerinde, şehre uzak olan bölgelerde bazı çiftçiler kendi ihtiyaçları için 1-2 tonluk mazotları kullanabilmektedir. Dolayısıyla da bu sınırlandırma çerçevesinde bu tür düzenlemelere dikkat edilmesi, çiftçilerimizin kullanabilecekleri akaryakıtlara bir müdahalede bulunulmaması büyük önem taşıyor kanaatindeyim.

Yine, 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun'la Hazine ve Maliye Bakanlığına tevdi edilen yetkilerin Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesi ve atıfların düzeltilmesi sağlanıyor. Yerel yönetimlere uygun faizli, uzun vadeli finansman desteği sağlanması için

düzenleme yapılıyor. Özellikle depremde, 6 Şubat asrın felaketinden etkilenen deprem bölgesindeki belediyeler için de kaynaklarının azalmaması yönünde bir düzenleme yapılıyor. Bu, deprem bölgesindeki belediyeler için büyük bir avantaj sağlayacaktır.

Araç dışından şarj edilebilen hibrit elektrikli araçlardan maddede öngörülen şartları taşıyanların ÖTV oranlarında değişiklik yapılarak teşvik edilmesi, Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren sözleşmelerin, yatırım teşvik belgelerine istinaden uygulananlara benzer şekilde damga vergisinden istisna tutulması öngörülmektedir.

Adıyaman asrın felaketinde depremde en yoğun etkilenen 4 ilimizden biridir. 6 Şubat asrın felaketinde Adıyaman sadece konut ve insanların kaybetmemiş, aynı zamanda sanayicilerini, iş yerlerini, esnaflarını da kaybetmiş, iş yerlerinde, fabrikalarında ciddi hasarlar yaşanmış, birçok sanayicimizin fabrika ve tesisleri, esnaflarımız zarar görmüş, sanayici ve esnaflarımızın iş yerleriyle birlikte makine ve ekipmanı da kullanılmaz hâle gelmiştir. Adıyaman'da üretim ve istihdam anlamında büyük potansiyeli olan, 2022 yılında tescil edilmiş olan Kuyulu Organize Sanayi Bölgesi yaklaşık 4.300 dönüm büyüklüğündedir. Kuyulu Organize Sanayi Bölgesi'nde büyük bir organize sanayi kurulması ve yüzlerce fabrikanın Adıyaman ekonomisini ayağa kaldırması için çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bu anlamda, bu bölgede faaliyette bulunan, Adıyaman'da faaliyette bulunan sanayiciler ve esnaf için özellikle KGF kredilerinin değişken faizli olmasından kaynaklı ciddi mağduriyetler yaşanmaktadır. Aynı şekilde, turizm sektörümüzün ayağa kaldırılabilmesi için, otellerimizin yeniden yapılabilmesi için, kadim medeniyetlerin beşiği olan Adıyaman'da konaklama ve turizm testlerinin yeniden yapılabilmesi için, hasar görenlerin ayağa kaldırılması, işletmelere can suyu verilebilmesi için de özel desteğe ihtiyaç var. Ayrıca kanun teklifiyle Adıyaman Üniversitesine 20'si profesör, 30'u doçent olmak üzere toplam 90 öğretim üyesi ve öğretim görevlisi kadrosu tahsis edilmesi bu anlamda Adıyaman Üniversitemizin gelişmesi için önemli bir katkı sağlayacaktır.

Son olarak, önemli bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Türkiye'de tüm işletmeleri, tüm iş yerlerini, mali müşavir, yeminli mali müşavir meslek mensuplarını yakından ilgilendiren enflasyon düzeltmesine ilişkin bir düzenleme zorunluluğunu dile getirmek gerekiyor. 1998 yılından beri geçici vergi beyannamelerine sadece geçici mizan üzerinden hesaplanan gelir tablosu eklenmektedir. Oysa 2024 yılından itibaren verilecek geçici vergi beyannamesine bilanço eklenmesi zorunludur. Bilanço çıkarılması, borçluların ve alacaklıların hesaplarının mutabakat yapılması, banka kayıtlarının, banka ile defter kayıtlarının mutabakat yapılması için uzun bir mesaiye gerek vardır. 4'üncü dönem geçici vergi beyannamesi kaldırıldığı için yıllık beyannameler ertesi yıl mart ve nisan ayında verilmektedir. 31 Aralıkla yıllık beyanname verme süresi yeterli olmaktadır. Bu nedenle enflasyon düzeltmesinin geçici vergi dönemi sonlarında değil, yıl sonunda yapılması gerektiği kanaatindeyim. Bu kapsamda, gerektiği takdirde idari yolla, gerektiği takdirde Vergi Usul Kanunu mükerrer 298'inci maddede yapılacak düzenlemeyle kalıcı olarak enflasyon düzeltmesinin geçici vergi dönemlerinde yapılmaması, hesap dönemi sonunda 31/12'de, yılda bir kez yapılması sağlanmalıdır diye düşünüyorum.

Sonuç olarak, mali disiplini güçlendirmek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak, ekonomik ve sosyal kalkınmanın temel taşlarından birisidir. Bu hedefe ulaşabilmek için şeffaflık, hesap verebilirlik, planlama, verimlilik, denetim ve toplum katılımı gibi temel prensipleri benimsemek ve uygulamak zorundayız. Kamu kurumları, kamu görevlileri, belediyeler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve tüm vatandaşlar olarak mali disiplini ve kamu kaynaklarının etkin kullanımını sağlamak için çalışmalıyız.

Kanun teklifinde emeği geçen bürokratlara, değerli milletvekillerimize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kurt, teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) — Son bölüm iyiydi, gerçekten uygulanabilirse.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Gürer her zaman böyle iltifat yapmaz Sayın Kurt, bunu bilesiniz yani ilk defa böyle bir...

RESUL KURT (Adıyaman) – Ağabeyimiz, dostumuz yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Dolayısıyla böyle bir iltifatta bulundu.

Evet, şimdi, Sayın Bozdağ, hazırsanız sizin mikrofonunuzu açacağım.

Buyurun lütfen.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tasarruf paketi mayıs ayında açıklandı fakat “Acaba tasarrufa dair pratikler görüyor muyuz?” diye bir bakmak gerekiyor. Hemen ardından haziran ayında da açıklanan bütçe harcama kalemleri var tabii. İlk bütçe harcama kalemlerinde, harcamaların da tam gaz devam ettiğini gördük. Şimdi, henüz gündemdeyken biz burada Dışişleri Bakanlığına bağlı bir vakıf kurulmasıyla ilgili bir tartışma yürüttük Bütçede. Ona direkt bir 10 milyon lira transfer edildiğini hep beraber izledik. Ardından sarayın harcamaları hızla devam etti. Yine, Diyanet İşleri paketin hemen açıklandığı dönemde en uygun konaklama ücretinin 6.980 liradan başladığı lüks bir otelde toplantı yapmıştı. Yine, geçen yıl nisan ayında 198 milyon 560 bin lira harcayan saray bu yılın aynı ayında 1 milyar 603 milyon 986 bin lira harcamıştı. Sarayın bir dakikalık harcaması yaklaşık olarak 2 asgari ücrete, 4 tane de en düşük emekli maaşına denk gelmekte.

Bunun yanında tabii, temsil ve tanıtım giderleri. Bunlara bir baktığımız zaman da bunlarla ilgili de kesinti yapılması gereken kalemler olarak anlatılmıştı fakat bunlarda da yine kira harcamaları dâhil olmak üzere temsil ve tanıtım giderlerinde mayıs ayında artışlar görüyoruz. Mayıs ayında sadece temsil ve tanıtım giderlerine 418 milyon lira harcama yapılmış. Bütçe giderleri ise bir önceki yıla nazaran yüzde 97,9 oranında artış göstermiş. Nisan ayındaki temsil giderleri ise yaklaşık 61,2 milyon lira, 418 milyon şimdi.

Bakınız, sonrasında “kâr amacı gütmeyen kuruluşlar” diye tanımlanan kuruluşlar var. Dernek, birlik, kurum, kuruluş, bunlar sandık olarak isimlendirilen kuruluşlar, bunlara da aktarılan kamu kaynakları var. Bunlar yaklaşık olarak 1 milyar 452 milyon lira ve bu derneklerin, kuruluşların büyük bir kısmı yandaş dernekler.

Peki, savunma sanayisine bakalım. Gerçekten savunma sanayisine bu kadar bütçe ayrılması gerekiyor mu, ihtiyaç mıdır? Savunma sanayisi 2024 yılı savunma ve güvenlik bütçesi olarak 1 trilyon 133 milyar liralık bir kalemi yutmuş durumda. Bu da yaklaşık olarak bütçenin yüzde 10’undan fazlası bir kaleme denk geliyor. Oysaki biz biliyoruz ki Orta Doğu’da, komşularıyla barış içerisinde, ülke iç barışını sağlamış bir iktidarın bu kadar büyük bir savunma sanayisi harcamasına ihtiyacı yok. Milyar dolarlık bir kaynak maalesef ki savunma sanayisine harcanıyor ve sadece 100 milyarlık bir tasarruf paketi için bugün asgari ücrete zam yapılmadığını hatırlatmak isterim. Barışa yaptığımız kaynaklar hiçbir zaman heba olmayacak kaynaklardır. Tasarrufu barışta yapmamak lazım, tasarrufu savaşta yapmak lazım.

Garanti ödemelerine baktığımız zaman ise 2024 yılı bütçesinde yap-işlet-devret modeliyle inşa edilen köprüler, otoyollar ve Avrasya Tüneli ile yap-kirala-devret modeliyle yaptırılan şehir hastanelerine toplam 162 milyar lira ödenecek. Şimdi, baktığımız zaman şehir hastaneleri 2024 yılında

83 milyar lirayı yutuyor. Daha sonrasında 2025 yılında 97 milyar 905 milyon lira şehir hastanelerine garanti ödemeleri yapılacak, kira bedeli olarak ödenecek. 2026'da ise 99 milyar lirayı bekleyen bir ödeme var. Eğer tasarruf yapılması düşünülüyorsa bu garanti ödemelerine tekrardan bir dönüp bakmak gerek. Söz konusu emekçiler olduğunda kuruluş hesabı yapılıyor, yandaşlara milyarlarca lira kaynak aktarmaktan ise hiçbir zaman imtina edilmedi. Yap-işlet-devret modeliyle yapılan ve yandaşlara dolar garantisi verilen projelerde yandaşlar zarar etmesinler diye yılda 4 defa enflasyon zammı güncellemesi yapılmıştır. Bakınız, daha önce kamu-özel iş birliği sözleşmelerinde dövizle endeksli geçiş garantileri yılda bir defa TL'ye çevriliyordu. Kur artışları nedeniyle bu önce 2 defaya, 2022-2023 yılları için ise tekrar 4 defaya çıkarılmış durumda. "Acaba bundan 2024 yılı için bir tasarruf yapılabilir miyiz?" diye denenmiş ve 2 defa artırım yapılması, TL'ye çevrilmesi düşünülmüş fakat müteahhitlerin baskısı sonucunda 2024 yılında da maalesef 4 defa ücret artışı yapılması düşünülüyor ve burada da bir tasarruf yok fakat ama asgari ücretliye herhangi bir zam düşünülmüyor çünkü asgari ücretli enflasyonun sebebi olarak görülüyor; biliyorsunuz Merkez Bankası bu konuda ısrarcıydı.

Merkez Bankasının 2023 enflasyon hedefinden sapıldığı için yasa gereği Hükûmete gönderdiği mektubunda asgari ücrete tek zam önerisi yer almıştı. Burada diyordu ki: "Asgari ücretin yılda bir kez güncellenmesi, öngörülen dezenflasyon patikasının tesis edilmesi açısından kritik bir önem taşımaktadır." Sayın Başkan, Sayın Şimşek de aynı şeyin vurgusunu yapmıştı zaten. Şöyle demişti o da: "Asgari ücretliyi biz vergi dışı bıraktık diye bize yaklaşık olarak 690 milyar lira yük olmaya başladı." Peki, bakalım, 1 asgari ücretten vergi almayınca ne kadar liradan vazgeçmiş oluyorsunuz? 1 asgari ücretliden vergi almadığınız zaman 100 liradan vazgeçmiş oluyorsunuz. Peki, bu garanti ödemeli kamu-özel iş birliğiyle yapılan projeler ne durumda? Mesela Osmangazi Köprüsü, 1 Temmuzdan itibaren Osmangazi Köprüsü'nden geçen 1 araçtan müteahhit 399 lira geçiş ücreti alıyor. Devlet bu ücret dışında yaklaşık 1.409 lira daha müteahhide ödeme yapıyor. Köprüden toplam geçiş ücreti 1.808 lira. Aracıyla geçenin ödediği ücretin üstündeki ücreti devlet ödüyor. Bakınız, tek araç için yapılan ödeme 1.409 lira, asgari ücretliden kesilen vergiden doğru ise devlete maliyeti yaklaşık 100 lira.

Faiz ödemelerinden bahsedilmedi hiç. Bu yıl faize ödenecek miktar 1 trilyon 200 milyar lira. Peki, niye ödeniyor bu faiz? Devlet borç almış. Kim için almış peki bu borcu diye baktığımız zaman, eğer bu borç alınan miktar emekliye, işçiye, yoksula, yetime dağıtılıyor olsaydı bilirdik; asgari ücrete zam yapılırdı fakat bunun için değil. Bir yıl sonra 1 trilyon 810 milyon lira, 2026'da ise yaklaşık 2 trilyon 295 milyar lira faiz giderlerine harcanacak.

Bunun dışında, büyük kazananan vergi alınıyor mu diye bakmak gerekiyor. Şimdi, ülkede toplam 1 milyon 100 bin kurumlar vergisi mükellefinin olduğu söyleniyor ve büyük kazananların da kârlarının yüzde 25'ini vermeleri gerektiği fakat bunun ancak -yaklaşık olarak- yüzde 2,5'unun tahsil edildiği. Vazgeçilen vergilerin yaklaşık yüzde 75'i gelir ve kurumlar vergisi. Bunlara "muaf" denilmiş, "istisna" denilmiş ve alınmamış. Bu yıl da 2,2 trilyon vergiden vazgeçilecek fakat asgari ücretliler maalesef ki iktidarın gözüne batmaya devam ediyor.

Tasarruf nereden yapılıyor? Kamuya personel alınması noktasında yine tasarruf yapılıyor. Eğitimden, sağlıktan bu noktada kısıta gidiliyor. Ben en yakın örneği İstanbul'da Bakırköy Kanuni Sultan Süleyman Hastanesinden biliyorum. 2021 yılı aktif radyoloji teknisyeni sayısı yaklaşık 58 kişiydi. Şimdi ise 2024 yılında bu sayı 46'ya gerilemiş durumda. Neden gündem oldu? Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası burada artan şiddet vakaları nedeniyle aşırı miktarda beyaz kod verilmesi üzerine bunu gündem yaptı. Hasta sayısı çok artıyor fakat bu hizmeti yürütecek personel sayısı ise düşürülmüş durumda. 2024 yılında 46. Atamalarda da yine atamaların bu noktada daha

düşük tutulduğunu görüyoruz. Hasta ile sağlık çalışanları karşı karşıya getiriliyor ve devletin tüm politikalarındaki gibi sağlık politikalarındaki ve bu tasarruf politikasındaki sorunların ceremesini halk ve sağlık emekçileri çekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bozdağ, toparlayın lütfen.

Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, “Bu geçiş garantisi verilen şirketler peki vergi veriyorlar mı?” diye aslında bakmak lazım. Hemen bunlardan birkaç tane örnek vermek istiyorum: Mesela, Osmangazi Köprüsü, Osmangazi’yi işleten Otoyol Anonim Şirketi onca ödemeye rağmen 2021-2022-2023 yıllarında matrah beyan etmemiş, vergi ödememiş yani Ankara-Niğde Otoyolu için de geçerli aynı durum. Bu yolu işleten şirket ise ERG İnşaat, bu da yine, Ankara-İzmir yüksek hızlı tren yolunu da işletiyor, aynı zamanda hızlı tren yolunun projesini de almış olan bir şirket. 2021-2022-2023’teki kurumlar vergisi sıfır, vergi levhasında ise “matrahsız” yazıyor. Yine, Ankara Hızlı Tren Garı’nı işleten ve yine hazine garantili ATG Ankara Tren Garı İşletmeciliği Anonim Şirketinin ortakları Limak, Kolin, Cengiz İnşaat.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Sayın Başkan, bir dakika istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Bunların da yine vergi levhası matrahsız, onlar da üç yılda hiç vergi vermemişler.

Benzer şekilde, Cumhurbaşkanlığı sarayını inşa etmiş olan ve neredeyse iktidarla özdeşleşmiş olan Rönesans Holding var. Bu da yine aynı şekilde üç yıldır matrah beyan etmiyor. Bunları belirtiyim. Vergisini alamadığımız zaman vergi düzenlemesi yaptığımızda da sanırım, maalesef ki sonuç alamayacağız. Bu düzenle, bu tasarruf tedbirleriyle de sonuç alınması pek mümkün görünmüyor.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı, hazırsanız buyurun lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ekranları başında bizi izleyenlere ilginç bilgiler vereceğim. Elbette Komisyon salonumuzdaki herkes konunun ne olduğuna dair bilgi sahibi ama ayrıca bizi izleyenlere duyurmak açısından da paketin içinde neler olduğunu başlıklarıyla ben de bir hatırlatmak istiyorum. Paketin içinde neler var? Taşıtların, iş makinelerinin satışlarını Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yetkisiyle düzenleyen düzenlemeler var. Satıştan başka ne var? Yatırımcılara damga vergisini istisna kılan düzenlemeler var. Başka ne var? BOTAŞ’ın ödenmemiş borçlarının hazineden görevlendirme bedeli alacaklarına mahsup edilmesine ilişkin düzenlemeler var. Yine, BOTAŞ’ın doğal gaz alımlarının özellikle Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında kalınarak yapılmasına ilişkin düzenlemeler var ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına sağlanan istisnalardan ortaklarının da yararlanmasını düzenleyen düzenlemeler var.

Yine, devlet iç borçlanma senedi ihraç edebilmesi için Hazine ve Maliye Bakanına yetki vermeyi düzenleyen düzenlemeler var. Kamuda yine bu teklifte yazılanların incelenmesini takip edip Cumhurbaşkanına iletmeyi gerçekleştirecek düzenlemeler var. Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı olan gelir uzman yardımcılarının görev tanımını düzenleme var.

Avukatların müvekkillerinin veya kendi adına taşınmaz alım satımı, şirket kurulması, dernek, vakıf kurulmasını meslek sırrı olmaktan çıkarıp MASAK’la ilişkileri ve cezalarını düzenleyen bilgiler var. Yine, MASAK tarafından düzenlenen cezaların, özellikle sulh ceza mahkemelerinden alınıp idari yargı ile idari mahkemeler tarafından çözümünü düzenleyen düzenlemeler var ve devlet yardımlarının tek çatı altında toplanması amaçlanıyor.

Yine, belediyelerin sokak aydınlatması için ödedikleri payların yüzde 10’dan yüzde 30’a, bazı belediyelerin de yüzde 5’ten yüzde 15’e yani 3 katına çıkarılmasını sağlayan düzenlemeler var.

Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi kurulması için hazine garantisi verilmesi var.

Birden fazla görevleri olanların kurumlardan aldıkları ücret dışında...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Özür diliyorum Değerli Hatip.

Sayın Başkan, hatibi dinlemiyorsunuz. Gelen arkadaşımız Bakan Yardımcısı mı şu anda yanınızda konuşan? Sayın Başkan, hatip konuşuyor, dinlemiyorsunuz.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Ben bir bitireyim, ben bir bitireyim efendim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Arkadaşımız Bakan Yardımcısı mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bakan Yardımcısıyla alakalı biz bir bilgi istedik.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bakan Yardımcısı...

Peki, şimdi, mevcut olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mahmut Bey, bir saniye...

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Benim süremden eksiliyor ama Başkanım ya.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ama yani sizi dinlemiyorlar, özür diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tanal, biz ilave süre verimiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yani dinlesinler önce sizi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tanal, bir müsaade eder misiniz.

Teknik bir bilgi alıyoruz. Biz Sayın Ocaklı’ya süre verimiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ama kanun diyor ki: “Gelen kamu görevlileri kendilerine ayrılan yerden başka bir yere geçemezler.” Yani burada hatip konuşurken burada esasen dinlenmesi gereken kişidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tanal, mesele anlaşılmıştır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Gelenlerin kendilerine ayrılan yerden ayrılması İç Tüzük’e aykırı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyon gündemine hâkimdir, lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teklifin sahibi Yaşar Bey’dir, cevap verecek olan Yaşar Bey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Arkadaşlar, buyurun işte, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının dağıttığı form bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tanal, Komisyon gündemine hâkimdir. Burada da biz İç Tüzük’le yönetiliyoruz dolayısıyla biz teknik bilgi almak için bir konuyu müzakere ettik, biz kendimiz davet ettik.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ama orada sayın hatip kime anlatıyor?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaşar Kırkpınar’a anlatıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Tanal, ben Komisyon Başkanı olarak sayın hatip bana konuşmuyor. Şu an bütün hazırun Sayın Ocaklı’yı dinliyor. Orada teklif sahibi var, diğer Bakan Yardımcılarımız var dolayısıyla Komisyonun şu anki gidişatını ve bu ciddi müzakere sürecini lütfen sabote etmeyelim.

Sayın Ocaklı, ilave süre ekleyeceğim size.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisi... Burada sağlıklı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söyledikleriniz Genel Kurulla alakalı Sayın Tanal.

Sayın Ocaklı, kusura bakmayın lütfen. Sayın Tanal müdahale etti, ilave süre ekleyeceğim size.

Buyurun lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teklifin içinde neler olduğunu anlatmaya devam ediyorum.

Yine, birden fazla görevi olanların kurumlarından aldıkları ücret dışında ayrıca bir ikinci ücret alabilmesini düzenleyen bir durum var. Yine, bu torba yasa teklifinde yaklaşık olarak, toplamda sanıyorum, 30 küsur tane idi, yanlış da bilgi vermeyeyim ama çıkardığım özetlerden saydığım başlıklar var.

Şimdi, bu torba yasa teklifine neden ihtiyaç duyulduğu hususunda biraz yorum yapmak istiyorum. Plan ve Bütçe Komisyonunda -buradaki Komisyondaki arkadaşlarım bilir- her bakanlığın bütçelerinin görüşülmesi sırasında yaklaşık olarak yüzde 110 ile yüzde 130 arasında artan Bakanlıkların bütçelerinin içinden özellikle emeklilere, engellilere ve yaşlılara ikiye, üçer puan düşürülmek suretiyle pay ayrılması gerektiğini biz söylediğimizde ne yazık ki iktidarın milletvekilleri bu önerilerimizi reddetti. Şimdi ne oldu? “Tasarruf tedbirleri paketi” diye bir paket getirdiniz ama getirdiğiniz paketin içinde ne yazık ki bugün için asıl gündem olan emeklinin, öğretmeninin, öğrencinin, çiftçinin, herhangi birinin sorununu çözecek herhangi bir düzenleme bir şey yok.

Şimdi, buradaki hikâye şudur değerli arkadaşlar: Bu teklifi hazırlayanlar, -bu cümleyi kurmam biraz ağır gelebilir ama- kolunda Rolex saatiyle “selfie” çekip, öyle Monaco’da istakoz yemeyle bu teklifi hazırlarsanız tasarruf tedbiri falan filan olmaz bu, kusura bakmayın. Çünkü bu teklifte vatandaşları ilgilendiren hiçbir şey yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Saatim bile yok.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaşar Bey’e mi söylüyorsunuz?

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Yaşar Bey yemedi, sizin arkadaşlarınız yedi, sizin arkadaşlarınız çekti, fark etmez. Teklifte imzası bulunanlara bakarsınız, o önemli değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın Kırkpınar’a söz vereceğim, saatini gösterdi, saati yok, lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Bunu anlayabilmeniz için, tasarrufun ne olduğunu anlayabilmeniz için önce tasarruf edilmesi gereken yerlere bir defa bakmanız lazım arkadaşlar. Siz oralara bakmıyorsunuz.

Dün getirdiğiniz Öğretmenlik Mesleği Kanunu Teklifi'nde âdeta öğretmenlerin yok sayılmasını içeren bir düzenleme yaptınız. Buna dair kendilerini savunmak için Sıhhiye'de, Çankaya Kapısı'nın orada duran öğretmenlere gözaltı yapıldı ve hiçbiriniz ses çıkarmadınız. Yazıktır, bu insanlar asgari ücret altında eziliyorlar, kamuda çalışan emekli öğretmenlerin aldıkları özlük haklarına sahip olabilmek için demokratik bir şekilde talepte bulundular sizden.

Şimdi, tasarruf tedbirleri nerede olur biliyor musunuz? İnsan güvenliğiyle ilgili yerlerde olur.

Bakın, size bir tane örnek vereceğim: Tarih, 5 Mayıs; yer Boğaziçi Üniversitesi. Burada, aramızda da bulunan 10 tane milletvekili mezuniyet töreninde dayanışma için Boğaziçi Üniversitesinin kapısına gidiyor öğretim üyeleriyle birlikte -özel güvenlik görevlileri tarafından engellenerek- bu Meclisin çatısı altında bulunan milletvekillerinin denetleme hakkı engellenip Boğaziçi Üniversitesine sokulmamaya çalışılıyor. Oysa, Rize'nin Ardeşen ilçesinde, bir ay önce, özel güvenlik tedbiri olmadığı için, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kursunun 7 öğrencisinden 2'sinin derede akıntıya kapılarak yaşamını yitirdiğine tanık olduk arkadaşlar. Özel güvenlik görevlisi verecekseniz oraya verin, milletvekillerini korumaya değil veya sokmamaya değil, işte bu can güvenliği olan yerlere verin. Esas "tasarruf tedbirleri" dediğiniz şey... Milletvekillerinin önüne güvenlik görevlileri, ayrıca polis barikatı dikerek tasarruf olmaz. O gün yaşananları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına buradan da ihbar ediyorum. Elbette ki bunu uygulatanlarla ilgili yasal hakkımızı kullandık, suç duyurusunda bulunduk ama peşini bırakmayacağız. "Buradaki AKP'li milletvekillerinin, MHP'li milletvekillerinin acaba Boğaziçi Üniversitesine sokulmaması gibi bir durum yaşanır mı?" diyerek bir daha düşünmenizi özellikle belirtiyim.

Şimdi, torba yasayla ilgili gelen teklifte biz şunu bekleriz: Buyurun, iktidar milletvekilleri, düzenlemeyle buradan tasarruf yoluyla elde edeceğinizi düşündüğünüz kaynakları halkın kendisine aktaralım, biz de sizi bu konuda destekleyelim. Yani ne yapalım, halk kimdir? İşte, 10 bin lirayla yaşamaya mahkûm ettiğiniz emeklidir. Kök maaşı ücretlerinin artırılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İsterseniz, buyurun, onları düzeltelim. Eğer yüreğiniz varsa bununla ilgili siz önerge verin, biz destekleyelim, biz önerge verelim, siz destekleyin diyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan ne dedi? "En büyük sorunumuz hayat pahalılığı; en adaletsiz vergi, enflasyon." dedi. Burada, Bütçe Komisyonunda, yarın Meclis Genel Kurulunda ele alınması gereken şey, sokakta bas bas bağırılan, sendikaların günlerce söylediği "vergide adalet" kavramının yerine getirilmesidir ama burada dolaylı vergilerle vatandaşın ezilmesine devam edilirken ne yazık ki bu düzenlemeyle yine çalışan, özellikle çiftçi olan, emekçi olan insanların üzerine ayrı yükler gelmektedir. O yüzden, iktidar bu teklifini bence geri çekmelidir, bu teklif yerine emekliyi koruyan düzenlemeleri getirmelidir.

Bakın, çay tarımı yapılan yerlerden şimdi bana uyarı geldi, Sayın Cumhurbaşkanının "Kilogramı 17 TL." diye ilan ettiği çayın bedelini özel sektör fabrikaları şimdi 13 liraya alıyorlar. Hadi, buyurun, bunun için Komisyon bir şey yapsın, bir düzenleme yapın. Ne oldu? Çiftçiye orada mahkûm ediyorsunuz özel sektöre. Bunun için hiç kimse ses çıkarmıyor, eziliyor insanlar ama ona karşılık, çay üreticisi, sanayicisini desteklemek için Çay Borsası Başkanı açıklama yapıyor. Elbette sanayi yapanlar da desteklensin ama önce çiftçiyle ilgili üzerinize düşeni bir yapın, önce gayrisafı millî hasıla içindeki çiftçiye verilmesi gereken yüzde 1'i bir verin. Onu vermediniz, onu gerçekleştirmediniz.

Şimdi, hazine içinde doğan bu borcu -asıl nedeni birçok vekil arkadaşımızın değindiği gibi- geçiş garantili köprülerden, hasta garantili hastanelerden, bu işte KKM'den doğan borçlanmadan dolayı oluşan büyük borç yükünü, büyük enflasyonu geldiniz halkın sırtına yüklemeye çalışıyorsunuz. Olmaz arkadaşlar, biraz insaflı olun, biraz Allah'tan korkun ya! Bu işi beceremediniz. İktidar bu üretim işini beceremiyor. Türkiye, enflasyonda en büyük, vergileri en yüksek ülke olmaya, vatandaşını hâlâ en çok ezen ülke olmaya devam ediyor. Size bir tek şey yakışır: Bırakın bu işi, “Yapamıyoruz.” deyin, çekilin, millete iyiliği böyle yaparsınız.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ocaklı, teşekkür ediyorum; ilave süreyi de ekledim konuşmanıza.

Sayın Sayyîğit, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kurum temsilcileri, basın emekçileri ve salonda bulunan her bir arkadaşı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, hep “tasarruf paketi” diyoruz ama itibarımızdan da tasarruf etmiyoruz, belki bu fazlasıyla dile getirildi ama bunu ısrarla dile getirmeye devam edeceğiz. Eğer tasarruf istiyorsanız önce itibarınızdan tasarruf edin, ondan sonra diğer tasarruf paketlerini getirirsiniz.

Şimdi, saray israfı son sürat devam ediyor. Denetimsizliğin, israfın simgesi olarak öne çıkan ve sadece AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından harcanabilen ve hesabı sorulamayan örtülü ödenek harcaması yılın ilk 5 ayında 5 milyar 34 milyon TL'ye ulaşmış, mayısta 920 milyon TL'lik örtülü ödenek harcamasına imza atılmış. Bu harcama şubat ve nisan aylarının ardından yılın en büyük 3'üncü harcaması olarak kayıtlara geçmiş durumda.

Şimdi, 6 yaşında bir kızım var benim, geçenlerde Beştepe'nin oradan geçtik akşam, şunu ifade ediyor çocuk: “Anne, buranın bu kadar aydınlatılmasına, ışıklandırılmasına ne gerek var?”

Şimdi, 6 yaşındaki bir çocuğun aklıyla aslında hareket edersek bu ülkede yirmi iki yıl boyunca sizin açığa çıkarmış olduğunuz bu tahribatı bence daha rahat bir şekilde ortadan kaldırabiliriz çünkü yirmi iki yıldır bu ülkeyi yönetenler sizlersiniz, yirmi iki yıl boyunca itibarınızdan tasarruf etseydiniz belki bugün bu tasarruf paketleriyle ilgili mesai harcamak zorunda bırakılmazdık arkadaşlarımız burada.

Şimdi, bütçe harcamaları “zorunlu olan” ve “olmayan” şekilde -iki şekilde- karşımıza çıkıyor. Bu zorunlu harcamaları bir tarafa bırakıyoruz ama zorunlu olmayan giderler var mesela, bütçede işte tasarruf yapılması gündeme geldiğinde zorunlu olmayan harcamaların kısılması ve/veya bazılarının vazgeçilmesi gibi tedbirler uygulanır, bunun sonucu olarak da bütçe açığının azalması beklenir. Zorunlu olmayan giderler için bütçede ayrılmış olan ödenek tutarı 4,8 trilyon olarak karşımıza çıkıyor. Bu tutarın tamamının tasarruf edilmesi mümkün olmamakla birlikte bir kısmından vazgeçmek mümkün. Örneğin, son zamanlarda iktidarın “kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılacak transferler” adı altında yandaş vakıf ve derneklere yaptığı transferler bu kapsamda rahat bir şekilde değerlendirilebilir. Bütçede kontrolsüz yapılan birçok harcama kalemi söz konusuysen israf, tasarruf meselesi gündeme geldiğinde lojman, araçlar ve sosyal tesisler temel tartışma konusu hâline getirilmekte. Oysa bütçede çoğunluğu sermayeye peşkeş çekilen vergi harcamaları gibi 2 trilyon 200 milyon liralık devasa bir kalemlle yandaş derneklere aktarılan milyonlar söz konusu olabilir ancak iktidar hem sermayeye dokunmamakta hem de yandaş dernek ve vakıflara milyonlar aktararak yükü bütçeye, dolayısıyla da bu bütçeye aktardığı yükü halka yansıtmakta.

Şimdi, bu çifte maaş düzenlemesiyle ilgili de birkaç şey söylemek gerekiyor: Bu çifte maaş düzenlemesi, sizin bugüne kadar altına imza attığınız günahlarınızı örtmeyecek, önce onun altını çizelim. Bilindiği üzere genellikle AKP’de bir dönem bakanlık, vekillik, yöneticilik ve benzeri görevlerde bulunanlar boşta kalmaları diye pek çok kamu kurumuna, bankaya ve şirket yönetim kuruluna üye olarak atanıyorlar, bu şekilde 1’den fazla maaş almaları sağlanıyor. Yönetim kurullarında genellikle ayda birkaç kez yapılan toplantılar sonrasında “huzur hakkı” adı altında ödemeler yapılıyor yani bir nevi bu şekilde bürokratik bir makam dağıtıyorsunuz ve AKP’nin eskilerine ulufe veriyorsunuz. Ataması yapılmadığı için fabrikalarda güvencesiz koşullarda çalışıp iş cinayetinde yaşamını yitiren, işsizlik ve yoksulluktan intihar eden gençlerin, geçinemediği için yaşamına son veren öğrencilerin, aç kalmamak için ağır işlerde çalışan emeklilerin, okula aç giden öğrencilerin büyük bir çoğunluk olduğu bu ülkede 1’den fazla maaşla yaşayan ayrıcalıklı bir kesimin olmasını kesinlikle bugüne kadar kabul etmedik, zaten bugünden sonra da bunu kabul etmeyeceğiz; bunun bir kez daha altını çizelim.

Yıllardır basına yansıyan yandaş çoklu maaş uygulamaları AKP tarafından pek çok kez inkâr edildi, dahası, “huzur hakkı” adı altında yandaşlara, eski vekillere, AKP’li küskünlere, eski bakanlara dağıtılan kaynaklar savunulmuştu bir dönem ancak her ne hikmetse şimdi de bu torba yasayla yıllardır inkâr ettiğiniz bir şeyi değiştirmek için düzenleme yapmaktan da imtina etmediniz, çoklu maaş uygulamasına ilişkin de düzenleme getirmek istediniz. Yıllardır inkâr ettiğiniz şey bu. Milyonlarca yurttaş işsizlik sarmalında iken, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanırken, ayrıca çalışanların önemli bir bölümü açlık ve yoksulluk sınırının altında bir maaşa mahkûm edilmişken kamuoyunun vicdanını yaralayan çoklu maaş uygulamasını iktidarın kaynaklar tükenince gündeme alması da ayrı bir garabet olarak karşımıza çıkmakta. Bu, bize temel yaklaşımın, derdin, toplumsal adaletsizliği gidermek değil, aslında kısmen de olsa göz boyamaya dönük adımlar olduğunu net bir şekilde ortaya koymakta. Öte yandan bu düzenleme AKP’nin çoklu maaş günahlarını da asla ortadan kaldırmayacaktır, onu bir kez daha söyleyelim. Bu düzenleme, yıllarca kamusal kaynakları sömüren çoklu maaş uygulamalarını da temize çekmeyecektir.

Şimdi, bu tasarruf tedbirleriyle ilgili arkadaşlarımız da birçok şeyi ifade etti. Tekrara düşmemek adına birkaç şey daha söyleyip bitireceğim: Bu tasarruf tedbirleri işler mi ya da işlerse işe yarar mı? Bir tane örnek vereceğim size: 2024 yılı Ocak-Mart döneminde “ekonomik/mali amaçlı diğer transferler” kaleminde yer alan 21 milyar TL ve yine sınıflandırmaya girmeyen diğer “hazine yardımları” kaleminde yer alan 10 milyar TL tutarındaki harcama tasarruf tedbirlerinden önce izaha muhtaç bulunmakta. Her ne kadar tasarruf tedbirleri paketinde mal ve hizmet alımı ödeneklerinde yüzde 15, yatırım ödeneklerinde yüzde 10 oranındaki kesinti yapılacağı belirtilmişse de söz konusu kalemlerin bütçede payı görece olarak sınırlı olduğu gibi, pakette açıklanan diğer tedbirler, işte, taşıt aracı, bina, demirbaş gibi söz konusu kalemlere yoğunlaşmış bulunmakta; bu nedenle her ne kadar tasarruf tedbirleri paketinde belirtilen düzenlemelerle bütçede 100 milyar TL civarında bir tasarruf sağlanacağı belirtilmiş ise de söz konusu tutar gerçekten tasarruf sağlanması hâlinde bütçe toplamının yani yaklaşık 11 trilyonun ancak yüzde 1’ini oluşturacak, o şekilde karşımıza çıkıyor.

Öte yandan tasarruf tedbirlerinin işleyebilmesi için öncelikle söz konusu tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığının izlenmesi, yerinde denetlenmesi ve yaptırımlara bağlanması gerektiği de aşîkâr. Çünkü tasarruf tedbirleri paketinde yer alan hususların önemli bir kısmı zaten kanunda çeşitli adli, idari veya mali yaptırımlara bağlanmış hususlar olup söz konusu kanunlara riayet edilmesi ve gerçek anlamda yerinde denetim yapılarak hesap verilebilirlik mekanizmalarının işletilmesi hâlinde tasarruf tedbirleri düzenlemesi yapılmasına dahi ihtiyaç bulunmayacak.

Kamuda taşıtlara, sosyal tesislere, lojmanlara ve diğer taşınır taşınmaz malların yönetimine ve yönetim kurulu ücretlerine ilişkin zaten yeterli düzenlemeler bulunmakta. Kamuda gerçekten tasarruf sağlanmak isteniyorsa ilk olarak büyük ölçekli harcamaların gözden geçirilmesi gerekmekte. Bu bağlamda öncelikle rasyonel tarafı hep tartışmalı olan yap-işlet-devret modelindeki garanti ödemelerinin düzenlenmesi, hazine yardımları ve diğer cari transferlerin kısıtlanması, kamu alımlarında israf ve yolsuzluklara mahal veren istisna uygulamalarının kaldırılması, devlet bütçesine maliyeti 1 trilyon liraya ulaşan kur korumalı mevduat uygulamasına son verilmesi ve kim olduğuna bakılmaksızın kamu kaynağı kullanan herkes hakkında hesap verilebilirlik mekanizmalarının açık, net bir şekilde işletilmesi gerekmekte. Kamu sektöründe asıl sorun aslında tasarruf değil israf olup bu sorun liyakat, denetim ve hesap verilebilirlik müessesesiyle çözülebilecek kadar basit bir sorundur.

Tasarruf ancak barış ile mümkündür. Ülke bütçesinin yaklaşık yüzde 11'ini savunma harcamalarına ayırmış bir iktidar gerçekliği karşımızda. Yoksulluğun, sefaletin, işsizliğin tarihin en yüksek seviyelerine çıktığı bugünlerde sefaleti ve yoksulluğu ortadan kaldıracak yatırımlar yerine savaşa kaynak ayırmak kabul edilebilir bir durum değil. Savaşa milyon dolarlık, milyar dolarlık kaynak ayırıp sonra da 100 milyar TL için tasarruf paketi açıklayacağınıza barışta ısrarcı olun. Barış yaptığınızda kaynaklar heba olmayacak, sefalet artmayacaktır çünkü tasarruf savaşla değil, ancak ve ancak barışla mümkündür diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Sayyigit, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Özlale, buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Komisyonumuzu şereflendiren bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk önce torba yasa mantığından biraz bahsetmek gerekiyor kayıtlara düşsün diye. Her seferinde bahsediyoruz ama burada neler var neler. BOTAŞ'tan tutun Türk-Japon Üniversitesine kadar, tasarruf tedbirlerinden tutun Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kararların tekrardan tartışılmasına kadar birçok şey var. Bunların hepsi uzmanlık istiyor ve bizler Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak bu işlerin hepsine vâkıf değiliz. Dolayısıyla, torba yasanın bir kez daha Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama kabiliyetini en aza indirdiğini hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bunun adı tasarruf tedbiri olduğu için biraz tasarrufla ilgili konuşacağım. Her ne kadar 30 küsur maddenin içerisinde 3 tane tasarrufla ilgili madde olsa da tasarrufla ilgili konuşalım. Çok net bir şey söyleyeyim: Bu, bölük pörçük bizim karşımıza getirilen tasarruf programlarıyla bir başarıya ulaşmanız neredeyse imkânsız gibi. Eğer gerçekten başarıya ulaşmak istiyorsanız... Bir seneyi aşkındır Türkiye'de bir ekonomi yönetimi var, Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Şimşek, onun bürokratları ve bizim karşımıza birbiriyle uyumlu, entegre bir tasarruf programı, bir gelir programı, bir harcama programı çıkartılmamış durumda ve biz burada devamlı, bölük pörçük bir şekilde vergi paketini tartışıyoruz, tasarruf paketini tartışıyoruz. Bir seneyi aşkın bir süredir kapsamlı, herkese rahatlıkla anlatılabilecek, başı sonu belli, toplumda genel kabul görmüş bir dezenflasyon ve istikrar programını siz maalesef kamuoyunun dikkatine sunamadınız, biz de maalesef bunu izleyemedik.

Bu tasarruf programının başarılı olması için ilk yapılması gereken şey nedir biliyor musunuz? Bir türlü burada detaylarıyla tartışamadığımız TÜİK verilerinin güvenilir olmasıdır. Neden? Çünkü siz enflasyonu devamlı düşük ölçmeye devam ettiğiniz sürece politika araçlarını da ona göre belirlersiniz.

Politika araçlarını ona göre belirlediğiniz zaman yanlış ölçtüğünüz bir şey için de belirlediğiniz politika araçları -bunun içinde faiz dâhil- yanlış belirlenecektir. Yanlış belirlendiği için de bu dezenflasyon programının, bu istikrar programının başarıya ulaşması neredeyse imkânsız.

İkincisi, en doğru ve en verimli, en etkili tasarruf doğru politika üretmekten geçer. Bakın, burada bizler birçok harcama kaleminden kesinti yapıyoruz. Bunların hepsini tartışırız. Peki, bu kesintilerin boyutu ne kadar? 100 milyar lira. Geçen sene Merkez Bankasının kur korumalı mevduattan dolayı ettiği zarar ne kadar? 818 milyar lira. Yani sizler, değerli bürokratlarımız günlerinizi, haftalarınızı harcadınız bu tasarruf genelgesi için, daha sonra bizler burada uzun uzadıya tartışıyoruz 100 milyar liralık bir tasarruf paketi için ve fakat Merkez Bankası akıl dışı, bilim dışı, rasyonellikten uzak bir politikayla sadece geçen sene bu ülkeyi 800 milyardan fazla zarara uğrattı. O yüzden, gerçekten doğru bir yerden başlamak istiyorsanız, tasarruf paketini gerçekten doğru bir yerden başlatmak istiyorsanız ilk olarak verileri doğru ölçün, kurumların başına liyakatli kadroları getirin ve daha sonrasında da bunlarla beraber doğru politikaları izleyin çünkü yanlış politikalar izlediğiniz zaman bunun maliyetini, faturasını biz toplum olarak ödüyoruz.

Gelelim torba yasaya. Şimdi, burada, biraz önce dediğim gibi, 818 milyar lira sadece Merkez Bankasının zarar ettiği yerde 100 milyar liralık bir tasarruf genelgesinin çok daha büyük bir önemi yok ama benden önce değerli konuşmacıların bahsetmediği birkaç şeyden bahsetmek istiyorum. Mesela, ünlü 16'ncı madde var, gelir uzmanlarının mağduriyetini gidermek üzere bir madde. Buraya baktığınız zaman bir detaya dikkatinizi çekmek istiyorum, sizin iktidarınız döneminde, Gelir İdaresi Başkanlığının yüzde 73'ü uzman. Bu, insan kaynağı politikanızda çok ciddi bir problem olduğunu gösterir. Bakın, burada sayılar var. Gelir İdaresi Başkanlığında 24.800 gelir uzmanı, 4.127 de uzman yardımcısı var. Her 4 çalışandan 3'ü uzman. Böyle bir kamu kurumu olmaz, gelir uzmanı olmanın bir ağırlığı olmalı, başmüfettiş olmanın bir ağırlığı olmalı, kamudaki liyakatin, kamudaki terfinin bir ağırlığı olmalı. Eğer sizler bir başkanlığın dörtte 3'ünü uzmanlardan oluştursanız ve hâlâ burada bir mağduriyet doğuyorsa demek ki kamudaki insan kaynağında çok ama çok ciddi bir problem var demektir. Bunu ben sadece buradan verilerden görmüyorum, memnuniyet anketlerinde de görüyoruz. Kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyetin giderek düştüğü, kamuda çalışan memurların mağduriyetlerini sık sık dile getirdiği ve ortada insan kaynağı açısından çok önemli bir problem görüyoruz.

Bir başka nokta daha var benden önceki değerli vekillerimin çok fazla bahsetmediği. Burada âdeta adrese teslim bir muafiyet ve elektrikli araçlarda bir indirim uygulanıyor. Bizler tabii ki doğrudan yabancı yatırımları İYİ Parti olarak memnuniyetle karşılıyoruz. Doğrudan yabancı yatırımların, hele baştan yani mevcut bir işletmeye değil de baştan bir yatırım yapılacaksa onun başımızın üstünde yeri var. Doğrudan yabancıları çekmek için damga vergisine istisna getirmenin ise herhangi bir mantığı yok. Doğrudan yabancı yatırım çekmek için kalifiye iş gücünü yaratmanız lazım, doğrudan yabancı yatırım çekmek için hukukun üstünlüğünü, şeffaflığı, hesap verebilirliği mutlaka tesis etmeniz gerekiyor. Damga vergisi burada neredeyse çok ama çok önemsiz istisnalardan bir tanesi. "İstisna"yı bilerek kullanıyorum çünkü bizler daha iyi bir maliye politikası için muafiyet ve istisnaların kaldırılmasını savunurken bu tasarruf genelgesinde daha fazla muafiyet ve istisna geliyor, bizim ilk başta kurtulmamız gereken şeylerden bir tanesi bu.

İkinci nokta da şu: Elektrikli araçlar. Ben buradan hakikaten merakımdan soruyorum: Şimdi, yabancı bir ülkenin şirketi Manisa'da bir yatırım yapıyor; tamam, doğrudur. Peki, bu yatırım yaptığı yerde bizim -bunu hiçbir şekilde müstehzi anlamda söylemiyorum- gerçekten çok önemseydiğimiz, göz bebeğimiz TOGG da yatırım yapıyor. Öyle değil mi? Bizim bir elektrikli aracımız var, Togg; hepimizin, bütün partilerin üzerinde, bunun marka değerini daha fazla nasıl yükseltebiliriz diye düşünmemiz

gereken. Peki, bir şey söyleyeyim: Bu kadar fazla muafiyet tanıdığınız, indirim tanıdığınız bu şirket yurt içi pazarına geldiği zaman bizim yurt içi pazarında büyümeye çalıştığımız göz bebeğimiz TOGG'a zarar verecek mi, vermeyecek mi? Siz bu kanun teklifini hazırlarken bunun etki analizini yaptınız mı? Yani bizler Türkiye'de...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Peki, Avrupa'da bir ülkede kurar da bize satarsa ne yapacağız?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – O zaman ona çok yüksek bir ithalat vergisi getirebilirsiniz, evet.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Gümrük Birliği Anlaşması var zaten.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Niye Çin'den getiriyoruz da oralardan getiremiyoruz?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Dolayısıyla şunu söylemeye çalışıyorum: Burada bir doğrudan yabancı yatırım geldiği zaman ve bu şirket burada yurt içi piyasasında satış yapmaya çalıştığı zaman bizler kendi TOGG'umuzu nasıl savunacağız, koruyacağız?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yaptık ama yaptık!

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – İsmail Bey, buradaki...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Rekabet kaliteyi artırır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, ikinizin de söz talebi var.

Değerli milletvekilleri, sayın hatibi dinleyelim; Sayın Güneş ve Sayın Ök, sizlerin de konuşmaları var, orada buna izahat getirirsiniz, lütfen. Sayın Kırkpınar zaten heyecanlanıyor cevap vereceğiz diye bunlara.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Şunu söylemeye çalışıyorum: Doğrudan yabancı yatırımlara karşı değiliz, tabii ki söylediğim gibi, bunun sadece damga vergisi ya da vergi indirimlerinden oluşmadığını da biliyoruz, doğrudan yabancı yatırımları çekmeniz için çok daha başka kurumsal düzenlemeleri de yapmanız gerekiyor.

Benim, sadece, bu sektöre yönelik sizlere bir sorum var: Madem bizler bu sektörde bir marka ortaya çıkardık, Togg'u ortaya çıkardık, yurt içinde, en azından yurt içi satışlarda onun belli avantajlarını daha da fazla korumamız lazım. Gün geldiği zaman bu şirketler yani şu anda bizim indirim sağladığımız, buraya gelecek olan şirket burada üretim yapmaya başladığı zaman TOGG'a rakip olmaması için -ki biliyorsunuz ticarete kendi pazarınızda her zaman için kendi şirketlerinize belli bir avantaj sağlamak zorundasınız; bu, yerli ve milli olmanın ticaretteki ilk koşuludur- biz bunun garantisini nasıl sağlayacağız? Biz TOGG'a inanan insanlar olarak Çinli bir şirketin buraya gelip elektrikli araçları ürettikten sonra burada TOGG'a rakip olmayacağının garantisini nasıl verebiliyoruz? Dediğim gibi, bence bu konu belki de bu tasarruf genelgesinin birinci derecede önemi değildir ama benden önceki vekiller diğer konuları bahsettiği için benim aklıma gelen bu konuyu ben sizlerle paylaşmak istedim.

Bir başka nokta daha var, o da BOTAŞ'la ilgili durum. BOTAŞ'ta bizim beklediğimiz şey şudur: BOTAŞ'ın zarar etmemesi, tam tersine, kâr etmesi. Oysa bugün baktığımız zaman, bizler bugün BOTAŞ'a ekstradan bir kaynak aktarmaktan bahsediyoruz ve BOTAŞ'ın alım satımlarda da Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkarılmasını konuşuyoruz. Bakınız, bir şirketi siz büyümek istiyorsanız ve -BOTAŞ'ın bütün hesaplarını, geçmişteki döviz cinsinden aklamaları da hatırlatarak bunu söylüyorum- BOTAŞ'ı gerçekten yeniden gelir kazandıran ve bütün hesapları şeffaf bir şekilde denetlenen bir şirket hâline getirmek istiyorsanız o zaman buradaki kanun teklifi ile BOTAŞ'ı bizim getirmek istediğimiz yer birbirinden farklı oluyor.

Son bir noktadan daha bahsedeceğim, ekstra süre için. Bir de burada Türk-Japon Üniversitesi var. Bu kanun teklifinde yine bunu konuşacağız ama benim aklımın almadığı şeylerden bir tanesi şu: Benim anladığım kadarıyla bu üniversite bir devlet üniversitesi, öyle değil mi? Peki, bu devlet üniversitesi nasıl oluyor da yurt dışından bir borçlanma, bir kaynak alabiliyor? O yüzden ben bunun statüsünü çok merak ediyorum, geldiği zaman bundan bahsedebiliriz ama bu konu oldukça önemli bir konu. Şimdi, biz, burada, tabii ki özellikle yabancı ülkelerden Japonya gibi bir ülkenin burada bizimle beraber bir üniversite kurmasına sıcak bakarız, bunda bir problem yok fakat böyle bir devlet üniversitesinin dışarıdan borçlanmasının yolunun açılması bana ilk başta biraz garip geldi. Bunu da bu kanun teklifi tartışılırken açıklayabilirsiniz çok seviniriz diyorum, hepinizi saygılarla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, şimdi sizin söz talebinizi karşılayacağım.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, değerli Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız, sivil toplum örgütlerimiz ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu kanun teklifinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Tabii, bizim tasarruf hem milletçe hem de devletçe çok fazla benimsemediğimiz, çok fazla uygulamadığımız, çok konuştuğumuz ama hayata geçiremediğimiz konulardan biri. “Tasarruf” denilince...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Milleti karıştırmayalım!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, efendim, şöyle bir şey: Telefon değiştirme hızına baktığınız zaman Türkiye en hızlı telefon değiştiren ülkelerden bir tanesi. Şimdi, belki hepinizin ellerinde iPhone vardır, tamam mı ve dolayısıyla da tasarrufa ne kadar dikkat etmediğinizi kendiniz de görürsünüz.

Şimdi, şöyle bir şey var: Tasarruf tedbirlerinin alınması yönünde Sayın Cumhurbaşkanımız bir genelge yayımladı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Güneş “Telefonunu göster.” diyen dedelere benzediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, bakın, Sayın Güneş laf atıyorken müdahale ettim, şimdi siz de müsaade edin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkanım, hayır ama uyarıyoruz yani bu hani röportajlarda “Telefonunu göster.” diyen dedeler var ya, onlar gibi oldu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir dakika, daha söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, müsaade edin Sayın Güneş meramını anlatsın, lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Söyleyeceğim ben arkadaşım, söyleyeceğim, tamam mı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Normalde tabii ki Sayın Cumhurbaşkanımız bir genelge yayımladı, burada kamu taşıtlarından, kamu binalarından, kamu personel alımından pek çok konuya değindi. Fakat buradaki 100 milyarlık tasarruftan elde edilecek gelirin tabii ki bizim bütçemizin yüzde 1’i olduğunu normalde biz de biliyoruz, bunun daha çok psikolojik etkisi olacak ve dolayısıyla da devlet tasarruf ediyor, millet de tasarruf etsin yönünde birtakım adımlar atılacak. Şöyle bir şey var: Tabii, ben bu

kanun teklifi için Yaşar Bey'e teşekkür ederim ama kanunun adının tasarruf tedbirleriyle ilgili olmasına rağmen -normalde çıkan, basındaki adı- bununla ilgili maddenin az olmuş olması, daha çok diğer maddelerden, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen maddelerden oluşmuş olması biraz üzücü.

Şimdi, burada tabii ki tasarrufta biz sanki tüm harcamalarımızı... İşte, Erhan Bey de "Siz kamu harcamalarını çok yaptınız." dedi. Sanki biz bu tüm bu kamu harcamalarını şatafata, gösterişe, bilmem neye yapıyormuşuz gibi bir algı uyandırdı; bu, doğru değil.

ERHAN USTA (Samsun) – Benim söylediğimden hakikaten onu mu anladın?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şöyle bir şey: Biz kamu harcamalarında 350 bin derslik yapmışız, aşağı yukarı 500'e yakın hastane yapmışız, 23 bin kilometre duble otoyol yapmışız, hızlı trenler yapmışız, pek çok kamu yatırımı yapmışız. Şimdi "Tasarruf yapın." diyorsunuz, "Tasarruf yapın." diyorsunuz. Diyelim ki Başkan Vekillerine, diyelim ki Divan üyelerine Türkiye Büyük Milleti araba veriyor. Kardeşim, hiçbiriniz "Bana Audi A4 verme." demiyorsunuz. Herkes "Bana verin." diyor, tasarrufu başkasından bekliyorsunuz. Cumhurbaşkanımız uçakla gidiyor diye eleştiriyorsunuz ama fırsat bulunca belediye başkanı da genel başkanlar da bunu aynı şekilde yapıyorlar. Dolayısıyla da siyasi partiler yüzde 3'ü geçerse devletten yardım alıyorlar, bu aldıkları yardımı bulmuş gibi zannediyorlar, hiçbirisi "Burada tasarrufa gidelim." demiyor. Bir genel başkan şöyle bir şey söylemişti: "Ya, bakanlar, hepsi Mercedes'e biniyor." Spiker de o genel başkana sormuştu: "Siz neye biniyorsunuz?" "Ben de Mercedes'e biniyorum." demişti. Yani arkadaşlar, sorun hepimizin sorunu.

Şimdi, burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Halkla İlişkiler Binası yapıldı mı? Yapıldı. Niye itiraz etmediniz, niye itiraz etmediniz buna? Önceden binalarımız var mıydı bizim? Vardı, 9 metrekarelik yerimiz vardı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bizden önce yapılmış, haberimiz bile yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Vardı, hayır, 9 metrekarelik odalarımız vardı. Bunları kullanırken hiçbirinizin sesi çıkmıyor ama öbür taraftan "Niye tasarruf yapmıyor sunuz?" diyorsunuz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Dayanaksız yapanları yargılayalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tüm kamu binalarında aynı şey var ama diğer taraftan ülkenin yıllardır birikmiş sorunları var; göletlerle, yollarla, kamu binalarıyla. Şimdi, depreme dayanıklılık testi yaptırıyoruz, neredeyse hastanelerin çoğu depreme dayanıksız, okulların çoğu depreme dayanıksız. Ya, bunların yapılması lazım. Biz, burada, tabii ki kamu tasarrufu yapıyoruz ama sizin de kamu tasarrufu yapmanız lazım, sadece bize ait değil bu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Dayanaksız yapanları yargılayalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Dolayısıyla da imkânı bulunca hiçbiriniz kamu tasarrufu yapmıyorsunuz, onu tepe tepe kullanıyorsunuz. Diyelim ki o zaman partilerin aldığı yardımlardan siz de yarısını geri verin, tasarruf yapın bakalım, tasarruf yapın.

CEVDET AKAY (Karabük) – Doğru, doğru, evet!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bakın, bindiğiniz arabaları bırakın, tasarruf yapın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, ben kendi arabamla gidiyorum, neye bakayım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diyelim ki genel başkanlar, onlar da özel uçakla gitmesin. Hadi, tasarruf yapın bakalım, tasarruf yapın; tasarruf yapmıyorsunuz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Allah yokluğunu göstermesin, iyi ki varsın!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, şöyle bir şey var, biz mali disipline en çok uyan partiyiz. İşte, Erhan Usta söyledi, bizim kamu açığımız aşağı yukarı gayrisafi milli hasılaya göre yüzde 3 civarındaydı. Geçen yıl ve bu yıl bundan biraz sapmalar oldu ve o ekonomik kriterlere göre biz orada yer alan bir ülkeyiz.

Diğer taraftan, biz iktidara geldiğimizde vergi gelirlerimizin yüzde 80'i faize gidiyordu arkadaşlar. Bunları unutmamak lazım. Bugün bu oranlar düştü mü? Son dönemde biraz çıkmış olabilir ama düştü.

Diğer taraftan, Erhan Usta şunu söyledi... Vergi harcamalarını sanki biz diyelim ki tüm zenginlere peşkeş çekiyormuş gibi bir düşünce ortaya çıkmasına neden oluyor. Bu böyle mi? Değil arkadaşlar. Bakın, 2 trilyon liralık bizim vergi harcamamız var. Bunun aşağı yukarı, neredeyse 700 milyar TL'si çalışan ücretlerin asgari ücret kadar olan kısmının vergiden muaf olması...

ERHAN USTA (Samsun) – Bunları ben söyledim zaten.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Mesela, 150 milyar TL'si engelsiz vatandaşlarımızın ÖTV muafiyeti.

ERHAN USTA (Samsun) – İsmail Bey lafı dinlemiş ama nasıl dinlemiş anlamadım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diyelim ki AR-GE harcamalarında teşvik sistemleri... Bu gibi pek çok şeyler var ve burada birtakım algı operasyonu yapıyorsunuz.

Diğer taraftan, bir konu daha var. Bir arkadaşımız dedi ki: “Ya, işte, kamuda çalışan insanların birden fazla yerden maaş alması...” Arkadaşlar, sanki biz buna rıza gösteriyoruz. Arkadaşlar, bakın, 2011 yılında 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle zaten biz bunu düzenlemiştir. Demiştir ki: “Memurlar ve diğer kamu görevlilerinden kurum ve kuruluşların yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alanlara, kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapmaksızın bu görevlerden sadece biri için ücret ödenir.” 2011 yılında biz bunu çıkarmışız zaten, tek yerden ücret alıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdiye kadar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bakan yardımcılar da alıyor bunu.

ERHAN USTA (Samsun) – Şov yapıyorsunuz şimdi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Burada ne yapacağız arkadaşlar biliyor musunuz? Biz, orada üst sınır getirmemiştir. Diyelim ki adam üst sınır olarak 200 bin lira da alabilir, 300 bin lira da alabilir, 500 bin lira da alabilir. Burada ne yapıyoruz? Onu sınırlandırıyoruz, sınırlandırıyoruz arkadaşlar. Burada algı operasyonu yapıyorsunuz. İşin doğrusunu bilmek lazım ve dolayısıyla da biz de bundan rahatsızız. Dolayısıyla da biz de birden fazla yerden alınsın istemiyoruz. Ama şöyle bir şey var, diyelim ki kayyum atanıyor. Bunu daha önce de konuştuk. Mesela, yeterli sayıda memurlarımız yok. Diyelim ki 1 memur 10-15 kayyuma bakıyor, bunlardan bir tane yerden ücret alıyor arkadaşlar, bir tane yerden. Eğer bunun ücretini de biz çok düşük tutarsak bu sefer o kişi orada çalışmak da istemeyecektir, onları da düşünmek lazım yani sadece öbür açıdan olayı değerlendirmemek lazım.

Diğer bir konu, HDP'li arkadaşlar diyorlar ki: “Savunma harcamaları çok yüksek...”

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – DEM PARTİ, DEM!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – HDP değil.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – DEM PARTİ, ikide bir partinizin adı değişiyor, ne bileyim ben yani sabah başka, akşam başka.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sizin yüzünüzden, sizin yüzünüzden ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani partinizden sıkılıyorsunuz, adını değiştiriyorsunuz kardeşim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Hayır, hayır; sizin yüzünüzden!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani biz sizi biliyoruz!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Partiyi kapatmak için yaptığınız bütün bahaneler nedeniyle bunları yapmak zorunda kalıyoruz ve siz iktidar olarak da bize bunu söylüyorsunuz!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz sizi biliyoruz; adınız ne olsa da biliyoruz, sanınız ne olsa da biliyoruz!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Ya, sizin hiç suçunuz yok yani!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz sizi biliyoruz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Ayıp ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, bakın, savunma harcamalarında, bu Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü bir araştırma yapmış, Türkiye, bu harcamalarda arkadaşlar 22'nci sıraya düşmüş, gerilemiş bizim dönemimizde; bak, gerilemiş yani ülke başına yapılan harcamalarda. Burada Amerika, Çin, Rusya, Hindistan gibi, işte, İngiltere gibi pek çok ülke bizden daha önde gidiyorlar. Peki, buralarda terör var mı? Yok. Terör olmadığı hâlde bunlar harcama yapıyorlar. Onlara bir şey demiyorsunuz, Türkiye'nin etrafında her tarafta terör var ve her tarafta tehdit var ve savunma sanayisine harcadığı parayı yüksek görüyorsunuz. Bunların bir kısmı da bu silahların üretilmesi arkadaşlar, kendi silahlarının kendileri tarafından üretilmesi.

Demem o ki arkadaşlar, burada ben bu tasarruf tedbirlerinde CHP'nin şuna itiraz etmesini yadırgadım... Burada biz ne yapıyoruz? İşte, sokak lambaları... Ya, diyelim ki bizim gibi enerjisinin büyük bir kısmını dışarıdan ithal eden, doğal gazla bağımlı olan, ithal kömüre bağlı olan...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hani bulmuştunuz doğal gazı!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – ...enerjisinin büyük kısmı bunlara bağlı olan bir ülkenin şehirlerini akşamdan sabaha kadar bu kadar şiddetli aydınlatması doğru mu, değil mi arkadaşlar? Bakın, ben 94 yılında...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bu kanun teklifinde verimlilikle alakalı bir şey yok ki.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben 94 yılında Almanya'ya gittiğimde gece on ikiden sonra adamlar orada köylerde, kasabalarda sokak lambalarını söndürüyor arkadaşlar, söndürüyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Olmazsa gaz lambası koyalım!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Siz, burada, sırf belediyelerin reklam yapması adına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, İsmail Bey, siz kanun teklifini doğru okuyun. Burada verimlilikle alakalı herhangi bir düzenleme yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, ses gitti.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Burada yükü kim paylaşacak, o tartışılıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, şimdi, şöyle...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sözümü kestiler ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, süre bitti.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Kimse sözünü kesmedi, süre bitti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben açacağım tekrar ama şey yapalım...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kış saatine...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ama yanlış anlamış kanun teklifini, bir düzeltmesi lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kış saatine geçin, kış saatine.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Gürer...

Sayın Güneş, mikrofonunuzu açacağım tekrar.

Değerli arkadaşlar, bundan sonra bir konuşmamız daha var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sonra bize geçiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sonra size geleceğiz ama işte imkân verseniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Milletvekili olduğumu fark edeceksin yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hayır, milletvekili olduğunuzu biliyorum ama önce Komisyon üyelerinin söz talebini karşılamamız gerekiyor, biliyorsunuz.

Evet, şimdi, Sayın Güneş, mikrofonunuzu açıyorum, lütfen toparlayın siz de. Çok yüksek montanlı bir konuşmayla gidiyoruz, ses şeyimiz bayağı yüksek.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Komisyonun dengesini bozuyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, burada, tabii ki arkadaşlar, hangi belediye olursa olsun, hangi partiden olursa olsun hepimizin tasarruf yapmamız lazım. Tamam, şehirlerimizi aydınlatalım, güvenlik için aydınlatalım ama burada aşırıya gitmeyelim. Nasılsa bunun büyük bir kısmını devlet ödüyor kardeşim, ben, işte, yüzde 10-15’ini ödüyorum ve istediğim şekilde bunu yakarım demememiz lazım; burada tasarrufa gitmemiz lazım. Burada devletin bunları yükseltmesindeki amaç buradan gelir elde etmek değil, tasarrufa yönlendirmek. Dolayısıyla da ben şuna inanıyorum: Tüm hepimizin yapacağı tasarruf bu ülke için arkadaşlar, bu ülke için. Dolayısıyla da kaynaklarımızı hem harcamada hem de değerlendirmede doğru adımlar atarsak ülkemiz kazanır diyorum.

Ben bu kanun teklifinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başkanım, bir de son sırada biraz sesim yüksek çıktı, onun için de özür diliyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli...

ERHAN USTA (Samsun) – Çok kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, Sayın Usta, şöyle bir şey yapacağım...

Değerli arkadaşlar, bir saniye, söz vereceğim. Yalnız önce Sayın Ök ve son konuşmacıyı alalım. Bir de şöyle bir şey yapmıyoruz, onu sizden istirham edeyim: Biz şimdi Genel Kurulda satışma olunca cevap veriyoruz ama burada, ben genelde maddelerde söz veriyorum. Yani istirham ediyorum, bu şekilde devam edersek ben sözü fazlasıyla vereyim size.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bir satışma değil de yanlış anlama var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, “DEM PARTİ” lütfen.

HDP’den önce Yeşil Soldu zaten. En son Yeşil Soldu, sonra DEM PARTİ oldu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ondan önce neydi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – DEM PARTİ dediler.

Evet, Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; ben de hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu kanun teklifini getiren Yaşar Kırkpınar ve Ertuğrul Kocacık milletvekillerimize de teşekkür ediyorum.

Tabii, tasarruf üzerine birçok konuşmalar oldu, tasarruf neden gerekli gibi muhalefet de eleştirilerini yaptılar. Tabii ki bu tasarruf paketi ilk tasarruf paketi değil, son da olmayacak, bundan sonra da olması lazım. Zaten kalkınmayı düşünüyorsanız... Kİ zaten iyi kalkınmış ülkelere şöyle baktığımızda en iyi tasarruf yapan ülkelerin iyi kalkındıklarını dünyada da görebiliyoruz, dolayısıyla bunun bir devamı olacak.

Tabii, şimdi, bugün sabah 10.00'dan beri “Bu bir tasarruf paketi değil, sadece 5-6 maddesi...” gibi birçok eleştirileri dinledik hem paketin geneline.... Ama biz biliyorsunuz, bundan yaklaşık iki ay önce bir tasarruf genelgesi yayınladık. O tasarruf genelgesinin sonucunda onların içinden bazı kanuni düzenleme gerektiren maddeleri buraya getirdik yani tüm tasarruf paketini buraya getirmedik. Dolayısıyla, oradaki tüm paketin buraya gelmemesinin bu anlamda da doğal olduğunu düşünüyorum. Oradaki bir yanlış anlaşılmayı gidermek istedim.

Şimdi, şöyle baktığımızda dediler ki: “Yirmi iki yıllık süreçte hiçbir şey yapmadınız.” Ben şöyle bir bakmak istiyorum, şimdi, AK PARTİ iktidara geldiği 2001 yılında, ekonomik büyüklük olarak, dünyada 23'üncü sıradaki ekonomik büyüklüğe sahip olan bir ülkeden bugün 19'uncu büyüklüğe...

ERHAN USTA (Samsun) – 2002'de 19.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 2001'i aldım, 23; 2024'te 19.

Satın alma gücü paritesine göre yine 2001'de 17'nci iken bugün 11'inci ülke konumuna gelmişiz. Millî gelirimiz 238 milyar dolarmış, bugün, işte, 1 trilyon 118 milyar dolarlık bir millî gelire... Buna baktınız da 4,7 kat millî gelirimizi artırmışız. Sayın Usta söyledi, vergilerle ilgili... Ben de farklı bir rakam söyleyeceğim. Vergi gelirlerinin yüzde 85'i faize giderken bugün bu oran yüzde 17'ler noktasında, yüzde 17'lere gelmiş; bunun da önemli olduğunu düşünüyorum. İşte, diyoruz ki ihracatta üretimde 36 milyar dolardan 256 milyar dolara gelmişiz, bu yıl için 265 milyar dolarlık bir hedefimiz var. Yine, 2002'de yüzde 11,5 olan merkezî bütçe açığımız var -2002'de böyleymiş, yüzde 11,5- bugün geldiğimiz noktada 2023 yılında yüzde 5,2; biz aslında yüzde 6,4 öngörmüştük, depremler birlikte, depremi çıkardığımızda bütçe açığı yüzde 1,6'ya tekabül ediyor; aslında bu da çok da iyi bir performans. 2024 yılında biz orta vadeli planda da söylediğimiz gibi yüzde 6,4'lük bir açık düşünüyoruz ama depremi çıkardığımızda aslında yüzde 3,5'lik gibi bir bütçe açığı; ben de bunun performans olarak iyi olduğunu düşünüyorum.

Evet, aslında bu tasarruf paketi, işte, orta vadeli planda da belirttiğimiz gibi, On İkinci Kalkınma Planı'nda da belirttiğimiz gibi, dezenflasyon yani enflasyonla mücadele için yaptığımız bir paket. Tabii, tasarruf sadece kamuda değil, kamuda başlayıp her alana, toplumun her birimine sirayet etmesi gereken bir olgu ve bu sadece bir başlangıç değil, devamı da gelecektir. Yine, baktığımız rakamlara, CDS'te 700 puanlardaydık mesela, 200-250 puanlar civarındayız.

Şimdi, bu kanun teklifinde birkaç böyle düzenlemeye baktığımızda, araçlar dedik, araçlarla ilgili burada söylemler oldu, işte “Özelleştirme İdaresine vereceksiniz, araçların satışını peşkeş çekeceksiniz.” gibi söylemler var. Hayır, tam tersine, bu araçların satılmasına, Özelleştirme İdaresindeki satışlarına, Allah aşkına, yani bilmiyorum da bir bakın, o kadar şeffaf ki, o kadar herkese duyurulabiliyor ki. Yani orada baktığınızda işte ekstra rakamlar vesaireler ya da el altından verme gibi bir şeyi... Kamuyu yanlış bilgilendirmeye gerek yok. Bu araçların bence bu kadar satışlar konusunda da tecrübeli bir kurum tarafından -bu işi de iyi yapıyorlar- onlar tarafından yapılmasını olumlu buluyoruz, şimdi on-line da olmaya başladı, onu da çok pozitif buluyoruz.

Gelelim maaş, kamuda çalışanlara, burada, kamuda çalışanların ekstra ikinci bir maaş, yönetim kurulu üyeliklerinden aldığı maaşlara. Zaten bu, kanunda 1’di, bugüne kadar da 1’di, ama hep bir algıyla 3 yerden, 5 yerden diye hani ortaya birisi bir şey atıyor, o insanın aklında kalıyor; bu, 1 yerdendi. Ha, biz burada ne yapıyoruz? Diyoruz ki: Maksimum 98 bin lira alsın. E, diyelim ki bir kurumda 98 bin değil de 200 bin lira gibi huzur hakkı var, gerisi ne olacak? Bu da şöyle düzenleniyor anladığım kadarıyla: Bu, Hazine ve Maliye Bakanlığına geliyor, orada tek bir yerden, Hazine ve Maliye Bakanlığı oradan kalanı kendisine gelir irat kaydetmek suretiyle, 98 bin lirayı işte oranın üyesi olan kamu personeline veriyor; bence bu anlamda da aslında, sınır getirmesi anlamında da önemli. Ayrıca, anladığım kadarıyla meclis üyesi, belediye başkanları da dâhil edilmiş, önceden kanunda bununla ilgili bir düzenleme yoktu.

Gelelim şimdi aydınlatmaya, aydınlatma konusu çok gündeme geldi. Şimdi, baktığımızda bu zaten Cumhurbaşkanının yetkisinde yani biz bunu zaten ilk defa 2015 yılında getirmişiz, daha önceden böyle bir şey yokmuş. Şimdi, geldiğimiz noktada tasarruf da diyoruz. Ben, inanın, şehrimde görüyorum, gördüğümde de uyarıyorum, arıyorum; öyle bir hassasiyet oluyor ki gündüz yanan gece lambaları ya da gereksiz yerde 3 tane, 4 tane... Böyle bir şeye baktığınızda aydınlatmanın da aslında cari açığımız için, biliyorsunuz, enerji önemli bir gider olduğu için, önemli olduğunu düşünüyorum. Şimdi, biz bunu getirmesek zaten 2025 yılında süresi doluyor yani Cumhurbaşkanının bunun süresi dolunca tekrar işte buraya getirmeme gibi bir söz... Geçici bir madde zaten bu. Burada getirdiğimiz düzenlemenin yeni etki analizinin de revize hâli bir şekilde elimize ulaştı, hepimizin de eline geçti, orada rakamlar da var, dolayısıyla bu maddeyi olumlu bulduğumu söylüyorum ama burada öyle bir şey algılanıyor ki sanki işte burada AK PARTİ yerel yönetimleri kaybetti de CHP kazandı da ona istinaden... Böyle değil; hep böyle oluyor.

Şimdi, Sayın Aşkın Bey çok güzel bir şey söyledi, “22/b” dedi, değil mi?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 21/b.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 21/b.

Yani evet, Kamu İhale Kanunu, belediyelerde o sınırsız, evet, sınırsız, işte, sanatsal, bilmem ne, vesaire faaliyetler diye bir tanımlaması var onun; sınırsız işler yapıyor. Biz var ya bakın, onu biz getirsek siz yine dersiniz ki -ben adım gibi eminim- “Ay, işte AK PARTİ yerel yönetimlerde 2’nci parti durumuna düştüğünden kaynaklanıyor.” diye ama çok haklı, ben kendisine katılıyorum, evet, Kamu İhale Kanunuyla ilgili -Mustafa Bey de söyledi bununla ilgili- düzenleme yapılması gerektiğini kesinlikle düşünüyorum çünkü burada da bir tasarrufa gidiyor, sınırsız bir bütçeyle tasarruf.

Yine, burada çok önemli gördüğüm -konuşmacılardan da değinenler oldu- özellikle deprem bölgelerindeki illerdeki o nüfus oranının düşmesiyle birlikte merkezî bütçeden almış olduğu gelirlerindeki düşüşlerini artırmaya yönelik -oradaki nüfusun sabit kalması- bunu çok olumlu ve müspet buluyorum.

Şöyle, bakıyorum notlarıma, şunu söylemek istiyorum: Genel olarak KÖİ... Şimdi “vergi adaleti” “vergi adaletiyle ilgili” dendi, “dolaylı vergiler” vesaire. Şimdi, AK PARTİ iktidara geldiği dönemde dolaylı vergilerde 5 puanlık bir düşüş var. Aynı zamanda, yine, Sayın Erhan Usta bunu da söylemişti, -bizim İsmail Güneş- onu da ben düzeltmiş olayım. Özellikle asgari ücretteki vergiyi kaldırmamız... İsmail Bey söyledi, diyorsunuz ya işte “2 trilyonluk vergiyi toplayamamışsınız.” Zaten bunun 677 milyarı asgari ücretteki vergilerden kaynaklanıyor. Şimdi, OECD ortalamasına baktığımızda Türkiye yüzde 20,8’lik bir vergi ortalamasıyla OECD ülkeleri arasında 3’üncü sırada. Baktığımızda tabii ki vergi almalıyız, tamam, belki vergiyi toplamada yani yüzdesel olarak çok başarılı değiliz ama ona yönelik aslında yeni düzenlemeleri de hayata geçireceğiz. Kamuoyunda öyle bir şey oldu ki öyle bir sızdırıldı ki vergi düzenlemesiyle ilgili... Ya, şunu da söylemek istiyorum: Öyle bir algı yapıldı ki -yani nasıl yapıyor, ben onu biliyorum, muhalefetin yani kimin yaptığını da biliyoruz, bazı siteler var- sanki her gün yeni vergi geliyor, vergi geliyor, vergi geliyor. Vergiyi, biliyorsunuz, burası yapıyor, daha henüz konuşmadık yani bir taslak ya da bir hazırlıkla, böyle bir, ortada böyle saçma sapan boyutlara giden bir şey var. Aylardır tabii ki buna çalışıyoruz, çok kazananan çok, az kazananan az vergi; yine, bunu biz yaptık. İşte, asgari ücreti ve asgari ücret tutarındaki ücreti vergiden muaf etmek... Küçük esnafın, yaklaşık 850 bin esnafımızın, biliyorsunuz, vergi muafiyetini yine biz düzenledik; dolayısıyla hiçbir şey yapmamışız anlamına gelmez.

Yine, kamu-özel iş birliğiyle ilgili yani ben şehir hastaneleriyle ilgili şunu söylemek istiyorum. 2018 yılında burada, Sağlık Bakanı geldiğinde demiş ki: “Bizim 100 bin yatağa ihtiyacımız var.” Bizim o 100 bin yatağı yapabilmemiz demek tüm bütçemizi, her şeyimizi yatırsak 100 bin kapasiteli yatağı yapamazdık ama burada kamu-özel iş birliğini, bir finansman modeli olarak biz bunu kullandık. O an, o süreç içerisinde bizim için önemli olan yatak; hastanelerin durumlarını geliştirmek için, iyileştirmek için...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Memnun musunuz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, memnunuz. Pandemide gördük ya, pandemide gördük.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kara delik, kara delik.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bakın, pandemide yoğun bakımlarda o özendiğiniz Avrupa var ya, hani siz diyorsunuz ya, “Avrupa” diyorsunuz ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Milleti sömürüyorsunuz, kanını emiyorsunuz kanını.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba... Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kanını emiyorsunuz ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, süreniz bitti.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam, son sözlerimi söylüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hâlâ savunuyorsunuz ya, eski Sağlık Bakanı bile savunmuyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Eskisiyle yenisiyle tüm Bakanlar bizim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Savunmuyor, savunmuyor, senin kadar savunmuyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, ama diyor ki: “Asgari ücretliye şunu yaptık.” Emekliye ne yaptı? Hastaneler hâlâ kara delik, kara delik ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onu birazdan teklif sahiplerine soracağız. Şimdi, Hükûmet çalışıyor o konuda.

Sayın Ök, toparlayın lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, Başkanım, dolayısıyla...

Neyse insicamımı da -sağ olsun- Veli Ağbaba bozmuş oldu. Ben dolayısıyla bu kanunun hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, getiren arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Tabii ki bu tasarruf, bu ilk olmayacak, devamı da gelecektir, bunun yayılarak devam etmesi gerektiğini düşünüyorum. Özellikle yeşil dönüşüm ve dijitalleşme noktasında da bizim bu tasarrufları aynı orta vadeli planda olduğu gibi yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca, şunu da unutmayalım: Bu ülke çok büyük bir deprem yaşadı, yaptığımız olağanüstü büyük, ciddi yatırımlar var; onun üstüne EYT’yi çıkardık hep beraber arkadaşlar; dolayısıyla bunların da ciddi bir şekilde bütçemizde yükü var diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, böylece Komisyon üyesi sayın milletvekillerinin söz talepleri...

Sayın Başkanım, 2 grup sözcümüz söz istiyor, siz ve Sayın Usta, size söz vereceğim. Sayın Komisyon üyesi milletvekillerinin söz talepleri bitmiştir. Maddelelere geçmeden önce size söz vereceğim, onların da cevaplarını alalım.

Şimdi de Komisyon üyesi olmayan diğer sayın milletvekillerinin söz talepleri var, bana ulaşan talepleri söylüyorum: Sayın İnan Akgün Alp, Kars; Sayın Ömer Fethi Gürer, Niğde; Sayın Aylin Yaman, Ankara; Sayın Ednan Arslan, İzmir...

Burada mı Ednan Bey? Yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çağırın, gelsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, gelsin.

Sayın Sururi Çorabatır...

Başka var mı söz talebi olan? Yok.

Bu arkadaşlarımızdan sonra size söz vereceğim.

Süreniz beşer dakikadır değerli arkadaşlar, mikrofonunuzu açıyorum.

Sayın Alp, buyurun lütfen.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben görüşülmekte olan teklifin 20’nci maddesi üzerine bir katkıda bulunmaya çalışacağım. Bu vesileyle Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum, Komisyonumuza gelen sayın bürokratlara da hoş geldiniz diyorum.

Değerli arkadaşlar, eğer görüşülmekte olan teklifin 20’nci maddesi bu şekilde yasalaşırsa sayın arkadaşlar, Anayasa’nın 13’üncü ve 20’nci maddelerine aykırılık teşkil edeceğini düşünüyorum çünkü avukatları Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun uyarınca yükümlü hâlde getiren bu düzenleme avukatları aynı zamanda bir denetim yükümlülüğü altına da sokuyor yani siz kanunun 3’üncü maddesi uyarınca avukatı yükümlü sayıyorsunuz ama aynı kanunun 11’inci maddesi uyarınca avukat vergi denetmenlerinin de denetimi altına girmiş oluyor. Peki, bu zamanla ne gibi sorunlara yol açar? Bu, demokratik düzenin gereklerine aykırılığa yol açar çünkü avukatlar şöyle düşünecektir:

Görmekte oldukları bir davada müvekkilleriyle ilgili bir sırâ vâkıf olduklarında eğer siz bu sırâ Suç Gelirlerinin Aklanması Kanunu kapsamında bir bildirim yükümlülüğüne tabi kılsanız avukat zamanla müvekkilleri bu cihetten seçmeye başlayacaktır, müvekkilleri de avukata güvenmemeye başlayacaktır çünkü avukatın artık bir bildirim, bir anlamda bir ihbar yükümlülüğü doğuyor. Bu avukat-müvekkil ilişkisini zedelemesi zamanla yargının üç sacayağından biri olan savunmayı zayıflatır, insanlar avukat tutmakta tereddüt ederler, avukatlar belli davalara bakmakta tereddüt ederler. Bu, demokratik toplumun gereğine aykırıdır ve bu cihetten Anayasa Mahkemesinin önüne giderse bu maddenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi riski doğar. Bu teklifin bu maddesinin ben aslında bu Komisyon aşaması sırasında geri çekilmesini, illa ısrarcıysanız Adalet Komisyonunda tartışıldıktan sonra belki yasalaşma sürecine gidilmesini öneriyorum. Bu vesileyle Anayasa'ya aykırılık iddiamı da Komisyon üyelerinin takdirine arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güre, buyurun lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Herkesi limon gibi sıkı iktidar “tasarruf tedbiri” diye diye israfçı yönetim anlayışına devam ediyor. Bu kanun teklifi her ne kadar bir milletvekili teklifi olarak Komisyona gelse de bu torba yasa teklifinin milletvekillerinin eliyle düzenlenmesi de olası değil. Bakanlıklarda hazırlanmış, vekiller imzalamış, ucube sistemin yarattığı düzen de bu. Özünde ülkemizde yönetsel sorun var. Buna bir somut örnek vereyim: Limon üreticiden daldan 50 kuruştun, çoğu limon üreticisi ağacını söktü. Türkiye'nin 2000 yılında limon üretimi 460 bin tonken 2023 yılında 2 milyon 300 bin ton limon üretildi. Şimdi limon çiftçiden tüccara geçti, 80 lira ile 100 lira arasında limonun kilosu değişiyor. Bu durumda üreten kazanamadı, vatandaş da pahalıya ürün alıyor, iktidar programsız plansız yönetim tarzıyla da bu sürecin olumsuz biçimde gidişini seyrediyor. 600 bin ton da stoklarda limon var. İşte Türkiye'nin belki de en güzel özeti bu. Ürün var stokta, fiyatlar 50 kuruştan çıkmış 100 liraya.

Sayın Başkan, ekonomide her Bakan değişince uygulama yöntemi değişiyor, varlıklar çarçur ediliyor, yandaş kaynaklar aktarılıyor. Sonra hazine ve maliye tam takır kuru bakır noktaya gelince de “Emekli, çiftçi, asgari ücretli; toplumun farklı kesimlerinden ne kadar alabilirim?” boyutunda uygulamalara geçiliyor. Zam, vergi bitmiyor, ücretler baskılanıyor, tasarruf yalnız vatandaştan isteniyor. Vergide adalet, asgari ücret artışı, emekliye en düşük ücretin açlık sınırının üzerine çıkarılması yönünde bir düzenleme Meclis gündemine getirilmiyor. İşçiler modern köle, emekli açlığa mahkûm, esnaf sifatsız iş yeri kapatıyor, çiftçi düşük alım fiyatıyla canından beziyor. Bu kanun teklifi de Özelleştirme İdaresini kamu araçlarının satışına yönelik yetkilendiriyor. Bana göre yapılması gereken, onu yetkilendirmek değil, Özelleştirme İdaresini toptan kapatmak çünkü Özelleştirme İdaresi fabrikaları sattı, limanları sattı, enerji şirketlerini sattı, kamu arazilerini sattı, “Ekonomiye faydası olacak.” dediler, ekonomi daha da battı. Onun için bu satışların kamuya bir faydası yok. Kamucu anlayışa yeniden dönülmeli ve bu anlamda düzenlemeler yapılmalı.

Bakınız, şimdi, bu kanun teklifinde bir düzenlemeye gidiliyor, deniyor ki: “Tasarrufa uymayanları cezalandırılalım.” Bir aracın 90 kilometre hızla giderken yakacağı enerji ile 140 kilometre hızla gittiğinde yaktığı mazot neredeyse yarı yarıya değişiyor. Genel müdür “Bas gaza.” dedi, gaza bastı bizim kiralık araç şoförümüz -çünkü taşerondalar çoğu, kadro da vermediniz- sonra akaryakıt sarfiyatı arttı. Akaryakıt sarfiyatının artmasının sorumlusu genel müdür mü, bizim şoför arkadaş mı? Yarın bir de “Niye sen fazla akaryakıt yaktın?” diye onu mu cezalandıracaksınız?

Başka bir şey daha: Bütçe görüşmelerinde sıkça yaşıyoruz kapının önüne lüks araçlar geliyor, sayın genel müdürün aracı sekiz saat çalışıyor. Neymiş? O bindiği zaman arabası sıcak olacaktı. Oradaki akaryakıt giderinin sorumluluğu kimde? O aracı çalıştırıp bekleyen şoförde mi yoksa ona o talimatı verende mi? Türkiye’de ne zaman üst düzey yöneticiler sorumlu kılındı ki? O anlamda, bu kanun teklifinde yer alan tasarrufla ilgili olgunun önce yönetenlerin anlayışında başlaması lazım. Kendisinin yaşamından hiç kimse taviz vermeyecek ve yarın bu işle ilgili sorumluluğu olmayan bir sürü insan da sorumlu kılınarak sorunlar artırılabilecek.

Enerji şirketi mi var ki bizim bu belediyelerin giderlerini de artıracak elektrik direkleriyle ilgili düzenleme talebi var? Kış saati uygulamasını getirin, oradaki erken aydınlatmayla daha az enerji tüketimi olsun. Bu düzenlemenin gelmesi yerine, taşeronda çalışanların kadro sorununun çözülmesi, çırak ve stajyerlerin işe başladıkları gün yaşlılık sigortasının başlaması, asgari ücrette artışın sağlanması, sendikaların ve örgütlenmenin önündeki adaletsizliğin giderilmesi, emekli maaşlarının açlık sınırının üzerine çıkarılması, çiftçi girdi maliyetlerinin düşürülmesi, yem, gübre, mazotun sübvansede edilerek girdi maliyetlerinde sağlanacak bu düşmeyle raftaki ürünün fiyatının düşmesi, ithalatçı bir anlayış yerine yerli üreticinin desteklenmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bitirmek üzereyim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – ...girdi fiyatlarından başlayarak yapılacak düzenlemelerle yokluk ve yoksullukla mücadelenin artırılması, madde bağımlılığıyla ilgili daha kapsayıcı çalışmaların gerçekleştirilmesi yönünde kanun tekliflerinin Meclise gelmesinin daha hayırlı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aylin Yaman, Ankara Milletvekili, buyurun lütfen.

AYLİN YAMAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında söz almayacaktım ama az önce şehir hastanelerinin yani kamu-özel işletmelerinin yarattığı değerden bahsedildi, o nedenle söz alıp bu konuda görüşümü söylemek istedim. Sayın Fahrettin Koca devir teslim sırasında 31 hastane için olduğunu tahmin ettiğimiz 322 milyar euro kira bedelinin bütçe yükünün 27,5 milyar euroyla sınırlandırıldığını söyledi ki biliyorsunuz, bu hastaneler 18 hastaneyle sınırlandırılmıştı. Yani bu kamu-özel işletmelerinin, gurur duyduğunuz kamu-özel işletmelerinin bütçe sadece kira yükü 27,5 milyar Euro; bunu tekrar, altını çizerek vurgulamak istiyorum. Burada Covid’deki başarımız kamu-özel işletmelerinin yarattığı bir başarı değil Covid başarısı tamamen sağlık emek gücünün başarısıdır. Gerçekten Türkiye’de büyük özveriyle çalışan sağlıkçıların yarattığı bir başarıyla biz tedavi konusunda bazı noktalarda gerçekten başarılı olduk ama bu, şehir hastanelerinin kamu-özel işletmelerinin başarısı değil, tamamen sağlık emek gücünün başarısıdır.

Tam tersine, yaratılan şehir hastaneleri modeliyle yılda 10 kez hastaneyi ziyaret eden bir hasta profili yaratıldı. Bunun şehir hastanesiyle ilgisini söyleyecek olursak, tam tersine, bu kamu-özel işletmesi tamamen ticari kaygılarla, koruyucu hekimliği yaralayıp tamamen tedavi edici hekimliğe yönlendirmiş, âdeta hastayı bir para kazancı olarak gören sistemin mağduru hastalar olmuştur ve aynı zamanda, sağlık emekçileri olmuştur. Hâlâ büyük bir özveriyle çalışmalarına rağmen, kamu-

özel işletmeleri ciddi birer kara deliktir, sistemi düzelttiği doğru değildir. Tam tersine, çok daha farklı modellerle basamaklandırılmış, koruyucu hekimliğin güçlendirildiği ve basamaklı sistemlerle tedaviye aktarıldığı modellerle daha başarılı olacağı bilinmelidir.

Bu, sadece kamu-özel işletmelerinin kira bedeli değil, aynı zamanda bu sistemin sağlık ekonomisine yarattığı çok ciddi zararlar vardır. Yılda 10 kez ziyaret etmenin çeşitli nedenleri var fakat ısrarla Sağlık Bakanlığı bunun analizlerini yapmıyor. En büyük nedenlerinden biri; beş dakikalara hatta iki ve üç dakikalara indirilen muayene sürelerinin, yeterince tedavisini, tanısını koyamamanın, tedavisine yeterince zaman ayıramamanın sonucu hastanın defalarca sağlık kurumunu ziyaret etmesidir en temel problem. Dolayısıyla, kamu-özel işletmelerindeki bu ticari kaygılarla hasta döndürme modeli aslında sağlıksız bir toplum yaratmıştır.

Bizim ana başlığımız bu olmamakla birlikte tasarruf paketinde esas gelmesi gereken nokta, bu işletmelerin geri ödeme modellerinin tekrar masaya yatırılmasıdır, halkın omuzlarına bindirilmesi değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Ednan Arslan.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gene bir torba yasayla karşı karşıyayız. Tabii, bu torba yasayı hazırlayan arkadaşlar gerekçede bir tasarruftan bahsediyor olsalar da aslında birçok maddenin tasarrufla hiç alakası yok. Tasarruf; bir şeyin, kaynağın az kullanılması, verimli kullanılması, doğru kullanılması demek. Ben öyle anlıyorum ama maalesef öyle değil. Mesela, bu 28’inci madde, sokak aydınlatmalarının bedelini kimin ödeyeceği meselesi yani bunu merkezî bütçeden değil de belediye bütçesinden ödeme meselesi. Yani ne değişiyor, nasıl bir tasarruf oluyor burada, ben bunu anlayabilmiş değilim ama asıl buradaki mesele şu: Belediyelerin cebinden, yatırım bütçelerinden alıyoruz. Sayın Yaşar Kırkpınar, seni İzmir’e şikâyet ediyorum. Hesap yaptım, eğer bu madde yasalarsa İzmir’inin cebinden, İzmir’in kasasından 450 milyon lira para çıkacak. 40 verip 1 alan İzmir’e, bir de bu şekilde cebinden 450 milyon lirasını alarak hizmet edilmesini engelleyeceksiniz. Mesela, bu teklifi getirirken -nasıl geldi aklınıza bilemiyorum ama- bu sokak aydınlatmasının kilovatsaati kaç para diye hiç baktınız mı? En pahalı elektrik sokak aydınlatmasında; 3,89 enerji bedeli, en pahalı. Sanayide bile 2,67 lira, sokak aydınlatması 3,89. Kim, ne iş yapıyor bu sokak aydınlatmasında da kilovatsaatini 3,89’dan biz merkezî bütçeden veyahut da belediyelerden tahsil ediyoruz? Önce bu sokak aydınlatmalarının kilovatsaat bedellerini düşürelim.

Peki, Elektrik Üretim AŞ kaç paraya satıyor elektriğin kilovatsaatini? Devletin değil mi, bizim olan Elektrik Üretim AŞ. 49 kuruştan görevli tedarik şirketlerine ben elektrik vereceğim, görevli tedarik şirketleri sokak aydınlatmasında benden 3,89 alacak; ne güzel iş ya! 2023 yılında 3 kere enerji bedellerinde indirim oldu. Pandemide 4 bin lira olan megavatsaat, 2 bin liralara kadar düştü ama bizim faturalarımıza yansımada. Ne yaptık peki? Enerji bedeli düştü, dağıtım bedeli arttı. Peki, bu dağıtım bedeli kimin cebine giriyor? Bu dağıtım bedeli, görevli tedarik şirketleri özelleştiği için onların kasasına gidiyor bu paralar. Peki, 2023 yılında bu şekilde faturada yapmış olduğumuz bu hileyle, enerji bedelini düşürüp dağıtım bedelini artırmak suretiyle şirketlerin cebine kaç para girdi? 108 milyar TL girdi arkadaşlar. Enerji bedelini düşürerek, sübvansiyon yoluyla şirketlerin cebine para aktarıyorsunuz, dağıtım bedellerini artırarak gene şirketlerin cebine para aktarıyorsunuz. Yahu, şu EPDK’nin yapısını, 21 görevli tedarik şirketinden birer tane adam getirip koysak bu uygulamayı yapmaya cesaret edemezler, biz yapıyoruz.

Şimdi, Temmuz 2024'te zam yaptık değil mi? Neye zam yaptık? Enerji bedeli 48 kuruştı, 49 kuruş oldu. Ama bizim faturamız ne oldu? Bizim faturamıza yüzde 38 zam geldi. Neye zam yaptık peki? 48'den 49'a geldi, bir şey yansımaması lazım faturaya. Dağıtım bedellerini biz 86 kuruştan 1,37 kuruşa çekti, arttı. Peki, size şunu soruyorum: Ya, bu görevli tedarik şirketleri, milletin olan dağıtım şebekeleriyle dağıtılan bu işten nasıl bir sıkıntısı var da... Sırtında mı taşıyorlar bu elektriği ya? Sırtında mı taşıyor bu görevli tedarik şirketleri bu elektriği? Enerji bedeli artmadan faturamız arttı; bunu da AK PARTİ yaptı, siz yaptınız, sizin iktidarınız yaptı.

Bakın, 240 kilovatsaat elektrik enerjisi kullanan bir kişinin Temmuz 2024 itibarıyla bundan sonraki faturası 495,29 liradır, Haziranda 358,91'di, 2022'de 224 liraydı. Bakın, enerji fiyatı dünyada ve Türkiye'de ucuzluyor. Bizim şu an temmuz ayı itibarıyla eksi yüzde 28 enerji enflasyonumuz var. Eksi yüzde 28 enerji enflasyonunun olduğu bir yerde elektrik faturası 2 katına çıktı. Vatandaşın cebinden alıyorsunuz, görevli tedarik şirketinin cebine koyuyorsunuz. Yapmayın, yapmayın bunu. Bu sokak aydınlatmasıyla ilgili lütfen, önce bir tarifeyi düzenleyin. Niye 3,89 liradan ödüyoruz biz bu parayı? Aydınlatmaya ortak... Peki, şunu biliyor musunuz: Belediye dekoratif direklerle aydınlatma yaparsa onun parasını belediye ödüyor. Ödemiyor işte, devlet ödemiyor, merkezî bütçeden ödemiyor. Sokak sağlıklılaştırmayı yaptığım, güzel görüntülü dekoratif direklerle aydınlatma yaptığım zaman bunu parasını ödemiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın sözlerinizi.

Buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Standartlarına uyarsa ödüyor.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Vekil, “Standartlarına uyarsa.” diyorsunuz, sonuçta ben aydınlatma için bir şey kullanıyorum. “Tasarruf” diyorsunuz, ya, led dönüşümünü ne yaptınız sokak aydınlatmalarında? Gelin, led dönüşümünü konuşalım. Yüzde kaç geldi led dönüşümü? Bunları bir konuşalım, bunları tartışalım. Biz bunları yapmadan; 3,89’dan “Standartta uydu.” “Standartta uymadı.” diye vatandaşın cebinden, belediyenin bütçesinden para alarak tasarruf yaptığımızı düşünüyoruz. Ya, devlet de bizim, belediye de bizim, hazine de bizim, bakanlık da bizim ama şu görevli tedarik şirketlerine yaptığımız kıyağı biraz da şu vatandaşlara yapın ya, biraz da vatandaşları düşünelim ya. Şimdi çıkacak, diyecek ki arkadaşlardan biri: “Yahu, zaten biz 240 kilovata kadar 49 kuruştan veriyoruz, zaten piyasa takas fiyatları 2 lira.” Aradaki parayı sübvansede ediyorsunuz, hazinenin kasasından veriyorsunuz. Öyle yapacağınıza dağıtım bedellerini düşürün, enerji bedelini uygun noktaya getirin, sübvansede edip bu görevli tedarik şirketlerini zengin etmekten vazgeçin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sururi Çorabatır, Antalya Milletvekili...

Sayın Çorabatır, buyurun lütfen.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi ve milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2’nci maddede, Taşıt Kanunu’na eklenen maddeyle, kamunun elindeki araçların satışının Özelleştirme İdaresi tarafından, üstelik hem 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hem de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’ndan istisna tutarak yapılması öngörülmüş. Kanunla düzenlenen ihale usul ve esaslarını belirleme yetkisi de Özelleştirme İdaresi Başkanlığına veriliyor. Bu koşulların temel prensiplerinin burada belirtilmesi gerekir. Üstelik, bu konuda danışmanlık hizmeti alınacağı

da belirtiliyor. Bununla ilgili masrafları da istisnai tuttuğunuz 4046 sayılı Yasa'ya göre yapacağınızı düzenliyorsunuz. Değerli milletvekilleri, burada sormak isterim: Kamu ihale mevzuatı niye var? Ne işe yarıyor? Devamlı istisnalar getirmek için mi kullanıyorsunuz?

Diğer bir düzenleme; kamu bankalarının sermayeleri artırılmak isteniyor. Bu artırıma neden ihtiyaç duyuluyor? Miktarı belli mi? Bu artış doğrudan hazineye yük getirmiyor mu? Ne kadar getiriyor? Kamu bankalarının zararları sermaye artırımlarıyla mı kapatılmaya çalışılıyor? Sayın üyeler, banka zararlarının nedeni sanki çiftçiye, sanayiciye verilen kredilerden mi kaynaklanıyor yoksa kamuoyunun da bildiği bazı kredilerin uzun vadelenendirilmesi ve düşük faiz sonucuyla vadesinde tahsil edilemeyen krediler midir?

Bir diğer önemli konumuz da BOTAŞ'ın borçlarının silinmesi konusudur; BOTAŞ'ın hazineye borçları siliniyor. Burada sormak isterim: BOTAŞ doğal gaz satış fiyatı bedellerini tüketiciden tahsil etmedi mi? Etti. Neden bu borç bu kadar fazla? 2021 yılından sonra ne kadar oldu? Biliyorum “sübvansiyon” diyeceksiniz, ondan bilgim var. BOTAŞ'ın finansal yapısındaki gizlilik ne anlama geliyor? BOTAŞ'ın doğal gazın haricindeki diğer borçları nelerdir, ne kadardır? Söz konusu, hazinenin alacağı tutarın açıklanmasını talep ediyorum. BOTAŞ Rusya'ya olan borcunu ödedi mi? Faiz işletiliyor mu? Hazineye ne kadar yük getirecek? Doğal gaz tedarik alımı, İhale Yasası kapsamının dışına çıkarılıyor. Uluslararası ticarete neden bu serbestliğe ihtiyaç duyuyorsunuz? Burada BOTAŞ yazılmış ama zarar etmeyen kamu iştiraki kalmadı gibi. Sebep aynı; ekonomik öngörüsüzlüğü ve yönetsel zafiyeti burada görüyoruz. Bir kuruluşu zarar etmeye mahkûm edip borçlarını silmek, bu borcu yeniden alt gelir grubunda yer alan ve geçim sıkıntısı çeken halkımıza ödetmektir.

Gördüğüm diğer önemli bir konu ise kamu personel rejimiyle ilgili. Devletin denetim elemanlarımızın durumunu da burada tartışmak isterim. Devlet yapısında en önemli görevlerden biri denetim fonksiyonudur. Bu görev müfettiş, kontrolör, iç denetçi, denetçi gibi çalışanlar vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Kamuda tasarruf, devletin denetim yapan memurunun konaklaması, servisi, yemeği arasında sıkışmış kalmış durumdadır. Sabahki oturumda Sayın Kalaycı da bu konuya değindi, hakikaten tasarrufu buraya kadar indirgediniz. Biz bunu denetim yapılan bütün şirketlerde duyuyoruz; denetim elemanlarının da denetlenen şirketlerin de şikâyetleri var. Kamu denetim meslek mensuplarına, 2024 yılı Ocak ayı itibarıyla görevlendirilen denetim elemanlarına yemek için gündelik 604 TL, konaklama için 967 TL ödenmektedir. Ancak kamu denetim elemanları denetim görevi sırasında bu tutarlarla Anadolu'nun küçük şehirlerinde mütevazı bir otelde bile kalabilmek için, 3 öğün yemek yemek için maaşından, ailesinin geçim kaynağının bir bölümünü de harcamak zorunda kalmaktadır. Bunu da araştırdım, hani otellerin fiyatlarıyla karşılaştırmak istemiyorum ama Diyanet İşleri Başkanlığının misafirhanesinde bile 1 gecelik konaklama 1.180 TL ama denetim elemanına verilen para günlük 967 TL. Girdiğinizde, bütün misafirhanelere de baktığınızda bu ücretin çok çok daha üzerinde para ödeneceğini görüyorsunuz. Burada kamu denetim elemanları hakikaten çok önem arz ediyor. Denetledikleri yerlerde bu tür şeylerle muhatap olmamaları lazım. Hem gelişlerinde hem gidişlerinde hem denetlemeye giderken arabaları, servisleri ve kendi arabalarının kullanılmasına bile izin verilmediğini duyuyoruz denetçiler tarafından; bu büyük bir sıkıntı oluşturacaktır. Kimseyle yüz göz olmamaları lazım çünkü kamunun denetim elemanları. Kimseye de muhtaç etmemek lazım. Onun için sizlerden ricamız, tekrar bu konuyu ele alırsanız, Harcırah Kanunu'nda yapılacak bir değişikliklerle onları da rahatlatmak lazım, kimseye muhtaç etmemek lazım, denetim görevlerini düzgün yapmaları lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, milletvekillerinin söz taleplerini karşıladık. Şimdi de teklif sahibine milletvekillerinin dile getirdiği eleştiri ve ifade ettikleri görüşlere cevap vermesi için söz hakkı vereceğim. Burada sorulan bazı sorular da var. Sayın Kırkpınar, onlara da cevap vererseniz ondan sonra maddelerine geçeceğiz. Maddelerinde zaten tek tek müzakere açacağım.

Buyurun Sayın Kırkpınar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, öncelikle geneliyle ilgili, bu genelgenin hani tasarruf tedbirleriyle ilgili madde sayısının az olduğuyla ilgili düşünceler ifade edildi. Evet, 17 Mayıs 2024 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Genelgesi'ne ek olarak yasal düzenleme gerektiren hususlarla bugün bu teklifte bunu sunuyoruz yani birleştiriyoruz. Bu tekliften amacımız, kamuda tasarruf ve verimliliği sağlamak, tasarruf bilincini geliştirmek, yaptığımız bu düzenlemelerin disiplinini sağlamak adına izleme, denetleme ve raporlama yaparak kanunun ve kararnamenin amacına ulaşmasını sağlamak. Tabii, burada yine konuşmamızda daha önce ifade etmiştik; mali disiplini güçlendirmek amacıyla uygulamaya konulan maliye politikası çerçevesinde kamuda tasarrufların artırılması, tasarruf kültürünün ve bilincinin yaygınlaştırılması hedefleniyor. Bu doğrultuda kamuda tasarruf anlayışına riayet edilmesi ve kaynakların da rasyonel bir şekilde kullanılması. Yine, bu kapsamda teklifle öncelikle kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasının üzerinde hemen hemen bütün maddelerde duruyoruz.

Başkanım, özellikle iç borçlanma senedi ikrazıyla ilgili çok fazla soru gelmişti, değerlendirme yapılmıştı. Ben müsaade ederseniz ilk önce bununla ilgili cevap vermek istiyorum. Türkiye Varlık Fonu kuruluşu öncesinde, bankaların mali bünyelerini güçlendirme ve gerektiğinde yeniden yapılandırma ile görevli kılınan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu yani TMSF aracılığıyla benzer ihraçlar geçmişte yapılıyordu. 2007 ve 2008 yıllarında yine önerilen maddeye benzer şekilde 4749 sayılı Kanun'a eklenen geçici madde 14 ve geçici madde 17'yle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihracı yapılmıştı.

Sonra, başka bir soru da “Bankaların mali durumlarında bir sıkıntı mı var, bir problem mi var?” diye soran arkadaşlarımız olmuştu. Bilindiği üzere değerli arkadaşlar, Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi tarafından krizlere karşı bankaların dayanıklılığını artırmak üzere banka sermayesinin risk ağırlıklı varlıklara oranını ifade eden sermaye yeterlilik rasyosunun asgari yüzde 8 olması standart bir ilke olarak sunulmuş ve bu tavsiye uluslararası bankacılık faaliyeti gerçekleştiren tüm ülkelerin ulusal denetim otoritelerince de kabul edilerek uluslararası bir standart hâline gelmişti. Ayrıca, Türk bankalarının sermaye yeterlilik rasyolarının izlenmesi için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ihtiyatlı bir yaklaşımla bu hedef oranını Basel Kriterlerinin de üzerinde yüzde 12 olarak belirlemiştir. Türk bankacılık sektörü sermaye yeterliliği bakımından güçlü görünümünü bugün itibarıyla sürdürmektedir. 2024 yılı Mayıs ayı itibarıyla bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik oranı ortalama yüzde 17, Mayıs 2023'te 17,1; kamu bankalarının sermaye yeterlilik oranı ise 15,7; yine, 2023 Mayıs ayı itibarıyla 15,2 seviyesindedir. Bu anlamda kamu bankalarının sermaye pozisyonlarının gerek duyulduğunda daha da güçlendirilebilmesi için kanuni yetkinin alınması hedefleniyor. BDDK verilerine göre sektörün dönem net kârı mayıs ayında yıllık bazda yüzde 22,5 oranında artış göstererek 233,6 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer yandan, sektörün yıllıklandırılmış öz kaynak ve aktif kârlılığı sırasıyla yüzde 32,2 ve 3,3 seviyelerindedir.

Başka bir soru “Şu anki mali durumları ve hacimleriyle ilgili de bir bilgi verir misiniz?” diye. Bununla ilgili de tabii BDDK verilerine göre kamu bankalarının aktif büyüklüğü bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 57,9 artışla 11 trilyon 606 milyar. Mevduatları bir önceki yılın aynı dönemine göre baktığımızda yüzde 53,9 artarak 7 trilyon 62 milyar TL. Yine, kredilere baktığımızda bir önceki

yılın aynı dönemine göre yüzde 45 artışla 6 trilyon 41 milyar TL olmuştur. Takipteki alacakların toplam kredilere oranı ise yüzde 1,03 iken bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 1,19 olarak gerçekleşmiştir.

“Bu maddeye neden ihtiyaç duyduk?” diye soran arkadaşlarımız vardı yine. Tabii, makroekonomik dengelenme sürecinde finansal piyasalarda istikrar ve derinliği sağlamak adına bankacılık sektörü ve kamu bankalarının mali yapılarını koruyucu ve güçlendirici adımlar atılmaktadır. Bu çerçevede, bankacılık sektörünün güçlü sermaye görünümünün korunması ve kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç edilmesine yönelik düzenleme yapılması bu maksatla amaçlanıyor.

Bu süreçte, yine, finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşme, destekleme misyonu doğrultusunda 10 Nisan 2017’de kurulmuş olan diğer İstikrar ve Denge Fonu aracı rolü de, bu anlamda rol üstlenmiştir dolayısıyla devlet iç borçlanma senedi ikrazının bu minvalde değerlendirilmesinde fayda olduğunu ifade etmek istiyorum.

Şimdi, diğer bir soruya baktığımızda, kamu idarelerinin müfettişleri var, iç denetçileri var, ayrıca Sayıştay var. Bu tasarruf tedbirlerinin denetlenmesi için elemanlar her yıl kamu idarelerinde denetim yapıyorlar. Bu maddede ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığının denetimi öngörülüyor. “Buna neden ihtiyaç duyduunuz?” diye bir soru geldi. Kamu idarelerinin müfettişleri ve iç denetçileri idare adına denetim yapıyorlar ve sonuçlarını idare için raporluyorlar. Yine, Sayıştay denetimi ise yasama organı adına denetim yapmaktadır. Bu maddeyle muradımız, yürütme organı adına denetim yapılarak sonuçlarının Cumhurbaşkanlığına sunulması öngörülüyor.

Yine, başka bir soru, “5018 sayılı Kanun’da denetim yok mu, neden ayrıca bir denetime ihtiyaç...” diye bir soru soruluyor. Burada, yine 5018 sayılı Kanun’da idare içinde iç denetim ve idare dışında dış denetim öngörülmüş olup bu denetimler her yıl rutin bir şekilde yapılmaktadır. Bilindiği üzere, ülkemizde ekonomik sorunları aşmak üzere kapsamlı bir ekonomik program uygulanmaktadır. Bu programın etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığınca izleme ve denetim yapılmaktadır.

Diğer bir soru, “Araç satışlarında hurda araçlar kanun teklifi kapsamında mıdır? Bugün itibarıyla kaç araç satışa konu edilecektir?” Değerli arkadaşlar, ihtiyaç fazlası ve ekonomik ömrünü doldurmuş tüm araçlar bu madde kapsamındadır. Bugün itibarıyla 706 araç satışa konu edilmektedir. Ayrıca, kamu kurumlarının mevcut taşıtlar ihtiyaç analizleri ve tasarruf anlayışı çerçevesinde gözden geçirilmekte; bu kanun teklifi yasalaştıktan sonra da bu oranlar netleşecektir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hurda araçlar dâhil mi buna?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, dâhil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – O zaman, Makine Kimya Endüstrisine satılmasıyla ilgili kanun var ya.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Taşıtların yerli ve elektrikli taşıtlara dönüşümü de yürütülmektedir. Bu kapsamda satış yapılacak taşıt sayısı artarak devam edecektir. Şimdi, tabii, bu satış modeliyle ilgili Özelleştirme İdaresi...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yani kamunun tüm hurdaları yalnızca Makine Kimya Endüstrisine verilir, o sayede ayakta duruyor. Şimdi, onu mu değiştiriyorsunuz, orayı mı tasfiye edeceksiniz? Çünkü hurda gelirleriyle ayakta duruyor Makine Kimya.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, Başkanım, devam edeyim mi?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Kırkpınar, arkadaşımızın soruları önemli, netleşsin çünkü üzerinde konuşuyoruz, maddeye de geleceğiz yani bilginizi lütfen... Şu anda bir bilginiz yoksa da bürokrasiden arkadaşlar o bilgiyi versinler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onu netleştirelim.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Cevap verin, onun için yoksa bunu konuşacağız tek tek, maddede gene gelecek yani cevap istiyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Cevap veriyorum şu an. Cevaplarımı bitirdikten sonra da yine...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, arada da söyleyin varsa bilgi. Yoksa ben tekrar yeniden sorayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, ben bekliyorum, ben söyledim, bilgi verilsin.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ben de hatırlatıyorum yeniden.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Var, bilgimiz var Sayın Türelî, ona da cevap vereceğiz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Diğer bir soru: Terkin neden bütçeyle ilişkilendirilmektedir? Kamu iktisadi teşebbüslerinin bütçeden alacakları ve borçları arasındaki mahsuplaşmayı düzenleyen 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 36'ncı maddesinin 7'nci fıkrasında benzer bir uygulama düzenlenmiştir. Söz konusu fıkra kapsamında kamu iktisadi teşebbüslerinin ödeyecekleri temettü tutarlarını ödenmemiş sermayelerine veya görevlendirme alacaklarına karşılık mahsup edilebilme imkânı sağlamakta olup söz konusu mahsup işlemi bütçenin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin yapılabilmektedir. Bu uygulama kalıcı bir uygulama olup BOTAŞ'ın görevlendirme alacağına karşılık vergi borcunun mahsup edilmesinde de 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de yer alan usul uygulanmaktadır.

Diğer bir soru: Devlet desteklerinin tek nokta olarak operasyonel yönü, taşra teşkilatı olmayan Strateji ve Bütçe Başkanlığında toplanması doğru mudur? Değerli arkadaşlar, burada teklifle devlet desteklerinin tek nokta olarak Strateji ve Bütçe Başkanlığında toplanması ve desteklerin Başkanlık tarafından uygulanması öngörülmektedir. Devlet destekleriyle ilgili 6015 sayılı Kanun'da daha önce belirlenmiş olan koordinasyon rolünün Hazine ve Maliye Bakanlığından Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesi öngörülmektedir. Bu değişikliğin başlıca amacı, 2022 yılında devlet yardımlarıyla ilgili 102 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle izleme, değerlendirme ve koordinasyon rolünün Strateji ve Bütçe Başkanlığına verilmesi nedeniyle her iki mevzuatla ilgili koordinasyonun tek bir kurum tarafından yapılmasının sağlanarak etkinliğinin artırılması amaçlanıyor.

Diğer bir soru: Kurul üyeliği ücretlerine sınırlandırma getiren maddenin kapsamına Cumhurbaşkanlığı politika kurul üyeleri, Bakan Yardımcıları olarak atananlar ve Varlık Fonu bağlı şirketi atananları da dâhil midir? Maddenin kapsamı Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar, KİT'ler, sermayesinin yarısından fazlası hazineye ait olan şirketler, belediyeler ve belediyelere bağlı şirketler dâhil olmak üzere oldukça geniş tutulmuş olup sayılarının... Bu kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen her statüden personel bu madde kapsamındadır dolayısıyla Cumhurbaşkanlığı politika kurul üyeleri, bakan yardımcıları, belediye başkanları dâhil tüm personel madde kapsamında yer almaktadır. Madde kapsamında yer alan kişiler, TÜRK SAT, TÜRK TELEKOM ve benzeri Varlık Fonu şirketleri de dâhil, özel ve kamu her türlü kuruluş bu kapsamda görev alması durumunda maddi sınırlar içerisine tabidir.

ERHAN USTA (Samsun) – Varlık Fonu yöneticileri var mı bunun içerisinde?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, evet.

ERHAN USTA (Samsun) – Şirketler var, TÜRKSAT var da Varlık Fonu yöneticileri var mı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Varlık Fonu, evet, aynı kapsam içerisinde var.

CEVDET AKAY (Karabük) – Türk Hava Yolları var, Borsa İstanbul da var, öyle mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Cümleminde yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Var ama evet, Varlık Fonu da var.

Şimdi, diğer...

ERHAN USTA (Samsun) – Bürokratların size verdiği notta yok. O “var”ı siz söylüyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, Varlık Fonu da var burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani Sayın Kırkpınar şöyle diyor: “Kamu görevlileri Varlık Fonu şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olsalar dahi bu uygulamaya tabiler.”

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buradaki kriter, oradaki yönetim kurulu üyesinin kamu görevlisi olup olmadığı, öyle mi anlıyoruz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, kriter kamu görevlisi olup olmaması.

ERHAN USTA (Samsun) – Dışarıdan gelen...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ha, dışarıdan gelen bu kapsam dışında.

ERHAN USTA (Samsun) – Akademisyen...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kamu görevlisi ise akademisyen, onu da kapsıyor yani akademisyen kamu görevlisi netice itibarıyla, üniversitede...

ERHAN USTA (Samsun) – Birkaç tane...

Sayın Başkan, özür dilerim çünkü bu çok tartışılan bir şey yani haksızlık da yapmayalım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, tamam.

ERHAN USTA (Samsun) – Mesela, dışarıdan olsun yani özel sektörden birisi, diyelim ki hem Varlık Fonunda yönetici, ondan sonra gitti, bir de başka kamu şirketinde yönetim kurulu üyesi -yönetici değil, yönetim kurulu üyesi- 2 tane, 3 tane var; bunu kapsamıyor mu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kamu görevlisi dışındaysa kapsamıyor, kamu görevlisi...

ERHAN USTA (Samsun) – Yani kamu görevlisi dışında olanlar 5 yerden maaş alabiliyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani özellikle kamuda bunlar zaten yönetim kurulu üyesi olarak görevlendirilmiyorlar.

ERHAN USTA (Samsun) – Görevlendiriliyor, ona bir engel yok. Özel sektörden görevlendirebilirsin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Belki adam oradan... Yüzde 10 hisseye sahipse mecburen mesela...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, efendim, öyle demeyin.

Ya, kamu görevlisi değil, şimdi isim vermek istemiyorum. Vakıfbankın Yönetim Kurulu Başkanı kim, kamu görevlisi mi? Değil, tamam mı? Şimdi, o hem Vakıfbank Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda TÜRK TELEKOM’un yönetim kurulu üyesi olabiliyor mu veya Varlık Fonu yöneticisi olabiliyor mu? TÜRKSAT yönetim kurulu üyesi olabiliyor, olmasında mahzur yok ama tek ücrete tabi mi değil mi, bize bunu söyleyin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Değil.

ERHAN USTA (Samsun) – Zaten problem orada.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tek ücrete tabi değil, onları kapsamıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii değil. O zaman şu çıkıyor: Yani özel sektörden birisi kamunun değişik yönetim kurullarında 5 yerde de yönetim kurulu üyesi olursa 5 yerden de maaş alacak, öyle mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Alacak.

ERHAN USTA (Samsun) – Alacak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Özel sektörde alır ya. Adam belki şirket ortağıdır.

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman 5 maaş...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama adam şirket ortağıdır.

ERHAN USTA (Samsun) – “5 maaş var.” derken size...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama maaş değil, mesela, şöyle düşünün: Ben girişimciyim, yüzde 10 hissem var...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım, değerli arkadaşlar, bir saniye...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Mesela Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulu üyesi...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Onları kapsıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Kamu görevlisi değil ki, hayır, olur mu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Onları kapsıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Turkcell’in yönetim kurulu üyesi olabilir, Halkbankın olabilir, Ziraat Bankasının olabilir, hepsiyle alakalı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çünkü kamu görevlisi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şu maddeyi hazırlayan bürokratlar...

ERHAN USTA (Samsun) – Kamu görevlisi değil Politika Kurulu üyesi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayır, kamu görevlisi.

ERHAN USTA (Samsun) – Ağabey, değil, yanlıştın var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kamu görevlisi olarak okudum az önce, kamu görevlisi olarak değerlendiriliyor, sadece...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir saniye, şöyle yapalım...

ERHAN USTA (Samsun) – Ağabey, nasıl?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Maddeyi hazırlayan bürokratları bir konuşuralım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, şunu soralım...

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, özel sektörden gelen mesela eski bir milletvekili var, benim tanıdığım arkadaşlar var, orada enerjiyle ilgili...

Çok affedersiniz, Sayın Başkan, araya girmek istemiyorum da, hakikaten iş vuzuha kavuşsun diye uğraşıyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Doğru.

ERHAN USTA (Samsun) – Orada Politika Kurulu üyesi, bu adama “kamu görevlisi” diyemezsin ki, adamın özel sektörde işi var, kendi işlerini yapıyor, orada bu işi, sektörü bilen birisi olarak Politika Kurulunda yer almış.

Şimdi, bu arkadaşta orada görev verdik, gittik, bir de, atıyorum, Ziraat Bankası Yönetim Kurulu üyesi yaptık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – TÜRK TELEKOM’da yaptık.

ERHAN USTA (Samsun) – TÜRK TELEKOM’da yaptık, başka bir sürü, TÜRK SAT’ta yaptık; her birinden alabilecek mi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Alacak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kamu görevlisi üzerinden bu maddeyi yürütüyoruz biz.

ERHAN USTA (Samsun) – Kamu görevlisi olanlar alamayacak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet.

ERHAN USTA (Samsun) – Dışarıdan, özel sektörden gelenler alacak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Özel sektörden gelenler alacak.

(Uğultular)

CEVDET AKAY (Karabük) – Vekilim, bir şey sorabilir miyim?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, Sayın Başkan...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Mesela, diyelim ki özel fabrikalar var, oralarda görevli...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dediğimiz özel fabrika değil.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Mesela, somut...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dediğimiz özel fabrika değil Sayın Güneş.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İsmail Bey, özel sektörde...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz demiyoruz, sen kendi hastanenden al ama kendi hastanende yönetim kurulu başkanı olup da Turkcell’e olabiliyor musun, Ziraat Bankasına olabiliyor musun, Halk Bankasına olabiliyor musun, Tarım Kredi Kooperatifine olabiliyor musun; hepsine oluyor, şimdi hepsine oluyor. Zaten bizim itiraz ettiğimiz en önemli sebep bu.

Şimdi, bakın, Ziraat Bankasının Yönetim Kurulu üyelerine...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım mı...

CEVDET AKAY (Karabük) – Başkanım, önemli bir konu vardı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bunu soralım Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım: Sayın Kırcınar, arkadaşların sorduğu... “Kamu görevlisiyse tek maaş uygulamasına tabi.” diyorsunuz. Kamu şirketlerinde, birden fazla kamu şirketinde fakat kamuyla herhangi bir işveren ilişkisi bulunmayan kişiler alacak mı bunu? Bununla alakalı eğer flu bir bilgi varsa bunu çalışın lütfen, ona göre netleştirelim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, “kamu görevlisi” kapsamına da kimler giriyor, onu da bir... Muğlak bir konu çünkü.

CEVDET AKAY (Karabük) – Vekilim, bir şey daha söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, söz vereceğim.

Bir diğer konu maddesi...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Örneğin, isim vereyim, jöleli, neydi ismi, sen bilirsın, vardı ya gazeteci...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yiğit Bulut...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yiğit Bulut... Ben bilmem, onların arkadaşı ya, ben ne bileyim, onlar biliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, şahıslarla uğraşmayalım, lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Pardon, Yiğit Bulut, örneğin hem Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulundan maaş alıp hem Turkcell’den maaş alabiliyor mu, ardından Ziraat Bankasına geçebiliyor mu?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Alır ağabey.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım Sayın Ağbaba: Bu tip örneklerle alakalı, örnekendirildikleri şahsı değil ama pozisyon itibarıyla bunlar ne yapacaklar?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam, isim vermeyelim, Yiğit Bulut’u dememiş olalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tam maddeye geldiğimiz zaman arkadaşlar bir çalışma yapsın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu önemli bir konu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ona göre bu “kamu görevlisi”nin tanımını da verelim ama burada anladığım kadarıyla özel sektördeyse bir kısıtlamaya tabi değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Öyle bir durum var, bunu da muhalefet eleştiriyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ona göre bir durumu netleştirmemiz lazım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Kırkpınar; bir konuyu daha madem netleştireceksek şimdi söylemek lazım.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Pardon, söyleyeyim bir şeyi, netleştirelim. Mesela Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Yönetim Kurulu var, Cumhurbaşkanı başında ve diğerleri fakat mesela bunlar kamu görevlisi oluyor mu? Bunlar aynı zamanda Varlık Fonunun bünyesindeki şirketlerin de yönetim kurulundalar, bizim en çok Varlık Fonu sunumunda eleştirdiğimiz buydu. Hem ana şirketin yönetim kurulu üyesi hem de aynı zamanda onun altındaki şirketlerin de yönetim kurulu üyesi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ama orada bir tane...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İşte, bakın, bu kamu görevlisine giriyor mu, girmiyor mu; bunun çok netleşmesine ihtiyaç var, o konuyu da bir...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Orada bir tane...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye değerli arkadaşlar...

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, Sayın Vekilim, az önce siz Varlık Fonu, TMSF’nin dâhil olduğunu söylediniz ama bize gelen Etki Analizi Raporu’nun 30’uncu maddesinde “Fonlar...” demiş, açmış, örneğin “...Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Varlık Fonu portföyünde yer alan kuruluş ve şirketler ile Varlık Fonu Yönetimi AŞ hariç.” demiş. Bize açıklama böyle gelmiş.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Dolayısıyla Sayın Kırkpınar, Sayın Hazine ve Maliyeden gelen ilgili arkadaşlarımız, Bakan Yardımcısı; bu maddeye gelene kadar lütfen bunu bir çalışalım, buradaki flu noktaları açıklığa kavuşturalım, tamam mı Sayın Kırkpınar?

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Bunun doğru bir yeri yok ya, her tarafı eğri; bunu geri çeksinler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bu Politika Kurulu üyeleri, bizim yapmış olduğumuz çalışmamızda, kamu açısından şey sayıldığı için...

CEVDET AKAY (Karabük) – Kamu görevlisi...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, kamu görevlisi sayılıyor.

Şimdi, diğer bir soru BOTAŞ’ın hazineden görevlendirme bedelleriyle ilgili, ben devam etmek istiyorum ona: BOTAŞ’ın görevlendirme bedeli mesken ve KOBİ tüketici gruplarına maliyetinin altında yapılan satışlardan oluşmaktadır. Yine 2021 yılında meskenlerde kullanılan doğal gaz yüzde 56, sanayide kullanılan doğal gaz yüzde 36, elektrik üretimi amaçlı kullanılan doğal gazsa yüzde 25; yine 2022 yılında meskenlerde kullanılan doğal gaz yüzde 79, KOBİ’ler tarafından kullanılan doğal gaz yüzde 69; 2023 yılında meskenlerde kullanılan doğal gaz yüzde 70, KOBİ’ler tarafından kullanılan doğal gaz yüzde 29 oranında çıkarılan görevlendirme kararıyla sübvans edilmiştir. Kuruluş yatırımlarını kendi öz kaynaklarından finanse etmekte olan BOTAŞ bütün görevlendirme giderleri sübvans edilmek üzere yükümlülükleri hazineden aktarılabilecek kaynaklarla yerine getirilmektedir.

Başkanım, şimdilik...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Rusya’ya olan borcu soracaktım. Tabii, bu dediğiniz senelerde bir de biliyorsunuz BOTAŞ’ın ödemesi yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - BOTAŞ’ın şu an itibarıyla dışarıya gaz alımından dolayı herhangi bir borcu bulunmamaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kırkpınar, bitti mi cevaplarınız?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bitti Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, şimdi, 2 tane Anayasa’ya aykırılık önergesi var, onları oylamaya alacağım ancak Sayın Oluç, siz bu parti ismiyle alakalı bir şey söyleyecektiniz.

Buyurun lütfen.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Uşak Milletvekili İsmail Güneş’in (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Unuttunuz diye düşünmüştüm.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, ekrandaydı.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Yani ben sizin mesajınızı aldım, Genel Kuruldaki gibi bir polemik...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ondan dolayı vermiyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Tabii, öyle bir şey yapmayacağım. Sadece değerli bürokratlar da burada olduğu için yani yanlış bir şey kalmasın kafalarında diye iki noktaya kısaca işaret etmek istiyorum. Birincisi, ben tabii -İsmail Bey burada yok ama siz ona söylersiniz Orhan Bey-kendi partim adına konuşuyorum, diğer muhalefet partileri adına değil ama biz tasarruf tedbirlerine karşı falan çıkmıyoruz, itiraz etmiyoruz, tam tersine, “Tasarruf yapılsın ve bunlar palyatiftir, yetmiyor, esas meseleye gelmemiz lazım.” diyoruz; onu anlattık. Hani biz tasarruf tedbirine karşı çıkan bir parti değiliz yani “Niye tasarruf yapmıyorsunuz?” demiyoruz, “Niye israf yapıyorsunuz?” diyoruz; birincisi bu.

İkincisi, bu araçlar hakkında galiba, Sayın Başkanım, Meclis Divanı karar veriyor değil mi, Grup Başkan Vekilleri, komisyon araçları falan hakkında? Dolayısıyla, İsmail Bey Meclis Divanına başvursun, Meclis Divanı bu araçlar konusunda bir karar alsın yani araçları Audi’lerden, hepsini Togg’a çevirebilir mesela, buna kimsenin itirazı yok ama yani Meclis Divanında çoğunluk iktidarda olduğu için iktidarın karar vermesi gerekiyor. Artık sizin araç ne olur, bilmiyorum.

Üçüncüsü de bu parti adlarıyla ilgili bir şey söyleyecektim, o da yanlış kalmasın kimsenin kafasında. Sanıyorum bu Meclis tarihinde tek kişi ben oldum.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlar, uğultuyu bitirip sükûneti tesis edersek... Sadece iktidar tarafı değil, bana göre sağ taraftaki milletvekillerimiz, muhalefetteki milletvekillerimiz; bir arkadaşımız konuşuyor, anlaşılmıyor.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyordum ki sanıyorum Meclis tarihinde bir tek bana nasip oldu bu, bir de benim diğer Grup Başkan Vekili arkadaşşıma.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum, son dakika.

Yani ben HDP Grup Başkan Vekili olarak başlamıştım Mecliste, sonra Yeşil Sol Parti Grup Başkan Vekili oldum, sonra HEDEP Grup Başkan Vekili oldum, sonra da DEM PARTİ Grup Başkan Vekili oldum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok değiştirmişsin parti Başkanım ya.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Evet.

Yani hani bunları niye söylüyorsunuz? Elli yıl sonra bir akademisyen bir araştırma yapsa, dese ki “Ya, adam fırıldak gibi, o partiden o partiye geçmiş.” diye. Mesele öyle değil, mesele, bu iktidar HDP’nin kapatılması için ve demokratik siyasetten bizi tasfiye etmek için bir dava açtığından dolayı Anayasa Mahkemesinde, bizim çeşitli siyasi hamleler yaparak demokratik siyasete sıkı sıkıya sarılmamız gerektiği için böyle bir durum ortaya çıktı. Yani konunun müsebbibi biz değiliz, parti ismi değiştirmekten de çok hoşlanmıyoruz ama konunun esas müsebbibi iktidardır. Hadi, o da kayıtlara geçsin diye söyledim, hem de bürokrat arkadaşlarımızın aklında yanlış bir şey kalmasın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta...

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa, hemen... Gerçi Nilgün Hanım sonradan düzeltti İsmail Bey'in bana atfen söylediği yanlışlığı yani “istisna, muafiyetler azaltılmalı”yı biz uzun süredir İYİ Parti olarak da söylüyoruz. Ben şahsen Erhan Usta olarak da 2015'ten beri bu Mecliste söylüyorum. Tabii, orada bunun da tamamını kaldıramayız özellikle asgari ücret gibi çok önemli bir istisna da var deyip yani buradaki rakamın o kadar büyük olmayacağına ilişkin bir ikaz yapmışım ama sanki ben... Benim söylediğimi bana karşı argüman gibi söylemişti; Nilgün Hanım sağ olsun, düzeltti.

Bir de hatırlarsanız, 1999'dan 2024'e kadar merkezî yönetim bütçe harcamalarını ve genel devlet bütçe harcamalarının şöyle bir grafiğini gösterdim. Orada 2008-2009 sonrasında özellikle yukarıya doğru -ortalama, yıl ortası olarak bakıyorum- bir “shift” olduğunu, bir atlama olduğunu, yaklaşık işte genel, devlette millî gelire oran olarak 7 puan, merkezî yönetimde de 4 puan artış olduğunu söyledim ve bunun hepsini ben şey demedim -yani öyle bir yanlış anlaşılma olmasın- hani sanki hepsi bu israftan mı kaynaklanıyor falan değil, tam tersine, ben şunu söyledim: Bunların bir kısmı, geçmişte mali alanın yetersiz olması nedeniyle yapılamayan hizmetler vardı, onlar nedeniyle orada harcamalarda bir artış oldu dedim ama bunun dışında olanlar da var, bir kısım verimsizlikler de var, onların da birincisi, yapılan, uygulanan yanlış politikaların getirdiği maliyetler nedeniyle bizim bütçe harcamalarımız arttı. Kamu-özel iş birliği projeleri, kur korumalı mevduat, borçlanma stratejisi -son dönemin örnekleri olarak veriyorum- veya işte BOTAŞ'ın zamanında doğal gaz kontratlarını yapmayıp spottan çok pahalı doğal gaz almak zorunda kalmamız, ithal etmek zorunda kalmamız ve bunun da bütçeye getirdiği maliyetler. Mesela bu politik hatalar nedeniyle harcamalarımız da arttı; bunu görmek lazım.

İkincisi, sadece bir madde olarak devlette işte şatafat, saltanat.

Üçüncüsü kanuni fakat ahlaki olmayan, verimsiz harcamalar ve dördüncüsü de kamu mali yönetimindeki bozulmalardan kaynaklanan ve bizim harcamalarımızın artışına... Yani o mali disiplinin kaybolması nedeniyle harcamalarımız arttı diye dört sınıflandırma yaptım. Bunun hepsinin israf veya şatafat, saltanat olduğunu söylemedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2266) (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 2 tane Anayasa'ya aykırılık önergesi var şimdi Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği, onları okutup oylarınıza sunacağım ve sonra da maddelere geçilmesini oylayacağım. Akabinde maddelerle alakalı müzakereleri açacağım.

Buyurun lütfen.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin Anayasa'nın 87 ve 161'inci maddesi hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İctüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türelî

Cavit Arı

Mustafa Erdem

İzmir

Antalya

Antalya

Cevdet Akay

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Veli Ağbaba

Karabük

Manisa

Malatya

Tahsin Ocaklı

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, sizin söz talebiniz var.

Buyurun lütfen.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin bütünü üzerine yaptığımız, tümü üzerinde yaptığım konuşmada da belirtmişim bunları yani BOTAŞ'ın alacakları ile BOTAŞ'ın borçlarının, vergi borçlarının mahsup edilmesi geçmişte yapılmış olsa dahi uygun değil. Çünkü bütçede bir kere bütçenin gayrisafilik ilkesi çok önemli bir ilke. 5018 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi de zaten bunu düzenliyor. Şimdi, biz bütçeyi ne yapıyoruz? Bu sene 2024 yılı bütçesi geldi. Bütçeyi burada görüşürken ne yaptık? Bir ön izin verdik. Neye ön izin verdik? Ne kadar gider yapılacağına ve ne kadar gelir toplanacağına ilişkin bir ön izin verdik. Aynı zamanda iki yıl öncenin tabii ki kesin hesabını da görüştük. Bu ön izin de vermediğim ikisine... Bakın, geliri ve gider orada vardı. Şimdi, siz ikisini birbirinden mahsup ettiğiniz zaman buradaki bütçenin, Parlamentonun bütçe yapma yetkisini elinden alıyorsunuz ve bu, biraz önce de, o zaman da söylemişim, kesin hesap kanun teklifinde de gözükmeyecek çünkü bir mahsup işlemi var orada; bu, Anayasa'ya aykırı. O yüzden yani bunun buradan çıkması uygundur çünkü hem Anayasa'nın 161'inci hem de 78'inci maddesine bir aykırılık var. Yani böyle bir şey olmaz.

Sonuç itibarıyla, bir tarafta tabii ki onların ithalden kaynaklanan bir kısım borçları vardır kamuya ama bir taraftan da onlara bir görev zararı, tabii ki bir görev tanımlanmış, onun getirdiği bir görev zararı var. O ikisi zaten burada tam da değil, 181 yani toplam görev zararının hepsi değil, büyük bir kısmı zaten burada. Etki analizinden söylüyorum, buradaki rakamlar, aslında bu rakamları da yeniden tekrar ayrıntılı biçimde alırsak yani etki analizindeki rakamları, tam oturmadı kafama. Bu Anayasa'ya bir aykırılık içeriyor. Parlamentonun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe yapma yetkisinin, bütçe hakkının elinden alınmasıdır çünkü biz, dediğim gibi, orada hangi giderlerin yapılacağına ve hangi gelirlerin toplanacağına izin verdik, ön izin verdik ve şimdi iki sene sonra kesin hesap kanunu teklifiyle de orada verdiğimiz izinler hukuka uygun olarak kullanıldı mı, orada bir görüşmüyor muyuz? Aşımalar var, borçlanmada birtakım aşımalar olabiliyor. Bunlar doğru mudur, değil midir? Bunların hepsini görüşeceğiz. Orada da Sayıştay raporlarını temel alacağız. Bu yüzden, Anayasa'ya açık ve net olarak aykırılık vardır burada. Daha öncesinde 2011 Aralıkta, 2021 Aralıkta ve 2022 Aralıkta bunun yapılmış olması, bunun Anayasa'ya uygun olduğunu göstermiyor. Bu anlamda bunun, 5'inci maddenin bu şekilde yasalaşmasının doğru olmadığını ve kanun teklifi metninden çıkartılması gerektiğini söylüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Mütekip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin Anayasa'nın 87 ve 161'inci maddesi hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türelî

Cavit Arı

Mustafa Erdem

İzmir

Antalya

Antalya

Cevdet Akay

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Veli Ağbaba

Karabük

Manisa

Malatya

Tahsin Ocaklı

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe mi, açıklama mı?

Sayın Türelî, buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) - Teşekkür ederim.

Şimdi, gene, bakın, madde 10'da da benzeri var. Şimdi, Türkiye Varlık Fonu Anonim Şirketi Plan ve Bütçe Komisyonuna sunum yaptığı zaman o zaman da söyledik, neden direkt olarak kamu eliyle bir borçlanma yok da Türkiye Varlık Fonundaki bir alt fon aracılığıyla borçlanma olduğu konusunu gündeme taşıdık. Burada da aynı şey var fakat burada ilginç olan, önceki borçlanmalarda, daha önceki kamu bankalarına sermaye artırımında Hazine ve Maliye Bakanı yetkili değildi, alt fon bunu yapabiliyordu yani Türkiye Varlık Fonu bunu yapabiliyordu. Şimdi bir de Hazine ve Maliye Bakanının yetkisi getirilmiş ama biraz önce de söylediğim gibi, bu, var olan sıkıntıyı ortadan kaldırmıyor.

Bir de şöyle bir hikâye var: Şimdi, tabii, hem 4749 sayılı Kanun hem de 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 12'nci maddesi; 2 maddeyi birlikte değerlendirmek lazım. Şimdi 4749'un 5'inci maddesinde diyor ki: "Bütçe açığı kadar borçlanabilirsin." Ama ihtiyaç olması hâlinde yüzde 5'lik bir borçlanma yapılabilir ek olarak ilgili bakan tarafından. Tekrar ihtiyaç olması hâlinde de bir yüzde 5'in de Cumhurbaşkanı yetkisinde olduğu söyleniyor. İkisini toplasak 271 milyar oluyor. Bir taraftan da burada Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 12'nci maddesinde diyor ki: "Bütçe başlangıç ödeneklerinin yüzde 3'üne kadar ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir." Onu da oradan da hesapladığımızda 333 milyar çıkıyor. Yani burada nedir, ne kadarlık bir borçlanma var?

Şimdi, Sayın Kırkpınar, siz de söylediniz, dediniz ki: "Kamu bankalarının sermaye yeterlilik rasyoları uygundur." İyi, o zaman neden sermaye enjekte ediyoruz kamu bankalarına? Aynı şeyi geçtiğimiz yıllarda da yaptık. Yani eğer yüzde 17'ler, yüzde 18 Basel kriterlerinin üstündeyse neden kamu bankalarına sermaye ihraç ediyoruz ve ne kadar yapacağız? Buradaki rakam nedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ve biraz önce söylediğim gibi, bu rakamların geçilmesi hâlinde Anayasa'ya aykırılık oluşacak ve dediğim gibi, bütçede bunları görüşüyoruz; bu açıdan da gene, aynı şekilde, Anayasa'ya aykırılık iddiamız vardır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisinin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, müzakereler tamamlandı.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi teklifin maddelerini görüşmeye geçeceğiz.

Eğer siz de uygun görürseniz, usule ilişkin daha önceki toplantılarda uyguladığımız üzere, kanun teklifinin maddelerini tek tek okutmadan, her maddeden önce teklif sahibinden açıklama alacağım, ardından da maddeyi görüşmeye açıp sizlerin taleplerini karşılayacağım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Uygundur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Uygunsa bu şekilde kabul ediyorum ve maddelerine geçeceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) -Bir konu belirtebilir miyim maddeye geçmeden, maddeyle ilgili değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Türel.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin, verdikleri Anayasa'ya aykırılık önergelerine, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına ve görüşülen (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesine ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, burada Anayasa'ya aykırılık önergelerimiz vardı, burada reddettiniz ama sonra Anayasa Mahkemesine gidiyoruz, Anayasa Mahkemesi bozuyor. Bakın, bizim hep söylediğimiz hikâye bu. Bakın, önümüzde de gene 6 tane burada, Anayasa Mahkemesi kararıyla bozulmuş, iptal kararları var; bozulmuş kararlar var, burada yeniden düzenleme yapıyoruz bunlarla ilgili. O yüzden eğer burada yasa yapacaksak nitelikli yasa yapalım yani bizim söylediklerimizi burada “muhalfe” ve “iktidar” diye değerlendirip her şeye karşı çıkarsanız o zaman işte Anayasa Mahkemesinden dönüyor bunlar ve ondan sonra da Meclisin, Parlamentonun itibarı olmuyor, nitelikli yasa yapma diye bir yöntem söz konusu olmuyor. O yüzden, bunları tartışabilecek bir ortam bulmamız lazım, burası Plan ve Bütçe Komisyonu, Genel Kurulda başka bir görüşme sistematığı var ama Plan ve Bütçe Komisyonu bir anlamda Türkiye Büyük Millet Meclisinin mutfağı. Burada her şeyi konuşabilmeliyiz, karşılıklı iddialarımız gelebilir, siz farklı bir şey söyleyebilirsiniz, “Hayır, Anayasa'ya aykırı...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, bunların bu şekilde konuşulmasının doğru olacağını düşünüyorum yani Plan ve Bütçe Komisyonunda böyle bir yöntemi belirleyelim.

Bir de bir husus var: Sayın Başkan, özellikle, bakın, bizim bütün konuşmacılarımız, muhalfe cephesinden herkes söyledi, bu kanun teklifinde birçok madde var, onlara ilişkin eleştirilerimiz var, önergelerimiz var ama 28'inci madde son derece sıkıntılı bir madde, bu 28'inci maddeyi kabul etmiyoruz, 28'inci madde kanun metninden... Bu genel aydınlatma gelirlerinde belediyelerin kesintilerinin artırılması konusunu kabul etmiyoruz; lütfen, gelin, bu konu görüşülsün, bu doğru bir şey değil. Zaten, dediğim gibi, buradan ortaya gelecek olan bir yarar da yok ama buradan ciddi zarar gelir, buradan yarar gelmeyeceği için ciddi zarar gelir. Gelin, bunu kanun metninden çıkaralım. Sanıyorum

hepiniz aynı şeyi söylerseniz, burada birçok arkadaşımızın sonuçta memleketinde belediyeler var. Bu doğru bir şey değil, buradan gelecek olan bir yarar yok. Böyle bir tasarruf genelgesi çıkmışken, bir tasarruf yapılması öngörülürken oturup da burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Zaten belediyelerin kısıtlı olan kaynakları var yani lütfen burada düzenleme yapaım, bunu çıkaralım -bu maddeye kesinlikle karşıyız, bunu doğru bulmuyoruz hiçbir şekilde- bu tartışmalar da bitsin; ona göre zaten konuşuyoruz, konuşacağız ama bunun yeniden değerlendirilmesi gerektiğini söylüyoruz. Bu maddenin bir yararı yok, bu maddenin yararı olduğunu söyleyen bir arkadaşımız varsa dinlemek isterim, burada gerçekten bir yarar yok yani sonuç itibarıyla var olan bir şey var, mevcuttaki gibi devam etsin, ileride ihtiyaç olursa bir geçici madde, bittiği zaman yeniden düzenlenir bu. Bugün Türkiye böyle bir ekonomik krizin ortasındaiken ve belediyelerin kamu hizmeti yapmak için daha çok kaynağa ihtiyaç olduğunu söylerken böyle bir düzenlemenin getirilmesini son derece yanlış buluyoruz. Bu konunun yeniden değerlendirilmesini ve buradaki görüşmeler sırasında da bu konuda bir mutabakatın sağlanmasını ve bu maddenin kanun teklifi metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kırkpınar, teklifinizde öyle bir madde vermişsiniz ki muhalefet ilk defa bu kadar net tavır koydu yani çok sert eleştiriyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu konuyu birlikte çözelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 28’e gelmedik ki daha.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2266) (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şimdi 1’inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Teklif sahibi Sayın Kırkpınar, 1’inci maddeyle alakalı açıklamanızı bekliyoruz.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

1’inci madde Türk Standartları Enstitüsünün gelirlerine ilişkin düzenleme. Daha önce CBK’de düzenlenmiş bu maddenin iptal edilmesiyle, kanunda tekrar, yeniden düzenlenmesiyle ilgili hususu burada huzurlarınıza tekrar getirdik. 132 sayılı Türk Standartları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun’un 11’inci maddesinin birinci fıkrasına bir bent eklenmesi öngörülüyor. Tabii, burada, TSE stratejik bir kurumumuz, çok önemli bir kurumumuz. Buradan, hazine gelirlerinden faydalanması adına bu kanun teklifinin bu maddesinde düzenlenmesini öngördük.

Açıklamam kısaca bu kadar Başkanım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Amacınız ne yani niye?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bu, CBK’de daha önce düzenlenmiş, bunu Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, yeniden düzenliyoruz. Burada Türk Standartları Enstitüsünün gelirlerinin yüzde 80’i hazineden, yaklaşık yüzde 20’si kendi öz kaynaklarından. Dolayısıyla çok ciddi fiziki yatırımları var,

Ankara’da bir kampüsü var, bunun için bu hazine yardımının yapılması gerekiyor. Bu sabit yatırım da şu an yüzde 80’in üzerinde. Dolayısıyla bu sabit yatırım yapıldıktan sonra belki ilerleyen süreçlerde inşallah TSE artık hazineye ihtiyacı kalmadan kendi gelirleriyle, kendi öz kaynaklarıyla kendi yatırımlarını yapar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, burada, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapıldı, “Bu, kararnameyle düzenlenemez, kanunla düzenlenir.” deyip AYM iptal etti, o yüzden bu düzenlemeyi yapıyorsunuz. Şimdi, fakat burada kafaya takılan şey şu: Tabii, TSE önemli bir kurum. Bizim AR-GE kanunumuzda ciddi sıkıntılar var, şimdi bu kadar kısa sürede onları konuşamayız belki ama tabii, akreditasyon, standardizasyon ve sertifikasyon konusunda Türkiye dışarıya ciddi para ödüyor. Bu anlamda TSE’nin altyapısının ciddi ölçüde güçlendirilmesi lazım ama buna ilişkin hiçbir şey yapıldı mı? Yirmi iki yıllık iktidarda hiçbir şey yapılmadı, yapılmış olsaydı bugünkü gerekçelerle para talebi daha önceden de gelirdi. Daha önceden böyle bir hazine yardımına ihtiyaç duymayıp niye şimdi böyle bir şeye ihtiyaç duyuyor, ona bir bakmamız lazım.

Şimdi, tabii -ben anlayamadım- buradaki kritik şey şu: Mesela, 2023 yılı sermaye gideri ne kadar TSE’nin? Var mı TSE’den arkadaşlar? O rakam verilirse bize... Çünkü Sayın Başkan “etki analizi” dediğimiz dokümanda şu söyleniyor, deniliyor ki: “Kaynak aktarımlarının tamamı yatırımlarda kullanılmaktadır.” Yani hazineden... Çünkü bu para verilmeye başladı zaten, ilk para 2023’te verildi. Ne kadar verilmiş 2023 yılında? 1 milyar 275 milyon lira TSE’ye para verilmiş zaten, 2024’te de yaklaşık 371 milyon lira verilmiş; bu, belki haziran sonuna kadar, ne zamansa bilmiyorum, kaç aylık, yazılmamış çünkü.

Şimdi “Tamamı yatırımlarda kullanılacak.” diyoruz, 1 milyar 271 milyon lira veriyoruz, 2023 yılı sermaye gideri ödeneği ne kadar arkadaşlar? 280 milyon lira. “280 milyon lira yatırım yapacağız.” diyorsunuz, 1 milyar 275 milyon lira para alıyorsunuz, ondan sonra buraya gelip “Bu paranın tamamı yatırımlarda kullanılıyor.” diyorsunuz. Arkadaşlar, hani yalan demeye dilim varmıyor da burada hakikaten ciddi ölçüde yanlış bir bilgi var. Parlamentoya kimse bu kadar yanlış bilgi veremez. Meramımı anlatabildim mi? 280 milyon liralık yatırım gideri için... Başlangıç ödeneği açısından söylüyorum ama gerçekleşmesi çok yüksekse onu bilmem, onu bana söyleyin çünkü elimizde yok, şu anda elimizdeki dokümanlarda yok, verdiğiniz bütçede de yok çünkü 2023 yılı bitmemişti. 280 milyon lira yatırım ödeneğine karşılık 2023 yılında 1 milyar 275 milyon lira alınıyor; olabilir ama o zaman “Bu paraların tamamını biz yatırımlarda kullanıyoruz.” demeyin. Parlamentoya böyle yanlış bilgiyi kimse veremez, bunun burada hemen düzeltilmesi lazım. Hakikaten ahlaki olarak da yasal olarak da suç olan bir şey yapılan bu şey; bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Onun dışında, aslında, TSE’ye ilişkin epeyce söylenecek mesele var ama... TSE gerçekten önemli bir kurum, yirmi beş yıl komşu kurumumuzdu bizim ama bu kurum olması gerektiği yerde mi? Değil, bu kurumun niteliğinin artırılması lazım. Mesela, benim önümde lokomotif örneği var, bir lokomotifin onay alması için yurt dışına gidip onların test merkezinden geçmesi gerekiyor, bu testlerin periyodik yapılması lazım, bütün bunlar için tonlarca para ödeniyor, bunların yapılması lazım ama tabii, uluslararası akreditasyona sahip laboratuvarlar, standartlar koyma, bilmem ne... Bu TSE’yle bunu yapabilir miyiz? Yapamayız. Hele hele şimdi şu rakamları veren bir kurumla... 280 milyon lira sermaye giderine karşılık 1 milyar 275 milyon lira hazineden para alacaksın, bana verdiğin dokümanda “Bu aldığım paranın tamamını yatırımlarda kullanıyorum.” diyeceksin. Böyle bir şey yok arkadaşlar; bu yanlışın, bu yalanın düzeltilmesi lazım, buna cevap bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Biraz önce Değerli Başkanımız Aşkın Bey’in de söylediği gibi, hakikaten Meclisi saf dışı bırakarak Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle çeşitli işler yapılıyor. Tabii, Meclisi var eden en önemli şey bütçe hakkı, bütçe hakkı da elinden alınmaya çalışılıyor, buradan bile gözden kaçırılmaya çalışılıyor. Sonuç ne oluyor? Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, tekrar buraya geliyor; bunun doğru olmadığını belirtmek istiyoruz.

Ayrıca, maalesef, burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda birçok konu tartışılıyor, konuşuyoruz. Her şeyi reddeden bir iktidar var, eskiden muhalefete “Her şeye karşı çıkıyor.” diyordunuz, her şeye karşı çıkan bir AKP Plan ve Bütçe Komisyonu grubu var. Bunu da buradan ifade etmek istiyorum. Milletin yararına da olsa maalesef söylediklerimiz her şeye karşı çıkmaya çalışılıyor.

Şimdi, bakın, geçtiğimiz yıllarda burada Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle geçti, buna biz yine itiraz ettik, yine duymazdan geldiniz. Ben buradan da AK PARTİ grubuna biraz laf söylemek istiyorum. Hakikaten, burada kanun teklifi hazırlanırken sizin ya da kanun teklifini imzalayan arkadaşlarımızın dahili var mı yok mu bilmiyorum ama dahili olsa bunlara biraz dikkat edersiniz, biraz müdahale edersiniz ya da bizi biraz dinlersiniz. Bu konuda biz haklıyız; göreceksiniz, sizi, zaman da bizi haklı çıkaracak, göreceksiniz. Maalesef, muhalefetin burada yapıcı eleştirilerine karşı bile bir irade gösteremiyorsunuz. Yani bir irade gösteremiyorsunuz. İradenizin de sorgulanması lazım, tartışılması lazım. Bakın, yüz yüze de söylüyorum Sayın Nilgün Ök, söylüyorum yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Biz irademizi gösteriyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu konuda fikriniz nedir Allah aşkına ya? Ya söylediklerimiz, hepsi milletin yararına, toplumun faydasına.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu konudaki fikirlerimizi gerekli yerlerde, gerekli şekilde gösteriyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Keşke iradenizi bir gösterebilseniz. “Yok kardeşim, biz saraydan gelen kanuna, bu doğru değildir, karşı çıkıyoruz.” deseniz olacak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kanunlar nerede hazırlanıyor...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hazırlanıyor, bilmiyoruz da siz de bilmiyorsunuz tabii, belki ilk kez siz de burada duyuyorsunuz ya da gelince duyuyorsunuz; dahliniz olduğu bu konuda, tartışılır yani. Bu konunun gündeme alınmasını da istiyoruz. Bu konuda hakikaten çok ciddi önerilerimiz var, maalesef yok sayılıyor. Yok sayılınca ne oluyor? İki yıl sonra, bir yıl sonra tekrar geliyorsunuz buraya.

Bunu tekrar dikkatinize sunmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde başka söz talebi bulunmamakta.

Ancak TSE Başkanı burada mı?

Buyurun lütfen.

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli hazırun; ben de kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Enstitümüz 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereği kendisine verilen görev ve yetkiler çerçevesinde gelirlerini standardizasyon ve uygunluk değerlendirme alanında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerden elde etmekte olup, cari harcamalarını ve idame yenileme kapsamındaki yatırımlarını

da bu kaynaktan karşılayabilen özel bütçeli bir kurumdur. Bununla birlikte, Enstitümüz ulusal ve uluslararası arenada verdiği hizmetlerdeki rekabet gücünü etkileyecek olan büyük yatırım hamlelerine gereksinim bulunmaktadır. Bu minvalde, TSE Ankara Kalite Kampüsü Projesi, laboratuvarların modernizasyonu, güncellenmesi çalışmaları ve dijital dönüşüm kapsamında yapılacak bilişim proje yatırımları Enstitümüzün yatırım finansmanı noktasında ciddi kaynak ihtiyacı doğurmaktadır. Yaklaşık iki yıl önce temeli atılan ve Ankara-Eskişehir yolu üzerinde bulunan 200 bin metrekare alandaki 90 bin metrekare kapalı alanı olan ve 7 adet laboratuvarı ihtiva edecek olan, ülkemizin ihtiyacı olan, sanayinin gelişmesine katkı sağlayacak laboratuvar altyapısını kuracak ve bölge ülkelerine de hizmet edebilecek bir altyapı projemiz bulunmaktadır. Bu projenin 2024 Yılı Yatırım Programındaki toplam değeri ise 5 milyar 752 milyon TL'dir. Bugüne kadar Enstitümüze ilk defa bütçeden 2023 yılının Ağustos ayında para aktarımı yapılmıştır, 54 milyon 912 bin TL. 2023 yılı içerisinde, yine, Eylül ayında 200 bin TL ve Aralık ayında 1 milyon 20 bin TL olmak üzere toplamda 1 milyar 274 bin 912 TL hazinemizden destek alınmıştır. Bugüne kadarki yapılan harcamalarla alakalı toplam ödememiz ise proje kapsamında kendi öz kaynağımızı da kullanmak suretiyle toplamda 2 milyar 4 milyon TL ödeme yapılmıştır.

ERHAN USTA (Samsun) - 2023 sermaye gideriniz ne kadar?

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – 2023 sermaye giderimiz 280 milyon lira başlangıç ödeneğidir.

ERHAN USTA (Samsun) - Yıl sonu harcama ne kadar gerçekleşti?

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – Gerçekleşmeyle alakalı Strateji Bütçe Başkanlığımızdan yaptığımız yatırımla alakalı bütçe artırım talebinde bulunulmuştur. O çerçevede ödemelerimiz gerçekleşmektedir efendim.

ERHAN USTA (Samsun) – Ne kadar efendim?

Rakamlar belli, temmuz ayındayız. 2023 yılı sermaye gideriniz ne kadar? Çok basit bir soru soruyorum.

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – Hemen bildireceğim efendim, teknik bir rakam.

Şu andaki hazine yardımı olarak almış olduğumuz ödemelerin tamamını da yatırım projesinde kullandık. Kendi öz kaynaklarımızı da şu anda yatırım projesinde kullanmaya devam ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Onu rakamlar söyleyecek işte, doğru rakamı verirsiniz onu bileceğiz.

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – Birazdan bildireceğim efendim, yazılı olarak bildireyim efendim.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok, yazılı değil efendim. Hani rencide etmek istemiyoruz ama kurum Başkanısınız yani.

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – Tamam, hemen bildiriyorum,

ERHAN USTA (Samsun) – Yazılı olmasın bu yani.

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – Hemen bildiriyorum efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 1'inci maddeye ilişkin bir redaksiyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Maddeyle 132 sayılı Kanun'un 11'inci maddesinin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen (F) bendinde yer alan “yardımları” ibaresinin ifade bütünlüğünün sağlanması amacıyla “yardımlarından” şeklinde değiştirilerek redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeye geçiyoruz.

2'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Teklif sahibi Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, 2'nci maddede yine -az önce geneli üzerinde de konuştuk- taşıtların tasfiyesiyle ilgili bir düzenleme yapılıyor. Yapılan bu düzenlemede 237 sayılı Taşıt Kanunu'na ek madde eklenmesi öngörülmektedir. Yapılan düzenlemeyle 5018 sayılı Kanun'a ekli idareler ile bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşlarına, KİT'ler ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketleri, özelleştirme kapsam ve programına alınmış, hisselerinin yarısından fazlası kamuya ait olan özel hukuk hükümlerine tabi kuruluşlar, fonlar ve döner sermayelere... Tabii, bunlar içerisinde il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmeler hariç tutuluyor; bunun dışındakilerin araçlarının, taşıtlarının Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla satılması ve elde edilen gelirin ilgisine göre genel bütçeye ve ilgili idare bütçesine gelir kaydedilmesi bu maddeyle amaçlanıyor.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Madde üzerinde söz talepleri var.

Rahmi Aşkın Türelî Bey, buyurun.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ben birkaç soru sormak istiyorum.

Birincisi, biraz önce de bir rakam verdiniz ama 2024-2026 döneminde bu tasarruf tedbirleri kapsamında kamuda satışı hedeflenen taşıt ve iş makinesi; kaç taşıt, kaç iş makinesi? Toplu verdiniz. İçinde makam aracı var mı, makam aracı varsa oranı nedir? Kurum bazında atıl vaziyetteki -bizim bir milletvekilimiz de sormuştu, hurda olarak- araç sayısı kaçtır ve bütün bunlardan ne kadarlık bir gelir hedefi bekliyoruz? Yani buradan, bu taşıtların satışından beklenen etki analizi nedir? Bu sorulara da cevap alırsak onun üzerinden yeniden tekrar konuşuruz.

Bir de aynı şekilde, normal şartlar altında usullerin, ihale usulünün Özelleştirme İdaresi tarafından belirlenmesine karşıydık -onu zaten birçok arkadaşımız da ifade etti- ama sanıyorum orada bir netlik, bir ihale usulü kanuna geliyor, bir şey var önümüzde. Tabii, yani o da aslında bizim baştan beri en çok eleştirdiğimiz... Kanunda olması gereken şeylerin kanunla düzenlenmesinin doğru olduğunu düşünüyoruz ama kanunda düzenlenmesi gerekmeyen şeyler varsa onlar elbette genelgelerle, yönetmeliklerle değerlendirilebilir.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu maddeyle, madde 2'yle bu tasarruf tedbirleri kapsamındaki kamu taşıtlarının satışı hızlandırılacak yani Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yapacak bu ihaleleri ve daha sonra tutarlar da ya hazineye veyahut da ilgili kuruma aktarılacak.

Şimdi, burada diğer arkadaşlarımız da belirtti; böyle olduğu zaman Devlet İhale Kanunu'ndan muaf oluyor, istisna olmuş olacak. Yani biz bugün ilk konuşmalarımızda da geneli hakkında yapmış olduğumuz konuşmalarımızda da belirttik çünkü bu kanun teklifinde BOTAŞ'la alakalı Kamu İhale Kanunu'ndan muaf olması, 3'üncü madde kapsamında (m) bendiyle muaf olması da söz konusu. Bu daha önce, biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesi tarafından reddedilmişti gerekçeleriyle, bugün gene karşımızda. Yani esasında nedense devamlı bir Devlet İhale Kanunu, Kamu İhale Kanunu'ndan muaf olma eğilimi var. Yani burada, bunu Özelleştirme İdaresi Başkanlığının yapmasının ne gibi avantajı olacağı konusunda ciddi tereddütlerim var.

Bir de bu tasarruf tedbirlerinden bahsediyoruz. İşte, üç yıl boyunca 100 milyar liralık bir tasarruf yapılacak, işte günlerdir kamuoyu bunları tartışıyor. Geçmişte de mesela 2021 yılında da buna benzer tedbirler açıklanmıştı; ne denilmişti? Orada "Belli bir süre yeni taşıt kiralanmayacak, yeni hizmet binası kiralanmayacak." denilmişti. Ben bu rakamlara baktım yani mesela 2018 ile 2020 yılları arasında taşıt kiralamasına 430 milyon lira ile 438 milyon arasında para verilmiş, ortalama 430 milyon civarında; hizmet binası kiralamalarına da 392 milyon lirayla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen tamamlayalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Değişen oranlarda hazineden para çıkmış. Şimdi, 2021 yılında bir tedbir paketi açıklanmış, şu beklenir: Yani 2022 yılında bu tedbir paketi doğrultusunda taşıt kiralalarının ve hizmet binasına ayrılan ödeneklerin düşük olmasını bekleriz. 2021 yılında taşıt kiralama için ayrılan pay, harcanan tutar 371 milyon liraymış, 2022 yılında bu tam 4 katı daha artarak 1 milyar 400 milyon liraya çıkmış yani azalması gerekirken 4 katına çıkmış. Geçmişteki uygulamalarımız ne yazık ki bu. 2023 yılında ne olmuş bu? Tam 2 milyar 100 milyon lira olmuş, 7 katına çıkmış 2021'le kıyaslarsak. Benzer durum hizmet, bina kiralamalarında da geçerli. 2021'de, tedbir paketinin açıklandığı yıl 543 milyon liraymış. Beklentimiz ne olur? 2022'de bunun düşmesi, 2023'te bunun düşmesi. Böyle bir tedbir paketine ihtiyaç olmaması beklentisi varken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Vehbi Bey, lütfen toparlayalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Toparlıyorum.

...543 milyon lira olan tutar 2 katına çıkmış, 916 milyon liraya çıkmış. Yani geçmişteki bu tasarruf tedbir paketlerinde ne yazık ki hiçbir paket amacına ulaşmamış ve hatta masraflar, hazineden harcanan tutarlar katbekat artmış 2024 yılında; mesela mayıs ayında açıklandı bu tasarruf tedbirleri, mayıs ayında temsil ve tanıtım harcamaları 402 milyon lira. Yani nisan ayından düşük olmasını beklersiniz, nisan ayındaki tutar 52 milyon lira yani arada neredeyse 8 katlık bir fark var. Toplantı, organizasyona 225 milyon lira para harcanmış mayıs ayında, mayıs ortasında bu tartışılmaya başlandı. Bir önceki ay, nisan ayında 9,3 milyon yani 25 kat artmış. Yani biz azalmasını beklerken nedense rakamlara baktığımız zaman bu tip taşıt kiralama, hizmet binası kiralama, temsil tanıtım, toplantı, organizasyon gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sürenizi 2 kere uzattım, tamamsa...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kaç dakika veriyorsunuz?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – İki dakika veriyoruz, iki dakika daha uzattım yani.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam.

Yani bu bizde tasarruf tedbir paketlerinin amacına ulaşmayacağı hissiyatını yaratmaktadır.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim

Sayın Oluç, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İlk konuşmamda da değinmiştim fakat konu pek konuşulmak istenmiyor belli ki, bir daha söyleyeyim, kayıtlara geçmiş olsun.

Şimdi, bu satılacak ve tasarruf yapılacak araçlar zamanında ihtiyaç dışı mı alınmış? Yani bu araçların alımları ne için olmuş, nasıl yapılmış? Yani bir keyfilik ve israf mı var işin içinde? Yani kamu zarara uğratılmış mı, esas mesele bu.

Şimdi, bu kamu zararı meselesi 20'nci yüzyılda Türkiye Cumhuriyeti devletinde önemli bir meseleydi ve suçtu. 21'inci yüzyılda, siz iktidara geldiğinizden beri 2002'de, kamuyu zarara uğratmak suç olmaktan çıktı. Uğratabiliyor herkes kamuyu zarara, hiç kimse bunun için de bir şeyin hesabını vermiyor, herhangi bir şekilde yargılanmıyor, herhangi bir ceza almıyor. Kamu zararı olağan bir şey yani, yapılabilir; keyfilik var yani burada, israf var burada. Hani, bunun en ferîştahı olan iş kur korumalı mevduattır yani kur korumalı mevduat inanılmaz bir kamu zararı yarattı ve halka inanılmaz bir fatura çıkardı. Ama bu neden oldu, nasıl oldu, bu kararı alanlar kimlerdi, neden hiçbir zaman kamu zararı kararını almış olanlara rücu edilmiyor? Bu soruların cevapları, dediğim gibi, 21'inci yüzyıl Türkiye'si'nde yok; eskiden suçtu bütün bunlar.

Bir kez daha hatırlatmak istiyorum ve hani cevabını almayacağımı biliyorum bu sorunun ama kamu zararı meselesi önemli ve er ya da geç bu zararlar birikiyor, birikiyor. Hani, günün birinde bu zararları ortaya çıkarmış olan, yanlış kararları vermiş kişilerin bu hesabı vermesi de gerekecektir diye umut ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, yani bence çok tartışılmaması gerekecek bir madde; en fazla kamuoyunda konuşulan bir madde, herhâlde anlaşılır olduğundan falan olacak.

Bir, önce şunu sormak lazım: Yani böyle bir ihtiyaç niye hissedildi? Yani bugüne kadar da kamu bir şekilde ihtiyaç fazlası olan araçlarını ya hurdaya ayırıyor ya da satıyordu. Bir defa bu ihtiyaç niye hissedildi? Yani bunu bir görmemiz lazım. Daha doğrusu, bu sorunun cevabını biz istiyoruz.

Ondan sonra, bu araç satışı çok ihtisas gerektiren bir iş mi? Yani Özelleştirme İdaresi Başkanlığı gibi bir kurum tarafından yapılması gereken bir iş mi? Bunun da bir sorgulanması gerekir.

Ondan sonra, yani buradan bakınca, şimdi, işin doğrusu arkadaşlar, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına iş aranmış, sonunda bir iş bulmuşlar. İşte, sen taşıtları, iş makinelerini sat şeklinde bir şey. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bunun için falan kurulmadı. Bakın, burada 332 personel var arkadaşlar ve çok iyi maaş alıyorlar Özelleştirme İdaresi Başkanlığında. Özelleştirme İdaresinin 2023 harcaması 157 milyon lira, 2023'te yaptığı toplam özelleştirme uygulaması 3,9 milyar lira sadece. Dolayısıyla, yapılması gereken iş, bu iş makineleri falan, bu araçlarla uğraşmamak lazım.

Tabii, şu soru çok haklı, benim notlarımda da vardı: Yani madem bugün satacaksınız bunları niye aldınız zamanında değil mi? Yani bu sorunun da cevabını vermek lazım. Niye bunlar alındı? Nihayetinde devletin, milletin parası kullanıldı. Niye KİK'ten muaf tutuyorsunuz satış işlemlerini, niye

KİK'ten istisna tutuyorsunuz? Yani Kamu İhale Kurumu mevzuatı çerçevesinde yapılın. Bütün kamu işlerini burada yapıyor da siz bunu yapamıyor musunuz? Bunun herhâlde düzeltilmesine ilişkin bir önerge geldi, tamamını düzeltiyor mu, ona tam bakabilmiş değilim. Dolayısıyla, bu yapılan iş tamamen yanlış bir iştir, eğer doğru bir iş yapmak istiyorsanız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – ...eğer ülkenin faydasına doğru bir iş yapmak istiyorsanız ve hakikaten tasarruf da yapmak istiyorsanız Özelleştirme İdaresi Başkanlığını kapatmanız lazım. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, bugün değil, bundan en az beş yıl önce kapatılması gereken bir kurumdur çünkü Türkiye'nin bu anlamdaki özelleştirme ihtiyaçları bitti, yok zaten; 3,9 milyar lira arkadaşlar. 100 milyon dolar özelleştirme yapmış bir kuruluş, 332 personeli var, dünya kadar binası var, ödeneği var, yurt içi yurt dışı giderleri var. Yazık günah değil mi ya? 100 milyon dolar özelleştirme yapmak için mi bunlar? Dolayısıyla, iş bulamamışlar, şimdi de kamunun araçlarını getirdiler, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı... Sanki çok büyük bir ihtisas gerektiren bir işmiş gibi 1 tane otomobilin satılması veya 1 iş makinesi satılması, şimdi, bunun için Özelleştirme İdaresi Başkanlığını, Parlamentoyu meşgul ediyorsunuz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Cevdet Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Tekrara düşmeme açısından birkaç soru soracağım ben de.

2024 Bütçe Kanunu'na göre şu ana kadar ne kadar taşıt alımı veya kiralaması oldu, bunlara ne kadar para ödendi? Cetvellerde yer alan taşıt cinslerine göre söylüyorum. Biz bir kiralama tutarını 2024 Mart sonuna kadar biliyoruz. Yani 2018'de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişinden 2024 Mart ayı sonuna kadar 7 milyar 984 milyon kiralama bedeli ödenmiş. Şimdi, tasarruf tedbirleri de çıktı o tarihten yani 2024 Ocaktan günümüze; özellikle de tasarruf tedbirlerine kadar ne kadarlık bir araç alımı ve kiralaması olmuş, sayısı ve tutarı nedir? Onu sizden rica ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bu araçlar satıldıktan sonra, iş makineleri satıldıktan sonra ileride kamu kurumlarının taşıt kiralaması ya da yeni taşıt alımıyla ilgili herhangi bir harcamayla karşılaşmamayı umut ediyorum çünkü geçmişte oldu. Böyle bir tasarruf paketinden sonra araç satıldığı için, daha sonrasında ilgili kurumlar yeni araç talepleri ya da yeni araç kiralama talepleriyle karşımıza geldiler. İnşallah bunun tekrarlanmamasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, aslında pratikte sonucu olmayacak olan bir maddeyi konuşuyoruz çünkü burada ilgili kurumların öncelikle bu araçların kendilerine ihtiyaç olmadığını ifade etmesi gerekir. İhtiyaç olmadığını ifade edebilmesi için, o kurumun kendine yarayan, çalışan, faydalı olan bir iş makinesini veya aracı satış için bildirmesinin herhâlde çok da mümkün olmadığını hepimiz düşünebiliriz. Burada olsa olsa ancak hurdaya çıkacak, artık işlevi sona ermiş yani kullanılması zorlaşmış, bakım onarımı zor olan araçlar bu kapsama girecek yani neredeyse hurdaya çıkarılması mümkün olan araçlar bu kapsama girecek. O da hani -ne derler- zararı kârından fazla olacak bir durum.

Özelleştirme İdaresi gibi bir kurumun yani daha ciddi işler yapması gereken, gerektiğini düşündüğümüz bir kurumun böyle işe yaramayan araçları satan bir kurum hâline düşürülmesi çok da doğru değildir diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Veli Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, burada amaç ne, hakikaten çok merak ediyorum. Yani kamu kurumlarına ait araçların Özelleştirme İdaresinin belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde ihalesi... “Hızlandırmak amaçlı” diye yazıyor ama başka bir amaç olabilir mi, onu da merak ediyorum. Yani bir de kamuda -umarım satarsınız da- eğer Özelleştirme İdaresi böyle bir işe başlarsa Türkiye’nin en büyük galericisi olur. Emlak işini biliyorsunuz AK PARTİ’liler, buna da hâkim olursunuz inşallah.

Bir de şunu merak ediyorum: Türkiye’de kaç tane makam aracı var -ben hep söylüyorum ama- ve bu kadar makam aracı hakikaten Türkiye için lüks ve israf değil mi? Bakın, biraz önce konunun başında söyledim; Japonya dünyanın en büyük araç üreticilerinden biri, Almanya keza öyle -aklımıza hangi araç geliyorsa Almanya üretiyor- Fransa öyle. Onların makam aracı sayısı ile bizim makam araçları sayısını karşılaştırdınca arada dağlar kadar fark var. Sanırım şimdi kiralama yoluna çok gidiyorlar. Bu konuyla ilgili düşünceleriniz ne, merak ediyorum. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bir galeri durumuna getiriliyor. Acaba burada bir...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Stokunu almayacak ki satışını gerçekleştirecek yani.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Belli mi olur? Niye yani, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı niye bunu alıyor, onu merak ediyorum.

Bir de bu konuda ne düşünüyorsunuz? Hani, tasarruf diyoruz, kamu diyoruz. Acaba Meclisten başlayarak bu araç saltanatına son verebilir miyiz, bunu da açıkçası söylüyoruz. Tabii, gerçi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı biliyorsunuz epeyce yer sattı. Acaba yer kalmadı da mı araçlara kadar ve eski araçlara kadar düştü, onu da merak ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu işi çok güzel yaptığı için, daha katma değerli sattığı için...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayır, bilelim yani, bir konuya açıklık gelsin. Özelleştirme İdaresi Başkanlığına niye aktarıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen toparlayalım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Duyurularını güzel yapıyor, yüksek fiyata satıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Daha mı yüksek olacak, acaba daha mı farklı bir şeyler...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Karşılıklı konuşmazsak iyi olur.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani burada geçmişteki yapılan uygulamalara bakınca bir hinlik seziyoruz yani olabilir diyoruz; yapabilirler mi, vallahi yapabilirler diyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hiç hinlik yok, varsa hinlik ispat edersin, öyle atasyon yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdiye kadar yapılanlara bakınca yapabilirsiniz. O nedenle yapabilirsiniz çünkü şeytanın aklına gelmeyen sizin aklınıza geliyor, şeytanın düşünemediği bazen sizin aklınıza geliyor. Olabilir mi? Vallahi yok diyemiyoruz. Olabilir mi? Olabilir.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Varsa hinlik ispat et arkadaşım. Sayın Ağbaba...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Ağbaba, toparlayalım lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bunun sorusunu bir daha sorayım: Niye Özelleştirme İdaresi Başkanlığı eski araç gereçleri satıyor? Eskici mi, arsa mı kalmadı, fabrika mı kalmadı, niye ona devrediyoruz, merak ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başarılı çünkü o alanda, güzel yapıyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Ekmen, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Doğrusu, son beş yılda bildiğimiz kadarıyla bu üçüncü tasarruf genelgesi. Birinci ve ikinci tasarruf genelgesinin sonuçları hakkında ısrarla sorduğumuz sorulara, verdiğimiz soru önergelerine cevap alamıyoruz çünkü elimizde bir raporu yok, bir neticesi yok; nerede, nasıl menfaat elde edilmiş. Şimdi, bu tasarruf genelgesi de çok mekanik ve kategorik ilerliyor yani bir akıl, bir göz bu sürecin içerisinde yok. Ben burada Hazine ve Maliye Bakanlığının kıymetli bürokratlarına seslenmek istiyorum. Neyi kastediyorum? Kurumlara bir talimat verilmiş; şu, şu, şu ihaleler iptal edilecek. Şimdi, bir hafta, on gündür tartışılan bir konu, benim başlattığım bir tartışma. Orman yangınlarıyla mücadele ihalelerinin tamamı kategorik olarak iptal edilmiş Başkanım. Sayın Orman Genel Müdürü ile Tarım Bakanı inkâr ediyor ama -Kamu İhale Kurumu temsilcisi aramızda mı bilmiyorum- o sayfaya girdiğinizde benim seçim bölgem Mersin’de 7 ilçede yapılacak işte, yangın kulesi olabilir, elektrik altyapısı olabilir, orman yolu açmak olabilir, yangın gözetleme kulesi ve yangın söndürme havuzu olabilir, bunların tamamı iptal edilmiş. Şimdi, bunları tekrar doğrudan temin yoluyla yapmaya kalksanız onun süresi dahi bu yangın sezonuna yetişmiyor. Bazı ihaleler iptal edilmiş Başkanım, resmî ilan bedelini tekrar yatıracak olsanız o ihale için asıl giderin üzerinde bir para ortaya çıkıyor. Şimdi, bunları gözetleyecek bir akıl, bir süreç bu işin içerisinde yoksa tıpkı bir askerî emir gibi işte “İptal edilecek, iptal et.”

Şimdi, bu taşıt meselesi -burada Ümit Hoca da bahsetti- eskiden taşıtlar siyah plakalı olurdu, onun kullanıcısı da eşini dostunu, çoluğunu çocuğunu, o taşıtla okula, eve, alışverişe bile göndermeye utanırdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Tamamlayayım Başkanım.

Şimdi kiralama yoluyla sıradan plakalar, hangisinin resmî hizmete mahsus olduğu belli değil, her alanda kullanılıyor. Benim aklıma gelen soru şu oldu: Üzerinde bulunan az sayıda resmî plakalı araçlardan kurtulacak da, kurumlar hadi bu tasarruf genelgesini atlatırlar, ondan sonra kiralama yoluyla niye -adamin Diyanet İşleri Başkanından, zırhlı Mercedes’e binen bakandan ne eksikliği var ki- kendi ihtiyacını ona göre karşılasın diye mi düşünüyorlar? Bunların yerine yenisinin ikame edilmeyeceğine dair... Örneğin, orman yangınlarıyla mücadele ihaleleri doğrudan temin yoluyla yapılmak zorunda ve bunun masrafı olağan ihaleden daha yüksek olacak. Bu taşıtlardan kurumun kurtulmak isteyip de yerine daha yüksek standartlı araçları ileride temin etmeyeceğinin garantisi nedir? Bu taşıtların ihtiyaca cevap verip vermediğine dair bir ön inceleme yapılabilecek midir yoksa ilgili kurumun bir raporuyla bunlar havuza alınıp satışa mı sunulacaktır?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Söz talepleri karşılandı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir şey ilave etmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, burada bu Özelleştirme İdaresiyle alakalı Nilgün Hanım, Sayın Ök dedi ki: “Bu konuda çok uzman.” Ancak geçmişe baktığınız zaman Özelleştirme İdaresinin sicilinin ne yazık ki çok da temiz olmadığını görmekteyiz yani uzun zamandan beri tartışılan bir TEKEL’in alkol, tütün özelleştirmeleri var yani çok ciddi hatalar yapıldı orada. Benim bildiğim yani memleketimden bildiğim, TEKEL depolarının özelleştirme süreci yürütüldü ne yazık ki. Bu depoların, Akhisar’daki, Saruhan’daki, Muradiye’deki, Köprübaşı’ndaki, Gördes’teki bütün bu depoların, inanın, arsa payının hurda fiyatını bile etmeyen değerlerde özelleştirildiğini, satıldığını gördük yani böyle uygulamaları var. O sebeple, bu konuda Özelleştirme İdaresinin -vardır belki burada yetkilileri- geçmişte yapmış olduğu uygulamalar ne yazık ki işlerimizi yaraladı, kamuoyunda ciddi hasarlar oluşturmuş uygulamaları var.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Arı bir ilave yapacak.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir kelimeyle şunu sormak istiyorum Özelleştirme İdaresine: Bu satış işlemi eğer gerçekleşirse -tırnak içinde, böyle bir sürecin olacağına çok inanmıyorum da- satış işlemini Özelleştirme İdaresi kurum olarak bizzat kendisi mi yapacak yoksa bu süreci takip etmek üzere bir özel firmaya ihaleye mi verecek?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Güner...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ben KİT Komisyonunda görev yaptığım için o soruyu bilerek sordum. Türkiye’de hurda alımı yasal düzenlemeyle Makine Kimyaya -tüm kamu kuruluşları için geçerli olan- verilmiş durumda. Bu durumda, yeni yapılan düzenlemeyle, özellikle hurda statüsündeki araçların Makine Kimya yerine doğrudan Özelleştirme İdaresi tarafından satışı öngörüldüyor. Makine Kimyanın içinde bulunduğu ekonomik sorunları aşmada kullandığı alan bu kamudan gelen hurdalar ve bunu söyleyince yanlış değerlendiriliyor ama Makine Kimyanın birçok kurumu ne yazık ki devre dışı kalmış durumda. Eğer buradan gelen katkı olmazsa kurumsal olarak zarardan arınması olası değil. Özelleştirme İdaresine böylesi bir yetkinin verilecek olması Makine Kimya Endüstrisinin bu bağlamdaki işlevine sorun yaratabilir. Yeni bir düzenlemeye neden ihtiyaç duyuldu? Makine Kimya Endüstrisinin üzerinden neden bu gerçekleştirilmiyor da Özelleştirme İdaresi tarafından böyle bir yetkilendirme yapılıyor, bunun açıklanmasında yarar var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, biraz önce sorular sormuştum, ona ek olarak şunu söyleyeyim: Aslında bütün sorular da şu ortaya çıktı ki neden Özelleştirme İdaresi bu işi yapıyor konusu netleşmiş değil, herkesin kafasında bir soru işareti var. Yani neden Millî Emlak Genel Müdürlüğü değil? Eskiden Maliye Bakanlığına bağlıydı, sonra Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlandı. Yani neden Özelleştirme İdaresi bu işi götürüyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Kırkpınar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, ilk önce bu satışlarla ilgili adetleri az önce ifade etmiştim diğer soruyla ilgili fakat genel olarak kurumların satılacak taşıtlarla ilgili envanter çalışmaları şu an madde yasalaşmadığı için devam ediyor. Bu çalışmaların kısa süre içerisinde tamamlanmasını bekliyoruz. Tamamlandığında, gerek satış yapılacak taşıt adedi gerekse tahmini olarak sağlanacak geliri tekrar paylaşılacaktır kamuoyuyla.

Özellikle, bu “Hangi tip araçlar satılıyor?”la ilgili yine bir soru gelmişti. Tabii, burada ekonomik ömrünü tamamlayan araçlar, bir de konusu, hizmet amacı kalmamış araçlar.

Onun dışında, yine, ihtiyaç fazlası araçlardan söz ediliyor. Bu da şu: İşte, bir program dâhilinde araç sayısından tasarruf ediliyor, buna benzer araçlar satışa konu oluyor.

Yine, satışla ilgili bir önerge verildi. Bu önergede de e-ihale ve açık ihale kapsamında, bu da Kamu İhale Kanunu kapsamında Özelleştirme İdaresi tarafından yapılmış olacak. Tabii, özellikle bundan önce, araçlar Özelleştirme İdaresine verilmeden önce nasıl satılıyordu? 237 sayılı Taşıt Kanunu’nun 13’üncü maddesine göre idarelerin kanunun konusuna giren taşıtları ya tahsis edildiği hizmet konusunun artık kalmamış olması veya ekonomik ömrünü doldurmuş olmasına bağlı bir şekilde satılıyordu. Bu kapsamda, idareler kurdıkları uzmanlardan oluşan komisyon marifetiyle ekonomik ömrünü dolduran araçların tasfiyesini gerçekleştiriyorlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Burada Özelleştirme İdaresinin böyle bir konuyla ilgili ilişkilendirilmesinin ana fikri, ana nedeni, bütün kurum ve kuruluşların böyle araçların satışını ayrı ayrı yapmalarının ekonomik olmadığı; buradaki bütün araçların satış için, yeni yöntemle satış işlemlerinin bütüncül ve hızlı bir şekilde sonuçlandırılması hedeflenmektedir. Bundan sonraki süreçlerde de Özelleştirme İdaresi bu kapsamda bu satışları gerçekleştirecek. Bundan önceki satış yöntemleri de henüz varlığını koruyor, işletmeler istedikleri şekilde o araçlarını tekrar elden çıkaracaklardır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yalnız biz cevap alamadık, sorularımız duruyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben söz verdim Sayın Türelî, daha ötesinde yapacağım bir şey yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, yani sürem bittiği için...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, devam edin lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Devam edin, biz dinliyoruz sizi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, müsaade edin de yani ben burada usulleri tahsis edeyim, ya, böyle gidemeyiz ki.

Sayın Kırkpınar, siz de noktalara odaklanırsanız...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sorulara verdim cevap.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Soruları tekrarlayayım isterseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani böyle gidemeyiz, bu işin içinden çıkamayız.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi şöyle: Sorduğumuz sorular somut sorular, onlara cevap alırsak... Mesela, ne dedim ben, hem sayıları sordum hem nitelikleri sordum: “Makam aracı var mı?” dedim, “Hurda ne kadar?” dedim, “Ne kadarlık bir gelir bekleniyor?” dedim. Siz biraz önce bir şey söylediniz yani bu çok talihsiz...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kanun çıkmadan nasıl bir çalışma yapacaksınız?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Anladım ama bitmemiş bir iş niye geliyor yani nasıl olsa buradan çıkacak diye mi? Arkadaşlar, böyle bir kanun yapma tekniği var mı? Bakın, bir şey, bir hazırlık tamamlanır, bu önümüze gelir, etki analiz de yer alır. Şimdi, siz biraz önce dediniz ki: “Daha devam ediyor bunlar.” İyide devam ederken niye getiriyorsunuz buraya? Bunun normalde bitip gelmesi lazım. Yani nasıl olsa bizim çoğunluğumuz var, geçiririz gibi bakıyorsanız, böyle bir bakış açısı, bu son derece talihsizdir Parlamento adına. Ama o zaman...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Öyle düşünsük hazırlardık yani.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ya, arkadaşlar, burada sorduğumuz sorular nedir? Tasarruf konuşmuyor muyuz, ne kadarlık bir şey getirilecek, kaç araç satılacak, buradan beklenen tahmini gelir nedir; bunlara ilişkin en azından bir ön fizibilitesi -tamamen şey olmasa bile çünkü yani oradaki ihale nedir, kim çıkacak bilmiyoruz- bunun bir portesi olur. Niye düzenleyici etki analizi diyoruz? Bunların hiçbirine cevap alamadık ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hatipoğlu, Maliye olarak sizin yaklaşımınız nedir?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İmza sahibi olarak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Gürer, bir saniye lütfen.

Sayın Hatiboğlu, Maliye olarak sizin yaklaşımınız... Neden Özelleştirmeye geldiğiyle alakalı mutlaka sizden de bir görüş sormuşlardır, siz ne diyorsunuz bu konuda?

Buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, mevcut durumda Maliye Bakanlığına bağlı iken Millî Emlak Genel Müdürlüğü tarafından araçların satışı sürdürülmekteydi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlandıktan sonra asıl fonksiyonu taşınmaz yönetimi, kamu taşınmazlarının yönetimi olan Millî Emlak Genel Müdürlüğünün taşıtların satımına ilişkin bir uzmanlığı ya da yoğunlaşması maalesef olmadı. Hem bu nedenle hem de genel yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri kendilerinin satması da söz konusu olduğu için genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, genel yönetim kapsamı dışındaki kamu idarelerinin tüm taşıtlarının konsolide bir şekilde yeni teklifteki önergeyle birlikte açık ihale ve ihale yöntemleriyle satılması, çok daha hızlı bir şekilde ekonomiye kazandırılması ve gelir elde edilmesine yol açacaktır diye değerlendirdik. Biz o anlamda çalışmayı bu çerçevede olgunlaştırmaya çalıştık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, burada sanki sadece ekonomik ömrünü doldurmuş araçları satacağız gibi yani hurdaya ayrılmış gibi öyle bir algı yaratıyorsunuz. Öyle bir şey yani sizin burada hangi araçları... Diyelim ki makam araçlarından mesela kaç tane fazla var? İşte onları...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biz de onları soruyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, bakın, şimdi şöyle bir şey: Tam olanak hangi araçları siz satacaksınız? Mesela, diyelim ki araç sınıfı da olabilir, 2 yaşında da olabilir; sanki burada hepsi ekonomik ömrünü doldurmuş gibi, bu teklifin ek tasarruf tedbirleriyle alakası yokmuş gibi bir hava estiriyorsunuz. Yani diyeceksiniz ki: “İşte, şu kesimlerde şu kadarlık makam aracı vardı, biz artık onlara makam aracı vermiyoruz.” Türkiye’de en büyük yanlış hizmet aracının makam aracı olarak kullanılması, şehirlerde özellikle buna uyulmaması.

Ben burada tabii şunu da öneriyorum: Mesela, her il müdürlüğüne makam aracı vermek yerine valilikte diyelim ki bununla ilgili hizmet aracı havuzu oluşturulması lazım ve burada her müdürlüğün istediği zaman, ihtiyaç olduğu zaman bunu kullanması lazım. Belki haftada bir kez kullanıyor müdürlük onu ama şoför ve araç orada bekliyor yani bunlardan tasarruf yapmamız lazım geldiğini ben düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bizim soracağımız soruları tekrarladığınız için teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kanun teklifinde İsmail Bey’in imzası yok mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sizin imzanızı soruyorlar İsmail Bey, var mı imzanız?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Vardır, var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben şurada İsmail Bey’i bir düzeltmek istiyorum. O bahsettiği...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben kapsamın daha geniş olduğunu söylüyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Güneş...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın Ök’e söz verdim.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Güneş, aslında bu tasarruf paketinde, açıkladığımızda, o araçların tek bir elden yani valilik nezdinde oradan kullanılmasıyla ilgili bir düzenleme var. Burada biliyorsunuz, bu pakette sadece kanuni düzenleme gerektiren maddeleri görüştüğümüz için bunlarda kanuni düzenleme yapılması gerekiyor. Zaten valilik nezdinde bir havuz oluşturulup oradan gerekli müdürlüklerin kullanmasıyla ilgili düzenleme var yeni tasarruf paketimizde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim, çok kısa.

Yani 1990 veya 1991 yılıydı, o zaman da yine böyle işte ekonomik sıkıntılar falan var, biraz da yerli otomobilleri falan teşvik edelim diye “Kamudaki bütün araçlar bundan sonra yerli olsun.” denildi. Tamam, bu yeni alımlar için yapılabilirdi ama o zaman şöyle bir şey yapıldı: Bütün mevcut araçları da... Mesela, ben hatırlıyorum, Gelirler Genel Müdürü Altan Tufan’ın altında bir Mercedes vardı yani zamanında alınmış bu araç. Onların hepsi satıldı, en sonunda -biz o zaman genç uzman yardımcısıydık ama patronlar konusunda- şöyle bir noktaya geldik: Bir şey yapmaya çalıştık, tamamen bize ilave maliyet olarak bu iş geri döndü diye ve herkes yapılan o işlemde hatalı bir şey olduğunu düşünmüştü.

Buraya hakikaten dikkat etmek lazım yani burada şimdi kamudaki araçların... Bakın, daha hangisinin satılacağını bile bilmiyoruz; imzalayanlar arasında da farklılık var. Siz “Daha çok ekonomik ömrünü tamamlamış olanlar veya ihtiyaç fazlası olanlar” diyorsunuz. Bunun dışında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Konusu kalmamış araçlar.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte o yüzden, Sayın Başkan, bu maddenin bir gözden geçirilmesi lazım. Yani bu kurumlar yine kendileri bu satış işlemlerini yapabilirler. Buradan bir satış furçası başlatılırsa bu bize ciddi bir maliyet olarak geri döner çünkü ihtiyaç ortadan kalkmazsa aracı satmanızın bir anlamı yok, ihtiyaç devam ediyor. Herkes, bugün şube müdürleri makam aracı olarak kullanıyor araçları. Siz burayla ilgili bir düzenleme yapmadıktan sonra yani ihtiyacı veya alışkanlığı ortadan kaldırmadıktan sonra bugün aracını şey yaparsa en fazla ne olur biliyor musunuz? Araçların hepsini yenilemiş oluruz ve ilave maliyet olarak bize geri döner. Lütfen bu konuyu bir daha gözden geçirin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, yeterince konu anlaşıldı sanırım, kifayetimüzakere.

Sayın Hatipoğlu, bitireceğim, sonlandıracağım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Sadece kapsamla ilgili bir açıklama yapmak açısından.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Kapsam, 237 sayılı Taşıt Kanunu’nun tamamını kapsıyor ve sadece ihtiyaç fazlası ya da ekonomik ömrünü tamamlamış araçlar değil. “Analiz çalışması devam ediyor.” diye bahsedildi. Gerçekten, tüm harcama programları şu anda gözden geçiriliyor, kamu makam araçları dâhil; ihtiyaç fazlası gibi gözüktenler tasarruf çerçevesinde yeni bir yaklaşımla gözden geçirilecek ve oradaki ihtiyaç fazlasını ilgili kamu idaresi bildirecek. Dolayısıyla ihtiyacı devam ediyorsa bildirmeyecek, ihtiyaç fazlası olduğunu ilgili kamu idaresi bildirecek, bunu da en hızlı bir şekilde...

ERHAN USTA (Samsun) – Çok özür dilerim Sayın Başkan.

İhtiyaç fazlası olarak gönderen kurumlara işte şu kadar zaman içerisinde yeni araç alımına izin verilmez veya yeni hizmet alımına izin verilmez deyin. Bakın, bunun geleceği nokta arkadaşlar, bir kısım araçlar gönderilecek, size daha fazla olarak geri gelecek yani öyle bir hüküm koymak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, burada şöyle bir uyarı yapılıyor... Sayın Kırkpınar...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tahmini bir gelir var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin. Kifayetimüzakere...

Şöyle bir şey değerli arkadaşlar: Onları toplayacaklar, bundan sonra kurumlar tek tek değil, topluca Özelleştirme İdaresi yapacak bunu. Şöyle bir uyarı yapılıyor bundan: Şimdi, şunu da satalım, bunu da satalım, yarın öbür gün daha yüksek maliyetli almayalım diyor Sayın Usta. İdare olarak buna dikkat edersiniz diye düşünüyoruz. Kayıtlara da geçiyor böylece.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Sadece, malumunuz, bütçe kanununda olmayan hiçbir araç satın alınamaz. Zaten buraya gelip...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Neyse, evet, teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir şey söyleyeyim mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, yeteri kadar konuştuk artık.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir şey soruldu da ondan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun sorun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Yılın ilk altı aylık döneminde mesela ne kadarlık bir taşıt alındı ya da kiralandı?” diye de soru vardı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Maliye baksın ona.

Teşekkür ediyorum.

Önergelere geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesiyle 237 sayılı Taşıt Kanunu’na eklenmesi öngörülen ek 2’nci maddenin birinci fıkrasının son cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erhan Usta

Ümit Özlale

Samsun

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Usta, açıklama mı, gerekçe mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle kamuda tasarruf tedbirleri kapsamında kamu idarelerinde bulunan taşıt ve iş makinelerinin idareler adına satılmasına yönelik esas ve usulleri belirlemeye ve belirlenen esas ve usuller kapsamında ihaleleri yapmaya Özelleştirme İdaresi Başkanlığına yetki verilmesi düzenlenmektedir. Ancak 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmaması ihaleleri açık, şeffaf ve hesap verilebilir olmaktan çıkaracaktır. Bu gerekçelerle ihale süreçlerinin daha şeffaf yürütülmesi adına bahse konu kanunların uygulanmayacağı yönündeki hükmün teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İYİ Partinin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 2’nci maddesiyle 237 sayılı Kanun’a eklenen ek 2’nci maddenin birinci fıkrasında yer alan “ve belirlenen esas ve usuller kapsamında” ibaresinden sonra gelmek üzere “açık ihale ve/veya e-ihale yöntemiyle” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Nilgün Ök

Orhan Erdem

Hüseyin Altınsoy

Denizli

Konya

Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) – 2’nci maddeye ilişkin önergemizle Karayolları Trafik Kanunu’nun 3’üncü maddesinde tanımlanan taşıt ve iş makineleri ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilen bu neviden taşıt ve iş makinelerinin idareler adına satılmasında uygulanacak ihale usulündeki muğlaklığın giderilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, 2’nci maddede yapılması öngörülen değişiklikle, uygun görmeniz hâlinde, ihaleler açık ihale yöntemi ya da e-ihale yöntemiyle gerçekleştirilebilecektir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, 3'üncü maddede ülkemize doğrudan yatırım yapan yabancı yatırımcılarla düzenlenen yatırım sözleşmelerinin damga vergisinden istisna edildiği bir madde düzenlemesi yapıyoruz. Bu düzenlemeyle, maddeyle, 17/10/2016 tarihli ve yine 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar'ın ek 1'inci maddesi hükmünde olduğu gibi Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile ülkemize doğrudan yatırım yapan 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nda tanımlanan yabancı yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerine damga vergisi istisnası sağlanmaktadır. Burada amaç ülkemize gelecek doğrudan yatırımları teşvik etmek, dolayısıyla bu kapsamda bir madde düzenledik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bir defa, böyle bir madde -olacaksa bile- şu vergi paketi çerçevesinde olması gereken bir madde çünkü net olarak vergiyle ilgili bir madde. Bir de tasarruf paketi dediğimiz bir şeye koyuyoruz fakat bize maliyet getiriyor yani öyle de bir çelişki var, işin bir tarafı bu.

İkincisi şu; ben şu soruyu sormak istiyorum: Literatürden bana bir tane örnek gösterin yani yatırımların vergiye olan hassasiyeti de zaten az da damga vergisi gibi bir vergi nedeniyle yatırımlardan bir vazgeçme var mı? Yani bir yere yatırım yapacaksınız siz de... Damga vergisi var orada diye yatırım yapmaktan vazgeçen veya damga vergisinden muafiyet verdiğiniz zaman yatırım yapan bir firma olmuş mu; literatürde, dünyanın herhangi bir yerinde bununla ilgili bir çalışma var mı? Arkadaşlar, literatürü ben biliyorum, hele hele bu tür vergilere hassasiyeti sıfır yatırımların. Yani başka şeye bakar yatırımcı o ülkeye gelmek için.

Şimdi, bir yandan, vergi muafiyet ve istisnalarını kaldıracağız, işte, buradan şu kadar gelir elde edeceğiz veya gelir kaybından kurtulacağız diyoruz ve bir yandan da böyle bir şeyi getiriyoruz yani bunun çok fazla bir mantığı yok. Ha, şunu emsal gösterebilirsiniz: Bir kısım teşviklerde de bu var filan diye. Ya, oradaki muafiyetleri de kaldıralım, teşvik için de aynı şey geçerli. Yani damga vergisi... Bakın, mesela, personelle ilgili şeyler. Hatırlayın, orada der ki, her türlü vergi muafiyeti tanınır ama "Damga vergisi hariç her türlü vergiden muaftır." denilir. Damga vergisi hemen hemen her işlemde alınması gereken, alınan bir vergidir, bizde de uygulaması o yöndedir. Dolayısıyla ben bunun son derece yanlış olduğunu düşünüyorum, bunu yapmamak lazım ve bununla ilgili... Bunun niye yapıldığını da çok fazla anlamak da mümkün değil. Yani bilmiyorum, Sanayi Bakanlığı kiminle yapıyor, kiminle ne imzalayacak da böyle bir muafiyet tanınıyor veya istisna getiriliyor, bu şeyler bunun kapsamında mı? Burada yabancı yatırımlar anlaşılıyor ama yatırım taahhüdü avans kredileri kapsamında kredi verilen

yatırımlar bunun içerisinde değil herhâlde, onlar daha çok yerliler, değil mi? Yerliler. Dolayısıyla burada hakikaten ne amaçlıyorsunuz mesela, ne kadar yatırım gelecek bizim bu ilave teşvikimizden sonra veya ne kadar bir vergi istisnası nedeniyle maliyete katlanacağız, bu konuda bizi bilgilendirirseniz seviniriz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Soruları soracağız Sayın Usta. Şimdi 2 milletvekilimizin söz talebi var, ondan sonra Sanayi Bakan Yardımcısına da bu konuda söz vereceğim Komisyona açıklama yapmak üzere.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Yatırım teşvik belgesi kapsamında imzalanan sözleşmelerde damga vergisinden muaf olunuyor biliyorsunuz. Burada Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yabancı yatırımlar arasında yatırım için bir ön sözleşme imzalandığında damga vergisi alınmadığını görüyoruz. Şimdi, yatırım sözleşmesinin tutarı 1 milyar 793 milyonun üzerinde olursa 2024 yılı için 17 milyon 6 bin TL’lik bir damga vergisi tahakkuk edecek. Altındaki tutarlar için de 9,48 yani binde 9,48’lik bir oran uygulanacak, tatbik edilecek. Şimdi, baktığımız zaman, bu kadar büyük projeler için bu kadarlık bir damga vergisinin alınmamasını doğru bulmuyoruz. Biz zaten vergi gelirlerini arttırmak için uğraşıyoruz yani dolaysız vergileri arttırmak için uğraşıyoruz ama bir taraftan da istisna kapsamlarını genişletiyoruz. Burada baktığımız zaman da bu ne zaman yürürlüğe giriyor? 1/7/2024 tarihinde yürürlüğe girecek yani 7’nci ayın, Temmuzun başından itibaren yürürlüğe girecek bir madde. Şimdi baktığımızda gördüğümüz kadarıyla da Çinli bir firmanın yatırımıyla da alakalı olduğu görülüyor, 1 milyarlık bir yatırımdan bahsediliyor. Dolayısıyla da bölgemize, Manisa’mıza böyle bir yatırımın gelmesi tabii ki bizi mutlu eder ama bu kadar büyük bir şirketin, grubun, özellikle de piyasada önder firma konumuna geçeceği de satışlardan anlaşılan bir grubun bu kadarlık damga vergisini ödememesi gibi bir şey de söz konusu değil. Onun için, bu istisnayla ilgili uygulamanın bu madde açısından kaldırılması ve damga vergisine tabi tutulması gerektiğini de özellikle buradan ifade ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu maddeye baktığımız zaman, işte Sanayi Bakanlığıyla doğrudan yabancı yatırımcı firma arasında bir sözleşme imzaladığı zaman damga vergisinden muafiyet getirilmek isteniyor burada. Bir de burada 11’inci madde var, bununla da alakalı gördüğüm bir 11’inci madde var, çok alakasız gözüküyor ama sonuçta alakalı.

Şimdi, bu 11’inci maddede de bu dışarıdan şarjlı, hibrit otomotivlerin, arabaların ÖTV’lerine birtakım indirimler getiriyor. Şimdi, 3’üncü maddenin -biraz evvel milletvekilimizin bahsettiği gibi- yürürlük tarihine baktığımız zaman geçmişe dönüyor; 1/7/2024 yani bu ayın başından itibaren geçerli olacak bu yasalaştığı takdirde. Biraz geçmişe baktığımız zaman, üç dört gün öncesinde de Sanayi Bakanımızla, Cumhurbaşkanı ortada, karşı tarafında da Çinli bir şirket... Manisa’ya yaklaşık 1 milyar dolarlık ve 5 bin kişinin istihdamını sağlayacak bir yatırım yapılacak.

Şimdi bizim burada itirazımız yatırımın adresine değil yani Manisa doğru bir adres, onda bir problemi yok ancak burada adrese teslim kanun yapıyoruz, o hissiyat bizde geliyor. Düşünsenize şimdi siz yani üç dört gün önce Cumhurbaşkanı, Sanayi Bakanı, Çinli yatırımcı bir anlaşma imzalıyorlar, sözleşme imzalıyorlar, biz üç gün sonra o sözleşme için damga vergisinden muafiyet getiriyoruz. Ne tesadüf ki bu Çinli firma elektrikli araçlar yapıyor, konusunda lider konumda, dünyada şu an lider konumda, elektrikli araçlarla alakalı da ÖTV’yi yüzde 80’den yüzde 30’a getiren aynı kanun teklifi

içerisinde bir düzenleme yapıyoruz. Burada, demin anlattığım gibi yatırımın adresine itirazımız yok ancak adrese teslim, kişiye özel, firmaya özel yasama yapmayı Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisinin gasbı olarak ben görmekteyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir de şöyle bir şey var: Bu anlaşmanın koşullarını bilmiyoruz. Evet, birtakım muafiyetler sağlıyoruz, ÖTV indirimleri sağlamaktayız. Peki, burada Türk mühendisler çalışacak mı? Şimdi, öyle bir şey ki Çinliler genelde gittikleri yerde mühendislerini de getiriyor, çalışanlarını da getiriyor, mavi yakalılarını da getiriyor. Acaba ne kadar Türk mühendis çalışacak burada? Yerlilik oranı ne kadar olacak? Şu söylenmekte: Yani burasının sadece montaj olacağı, bütün parçalarının ithal edileceği söylenmekte; bu, doğru mudur? Bunların açıklığa kavuşturulması gerektiğini düşünüyorum.

Şöyle bir iddia var: Biraz evvel... 11'inci maddede tartışabiliriz gerçi. 11'inci maddede tarif edilen ÖTV indiriminden faydalanacak aracı üreten firmanın da sadece bu olduğu söylenmekte. Bu doğru mudur, değil midir? Burada sektör temsilcileri varsa o konuda da bir aydınlatırlarsa...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet Başkanım, şimdi, sorularla ilgili bir...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yaşar Bey, tesadüf müdür yani...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şimdi araya gittiğim için Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, diğer teklif sahibimiz Ertuğrul Bey buradaydı.

Buyurun.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) – Sayın Başkanım, öncelikle Cavit Arı Vekilimizin yürürlük tarihiyle ilgili bir sorusu oldu, 1 Temmuz 2024'le ilgili. Malumunuz, kamuoyuyla paylaşılan, pazartesi günü gerçekten bir dış yatırımcıyla ülkemize, özellikle de Manisa bölgemize 1 milyar dolarlık ve 5 bin kişinin istihdam sağlayacağı bir yatırım sözleşmesi imzalandı. Dolayısıyla diğer yatırım teşvik kararlarında olduğu gibi burada da damga vergisine bir istisna söz konusu. Dolayısıyla 1 Temmuz yürürlük maddesi olarak gündeme gelmiş durumda.

11'inci madde gelince de konuşulur, o da bir ÖTV düzenlemesiyle ilgili; sadece bir firmaya değil, Türkiye'de aynı tarz üretimi yapacak olan tüm yerli ve yabancı firmalar için de geçerli olacağı öngörülmektedir Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Zekeriya Bey, Sanayi Bakan Yardımcısı...

Sayın Bakan Yardımcısı, buyurun lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Sayın Başkanım, kıymetli heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Medyaya da yansıyan, geçtiğimiz günlerde imzası atılan projenin de vatanımıza, ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Tabii, sayın milletvekilimizin ifade buyurduğu damga vergisiyle herhangi bir yatırımcının, yabancı yatırımın ülkemize çekilebilmesi söz konusu olamaz elbette. Ancak bu tip yatırımlar tabii çok bütüncül bir çerçevede ele alınıyor ve yatırımcılarla kapsamlı bir müzakere süreci yürütüyoruz. Her bir madde çok önem arz ediyor. Esasında çok detaylı olarak yatırımcılarla müzakereler yürütüyoruz. Bu, sadece geçen gün ilanını yaptığımız bu projeyle de ilgili değil. Biz eş zamanlı olarak birden fazla Uzak Doğu menşeli özellikle otomotiv üreticileriyle, batarya yatırımcılarıyla, rüzgâr enerjisi yatırımcılarıyla, güneş enerjisi yatırımcılarıyla benzer minvalde yatırımların çekilmesi yönünde süreçler yürütüyoruz, görüşmeler yürütüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – İnşallah, önümüzdeki dönemde bu tip projelerin haberlerini de daha fazla duyuyor olacağız. Burada bu tip anlaşmalara ihtiyaç duymamızın temel nedeni sayın vekilimizin dikkat çektiği özellikle yerlilik konusunda yatırımların nitelikli olması. Türkiye’de daha fazla katma değer oluşturmasını temin edecek aslında sözleşmeleri imzalıyoruz. Normalde, biz teşviklerimizi mevcut teşvik mevzuatımız kapsamında zaten proje bazlı kararlar ya da diğer teşvik belgesi kararlarıyla yürütüyoruz ancak bu çerçevede yüksek katma değeri sağlamak noktasında biz yatırımcılardan taahhütler alıyoruz, bu şekilde yatırımlarını nitelikli hâle getirmeye çalışıyoruz. Bunun için aslında bu sözleşmelere, anlaşmalara ihtiyaç duyuyoruz. İnşallah, dediğim gibi, bundan sonra da bunların sayısı artıyor olacak. Dediğim gibi, bunlar kapsamlı, birçok maddeyi müzakere ettiğimiz hususlar ve en ufak konu bile esasında önem arz ediyor. Damga vergisi konusu da yatırımların ölçeğini, büyüklüğünü düşündüğümüzde sayın vekilimizin ifade ettiği üst sınırdan zaten vergilendirilmiş oluyor, sembolik gibi de dursa yatırımcılar açısından çok önemli maddeler oluyor. Dolayısıyla diğer teşviklerimizin yanında bunu da bir teşvik unsuru olarak masada bulunduruyor olmamızın bizim yatırımları ülkemize çekmemiz açısından oldukça -yani rakamsal değerinin çok ötesinde- katkı sağlayacağını öngörüyoruz.

Son olarak da şunu ifade edeyim: Yine ifade buyuruldu; bu esasında teşvik sistemimizdeki diğer uygulamaların bütünlleyici ve belki eksik kalan tarafını tamamlamak üzere. Bizim teşvik sistemimizde, aslında bütün yatırımlar kapsamında yani teşvik belgesi, teşvik belgesi yatırımları kapsamındaki harcamaların tamamında aslında uygulanan bir teşvikten bahsediyoruz, uygulamadan bahsediyoruz. Dolayısıyla esasında, teşvik belgesi düzenlenmesinden önceki safhayı da bu kapsama dâhil etmiş oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Şu an teknik bir ihtiyaç da var burada. Kanunumuzda mevcut damga vergisi muafiyetinde “teşvik belgesi” diye bir tabir var, teknik olarak ifade etmek isterim: Teşvik belgesi, belli bir süre sonunda belli şartların yerine getirilmesi durumunda düzenlenen bir belgedir ancak onun çok öncesinde esasında yatırım kararı, anlaşmalar vesaire de yapılabiliyor dolayısıyla o boşluğu da bu şekilde karşılamış olacağımızı umuyoruz.

Dolayısıyla takdirlerinize arz ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bu konuda bir soru sorabilir miyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Bakırlıoğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Önemli olduğu için yani 1 milyar dolarlık bir...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Manisa olduğu için bir de...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır yani Manisa olması evet önemli çünkü... Bir de şöyle bir şey var: Ülkemiz uzun zamandan beri doğrudan yabancı yatırımcıya hasret kaldı yani çok ciddi şekilde azaldı. Manisa’da yapılacak olan yer de daha önce Volkswagen’le anlaşmak üzereyken dönülmüş bir yer. Burada ben şeye dikkat ettim. Yani 1 milyar dolarlık bir şey, 5 bin kişi çalışacak ama ben burada şunu beklerdim: Şu kadar işte Türk mühendis çalışacak, şu kadar yerli üretim olacak, yan sanayisi şu kadar gelişecek tarzında daha açıklayıcı bilgiler bekliyordum. Şunu görüyoruz: Bakın, mesela, Çinliler maden işletmeciliği yapıyorlar, mühendislerini kendileri getiriyorlar, çalışanlarını bile kendileri getiriyorlar, mavi yakalılarını bile kendileri getiriyorlar. Böyle bir şeyle karşı karşıya kalacak mıyız? Mutlaka sizin konuşmanızdan anladığım kadarıyla bunlar daha öncesinde anlaşma içerisinde olacak mı veya da şu an siz açıklayabilir misiniz?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Tabii yani ben sözleşme detaylarının paylaşılması konusundaki yetkimi şu an çok net olarak bilmediğim için müsaade ederseniz bu noktadaki yetkilerimi teyit ettikten sonra sizlere yazılı olarak cevap vermeye çalışalım ancak şunu ifade edebilirim: Bu noktada yatırımlar, ifade buyurulduğu üzere, bir montaj yatırımından çok öte olacak, gerçek bir yerliliği sağlayacağız. Biz inşallah bunu sağlayacak, temin edecek...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Arkası da gelecek büyük ihtimalle.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU –... genişleme alanları, ilave yatırımlar, batarya yatırımı gibi tamamlayıcı yatırımlar, yerliliği üst düzeye çıkaracak yatırımlar bu yatırım kapsamında ele alındı. Bunu temin edecek de anlaşmada gerekli tedbirler alınmış durumda. O açıdan, gerçek bir katma değer yatırımı olarak görebilirsiniz bu yatırımı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, kafada soru işareti kalmaması için son bir şey daha soruyorum. Bu 11’inci maddede konuşuruz da ama gerek kalmaz eğer cevap verirseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onu orada konuşalım ya. Biraz daha detaylı konuşulacak orada.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, orada konuşalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Bu maddeyle alakalı 1 adet önergemiz bulunmaktadır, önergeyi okutup işleme alacağız.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ümit Özlale

Erhan Usta

İzmir

Samsun

ERHAN USTA (Samsun) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe...

Gerekçe:

Teklifin genel gerekçesinde bu kanun teklifinin tasarruf tedbirlerine ilişkin (2024/7) sayılı Cumhurbaşkanın Genelgesi’ni tamamlayıcı mahiyette olduğu iddia edilmektedir. Tasarruf tedbirleri kapsamında kamu çalışanlarının servisleri dahi kaldırılırken söz konusu bu maddede yabancı

yatırımcılar damga vergisinden muaf tutulmaktadır. Bir ülkede yabancı yatırımın teşviki, onlara verilecek imtiyazlarla değil, ülkenin teknolojik ve hukuki altyapısının güçlendirilmesiyle mümkün olmaktadır. Vatandaşlarımız tasarruf tedbirleri kapsamında çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalırken yabancı yatırımcıların damga vergisinden muaf tutulması adaletsizlik olarak algılanabilir. Ayrıca, yabancı yatırımcılar için sağlanan bu tür ayrıcalıklar yerli yatırımcılarda bir haksızlık duygusu yaratabilir. Bu gerçeklerle maddenin tekliften çıkarılması gerekliliği açıktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeye geçiyoruz.

4'üncü maddeyle alakalı sayın teklif sahibine söz veriyorum.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum.

Başkanım, bu madde de -Yükseköğretim Kurulu- öğretim elemanı kadrolarının ihdas edilmesiyle ilgili bir maddemiz. Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bu madde kanunla yeniden düzenleniyor. 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun ek 207'nci maddesinde değişiklik yapılmasını bu maddeyle öngörüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Listeyi okurken dikkatimi çeken bir şey vardı, o konuda kayıtlara girmesi için birkaç şey söylemek istiyorum. Bu üniversitelerden bir tanesi Boğaziçi Üniversitesi, kadro ihdası yapılmış o zaman. İşte, 10 profesör, 10 doçent filan, doktor öğretim üyesi, araştırma görevlisi gidiyor; 120 kişilik bir kadro ihdası yapılmış; Anayasa Mahkemesi bozmuş ama artık geçmiş olsun. Şimdi, bu kadro ihdasının yapıldığı zaman Boğaziçi Üniversitesinin yaşamakta olduğu durumu hatırlatmak için ben söz aldım aslında. Bilmiyorum, sayın bürokratların içinde Boğaziçi Üniversitesi mezunu olan kimse var mı? Ama hatırlatmak için söyleyeyim, 4 Ocak 2021'de -yani neredeyse üç buçuk yıl olmuş- Boğaziçi Üniversitesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim.

...bir rektör atandı -adını şimdi sorsam bu salondakilere yani bilen kişi sayısı herhâlde çıkmaz, ben adını yine de söyleyeyim- Melih Bulu; altı ay süreyle görevde kaldı, büyük olaylar çıktı bunun sonucunda. Çünkü Boğaziçi Üniversitesinde öğretim üyeleri rektörlerini kendileri seçmek istiyorlardı, müzakereci bir şekilde bir adım atmak istiyorlardı; sonunda protestolar oldu, hâlâ da sürüyor protesto yani üç buçuk yılı geçti. Ama ne oldu? Öğretim üyeleri horlandı, itilip kakıldı, bilimsel değerleri ve çalışmaları yok sayıldı, öğrenciler gözaltına alındı yani birçok şey oldu; çok uzun uzun anlatmayayım ama sonuç itibarıyla bir intikam duygusuyla çok önemli bir akademik çalışma merkezi olan, odağı olan Boğaziçi Üniversitesinin bu özelliği parça parça ortadan kaldırıldı ve Boğaziçi Üniversitesi tuhaf bir yer hâline geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Şimdi, bu Melih Bulu altı ay görevde kaldı dedim, sonra bir gün görevden alındı akşamüstü, kendisi farkında bile değildi görevden alındığının yani böyle bir durum yaşandı. Sonra Naci İnci, şimdiki rektör kayyım olarak atandı. Yani Melih Bulu da bir kayyımdı, Naci İnci de kayyım oldu. İlk defa üniversitelerde böyle bir şey oluyor üstelik. O Naci İnci de... Yani geçen gün Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri Boğaziçi Üniversitesine girmek için gittiler, oradaki öğretim üyeleriyle falan görüşmek, sohbet etmek, öğrencilerle buluşmak için. Bu Naci İnci önlerine özel güvenlik görevlilerini dizdi -izledim o olayı- ve milletvekillerinin içeri girmesini engelledi yani aslında on dakikada, yirmi dakikada olup bitecek bir iş, iki saatten fazla bir süre özel güvenlik görevlileri milletvekillerini içeri sokmadı, Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerini. Sonunda yapılan görüşmeler vesaire, işte girildi filan falan. Yani kamuoyuna yansıdığı hâliyle tam bir rezaletle karşı karşıya kaldık. Şunu söylemek istiyorum: Bütün bunlar yaşanırken oraya da 120 kişilik bir kadro ihdası yapılmış yani o kadro ihdasının yapıldığı zaman yaşanmakta olanları da hatırlatmak istedim, hâlâ devam ediyor. Aslında, umarım, Boğaziçi Üniversitesinin yeniden akademik alanda başarılı bir çalışma yapan üniversite hâline gelmesi için uluslararası alanda da gereken adımlar atılır ve bu rezaletle son verilir. Gerçekten, öğretim üyelerinin, orada eğitim gören öğrencilerin, orada çalışanların, hepsinin ortaklaşa bir şekilde müzakere ederek geleceği kurmalarına imkân verilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, teşekkür ederim.

Geneli üzerinde aslında düşüncelerimi ifade ederken söylediğim şeylerden bir tanesi buydu yani bu örnekte olduğu gibi... Şimdi çok açık bir şekilde Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapılıyor, üniversitelere birtakım işte yeni kadro ihdasları yapılıyor. Dolayısıyla bu kadroların muhtemelen önemli kısmı da doldurulmuştur.

Şimdi diyelim ki bizim Parlamento olarak şöyle bir işi yapma imkanımız var mı: AK PARTİ Grubundaki arkadaşlar insafa geldi ve dediler ki “Ya, bu yapılan işlem doğru değil. Bu kadroları vermeyelim.” diyebilir miyiz? Diyemeyiz arkadaşlar, değil mi? Yani bunu artık herkes vermek zorunda çünkü ataması yapılmış, birtakım şeyler yapılmış. Hani şunu diyorum: İşlemi yanlışdır filan demiyorum, burada kadro iddiası gerekmiyor falan da demiyorum; belki de ihtiyaçtır; işte oturmuşlar, konuşmuşlar, etmişler. Niye bunu doğru yöntemle yapmıyoruz da şimdi Meclisin üzerine bir emrivaki getiriyoruz? Yani bunun yanlış olduğunu burada hep beraber görmüş olsak bile “Ya, artık bu işin geri dönüşü yok arkadaşlar, istemeyerek de olsa bu kanunu çıkaralım.” demek durumunda kalacağız; bunun yapılmaması lazım. Ben bunları kayıtlara geçirmek için özellikle ifade ettim.

Bir de hakikaten merak ediyorum, şu ana kadar bu iptal edilen düzenleme çerçevesinde ne kadar atama yapılmış? Herhâlde bunun rakamları vardır, varsa da o rakamları sizden istirham ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ekmen, hoş geldiniz, buyurun lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Hoş bulduk Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben Yükseköğretim Kurulu temsilcisi arkadaşımızın dikkatini bugünlerde sıklıkla gündemimize gelen bir konuya çekmek istiyorum: Özel üniversitelerin fiyat artışları. Bu konuda çok somut örnekler var elimizde. Örneğin, bir üniversite 2022 yılında 62 bin lira ücretle kabul ettiği öğrenciden geçtiğimiz

yıl 131.685 lira talep etmiş, önümüzdeki yıl ise 291.891 lira istiyor ve kayıt döneminin içindeyiz yani ön kayıt ve kayıt dönemi içerisinde. Şu anda müdahale edilmezse sonra müdahale edilmesinin imkânı ve anlamı yok. Ne TEFE, TÜFE ne Maliyenin yeniden değerlendirme oranı ne memur, işçi, maaş, ücret artışı, hiçbir paritenin karşılamadığı çok yüksek bir fiyat artışı... Yükseköğretim Kurulunun bir an önce -Millî Eğitim Bakanlığının özel liselerle ilgili bir yönetmeliği var tam olarak uygulanmasa da- özel üniversitelerin keyfi fiyat artışlarının önüne geçecek bir düzenleme yapmasını arzu ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Meclisin gündemi tam böyle kapanmak üzere çok yoğun olunca komisyonlardan geneli üzerindeki konuşmalara yetişemedim fakat sabah sunumu ve ilk konuşmaları dinledim. Şunu söylemek istiyorum: Şimdi, teklifin gerekçesi açıklanırken birtakım gerekçeler ileri sürüldü, işte pandemi yaşadı dünya, Ukrayna-Rusya savaşı yaşadı, üstüne biz bir de deprem yaşadık dolayısıyla enflasyon bu noktaya geldi, ekonomi bu noktaya geldi ve bu tedbirleri almak gerekiyor denildi özetle. Aslında sorunu doğru tespit edemezsek tabii bu geçici çözümleri, aslında çözüm de olmayan, milletin sırtına yük bindiren bu teklifi getirmiş oluyoruz. O yüzden, bir kere, sorunu doğru tespit etmek gerekiyor.

Şimdi, Ukrayna-Rusya savaşı diyoruz, Ukrayna'ya bakıyoruz, enflasyonu yüzde 9-10 civarında. “Avrupa’da, Amerika’da enflasyon var.” denildi, yüzde 2,5’i geçince, 3 olunca panikliyorlar, birden faizi yükseltiyorlar ama biz tam tersini gerçekleştiriyoruz. Şimdi, asıl sorunun sebebi şu: Kendisine “Ekonomistim.” diyen bir kişi tarafından bu ülkenin yönetilmesi yani aslında fiilen de tek adam iktidarını yaşadığımız süreçten beri, 2014’ten beri ülkenin ekonomisi gün geçtikçe kötüye gidiyor çünkü demokrasisi kötüye gidiyor çünkü yapılan ucube bir değişiklik, adına “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” denilen bir değişiklik, denetim, denge, bütün her şey altüst edildi. Meclisin yetkisi yok, yürütmeyi denetleyemiyor Meclis, soru soramıyor, Hükûmeti düşüremiyor, bakanı düşüremiyor, gensoru veremiyor. Yargıya bakıyorsunuz, tamamen siyasi baskı altında karar veriyor. Üstelik buna karşı direnip bir karar verse bile Anayasa Mahkemesi, Anayasa’yı çiğneyerek ne yasama ne yürütme bu mahkeme kararlarını tanımıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Dolayısıyla da baktığımızda, demokrasisi olan ülkelerin ekonomisi doğru orantılı olarak daha iyi ama demokrasisi kötü olan ülkelerin daha kötü; tam da bunu yaşıyoruz. Bu yüzden, bu çözümler geçici çözümler. Zaten baktığımızda, getirisiz kur korumalı mevduat ve affedilen vergilerin işte onda 1’inden daha az; dolayısıyla bunlar çözüm değil, sadece vatandaş daha fazla ezen önerilerdir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bu maddeyle üniversitemize akademik kadrolar ihdas edilmiş. Bu kadrolar kullanılıyor mu şu anda fiilen yoksa kullanılacak mı, buradaki şey mi? Şu anda kullanılmadı mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Yeni ihdas edildi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu yeni ihdas ama bir de ayrıca şimdi bir önerge de geldi, burada daha önce bir... Yani sonuçta Anayasa Mahkemesi şeyi bozdu, ben onu diyorum, yani buradaki 4'üncü maddede, altta ek var. Şimdi bunların hepsi şu ana kadar kullanılmadı mı, kullanıldı mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, şöyle yapalım Sayın Türel: O soruları iletin, orada hem YÖK temsilcisi var, ondan bir de cevap alayım ben.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam. Yani burada çünkü ek var, ekin içinde... Şimdi yeni bir önerge de geldi, başka üniversiteler de bunun içine dâhil edildi, bir de arttırılmış bazı kadrolar. Onu sormak istiyorum bunlar dolu mu değil mi?

Tabii, biraz önce, bakın, konuştuk değerli arkadaşlar, bu 28'inci madde sıkıntılı. Yani burada birtakım kadrolar kuruyoruz. Tabii ki üniversitelerin ihtiyacı var akademik kadrolara. Ama sonuç itibarıyla bugün belediyelerin hizmet yapması açısından ciddi sıkıntıda olduğunu yeniden vurgulamak istiyorum. Sayın Başkan, size, teklif sahiplerine ve bürokrasimize söylüyorum bunu. Yani sonuçta belediyelerimiz... Bu çıkacak olan yasa da, kanun metni de zaten geçerli olacak ağustos itibarıyla, ama bizim belediyelerimiz bütçelerini yaptılar, yatırım programlarını hazırladılar. Bu, son derece yanlış bir uygulama. Lütfen bu konuda bir hazırlık yapılınsın. Ya, bu maddenin bu kanun teklifi metninden çıkmasını istiyoruz; doğru değil bu.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok var daha o maddeye.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, hayır ama madde öncesinde hazırlık yapılınsın yani çıksın bu, ona göre... Ya, bu konuda bir şey sağlayalım bunun için. Makul bir şey söylüyoruz biz, doğru değil bu, lütfen bu konuda hazırlık yapılınsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, ben arkadaşlarla bir görüşeceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Geldiği zaman sürpriz mi yapacaksınız Sayın Kırkpınar?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bekliyor bak arkadaşlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kırkpınar, tabii, siz şimdi...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, bu zaten şey... Yani buna ilişkin bir hazırlık eğer söylenirse bunun için de konuşalım burada. Bir müzakere ediyoruz çünkü.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, tabii, Sayın Kırkpınar teklifi verdiği için bundan sonra teklifin arkasında durmak zorunda. Ben Komisyon Başkanı olarak el koyuyorum konuya, bürokrasiyle görüşeceğim, taleplerini alacağım, kendi grubumuzla da görüşeceğim, sizi bilgilendireceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam. Lütfen görüşün çünkü bu konu özellikle önemli.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben konuyu konuşacağım Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biz muhalefet olarak hemen hemen karşıyız buna, bunu çözelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Ben el atacağım.

Sayın Kırkpınar, var mı bu konuyla alakalı bir açıklamanız?

Bir de YÖK'ten kim var?

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Gelmişken benim meseleyi de hatırlatalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sizin mesele onun değil, fiyat denetimi onda yok. Arz talep dengesi...

Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin.

Sayın Genel Sekreter, siz soruları dinlediniz, evet, bununla alakalı bir açıklama...

Buyurun lütfen.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hürmetle selamlıyorum.

Şimdi efendim, şöyle: Tabii, bu kadrolar iptal edildiği için Anayasa Mahkemesi Başkanlığı tarafından ve dokuz aylık da bir süre tayin edilmişti, bu kadroların bir kısmı kullanıldı, kullanılmış yani tamamının kullanıldığı üniversiteler olabilir; o bilginin bir münderecatı yok bizim elimizde. Sayın Milletvekilim, dolu, boş kadro değişikliklerini Cumhurbaşkanlığı yaptığı için dolayısıyla tamamına ilişkin bir bilgi yok. Ama bir kısmının kullanıldığı doğrudur ki o kullanılan kısımlarla ilgili bu süre 29 Ağustos 2024 tarihinde sona erdiği için, 29 Ağustos tarihine kadar bu kadroların ihdasını yeniden temin etmemiz lazım ki kadrosuzluk durumu söz konusu olmasın ve oraya yapılan atamalar boşa çıkmasın diye.

ERHAN USTA (Samsun) – Ne kadar var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, bunu şöyle yapar: Toplar, toplar onu.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Bilgiyi size arz ederiz efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Batikan Bey, şöyle yapalım: Genel Kurula kadar bu üniversitelerle görüşün.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Anlaşıldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ne kadarı doldurmuş, ne kadar boş kalmış; ona baksınlar bir.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Ben şimdi Personel Daire Başkanına talimat verdim efendim, anlaşıldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, o bilgiyi toplayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ben bir şey sormak istiyorum: O bilgiler size gelmiyor mi yani siz de yok mu, nasıl yok?

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Efendim, biz kadro aktarım iznini veriyoruz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, anladım ama yani sonuçta kurum olarak da mutlaka size gelmesi lazım siz yapmasanız da.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Verileri topluyoruz efendim, şu anda yani.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Çünkü devletin işleyişi içinde bunlar olmazsa olmaz şeyler yani “Ben bilmiyorum, benim alanımda...”

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Yok, bilmiyorum demedim, hayır, bilmiyorum demiyorum efendim, verileri topluyoruz efendim şu anda.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, burada kayıtlara geçiriyorum. Sayın Genel Sekreter Genel Kurul aşamasına kadar bize bu kadronun ne kadarı kullanılmış, ne kadarı boşta... Dolayısıyla “29 Ağustos” dediniz, o zamana kadar Anayasa Mahkemesi bir süre vermiş düzenlemeyi yapmak üzere, o zamana kadar getirin.

Bu madde oylamasından sonra TSE'ye "Bir hazırlık yapın." diye söylemişim, oylamadan sonra size söz vereceğim, hazırlığınızı yapın. Bazı yatırım rakamları istenmişti, onları Komisyonla paylaşmanızı isteyeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Başkanım, Genel Sekreteri yaklamışken, bu ikinci öğretimleri kapatma kararı aldılar, neden kapatma kararı aldılar? Acaba bu vakıf ve özel üniversitelerin yeterince kadroları olmuyor mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi değerli arkadaşlar, şu an söz verdiğimiz kişi YÖK Genel Sekreteri, dolayısıyla bu ücretlerle alakalı bürokrat bir arkadaşımız...

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Düzenleme yapma mercisi efendim, öyle demeyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O düzenleme yapma mercisi biziz, biz, Meclis; onlar değil.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Hayır, efendim, YÖK'ün hassasiyetiyle de çözülebilecek bir mesele.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben onlara da söz vereceğim.

Bu ikinci öğretimle alakalı kadrolar kapatıldı yani orada artık kontenjan alınmayacak.

Bir de bu fiyatlarla alakalı, özel üniversitelerde bu çalışmanız var mı?

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Sayın Başkanımız ikinci öğretim konusunda bir açıklama yaptılar bugün, basına da yansımıştır bu açıklama; onu arz etmiş olayım. Akademik ücret...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ama "Kapatık." diyor, başka bir şey demiyor.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Hayır efendim, niçin kapatıldığını dair Sayın Başkanımızın bir açıklaması var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, açıklama yapın Batikan Bey.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Efendim, şöyle: Şimdi, oradaki yani ikinci öğretimdeki kontenjanların hiçbirisi boşa düşmeyecek, o ikinci öğretimdeki kontenjanları istihdam odaklı alanlara vermek suretiyle diğer bölümlere kaydıracağız. Dolayısıyla istihdam odaklı alanlar dediğimiz ve üniversitelerin mukayeseli üstünlükleriyle belirlenen bölümlere dönük olarak o aktarmalar yapılacak dolayısıyla bir kontenjan kaybı söz konusu değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Neden kapatıldığını sordu, sonrasında nasıl işlem yapılacağını sormadı.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Hayır, öğrencilerin bölümleri mi değişecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hayır, arkadaşlar, mevcutlar devam eder, sonrasında alakalı geriye işlemez hiçbir şey.

Bu fiyatlarla alakalı şeyiniz nedir? Var mı öyle bir çalışmanız YÖK olarak özel üniversitelerle alakalı?

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Efendim, bizim onunla ilgili çalışmalarımız sürüyor, gerekli bilgiyi yine arz ederiz sizlere. Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulumuz bu konuyla ilgili çalışmaları yapıyor. Doğrudur, doğrudur Sayın Bakanım.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Fiyat belirleme yetkiniz var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman şöyle yapın Batikan Bey: Bununla alakalı da bir çalışma yapın da bir bilgilendirme yapın bize, Komisyonumuza.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Anlaşıldı.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Başkanım, özür diliyorum, ilk sorumun hâlâ cevabını alamadım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Neyi sordunuz?

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Sonrasında nasıl işleyeceğini söyledi Batikan Bey, sağ olsun ama nedeniyle ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Batikan Bey, neden böyle bir karara gitti YÖK?

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Efendim, şimdi, şöyle: Politika belirleme yetkisi Yükseköğretim Kuruluna aittir, Yükseköğretim Genel Kuruluna aittir dolayısıyla bu noktadaki gerekli açıklamayı Sayın Başkanımız yaptılar. Detaylı açıklamaları da önümüzdeki günlerde ihtiyaca binaen yapacaklardır. Politika belirleme yetkisine Genel Kurulumuz sahip olduğundan benim bu konuda bir açıklama yapma yetkim yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapın Batikan Bey: Bununla alakalı kamuoyunda bir merak var, bu geçtiğiniz zaman kamuoyunu bilgilendirici bir açıklamanın YÖK tarafından yapılmasında fayda var. İnsanların kafasında çeşitli soru işaretleri var, bunları da şöyle yapalım...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Özel üniversiteler kendilerine ayrılan kontenjanların tamamını doldurabiliyorlar mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunu milletvekillerine gelen sorulara istinaden soruyorlar. Onunla alakalı YÖK detaylı, doyurucu bir açıklama yaparsa... “Kadrom gidecek mi?” diyor, “Kontenjanım gidecek mi?” diyor öğrenci, bu soru işaretini ortadan kaldıralım.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Efendim, mevcutlar zaten hukukun temel prensibi, mevcutlara dokunan bir durum yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunlarla alakalı bir açıklama yaparsanız iyi olur.

YÖK GENEL SEKRETERİ BATIKAN AKSOY – Anlaşıldı efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – TSE, buyurun lütfen.

TSE BAŞKANI MAHMUT SAMİ ŞAHİN – Türk Standartları Enstitüsünün 2023 Yılı Bütçe Kanunu’yla sermaye giderleri başlangıç ödeneği 280 milyon TL’dir. Bu ödeneğin 172 milyon TL’si TSE Ankara Kalite Kampüsü Projesi için tahsis edilmiştir. Yıl içerisindeki eklemelerle birlikte 2023 yılı ödenek miktarı 1 milyar 428 milyon 889 bin 831 TL olmuştur. Bu ödeneğin ise 1 milyar 354 milyon 526 bin 590 TL’si de kullanılmıştır. Yine, 2024 yılı hakkında da bilgi verecek olursak Bütçe Kanunu’yla TSE’nin sermaye giderleri başlangıç ödeneği 500 milyon TL’dir. Bu ödeneğin 320 milyon TL’si TSE Ankara Kalite Kampüsü Projesi için tahsis edilmiştir. Yıl içerisinde henüz eklemeye yapılmamıştır. Ankara Kalite Kampüsü Projesi kapsamında bize ulaşan tahakkuklar çerçevesinde de 345 milyon TL ödenek eklemesi için başvuru yapılmıştır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 4’üncü maddede 1 adet önergemiz vardır, okutup işleme alacağım, akabinde oylarınıza sunacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesiyle 2809 sayılı Kanun'a eklenen (1) sayılı listede yer alan On Dokuz Mayıs Üniversitesine ilişkin kadro cetvelinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve listeye aşağıdaki öğretim elemanı kadroların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem

Nilgün Ök

Hüseyin Altınsoy

Konya

Denizli

Aksaray

“KURUMU: ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Öğretim Görevlisi	3	10
Öğretim Görevlisi	5	10
TOPLAM		60

“KURUMU: ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	10
Öğretim Görevlisi	6	10
TOPLAM		110

KURUMU: KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

TESKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	15
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		105

KURUMU: KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	1	5
Öğretim Görevlisi	2	5
Öğretim Görevlisi	3	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
TOPLAM		155

KURUMU: RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	35
Araştırma Görevlisi	5	35
Araştırma Görevlisi	6	35
Araştırma Görevlisi	7	35
TOPLAM		240

KURUMU: SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	40
Doçent	1	20
Doçent	2	20
Doçent	3	20
Araştırma Görevlisi	4	35
Araştırma Görevlisi	5	35
Araştırma Görevlisi	6	35
Araştırma Görevlisi	7	35
TOPLAM		240

KURUMU: SAMSUN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	30
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	6	20
Araştırma Görevlisi	4	25
Araştırma Görevlisi	5	25
Araştırma Görevlisi	6	30
Araştırma Görevlisi	7	25
TOPLAM		250

KURUMU: TARSUS ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI		DERECESİ	ADEDİ
Profesör		1	15
Doçent		1	10
Doçent		2	10
Doçent		3	10
Doktor Öğretim Üyesi		1	5
Doktor Öğretim Üyesi		2	5
Doktor Öğretim Üyesi		3	10
Doktor Öğretim Üyesi		4	10
Doktor Öğretim Üyesi		5	10
Öğretim Görevlisi		5	10
Öğretim Görevlisi		6	10
Araştırma Görevlisi		6	10
Araştırma Görevlisi		7	10
TOPLAM			125

KURUMU: TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	3	20
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	30
Araştırma Görevlisi	5	30
Araştırma Görevlisi	6	30
Araştırma Görevlisi	7	30
TOPLAM		160

KURUMU: YALOVA ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	30
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Araştırma Görevlisi	4	15
Araştırma Görevlisi	5	15
Araştırma Görevlisi	6	15
Araştırma Görevlisi	7	15
TOPLAM		150

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem, izahat için buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 2809 sayılı Kanun’a eklenen (I) sayılı listeye ilave kadrolar eklenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeye geçiyoruz.

BOTAŞ'ın borçlarının mahsup edilmesiyle alakalı, sayın teklif sahibi, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Maddeyle yapılan düzenlemeyle özellikle 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na geçici madde eklenmesi öngörülmektedir. Burada BOTAŞ borçlarını özellikle genel görüşmede de ifade etmiştik. BOTAŞ'ın yükümlülükleri var. Bu yükümlülüklerinin terkininle ilgili hazineden BOTAŞ'a bir kaynak aktarımı söz konusu. Bunu geçmiş yıllarda yapmıştık, yine bu maddeyle ilgili bu yetkiyi istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, bununla alakalı söz talebi?

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Düzenlemeyle BOTAŞ'ın özellikle ithalatla ilgili doğan vergi borçları karşılıklı mahsup sistemiyle siliniyor. Bize gelen etki analizinde geçmişte 2021 ve 2022'de 155,9 milyarlık bu şekliyle bir silinme olmuş, mahsuplaşma olmuş. Haziran ayı itibarıyla da -bu yıl için- 181 milyarlık bir borçtan bahsediliyor. Mahsup edilecek tutar da yani BOTAŞ'ın devletten olan alacağı görevlendirme zararıyla ilgili de 232 milyar ve 51 milyarlık da bir alacak geriye kalacak.

Şimdi, burada birkaç sorum olacak: BOTAŞ'ın 2021 Eylül öncesinde süresi biten kontratları vardı, bunlar yenilendi mi, ne durumda? Eğer yenilendiyse şimdiye kadar bir ödeme yapıldı mı veya yenilenmediyse son durum nedir? Bunun BOTAŞ'a maliyeti nedir? Özellikle burada rakamlar bize bildirilirse memnun olacağız.

Yine BOTAŞ'a yapılan görevlendirmelerin tam içerikleri ve gerekçeleriyle ilgili de açıklama rica edeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Anayasa'ya aykırılık önergemiz vardı, burada da zaten söyledik. Yani biz ne yapacağız, her sene önümüze bir BOTAŞ mı gelecek?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Burada iptal yok.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Efendim?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İptal yok.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, şey diyorum: Bizim Anayasa'ya aykırılığa ilişkin önergemiz vardı, Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz bunun, onu söyledim biraz önce de. Yani bu hem bütçe ilkelerine aykırı hem Anayasa'ya aykırı. Yani normal şartlar altında bütçede giderlerin ve gelirlerin ayrı ayrı görülmesi gayrisafilik ilkesinin gereğidir. Bu, buna aykırı; biz bunu göremeyeceğiz. Bizim önümüze kesin hesap geldiği zaman biz göremeyeceğiz çünkü mahsup edilmiş olacak birbirinden. Bu, bütçe hakkına aykırı ve işin bir tarafı bu. İkinci tarafı da şu: Anlaşıyor ki hemen hemen her sene bizim önümüze bir BOTAŞ gelecek yani bu nasıl bir iş? 2021 Aralıkta gelmiş, 2022 Aralıkta gelmiş, bu sene gelmiş.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gelsin.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ne demek gelsin canım, olur mu öyle? Yani bunun başka bir kurumu yok mu? Niye BOTAŞ'ta böyle bir pozisyon oluşuyor? Olabilir, yani enerjinin sübvansiyonu, sübvansie edilmesi doğrudur ama Anayasa'ya aykırı Sayın Yegin, Anayasa'ya aykırı, “mahsuplaşma” diye bir yöntem olmaz, yöntem, usul Anayasa'ya aykırı mahsuplaşıyorsunuz. Devletin giderleri var, gelirleri var; siz gelirler ile giderleri karşı karşıya denk getirip onları mahsup edemezsiniz. O zaman her kurum bunu yapsın. Yani orada nedir? Kesin hesap kanunu, Sayıştay bunu inceleyecek, tek tek bakacak bütün harcamalar, giderler usule uygun mu değil mi, hazine zararı doğmuş mu? Gelirlere bakacak tek tek ve onun sonucunda bir rapor hazırlayacak ve bu rapor kesin hesap kanununun eki olarak bize gelecek ve biz de burada bütçeyi konuşurken iki yıl öncenin de kesin hesap kanunu teklifinde bunu görüşeceğiz çünkü verilmiş olan bir izin var, iki yıl önce bir izin verilmişti. O izin amacına uygun kullanıldı mı, amaçlara erişildi mi, giderler gelirler saptı mı, saptıysa neden saptı? Yani bu değil mi esas, hikâyemiz o değil mi? 5018 de ondan çıkmadı mı? Açıklık, saydamlık, hesap verilebilirlik ilkeleri var; bu, buna aykırı yani BOTAŞ, bakın, kaçınıcı keredir geliyor. Yani böyle bir yöntem yok ve dediğim gibi, Anayasa'ya da aykırı yani bunun madde metninden çıkması gerektiğini söylüyoruz. O konuda zaten Anayasa'ya aykırılık önergemizi maddelere geçmeden vermiştik, önergemiz reddedildi ama doğru bir yöntem uyguluyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, burada, bana göre iki tane husus var: Bir tanesi, BOTAŞ niye böyle bir finansman sıkıntısına düştü yani vergi borçlarını ödeyemiyor? İkincisi de bu finansmanın ve bunun karşısındaki alacağı olan görev zararının halledilme şekli yani mahsuplaşma.

Şimdi, BOTAŞ'ın tabii -az önce bir arkadaşımız da ifade etti- 2021 yılı son çeyreğinde 3 tane ülkeden, Nijerya, Rusya ve Azerbaycan... Hatırladığım kadarıyla doğal gaz alım anlaşmalarının bir kısmı sona ermiş olmasına rağmen bu anlaşmalar zamanında yenilenmedi. Ruslar geldi bize yalvardılar neredeyse “Anlaşmaları yenileyelim.” Diye, 60 milyar metreküp kabaca tüketimi olan Türkiye tarafından 15,9 yani hatırladığım kadarıyla 16 milyar metreküp anlaşma yenilenmedi, yaklaşık dörtte 1'lik bir kısım. Bir defa bu, enerji arz güvenliği açısından vahim bir hataydı. Ha, orada iki tane şey söyleniyor, deniliyor ki: Enerji Bakanlığındaki bir kısım arkadaşlarda, spottan bazen çok daha ucuza mal bulunabiliyor, doğal gaz bulunabiliyor, bunların bir kısmını spottan alırsak önümüzdeki dönemde belki daha ucuza mal ederiz şeklinde bir anlayışın olduğunu iliyorlar. Bu, iyi niyetli yaklaşım; kötü niyetli yaklaşım da şu, kötü niyetli demeyeyim de, Türkiye'deki uygulamaya bakınca akla gelen yaklaşım: Şimdi, dünyada karşılıklı ülkeler arası anlaşmayla aldığınız doğal gazda herhangi bir aracı yok, bir komisyoncu yok, orada kimsenin kâr etme imkânı yok veya bir yolsuzluk yapılma imkânı yok ama iş spotta olduğu zaman, bir sürü işte, etraftan tanıdıklar giriyor, o malı zaten size getirenler bir özel sektör firması oluyor. Yani bu amaçla bunun yenilenmediği ifade ediliyor. Şu veya bu, o önemli değil yani ciddi, vahim bir hata yapıldı. Yani ülkenin doğal gaz ihtiyacının yaklaşık dörtte 1'lik kısmının anlaşması yenilenmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Başkanım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu anlaşmalar kaç yıllık yapılıyor?

ERHAN USTA (Samsun) – Bu anlaşmalar on yedi, yıl yirmi yıl önce yapılmış anlaşmalar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yapılan anlaşmaların kaç yıllık bağlayıcılığı var?

ERHAN USTA (Samsun) – İstedığınız kadar yapabiliyorsunuz. Karşılıklı anlaşmaya bağlı; üç yıl, beş yıl yaparsın. Bunun dediğiniz şeyle alakası yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani doğal gaz da bulduk ya...

ERHAN USTA (Samsun) – Bulduğumuz doğal gaz bizim toplam tüketimimizin, söylenilen o Sakarya gaz sahasından çıkan -bakın, ben bu rakamları biliyorum- günlük 10 milyon metreküp çıkmış olsa bile bizim toplam tüketimimizin yüzde 2'si; sen estirilen havaya bakma. 10 milyon metreküp yerine de şu anda işte -ay ay söyleyeyim size rakamlarını- 2,5 milyon metreküp civarında bir doğal gaz çıkıyor, o da hava civa oldu, dörtte 1'i. Anlatabildim mi? Yani yüzde 2'nin dörtte 1'i şu anda çıkan doğal gaz. Ben bir bitireyim şeyleri yani sen merak etme, yanlış bir şey söylemeyiz.

Şimdi, bir defa problem, BOTAS'ın böyle bir finansman sıkıntısı içerisinde... Yani 170 dolardan alabileceğimiz doğal gazın bir kısmını, dörtte 1'lik kısmını, 15-16 milyar dolar için yaklaşık 1.350 dolardan aldık. Tabii, bunun önemli bir kısmını sanayiye yansıttık, hatırlarsanız sanayide 7 katına çıktı doğal gaz fiyatları, konutlarda çok fazla yansıtmadık, ondan sonra tabii BOTAS ciddi bir finansman sıkıntısına girdi, Ruslara para ödeyemedik falan filan derken -neyse- onların şimdi görel olarak ödenmesi gündeme geldi. İşte geçmiş iki yılda mahsuplaşma bütün itirazlarımıza rağmen yapıldı, şimdi tekrar bir mahsuplaşma ihtiyacı var değerli arkadaşlar. Bir defa, hani bir milletvekilimiz yine söyledi ya, yani hakikaten irdelenmesi gereken şey burada, BOTAS'ın yaşadığı bu sıkıntılar, bunlara kim neden oldu? Yani normal demokratik bir ülkede, hukukun olduğu bir ülkede bunların sorulması lazım ama ülkeyi milyarlarca, belki yüz milyarlarca dolarlık zarara sokan hiç kimseye burada, Mecliste bizim bağırımıza rağmen bir hesap sorulmuyor. Hani bu işin birinci boyutu. Hadi bunların hepsi yapıldı, bu hatalar oldu, BOTAS zarar etti; işte, onun karşısına sübvansiyon yapıldı. Şimdi, buradaki kâğıda bakarsak, 181 milyar dolar BOTAS'ın alacağı oluşmuş.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 181 milyar.

ERHAN USTA (Samsun) – 181 alacak mı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Vergi borcu.

ERHAN USTA (Samsun) – Vergi borcu.

181, 232 de hazineden alacağı var -neyse- yani “Bunları karşılıklı mahsup edelim.” deniliyor. Ben bunun mantığını anlayamıyorum, buna bütün itirazlara rağmen yani buradan hakikaten tabiri caizse siyaseten dayak yenilmesine rağmen bu yapılıyor. Ya biz eski teknisyeniz ama yani bizim bilmediğimiz başka bir şey var? Yani burada, mesela, bu görev zararlarının görev zararı olabilmesi için onların bir kısım denetimden filan geçmesi gerekiyor yani bir kısım murakıpların veya müfettişlerin denetlemesi gerekiyor. O denetimden falan mı kurtuluyorsunuz? Israrla bu niye yapılıyor arkadaşlar? Kanunla yapıldığı zaman hiçbir bürokratin artık hiçbir şeyi kalmıyor. Yani görev zararı oluştu, oluşmadı, o hesaplara hiç kimse bakmadan muhtemelen bu mahsuplaşmalar yapılacak. Bu konuda bizi de bir aydınlatın yani niye bu yapılıyor? Çok zor bir işlem değil. Karşılıklı parayı bir anda girdi gösterirsiniz, öbür taraftan çıkartırsınız, bu işlemler yapılabilir. Yani devletin esası -Aşkın Bey de söyledi arkadaşlar- ya, temel bütçe ilkelerine aykırı bir şey bu. Yani burada gayrisafı usul vardır yani şeffaflık açısından hem harcamamızı görelim hem de sizin övüneceğiniz mesela sosyal yardımsa, sosyal yardım olarak bu sübvansiyon varsa bir kısmı yani garibanlara, fakirlere yapılan bir şey varsa onları da sosyal yardım, sosyal hizmet kalemine yazabilirsiniz ama bunlar yapılmıyor. Burada böyle bir mahsuplaşmadır

gidiyor. Dolayısıyla iki yönüyle de bunun üzerine gerçekten düşünmemiz lazım, hem BOTAŞ'ın finansman sıkıntısı hem de yapılan yöntem son derece de yanlış bir yöntem. Dolayısıyla biz de bu maddeye karşıyız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ekmen, Komisyon üyelerinden sonra vereceğim.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili 2022’de de Komisyon’dan düzenleme geçti. O tarihte de yapılan bu işlemin doğru olmadığını, teknik anlamda Meclisin bütçe yapma hakkının ihlal edildiğini, yapılan işlemin Anayasa’ya aykırı olduğunu ifade etmiştik. Aynı çekincelerimizi tekrar ediyoruz. Yapılan işlem genel anlamda doğru bir işlem değildir. Genel bütçeden özel bütçeli idareye aktarılan bir meblağ söz konusu, borcun silinmesi söz konusu. Sonuç itibarıyla bu, Meclisin bütçe hakkının gasbı. Bütçe hakkı Türkiye Büyük Millet Meclisinin en temel hakkıdır. Dolayısıyla yapılan işlemin doğru olmadığını düşünüyoruz. Onun dışında da BOTAŞ'ın her yıl aynı şekilde borç içerisine sokulması, borç içine düşmesi ve bu şekilde borçlanmasının neden kaynaklandığının da kamuoyuna net bir şekilde açıklanmasında da fayda olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Sayın Başkan, nezaketiniz için teşekkür ederim.

Benim iki sorum olacak. Birincisi, burada iç borçları konuşuyoruz ama çoğu zaman da speküle edilen bir dış borç meselesi var. Bu dış borçla ilgili olarak da BOTAŞ'ın yalanlamaları var. Bugün itibarıyla acaba arkadaşlarımız bizi bilgilendirebilir mi, Rusya’ya ne kadar borcumuz var? Bu borcun ötelenmiş hâli ile ödeme vadesi nedir ve nasıl bir vadelenendirme, vade farkı uygulanmaktadır? Bu konularda Komisyonumuz ve Meclisimiz bilgilendirilebilir mi?

İkincisi, BOTAŞ'ı doğal gaz temini dışında hep petrol taşımacılığı ve nakliyesiyle ilişkili bir şirket olarak biliyoruz, kanununda da böyle kurulmuş bir şirket ama 2013 yılında bürokrasi arasında yaşanan bir rekabet nedeniyle petrol taşımacılığı için kurulan TPIC şirketi BOTAŞ’a devredildi. Türkiye Petrolleri petrol aramacılığında kamusal tekele sahip olmasına rağmen on bir yıldır TPIC TPAO’nun sahasında ama BOTAŞ’a bağlı olarak faaliyet gösteriyor. Şimdi, o günkü rekabetin böyle bir sonucu oldu, tamam, kabul, aradan on bir yıl geçti, TPIC’in BOTAŞ'ın bünyesinde görünüyorsa olmasının bu biriken borçla bir bağı var mı diye konuyu bağlamış olayım ama TPIC’in de evine dönme vakti gelmedi mi? TPIC ile BOTAŞ arasındaki bu ilişkisiz yani sektörel anlamda ana faaliyet alanının dışında kurulmuş bu ilişkiden BOTAŞ memnun mu acaba?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ya, şeyi sormak istiyorum, biliyorsunuz, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın bu Sakarya'daki gaz sahasıyla alakalı şöyle bir beyanı vardı: “İlk 10 kuyudan günde 10 milyon metreküp doğal gaz çıkartılacak.” demişti. İşte seçim öncesinde, nisan ayında üretime alınmıştı tesis fakat rakamlara bakıyorsunuz, eylül ayına kadar en ufak bir üretim yok. 2023 Eylül ayından bugüne kadar baktığımızda, eylül ayına kadar o Sakarya gaz sahasından herhangi bir üretim gerçekleşmemiş. Eylül ayından bugüne

kadar baktığımız zaman da en son ay itibarıyla günde 3,7 milyon metreküp lük bir üretim var yani birinci faz için açıklanan rakamın neredeyse üçte 1'i kadar bir üretim gerçekleşmiş. Bunun gerekçesi nedir? Tabii, bu üretimler olunca bu sefer açıklamalar değişmeye başladı, işte, birinci faz... Normalde ikinci faz günde 40 milyon metreküp üretim olacaktı, 2026 yılında olacaktı. Bu gidişle onu yapma şansını gözükmüyor. En son Bakanımız herhâlde bir açıklama yaptı "2025'te birinci faz 10 milyon metreküp e ulaşılacak." dendi. Bunun gerekçesi nedir? Neden hâlâ istenilen üretime ulaşamamıştır? Neden nisan ayında âlâyıvalayla açılış yapıldı, üretime açıldı? Niye ilk gaz eylül ayında üretime girdi? Bunların açıklanmasını istiyorum.

Bir de şöyle bir iddia var, burada, hazır BOTAŞ yetkilileri varken onlara sorayım: Sondajdan kum geldiği söyleniyor. Bunun üretimin aksamasıyla alakası olabilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, tekrar, özellikle devlet tarafından üstlenilerek vatandaşa yansıtılmayan doğal gaz fiyatlarındaki artışın yarattığı maliyet sebebiyle nakit yönetimi zorlaşan BOTAŞ doğal gaz ithalatından kaynaklanan her türlü, vergi fon ve paylar ile idari para cezaları, yine bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının hazineden görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilmesine yönelik bu düzenlememizle ilgili yine arkadaşların birtakım soruları oldu. Doğal gaz ithalatına yönelik ödemeler BOTAŞ ile tedarikçi firmalar arasında akdedilmiş olan anlaşmalara uygun olarak zamanında gerçekleştirilmiş olup Temmuz 2024 dönemi itibarıyla da BOTAŞ'ın doğal gaz tedarikçilerine vadesi geçmiş herhangi bir borcu bulunmamaktadır. Beraber kuruluşun diğer borç ve yükümlülüklerine ekte yer verilmiştir. Onlarla ilgili ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla bu bağlamda Rusya'ya herhangi bir borcumuz bulunmuyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şöyle: Oradaki ifadeler yanlış değil mi? Yani eğer ben yapılandırdıysam yani vadesi varsa...

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Vadeliyi soruyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yapılandırma yapıldı mı, yapılmadı mı? Yapılmadı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şu an itibarıyla bir borcumuzun bulunmadığını ifade etmek istiyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 13/12/2022 tarihli 6541 sayılı Görevlendirme Kararı kapsamında 35 milyar 651 milyon 479, yine 30/4/2023 tarihi itibarıyla Görevlendirme Kararı kapsamında 28 milyar 781 bin 957, yine aynı şekilde 27/12/2023 tarihi itibarıyla da Görevlendirme Kararı, kapsamında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kırkpınar, toparlayın lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet.

... 168 milyar 169 bin 368 TL olmak üzere toplam 232 milyar 602 milyon 804 BOTAŞ'ın şu an itibarıyla alacağı söz konusu.

BOTAŞ'ın görevlendirme bedeliyle ilgili; BOTAŞ'ın görevlendirme bedeli mesken ve KOBİ tüketici gruplarına maliyetin altında yapılan satışlardan kaynaklanmaktadır. Diğer yükümlülükleri de yine hazineden terkin edilecektir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Enerji Bakan Yardımcısı burada.

Sayın Şatıroğlu, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Başkanım, çok değerli üyeler; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, uygun görürseniz, burada bahsedilen gerek borç gerek kontratlar, TPIC faaliyetlerinden dolayı BOTAŞ'ın zararı gibi hususlar, Filyos'taki üretim miktarıyla ilgili hususta bir sonraki iki maddede bir bilgilendirme yapmak istemiştım. Orada değerlendirmeyi arzu ederim eğer izin verirsiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, maddeyle alakalı önerge bulunmuyor.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 6 ve 7'nci maddeleri birlikte müzakereye açacağım uygun görürseniz. 2'isi birbiriyile ilişkili maddeler ve burada Enerji Bakan Yardımcısı az önce bahsettiği hususlarla alakalı bize detaylı bilgi verecek. Bu maddeler üzerinde söz talebi varsa alayım, yoksa az önceki, bir önceki maddede konuşulan hususlar çerçevesinde...

ERHAN USTA (Samsun) – Bilgi alalım, ondan sonra ifade edeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman Sayın Bakırlioğlu'nun bir söz talebi var, ondan sonra Sayın Şatıroğlu'na söz vereceğim.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun lütfen.

6 ve 7'nci maddeleri müzakereye açıyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet.

Şimdi, esasında bu 6'ncı madde -yanılmıyorsam- doğal gaz alımıyla alakalı, BOTAŞ'ı Kamu İhale Kanunu'ndan muaf ediyor. Daha önce de bu tartışılmıştı, geçen dönemde Sanayi Komisyonunda tartışılmıştı. İlk baştan LNG alışlarında muafiyet vardı, daha sonra bu doğal gaz alımına döndü. O zaman sormuştuk, Komisyondayken -çok iyi hatırlıyorum- sormuştuk. Neden böyle bir şey yapıyorsunuz, neden illa Kamu İhale Kanunu'ndan muaf olmak istiyorsunuz diye sorduğumuzda onların dediği şey şuydu, Genel Müdürün söylediği şey şuydu: “Biz -2020 yılında olmuştu bu olay- 2020 yılına kadar doğal gazı Kamu İhale Kanunu'yla almadık.” Nasıl aldınız? “Uzun süreli kontratlar vardı, 90'lı yıllarda yapılan kontratlar, işte 2021 yılında kontratlar bitiyor. Biz bugüne kadar zaten hiçbir şekilde Kamu İhale Kanunu'na göre almadık, uzun süreli kontratlarla aldık.” Boru gazlarından bahsediyorlardı ve o gün için fiyatlar düştüğü yani sözleşme fiyatlarından daha düşüktü ve bunu büyük bir fırsat olarak görüyorlardı. “Üretim çok artacak, fiyatlar daha çok düşecek. Biz niye uzun vadeli, on beş yıl, yirmi yıl vadeli kontrat yapalım?” denmişti. O gün için 2020 yılında hakikaten rakamlara baktığınız zaman spot boru gazı alımı sıfır, yok, hiç alınmamış fakat 2023 yılına geldiğimiz zaman yani spot boru gazı 8 milyar 682 milyon metreküpe kadar çıkmış. 2020 yılında spotun oranı yüzde 16,95'miş, yüzde 83'ü boru gazı şeklinde oluyormuş, boru olarak alınıyor, uzun vadeli kontratlar olarak alınıyormuş. Bu tablo yavaş yavaş dönmeye başlamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Alımlar hem LNG’de hem de doğal gazda oldukça yük olmaya başladı. Tabii, bunun üzerine 2021 yılındaki fiyat artışları... Anladığım kadarıyla, bu BOTAŞ’ın bu kadar büyük görev zararı yapmasının en büyük sebeplerinden bir tanesi de çok yüksek fiyatlarla alım yapmak zorunda olmamızdan kaynaklandığını ben düşünmekteyim.

Diğer maddede ise yani 7’nci maddeye baktığımız zaman orada da BOTAŞ’ın işte yapmış olduğu faaliyetler, doğal gaz arama, sondaj, üretim gibi faaliyetleri de Kamu İhale Kanunu’nun dışında bırakılıyor. Bu da Anayasa Mahkemesinden geri dönmüştü. Anayasa Mahkemesi kararı esasında çok açık; şeffaflık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle bunu iptal etmişti. Yeniden yapılan düzenlemeler bu ilkeler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – 2 madde olduğu için birazcık daha uzun konuşma istiyorum sizden.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, hâliyle o zaman bizim de bazı sorular sorma hakkımız oluyor çünkü bu alımların hiçbir tanesi, arama çalışmaları, ne bileyim, sondaj çalışmaları, üretim çalışmaları Kamu İhale Kanunu’na göre olmadığı için biz de milletvekili olarak sizlere soru önergesiyle sormak zorunda kalıyoruz. O zaman mesela şunu sormam lazım: Oruç Reis, Barbaros Hayrettin sismik gemileri, Fatih, Yavuz sondaj gemileri, Kanuni sondaj gemisinin maliyeti nedir, kaç paraya alınmıştır bunlar? Çünkü bunlar Kamu İhale Kanunu’yla falan alınmadı, kamuoyu da bilmiyor bunları. Şimdi, mesela bir konsorsiyum bu gaz üretimini yapıyor, buna anahtar teslimi verilmiş. Bu ne kadardır? Bunu bilmemiz gerekli. Deniz dibine döşenen bu boru hattı için bugüne kadar ne kadar para ödenmiştir? Mesela bugüne kadar üretilen, yerli üretilen doğal gazın metreküp maliyeti nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bozdağ...

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, 6’ncı madde “Her türlü doğal gaz alımı Kamu İhale Kanunu’ndan istisna tutulacaktır.” diye geliyor. Biraz önceki sayın vekilimin de açıklaması BOTAŞ yüksek fiyatlarla alım yapmak zorunda kaldığından dolayı böyle bir çözüme gidildiğiyle ilgili ve Anayasa Mahkemesinde açıklık, şeffaflık, fırsat eşitliği gibi... Şimdi, ben aslında bir uzmandan faydalanarak... Profesör Doktor Uğur Emek’in bir yazısından faydalanacağım, orada diyor ki: “Tasarruf için diğer bir yapısal önlem Kamu İhale Kanunu’dur. 2001 finansal krizinden çıkmak için yapısal reformlar yapıldı. Hatırlarsanız, Kemal Derviş’in ‘on beş günde 15 yasa’ mottosu vardı, bunlardan biri de Kamu İhale Kanunu’ydu. Kamu İhale Kanunu hazırlanırken Avrupa Birliği Kamu Alımları Direktifleri örnek alınmıştır.” Buradan doğru yola çıkarak Türkiye’nin yaklaşık olarak yüzde 5 oranında bu usule uyduğunu, arada yüzde 10’luk bir farkın olduğunu, Avrupa Birliğinin ise Kamu İhale Kanunlarıyla ilgili alımlarının millî gelire oranının yüzde 15 civarında olduğunu, Türkiye’nin yüzde 5’te kaldığını söylüyor. “Bu istisnalar nedeniyle, bazı istisnalar nedeniyle -biliyoruz bunları zaten, kamu-özel iş birliği ve benzeri gidiyor- Türkiye’de her yıl 2,6 trilyon lira tutarında bir kamu harcaması, Kamu İhale Kanunu dışında, tamamıyla kural dışı biçimde yapılmaktadır. Bu kural dışılık nedeniyle kamu alımlarında eğer yüzde 10’luk bir verimsizlik olsa 260

milyar TL israf olacaktır. Yani kapsamlı bir Kamu İhale Kanunu reformu yapılırsa eğer 260 milyarlık bir tasarruftan bahsediyor. Ve bizim mevcut tasarruf paketimizin de 100 milyarlık bir tasarrufun peşinde olduğunu hatırlatmak isterim.

Bu durumda yani buradan yola çıkarak kendimce bir soru sormak istiyorum: Tasarruf tedbirlerini konuşuyoruz, bu durumda kamu alımlarının da Kamu İhale kapsamında tutulmaya çalışılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – ...asıl hedef olmak zorunda değil midir? Yani bu maddeyle getirilmek istenen tasarruf tedbirleri başlığı açısından bir çelişki doğmuyor mu?

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi Sayın Bakan Yardımcısına söz vereceğim.

Sayın Bakan Yardımcısı, Sayın Şatiroğlu, şöyle yaparsanız eğer, hem bu 2 maddeyi neden getirdiniz, bununla alakalı yaklaşımınız nedir hem de az önce sorulan, bir önceki maddede sorulan sorularla alakalı da bir detaylı cevap vererseniz akabinde söz isteyen milletvekiline vereceğim.

Şimdi mi söz vereyim Sayın Ekmen?

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – 8'inci madde ama burada sadece genel bir değerlendirmeye hızlıca diğer maddelere geçecek gibi durduğu için...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, burada durduk 6-7 ilişkili olduğu için, 8'e ayrıca geçeceğim. İsterseniz 8'de sorun, isterseniz burada sorun, Sayın Şatiroğlu'na sonra söz vereyim, açayım mikrofonunuzu, nasıl isterseniz.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Yani Sayın Bakan açısından belki nispeten şey olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Bakan, teşekkür ediyorum. Ben de malum Batmanlıyım, Batman Milletvekili olarak TPAO ve BOTAŞ'la ilgili olarak birçok meseleyle doğrudan ilgiliyim. Birkaç hususa dikkatinizi çekmek istiyorum.

Birincisi, bu tasarruf genelgesi meselesinin orman yangınlarıyla mücadele ihalelerinde olduğu gibi yanlış yorumlanmasının TPAO'daki iz düşümleri üzerinedir. Mesela, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tam dokuz aydır işçinin fazla mesai ücretini ödememektedir. İşçisinin fazla mesai ücretinden tasarruf ederek para kazanan... Ki Türkiye Petrolleri, doğal kaynaklarımızı ürettiği ve elde ettiği için her zaman kâr eden bir kuruluştur. Bununla birlikte geçen Kurban Bayramı'nda tam olarak 12 saha tasarruf tedbirleri nedeniyle kapatılmak istenmiştir, sendikanın itirazı üzerine bu karardan vazgeçilmiştir çünkü on iki gün boyunca ödenecek toplam fazla mesai ücreti 350 bin lira iken ortaya çıkacak üretimden geri kalma ise 70 milyonluk bir maliyettir.

Şimdi, tasarruf tedbirleri böyle motamot -efendim, genelge var, fazla mesai ödemem, genelge var, fazla üretim yapmam, bayramda kapatırım- bir yaklaşımla ele alınamaz.

Son olarak, Türkiye Petrolleri konusunda Petrolspor hikâyemiz var. Sayın Mehmet Şimşek'in bizzat açılışına vesile olduğu altyapıda 1.050 sporcu var. Bu 1.050 sporcuya TPAO, geçen yıl 4-5 milyon anlaşmalı bankalardan para aktarmış. Bu 1.050 sporcu arasında 100'ün üzerinde dünya, Avrupa, Balkan ve olimpiyat şampiyonu çocuk var. Bu çocuklar bu ay maaş alamadılar. Niçin? Tasarruf genelgesi var. Ya, bu çocukların tamamı kenar mahallelerden, asgari ücretli bile olmayan ailelerden kazanılmış çocuklar. Yılda 4-5 milyon vermekle buraya aktarılacak -o da dolaylı yollarla- bir paradan tasarruf namına vazgeçmemiz ne kadar doğru bir şey olabilir?

Artı, malumunuz, Maden Kanunu gereği, maden çıkartılan illere yüzde 2 aktarım var. Petrol Kanunu'nda böyle bir şey de yok. Biz Türkiye Petrolleri yıllık kârının yüzde 2'sini Batman'a, Adıyaman'a, Tekirdağ'a aktarsın demiyoruz. Hiç olmazsa bu tip, 1.050 çocuğun hayatını doğrudan ilgilendiren konularda daha olumlu ve daha sempatik yaklaşsın.

BOTAŞ bu yıl şubat ayında kök ücrete zam yaptı, Türkiye Petrolleri yapmadı. Şimdi BOTAŞ'ın maaşları Türkiye Petrollerini katlamak üzere. Türkiye Petrolleri çalışanları sahada, sondajda, üretimde yirmi dört saat çalışıyor ama BOTAŞ çalışanlarından daha az maaş alıyor. BOTAŞ da TPAO da aynı Bakanlığa, aynı siyasi iradeye bağlı değil mi? Dolayısıyla BOTAŞ'ın bir yönetim kurulu kararıyla almış olduğu kök ücretlere zam kararını Türkiye Petrolleri niçin almıyor? Yüzde 100 kazanan, kâr eden TPAO'nun işçisini motive ederek sahada tutmaya çalışan bir firma olması gerekmez mi? Ben bu kapsamda BOTAŞ ve TPAO arasındaki kök ücretten kaynaklanan ayrımcılığın giderilmesi ve özellikle TPAO'nun tasarruf genelgelerini yorumlamadaki dar yorumcu anlayışını dikkatinize sunmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan Yardımcısına sormak istiyorum: Şimdi, Akdeniz'de doğal gaz arama çalışmaları var, kamuoyuna yansıdı ancak bu konuyla ilgili iki kez açıklama yaptım ve soru önergesinde bulundum ve şunu sordum: “Antalya açıklarında, Akdeniz'de petrol ve doğal gaz arama çalışmaları kapsamında bulunan sondaj gemilerinin yapmış olduğu çalışmalarla ilgili bugüne kadar ne bulundu? Kaç kuyu açıldı? Açılan bir kuyunun maliyeti nedir? Bugüne kadar yapılmış olan harcamayla elde edilmiş olan gaz veya petrol anlamında karşılığı ne şekilde oluşmuştur?” diye sordum ancak bugüne kadar herhangi bir cevap alamadım. Eğer sizin bu konuda şu an bir bilginiz varsa almak isterim çünkü “Antalya açıklarında gaz bulduk, petrol bulduk.” diye bugüne kadar söylendi ama hiçbir şey çıkmadı; bildiğimiz bu. Şimdilik bunları sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şatıroğlu, buyurun lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, geriden gelirse, Türkiye Petrolleriyle ilgili Sayın Batman Vekilimizin sorduğu sorularla ilgili detaylı bilgiye sahip olmadığım için cevap veremeyeceğim ama bilahare sizi cevaplandıracağım.

Sayın Cavit Arı Vekilimizin herhâlde Bakanlığa sorduğu sorularla ilgili olarak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Şatıroğlu, Sayın Ekmen'i bir davet edin Bakanlığa, bir çay ikram edin kendisine, Petrolspor'u kurtaralım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Tabii ki seve seve.

Artı, Sayın Arı'nın sorduğu sorularla ilgili herhâlde Bakanlığımıza sorduğu sorularsa cevabını mutlaka vermiş olmamız gerektiği kanaatindeyim. O konuda hassaten bakacağım ben, müsaade ederseniz inşallah.

CAVİT ARI (Antalya) – Teknik bir cevap yok, sorduğumuz sorulara bir cevap yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Şimdi, Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; BOTAŞ, güzide kuruluşumuz, 200 milyar sermayesi, 5.550 çalışanıyla, 4 bin kilometresi petrol boru hattı, 20 bin kilometresi doğal gaz boru hattı olmak üzere toplam 24 bin kilometre boru şebekesi işleten ve bunun yanında belki yüzlere yakın tesis işleten

bir şirketimiz, malum olduğu üzere. Bu anlamda Türkiye'nin doğal gaz ve petrolde ana omurgasını oluşturan bir şirketimiz. Bu anlamda Rusya Federasyonu'ndan iki ayrı noktadan doğal gaz girişi, Azerbaycan'dan yine iki ayrı noktadan doğal gaz girişi, biri TANAP olmak üzere Eskişehir'den 6 bcm'ini aldığımız, yine İran'dan boru gazı olmak üzere beş noktadan boru gazı tedarik eden, bunun yanında beş ayrı noktadan da ikisi karasal, üçü gemisel dediğimiz, FSRU dediğimiz LNG ithalatıyla doğal gaz temin eden bir ülkeyiz, bir şirketiz. Bunun yanı sıra son yıllarda yaptığımız çalışmalarla da gerek Tuz Gölü'nde gerekse Silivri'de doğal gaz depolamak suretiyle de zor günlerde veya ucuz zamanlarda doğal gaz tedarik edip zor günlerdeki gaz tedarikimizi sağlayan bir altyapıya kavuşmuş bulunmaktayız.

Şimdi, dünya çok hızlı evriliyor. Türkiye'ye ilk doğal gaz geldiğinde Rusya Federasyonu'ndan yapılan anlaşmayla -ki 2026 yılında sona erecek o anlaşmalar, şu anda müzakereleri yürütüyoruz- Rusya, Ukrayna üzerinden, Bulgaristan üzerinden, Malkoçlardan gaz alıyorduk. Şimdi bu hat ne oldu? Bu hat kapalı. Bu hat kapalı, neden? Uzun yıllar süren Rusya-Ukrayna meselesinden dolayı o hat kapatıldı. Ardından Karadeniz'in 2 bin metre derinliğinden yapılan yatırımla Mavi Akım'dan gaz almaya başladık.

Yine Rusya'dan, Batı hattının iptal edilmesinden sonra da "TürkAkım" dediğimiz iki hat inşa edilmek suretiyle biri Türkiye'ye gaz arzı sağlayan, biri de Rusya'dan direkt Batı'ya, Avrupa'ya gaz taşıyan iki tane şebeke mevcut. Dolayısıyla şartlar değişebiliyor. Bakın, o yıllarda sadece boru gazıyla gaz tedarik ederken belli bir süre sonra Silivri'de, Marmara Ereğlisi'nde bir LNG terminali inşa etmek durumunda kaldı ülkemiz. Ama ilerleyen yıllarda LNG piyasasının gelişmiş olması, rekabetin kızışmış olması sebebiyle birçok ülke LNG sıvılaştırma tesisi yapmak suretiyle de dünya piyasalarına boru gazıyla rekabet edecek ölçüde LNG ihraç etmeye başladı. Biz de bu anlamda ikinci bir LNG terminalini özel sektör yatırımı olarak İzmir'de yaptırarak, Aliğa'da. Ardından daha hızlı bir yatırım olması anlamında da üç tane gemi terminaliyle sıvı gazı ülkemize kazandıran ve gazlaştırıp şebekeye basan tesis yaptık; bir tanesi Aliğa'da, bir özel sektör yatırımı, bir tanesi Dörtöyol'da BOTAS yatırımı, yine sonuncusu da Saros Körfezi'nde olmak üzere ki Marmara Bölgesi doğal gaz arzı konusunda kritik bir bölgedir. 3'üncü FSRU gemimizle de -ki bu gemilerin de şu anda sahibiyiz elhamdülillah- beş ayrı noktadan doğal gaz tedarik edecek yeteneğe sahip olduk. Yani bizim şu anda ana omurgamız çok kuvvetli. Bu omurgalar sayesinde Türkiye depolarıyla birlikte en kötü günde, en maksimum günde 300 milyon metreküp doğal gaz tüketmiş geçmiş yıllarda. Mesela bu kış rahat geçti, 260 milyon metreküp günlük gaz çektiğimiz olmuş. Ama bizim bu kapasitelerimiz, boru gazları, efendime söyleyeyim, İran, Rusya, iki tane Azeri hattı, bu gemilerimizin kapasiteleri 454 milyon metreküp. Yani İran gazında bir sıkıntı olsa -ki bunu zaman zaman yaşadık- bizim gazda sıkıntımız yok veya başka bir ülkede gaz arzında teknik sebepten dolayı bir sıkıntı yaşasak ben kış şartlarında ülkemizin insanlarına, sanayicisine gaz arzında bir sorun yaşamam çünkü güvenli bir alandayım.

Beraberinde depolarımızı geliştirmek suretiyle de... Ki Avrupa'da yaklaşık olarak yıllık gaz tüketiminin yüzde 20'si mertebesinde bir depo kapasitesine sahiptir Batılı ülkeler. Biz Türkiye olarak yaklaşık yılda 50 bcm, 50 milyar metreküp -artı eksi yüzde 5- gaz tüketen bir ülkeyiz ve dolayısıyla da şu anda da bizim mesela doğal gaz depo kapasitemiz Silivri'de 4,6; Tuz Gölü'nde 1,2; 5,8 milyar metreküp gaz depolayan biz, şu anda tükettiğimiz yıllık gazın yüzde 12'sini depolayacak kapasiteye sahip olmuşuz. Bu kapasitemizi inşallah 2027 sonuna geldiğimizde 5,8 milyar metreküpten 9,6 milyar metreküpe çıkarmayı planlıyoruz, hem Silivri'de yaptığımız ilave yatırımlar hem Tuz Gölü'nün genişleme kapasitesi programları çerçevesinde bu kapasitemizi o tarihlerde, 55-56 milyar metreküp gaz tüketirken ben bunun yaklaşık yüzde 18-19'unu depolar hâle gelmiş olacağım inşallah.

Şimdi, biz bu maddeyle ne arzu ediyoruz? Tabii, doğal gaz ticaretimizin de... Bir sayın vekilimiz ifade etti, kaçırdım hangi vekilimiz olduğunu. Boru gazıyla tedarikimiz toplam tedarikimizin yüzde 72'si. LNG'yle tedarikimiz yıllar önce hiç yokken yüzde 28 mertebesinde. Yani biz yaklaşık 35 milyar metreküp doğal gazı, uzun dönem kontratlar çerçevesinde, Rusya Federasyonu, Azerbaycan Hükümeti ve İran'dan tedarik ediyoruz ve TANAP'tan da bir miktar gaz ülkemize ithal ediyoruz. 35 milyar boru gazın yanı sıra yılda yaklaşık 13-15 milyar metreküp doğal gazı da LNG'yle tedarik ediyoruz. LNG tedarikimizde uzun dönem kontratımız bizim Cezayir'le var. Bu noktada yaklaşık 4-5 milyar metreküplük... Fiili olarak kontratımız 6 bcm; 4,4 milyar metreküp tüketmişiz geçtiğimiz yılda; bu kontratla yapıyoruz.

İlerleyen yıllarda, az önce arz etmeye çalıştığım gibi, dünya LNG piyasasının gelişmiş olması, rekabetin artmış olması, LNG sektöründe, piyasasında fiyatları da bazen alıcı ülke tarafına lehte sonuçlar doğurabiliyor. Onun için biz depolarımızı geliştirdik, kapasitemizi arttırdık. Beraberinde, biz bu maddeyle birlikte bazen anlık doğal gaz alıyoruz bu kanun kapsamında. Yani dünyada LNG gemilerine bazen sipariş oluyor, iptal edilebiliyor, gemi boşa düşebiliyor, bir gemi 100 milyon metreküp doğal gaz taşıyor. Biz bu kapsamda 90 ila 100 tane gemiyi ithal etmişiz yani bu kanun kapsamında yaklaşık 8-9 milyar metreküp gazı ithal etmişiz anlık alımlarla. Bu da kafamıza göre bir alım değil, kesinlikle; bunun da bir usul esasları var. Burada asla arada bir firma yok, hep kaynak ülkelerin gazını biz ithal ediyoruz LNG olarak. Bu Katar gazı olur, Cezayir'in kontrat dışı gazı olur, Umman'ın gazı olur, Amerika'nın gazı olur, hiç belli olmaz. Dolayısıyla biz o anda BOTAŞ yetkililerine, yönetimine verdiğimiz yetkiyle anlık doğal gaz bulduğumuzda, yarım sent bile uygun fiyat bulduğumuzda bunun bir gemiye yansması en az 10 milyon dolar yani yüzde 5-6 oranında bize bir fayda sağlayan bir unsurdan bahsediyoruz.

Diğer bir taraftan, sanırım Sayın Erhan Bey ifade ettiler, uzun dönem kontratlar niye yapılmadı, niye yapılmıyor? Tabii ki bu 50 milyar metreküplük, hacimli bir tüketimi uzun dönem kontratsız yönetmek mümkün değildir. Yani biz mutlaka uzun dönem kontratlar yapacağız. 2001 yılında imzalanan İran anlaşması 2026 Temmuzunda dolacak, şu an görüşüyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben dolanlar için söylüyorum. 2021 Eylülünde, 2020'nin son çeyreğinde 15,9 milyar metreküp kontrat bitti.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Ama o şu an, evet...

ERHAN USTA (Samsun) – Ve yapılmadı bunlar ve 170 dolardan aldığımız doğal gazı 1.350 dolarlardan aldık sonra.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Şimdi, İran'ın uzun dönemli yirmi beş yıllık kontratı 2026 Temmuz ayında, Rusya'nın yine uzun dönem kontratı 2025 Aralık ayında dolmak üzere, dolacak ve bununla ilgili müzakereleri yürütüyoruz. Yine, Azerilerle yaptığımız kısa dönemli bir anlaşmayla 2030'a kadar sözleşmemizi uzattık.

Yine, TANAP'la ülkemize 16 milyar metreküp boru gazı kapasitesi vardır, bunun 10 milyarını Azeri SOCAR şirketi Avrupa'ya taşımakta, 6 milyar metreküpünü biz Eskişehir'den ithal etmekteyiz; bu anlaşma da 2033'e kadar devam etmektedir.

Şimdi, bu networkle, bu depo kapasitesiyle, bu LNG kapasitesiyle bizim elimiz çok kuvvetli. Yani bizim şimdi bu kadar kuvvetliken uzun dönemli boru gazı anlaşmalarında elimiz kuvvetli hâle geliyor. Tedarik boru gazı kuyusu olan, rezervi olan Rusya, İran, Azerbaycan gibi ülkelerle benim pazarlığım daha kuvvetli oluyor, elim daha kudretli hâle geliyor çünkü benim alternatifim var, 5 tane yerden LNG

sokma yeteneğim var. Yani belki de ülkemizin yarısının ihtiyacını ben buradan karşılayabiliyorum zor kış aylarında bile. Beraberinde depomu yapmışım, uygun gaz bulduğum her fırsatta her bir gemiyi alırım depoma basabilirim, bu da benim için büyük şans.

“BOTAŞ açıkları acaba yüksek fiyatlı gaz tedarikinden dolayı mı kaynaklanıyor?” Asla böyle bir şey değil. BOTAŞ’ın bu kadar açığının neden olduğunu herhâlde bütün siyasiler biliyorsunuz. Geçen dönem ben de Parlamentoda milletvekilliydim, çoğu arkadaşımız tanıyor. Yani BOTAŞ’ın aldığı gaz fiyatı ile vatandaşa sattığı gaz fiyatına bir bakalım; 4,08 TL’ye 20 milyon haneye, 20 milyar metreküp doğal gaz satıyoruz; 4,08’e. Bu gazın maliyeti en az 11-12 lira Erhan Bey; bu gazın maliyeti 350-400 dolardan en az 11-12 lira. Bizim görev zararımızın büyük bir kısmı evsel müşterilere yaptığımız, vatandaşa yaptığımız sübvansiyondan kaynaklanıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – OSB’ye kaç veriyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – OSB’lerde...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Artış olursa sübvansiyon etmek zorunda kalmayacak mısınız?

ERHAN USTA (Samsun) – OSB’ye 7 liradan mı veriyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Evet, Başkanım, müsaade ederse ben devam etmek isterim.

Bu sübvansiyonun büyük bir kısmı evsel dedim ben, ben farklı bir şey söylemedim size. Tabii ki sanayideki doğal gaz fiyatı evselden daha yüksek, ticarethanelerdeki gaz fiyatı evselden daha yüksek.

ERHAN USTA (Samsun) – Daha yüksek değil, 6 katı falan...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Kaç katı? 6 katı diye bir şey yok Erhan Bey. Yani öyle bir...Yok, yok, hayır...

ERHAN USTA (Samsun) – Yanlış hatırlıyor olabilirim. 7’de filan değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Yok, hayır. Eğer BOTAŞ sayfasına girerseniz bunlar çok şeffaf bir şekilde, BOTAŞ’ın web sitesinde evsel gaz tüketimi... Mesela İGDAŞ’a, BAŞKENTGAZ’a, ne bileyim, BURSAGAZ’a, KAYSERİGAZ’a, DOĞUGAZ’a sattığımız gaz fiyatı bütün Türkiye’de eşittir ve ilan edilmiştir 4,08 TL metreküp ve bu gaz şu an bedavadır. Yani şu an bedava doğal gaz satıyoruz sübvansiyona baktığımız zaman ve bundan mütevellittir ki o kadar çok doğal gaz yatırım talebiyle karşı karşıya kalıyoruz ki Sayın Başkanım.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Bakan Yardımcısı, bakın, doğal gazın bin metreküpü sanayiye 13,649 lira.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – BOTAŞ sayfası mı?

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, BOTAŞ sayfasına gerek yok, sen de BOTAŞ sayfasından bak, benim oradan bakmam gerekmiyor. Konut şeyi de 4,81 lira...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – 4,08...

ERHAN USTA (Samsun) – Gün gün takip ediyorum bunları. 4,081; bak 1’ini de söylüyorum, 3 basamağı da ciddi ciddi söylüyorum yani bir şeyleri kafadan atmıyoruz. Kaç katı? 3 katından fazla.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Yani ben buna itiraz etmedim ki zaten.

ERHAN USTA (Samsun) – İtiraz ettiniz efendim. Ne itiraz etmediniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Ben, şimdi bakın, şöyle bir şey var, eğer biz bu...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, zaten şimdi ne söylediniz? Bizim söylediğimiz şeylere cevap vermiyorsun ki bize başka şeyler anlatıyorsun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Şimdi, sübvansiyonun büyük bir kısmının evsel tüketimden kaynaklandığını ifade ettim. 20 milyar metreküp doğal gazı evselde tüketiyoruz ve bunu da yaklaşık 8 liradan çarptığımızda 160 milyar lira gibi evsel tüketimin hazineye getirdiği bir yük var.

CAVİT ARI (Antalya) – Biraz da seçim yatırımı olmuş.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Niye, daha önce de yaptık?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Evet, Sayın Başkanım.

CAVİT ARI (Antalya) – Seçime dönük yatırım!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, şöyle yapalım...

Bir müsaade edin Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Seçime dönük yatırım bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, şimdi, şöyle, bu soruları sordunuz, Sayın Bakan Yardımcısından cevapları aldık.

Siz de toparlayın, ona göre Sayın Usta söz istiyor.

Sayın Usta'ya söz vereceğim, müzakereyi bitireceğim.

Sayın Şatiroğlu, toparlayın lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Bir diğer konu da yerli gazımız olan Karadeniz'de Filyos'ta ürettiğimiz gazla alakalı bilgilendirmeler yapıldı. Bilgilerin doğru olmadığı kanaatindeyim çünkü ben her gün BOTAŞ'ın ve TPAO'nun verilerini alıyorum. Mesela dün itibarıyla biz Filyos'tan 5,1 milyon metreküp gaz tedarik etmişiz, şu anda Türkiye'nin günlük gaz tüketimi yaklaşık 80 milyon metreküptür, kış aylarında 300 olur. 80 milyon metreküp gazın şu anda 5,1'ini biz Filyos'tan tedarik ettik; 5,3 üretmiş TPAO, 5 noktalık veriyi bir sayaçtan almışız, diğer 0,2'si iç tüketime kullanılmıştır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Benim rakamlar bu söylediğiniz rakamlarla...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – 2,5 falan dediniz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, 3.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Yani 5 zikredilmediği için söylüyorum ben, şahsınızla alakalı bir şey söylemek istemiyorum, yanlış anlamayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Biraz geriye doğru söyleyin, azıcık geriye doğru bir gidin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Hangi geriye doğru?

ERHAN USTA (Samsun) – 2023'ün Eylülü kaçtı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Tabii, düşüktü o zamanlar yani, düşüktü, yani yeni başlamıştık biz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kademe kademe gidiyordu.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır, bak, hadi 2,5 milyon... 3,3; 3,2; 2,5; 2,4...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bugün kaç, bugün kaç?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Şu anda günlük 5,1 milyon metreküp gaz tedarik ediyoruz, inşallah sene sonuna kadar da 10 milyon metreküp gaz yerli gazımızı şebekeye basmak hedefindeyiz. Bu 10 milyon metreküp gazın yıllık karşılığı yaklaşık 3,5 milyar metreküp gaz. 3,5 milyar gaz da yüzde 7 bir ithalatın önüne geçmek demektir.

Şimdi, bu gaz kumlu vesaire dendi. Bakın, değerli vekillerim, Sayın Başkanım, kıyıda 160 kilometre açıktaki, denizin dibinden 2 bin metre derinde gaz aradık ve gaz çıkartıyoruz yani kolay bir operasyon değil. Kıyıda 160 kilometre açıktaki ve deniz dibinden 2 bin metre derinlikte gaz çıkartıyoruz, oraya ekipmanlar koyuyoruz ve 160-170 metre serdiğimiz boruyla gazı Filyos Limanı'na çıkartıyoruz, gazı saflaştırıyoruz. Tabii ki içerisinde kum olabilir, başka yabancı malzemeler de olabilir. Yani denizin dibinin 2 bin metre altındayım ben, bunlar çok teknik konulardır. Bu konularda her ülkenin doğal gaz kaynaklarında ya da petrol kaynaklarında bu gibi şeyler çıkabilir, bunlar çok normaldir. Biz o Filyos'taki tesisi niye kurduk? Bu kumdan, yabancı maddeden arındırmak için kurduk. Büyük bir yatırım yaptı Türkiye Petrolleri oraya, biz de oradan, TPAO'dan şu anda BOTAS'a günlük, bugün itibarıyla, dün itibarıyla 5,1 milyon metreküp gaz arzı sağlamış bulunmaktayız.

Sayın Başkanım, açıklamalarım şimdilik bu kadar. Bir sonraki maddede de ayrı bir açıklama daha sizden rica edeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, sizin söz talebiniz vardı.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, ben konuşmamda dikkat ederseniz şunu söyledim: İki tane husus var. Birincisi, niye BOTAS geçmişte.... Ben yıllarca KİT'lerin finansmanına baktım, KİT'lerin gelir gider dengelerinden sorumlu hem uzman olarak hem Daire Başkanı, Genel Müdür ve Müsteşar Yardımcısı olarak çalıştım.

Şimdi, BOTAS'ı para kesen bir şirket olarak biliriz ama son dönemde ciddi bir finansman sıkıntısına girdi, işte bu mahsuplar yapılmak durumunda kalıyor yüksek doğal gaz fiyat artışlarına rağmen. Biz doğal gaz fiyatlarını az filan da arttırmadık öyle, çok ciddi doğal gaz fiyat artışları yapıldı, özellikle sanayide ve elektrik santraline verdiğimiz doğal gazda ama hane halklarında da yine AB ortalamalarının altında bir artış yapmadık. Şimdi, dolayısıyla problemin bir tanesi, benim söylediğim şey, 2021 yılının son çeyreğinde bizim uzun vadeli kontratlarımız veya toplam tüketimimizin yaklaşık dörtte 1'i miktarında 3 ülkeden aldığımız uzun vadeli kontratlar bitti, bitmesine rağmen -bu kontratlar tabii bittiği gün yenilenecek değil, bunun müzakerelerinin önceden başlaması lazımdı- bu müzakereler yapılmadı, bu kontratlar yenilenmedi ve bunları doğal gazın...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Öyle değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Onu kabul ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Nasıl almadık diyebilirsiniz ya? Yani bunu bütün dünya biliyor, bunu bakanlar söyledi: "1.500 dolardan doğal gaz almak durumunda kalıyoruz." bilmem ne filan diye, bütün bize söylenen mazeretler, doğal gaz artışındaki mazeret buydu. "Spotta çok yükseldi, biz de bu fiyatlardan doğal gaz alıyoruz." dendi. Bugün Sayın Bakan Yardımcısı diyor ki: "BOTAS'ın bu zararında veya açıklarında yüksek alımın hiçbir şeyi yok." Parlamente'ye yanlış bilgi veriyorsunuz,

böyle bir şey olmaz. Nasıl olmaz, var. Yüksek artış yapma... Bakın, bunları bir gün oturalım, tamamını... Ben de bütün dokümanlarımı getireyim tabii, bu kadar tartışma olacağını bilmiyordum ama ben size bunun bütün detaylarını getiririm kendi perspektifimizden.

Arkadaşlar, bu zamları yaptık, çok hissedilir zam yaptık.

BOTAŞ'ın problemli olmasından da haz duyuyor falan değiliz, bu kadar yüksek rakamlar yani nihayetinde bu milletten toplanan vergilerle finanse ediliyor. Hiçbir yerden de... Yani bu yanlış yapanların, bu sorumluluğu üstlenenlerin babasının cebinden de para getirip BOTAŞ'ın kesesine koydukları falan da yok. Dolayısıyla yani temel problem, Sayın Bakan Yardımcısı, o kontratların zamanında öngörülü bir şekilde -devleti yönetenlerin öngörülü olması lazım- yenilenmeyip... Pandemi sonrasındaki işte o enerji piyasasındaki dalgalanma geldi bizi vurdu ve temel problem bu.

Elbette, 1.500 dolardan aldığın doğal gazı o fiyattan getirip de konuta satacak hâlin yok. Elbette bunun bir kısmını da sübvans etmek durumunda kaldın, sonrasında işte milyarlarca liralık, 200 milyarın üzerinde bir faturayla karşı karşıya kalmış olduk. Şimdi, işin bence önemli boyutu bu.

Gelelim şu şey meselesine... Biz Türkiye'de ne kadar çok doğal gaz çıkartırsak onunla iftihar ederiz Türk milletin bir ferdi olarak, bunda hiçbir şey yok. Ben bununla ilgili olarak şubat ayında bir Meclis araştırması önergesi vermiştim, belki sonradan siz takip etmişsinizdir yani Mecliste olmadığınız için takip etmeniz gerekmiyor ve oradaki şeyleri... Şunu itiraf edeyim: Elimdeki rakamlar ocak ayı –en son ocak ayı bilgileri var- ondan sonra bir miktar daha artmış olabilir, onlara biz de bakarız yani o bir anlık mı yoksa hakikaten orada bir trend var mı, onu görmek lazım ama hâlâ bu 10 milyon metreküp... Şöyle bir siyaset yapıldı: “Açın kombileri, vanaları açın, Türkiye doğal gaz buldu.” bilmem ne falan deyip 25 metreküpleri Ruslardan aldığımız doğal gazla millete bedava verdik. Millete bedava vermeyelim diye bir şey demiyorum yani şirketlere vereceğimize millete verelim, onda bir şey yok da ama böyle bir propaganda yani gereğinden fazla, üretmediğimiz, çıkarmadığımız doğal gazı sanki millete dağıtıyormuşuz gibi seçim öncesi bir propaganda yapıldı. E, bunu da herhâlde hepiniz kabul ediyorsunuz diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun, toparlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, netice itibarıyla şunu söylüyorum: Şu 6'ncı ve 7'nci maddeyi gördükten sonra, bu kamu ihaleleri mevzuatının dışında bu alımların yapılmasına ilişkin düzenleme geldikten sonra şu iddiam bana göre, benim açımdan baktığım zaman, bir defa, tamam, oldu, kanıtlandı çünkü önce kontratı yapma, sonradan da spottan alacağım, spottan alırken de hiçbir mevzuata tabi olmam, hiçbir kamu ihale mevzuatına tabi olmadan milyarlarca dolarlık alımı yaparım diyorsunuz. Getirdiğiniz madde bu arkadaşlar. Yani evet, bunu hakikaten uzun vadeli kontratlarla almış olsaydık zaten böyle bir maddeye de ihtiyaç olmayacaktı çünkü şeyden alıyordunuz.

Ben şunu demiyorum: Tabii, bir kısmı bunun spottan alınabilir, belki bu kârlı da olabilir ama bu niye? Şu andaki sorduğumuz soru da şu: Niye bunu kamu ihale mevzuatı içerisine almıyorsunuz? Buna bir yöntem, bir şey geliştirelim, zaten bu iptal edilmiş. Şimdi, “Usul belli değil.” diyor Anayasa Mahkemesi, siz güya hani usul için 7'nci maddeyi getiriyorsunuz yani burada bir usul falan yok. Burada Cumhurbaşkanına yetki veriliyor, üstelik yetki verilirken de Cumhurbaşkanının açıklayacağı şeyleri de sınırlandırıyorsunuz işte gizlilik filan da... Gizlilik kapsamında, hiçbir şeyi söylemeden veya hiçbir şeyi açıklamadan da bu usulleri belirleme gibi bir yetki de burada alınmış oluyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakana bir soru sormak istiyorum. 22 Mayıs tarihinde Bakanlığınıza yazılı olarak bir soru önergesi verdim ve on beş gün içinde cevap verilmesi gerektiği hâlde yanıt alamadım, tabii birçok bakanlığın yaptığı gibi. Buradan size sormak istiyorum ve bu soruyu yenilemek istiyorum, sorum şu: Doğu Karadeniz’de Trabzon, Artvin ve Rize illerinde ne kadar maden sahası, maden ruhsatı verilmiştir? Artvin’in yüzde 71’inin maden sahası olarak ilan edildiği bilgisi doğru mudur? Bunlardan kaç tanesi altın, bakır veya taş ocağı olarak verilmiştir? Bunları şimdi cevaplayamayacağınızı biliyorum ama özellikle Komisyondan tutanakları takip edeceğim. Şimdi ya da sonra lütfen bu sorulara cevap verin çünkü Doğu Karadeniz’de tarım, madencilik alanında faaliyetlerin yürütülmesi için artık bitirilme noktasında, buna “Dur!” demek için verdiğiniz ruhsatları görmek ve bilmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Sayın Başkanım, özür diliyorum.

Bu cevap verilmeyen soru önergesine bakılırken bütün vekiller için bakılsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım Sayın Ekmen, söz taleplerini vereyim.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, Bakan Bey açıklama yaptı da benim sorduğum bir soru vardı, ona cevap vermedi. Demişti ki: “2023’ün ilk çeyreğinde günlük 10 milyon metreküp üretim olacak.” Seçimden önce nisan ayında açılış yapıldı. O rakamlara baktığımız zaman eylül ayında -işte o da günlük 2-2,5 milyon bir trend var- yükselmiş sizin dediğinize göre, 5 milyon metreküpe kadar yükselmiş. Açılış yapıldığı tarih ile eylül ayı arasında neden üretim yapılmadı, onu sormak istemiştım ama o konuda cevap vermemiştiniz.

Bir de 2026’da 2’nci faz diyorlardı yani günlük 40 milyon metreküp ki zaten o rakamlara çıkılırsa ihtiyacımızın yaklaşık yüzde 15’i, yüzde 20’si sağlanacak gibi gözüküyor. O 2’nci faza ne zaman ulaşılacak, onu sormak istemiştım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ekmen, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Efendim, Sayın Bakanın hem teşkilatçılığı hem milletvekilliği var, siyasetin her kademesinde bulunmuş değerli bir isim. Buradan giderken, buradan döndüğünde Bakanlıkta konulara bakınca sayın milletvekillerinin soru önergelerine verilmeyen cevapları da bir başlık olarak kaydetmesini dilerim. 8 ve 9 Mayıs tarihlerinde TPAO Batman ve Filyos’la ilgili olarak vermiş olduğum 2 soru önergesine cevap alabilmiş değiliz yani yasamaya saygının, milletin iradesini temsil eden milletvekillerine saygının minimum gereği şüphesiz soru önergelerine cevap vermek olmalıdır. Bunu da gündeminize alırsanız memnun olurum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, bu şartlarda çalışamayız Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, ne yapsın karşı sıra? Yoklama istemişsiniz aşağıda, aşağıya gönderdik. Adamlar ne yapsınlar yani?

Evet, Sayın Şatıroğlu buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, Komisyonunda yoklama isteme yetkisi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, İç Tüzük’te yeri yok.

Ya, şöyle değerli arkadaşlar, şu an müzakerelere devam ediyoruz, Komisyonumuzu aydınlatıyoruz, görüyorsunuz. Çok detay...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama bitmedi ki daha.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ne yapalım? Oylamaya ben geçiyorum ya hep, uzatıyorum işte, ne bileyim.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – İttifakın bir kanadı yokken efendim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buradan Sayın Kalaycı'nın da belki bir söz talebi olursa, kendisine de...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Kalaycı konuştu ilk başta.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Şatiroğlu, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Başkanım, Sayın Ekmen'den başlayarak... Tabii, geçen dönem bir milletvekili...

CAVİT ARI (Antalya) – Yarına erteleyelim Başkanım ya, bitmez bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Biter biter, öbürlerinde bir şey yok.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tüm maddeleri konuşacağız yani şöyle, hepsinde önergelerimiz var.

CAVİT ARI (Antalya) – Saat yedi oldu Başkanım, yarına erteleyelim, yarın bir işimiz yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir sürü arkadaş gelecek konuşmaya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gelsinler, başımızın üstünde yerleri var.

Evet, devam edin Sayın Şatiroğlu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Başkanım, Sayın Ekmen'in ifade ettiği, Sayın Ocaklı'nın ifade ettiği soru önergesi meselesi hakikaten benim hassasiyetle üzerinde durduğum bir konudur. Geçen dönem Parlamentonun bir mensubu olarak bu hassasiyetin farkındayım, ayrıca Bakanlıkta Strateji Başkanı bana bağlıdır ve finalde cevapları ben imzalarım, sonra Bakan Bey'e arz ederiz. Döndüğümüz zaman bunlara mutlaka bakacağım, sadece sizinkilere değil, bize gelip de cevaplanmayan önerge var mı, toptan bakacağım; buna emin olabilirsiniz.

Sayın Bakırlioğlu'nun sorduğu soru... Geçen 2023 yılından müjdesini verdiğimiz ve aylık 25 metreküp, o ay için tamamı bedava 25 metreküp doğal gaz hediyesi anlamındaki kapsamda 10 milyon metreküp gaz tabii ki telafi edildi. Tabii, bunlar teknik çalışmalar. Ben şimdi, bugün 10 milyon metreküp gaz arzı var diyemiyorum. Demiyorum çünkü ben bir mühendisim, çünkü gerçek var, BOTAŞ'ın sayacından geçen değerler var. TPAO'nun sayacına 5,3 gitmiş, BOTAŞ'ın sayacına 5,1 geçmiş; 0,2'si iç tüketimde kullanılmış. Dolayısıyla bunlar gerçekten çok teknik, çok ağır meseleler. Yani içine girdiğimizde bu öyle çok hızlı yapılan bir projeydi, çok hızlı giden bir projeydi beraberinde; bir Avrupa ülkesi, bizim geldiğimiz aşamaya en az 3 katı sürede gelebilirdi. Yani sağ olsun, gerek bütün BOTAŞ çalışanlarımızın gerek TPAO çalışanlarımızın, bütün yüklenici arkadaşlarımızın tamamı yoğun bir gayretle, risk alarak bu işi başardılar. Ha, birtakım gecikmeler yaşanmış olabilir.

Bakın, şu anda 10 milyon metreküp ulaşamadık. Faz 2 inşallah, zikrettiniz...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani eylül ayında açsaydınız, günlük 1 milyon, 2 milyon, 3 milyon metreküp yapsaydınız sıkıntı olmazdı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Tabii ki.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani bunun arkasında şu oluyor, şu çıkıyor o zaman: Seçim öncesinde siyasi bir şov yapmak amacıyla açılış yaptık; bunun Türkçesi bu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Vekilim, benim şimdi siyasi kimliğim olmadığı için bu sorulara siyasi cevap veremeyeceğim, grup arkadaşlarımız...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siyaset “s”sini niye...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Estağfurullah, ben burada teknik bir bilgi vermeye çalışıyorum sizlere.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Erhan Usta aramızda yok ama...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Affedersiniz Sayın Bakanım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Estağfurullah.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burada ara verilmesi lazım, AK PARTİ’den teklif...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teklif sahipleri burada.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Karşıda kimse yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İsterseniz oylayalım o zaman.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir oylama yapalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yeterince müzakere olmuştur diyelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyonu bilgilendiriyoruz şu anda yani lütfen...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yeterince müzakere oldu.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkanım, bir ara verin de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Şatiroğlu, bitirseniz oylamaya geçeceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arkadaşlar burayı çeksin, yayınlayalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Danışmanlar çekemez, yasak; biliyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Canlı yayın yapıyoruz, canlı yaptırıyorsunuz sabahdan beri.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz çekebilirsiniz, sizde bir şey yok, milletvekilisiniz.

Sayın Şatiroğlu, bitirin, ara vereceğim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Sayın Başkanım, Sayın Erhan Usta şu anda aramızda yok ama hiçbir mevzuata tabi olmadan gaz aldığımızdan bahsetti. Ya, bunu kabul etmek çok da mümkün değil. Bir kuruluşun yani yaklaşık 15-20 milyar dolarlık alım yapan bir şirketin hiçbir mevzuata tabi olmadan alım yapmasını düşünmek çok yanlış olur kanaatimce; Erhan Bey devlette çalışmış bir büyüğümüz, kardeşimiz. Şimdi, BOTAŞ’ın da iç yönergeleri var. Biz bu kapsamda bu alımları yapabiliyoruz birlikte yani neticede hiçbir mevzuat olmaması demek...

İkincisi “Doğal gaz fiyatlarıyla ilgili siz kontratları yapmadınız, her şeyi spottan aldınız.” Bakın, uzun dönem yapılan tüm kontratlar -Rusya, İran, Azerbaycan kontratları dâhil olmak üzere- değişen şartlara endekslidir bunlar. Yani altının ons fiyatı bin dolarken -altının gramı bin lira diyelim, altının

ons fiyatı 2 bin dolar olmuş- size kuyumcu bin liraya altın verebilir mi? Bu da altın değerinde bir meta, petrol ve doğal gaz fiyatına endeksli bir kontrattan bahsediyoruz. Tüm kontratlar dünya borsalarındaki doğal gaz fiyatlarında, belli bir kısmı; belli bir kısmı petrol fiyatlarına endeksli fiyatlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Dolayısıyla pandemi öncesi 200 dolarlarda olan doğal gaz fiyatı 2 bin dolarlara kadar çıktı, Sayın Bakanımız Fatih Dönmez o zaman açıkladı. Yani 2 bin dolardan gaz almak zorunda kaldık biz o yıllarda. Arkasından Rusya-Ukrayna savaşı bunu tetikledi beraberinde. Bu defa da fiyattan ari olarak tedarik sorunu yaşandı birçok ülkede, Avrupa gazsız kalma noktasıyla karşı karşıya kaldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Şatıroğlu, toparlayalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI NEVZAT ŞATIROĞLU – Dolayısıyla, bizim bu maddedeki arzumuz... Bunun yanı sıra, içeride bir piyasa var, OTSP dediğimiz, Organize Toptan Satış Piyasası yani doğal gazın bir borsası var. Zaman zaman bu borsaya bir miktar gazlar boru gazı olarak gelir, düşer. Onu getiren satamaz, BOTAŞ'ın bir limiti vardır, onu bulduğu anda alır. Dolayısıyla bu alımı yapabilmesi için, beraberinde LNG alımlarında daha rahat tedarik edebilmesi için, bu düzenlemeyle Cumhurbaşkanımızın belirleyeceği düzenleyici usul, esaslar çerçevesinde LNG alımı yapabilmesi için de biz bu düzenlemenin desteğini sizlerden rica ediyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Görüşmelere 19.15'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.06

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.17****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 34’üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Madde müzakerelerini tamamlamıştık.

Şimdi 6’ncı madde üzerinde 2 tane önerge vardır, aynı mahiyetteki 2 önergeyi okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türelî

Veli Ağbaba

Cavıt Arı

İzmir

Malatya

Antalya

Mustafa Erdem

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Cevdet Akay

Antalya

Manisa

Karabük

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ümit Özlale

Erhan Usta

İzmir

Samsun

BAŞKAN – Evet, Sayın Türelî, söz mü gerekçe mi?

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu madde BOTAŞın doğal gaz alımlarında uygulayacağı satın alma yönteminin düzenlenmesine ilişkindir. Maddenin gerekçesinde “Doğal gaz arz güvenliğinin sağlanması amacıyla doğal gaz alımları gerçekleştiren Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri kapsamında ihaleye çıkmak suretiyle doğal gaz tedarik etmesi uluslararası doğal gaz piyasasının yapısı gereği mümkün olmadığından; tüm ülke enerji piyasasında doğal gaz kaynaklı yaşanması muhtemel kesinti ve kısıntıların bertaraf edilebilmesi, sistem ve arz güvenliğinin sağlanması hedeflerinin gerçekleşmesi için BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarının 4734 sayılı Kanun dışında tutulmasını teminen maddenin yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.” denilmektedir. Ancak 6’ncı maddeyle kurulan çerçeve Anayasa Mahkemesinin kararında işaret ettiği saydamlık, hesap verilebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerine uygun doğal gaz satın alma yöntemiyle uyumlu değildir. Bu nedenle teklif metninden çıkarılması gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Özlale, gerekçe mi söz mü?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anayasa Mahkemesinin doğal gaz alımlarına yönelik değişikliğe dair iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır. Hükme göre BOTAŞ tarafından yapılacak her türlü doğal gaz alımı Kamu İhale Kanunu'ndan istisna tutulacaktır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, kamu alımlarının şeffaf, rekabetçi ve açık bir şekilde yapılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarını bu kanunun kapsamı dışında tutmak şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkesine aykırıdır. BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarının bu kanunun dışında tutulması, rekabetçi bir ihale sürecini ortadan kaldıracaktır. Bu durum, kamu kaynaklarının daha yüksek maliyetlerle kullanılmasına neden olacaktır. Bu gerekçelerle maddenin Anayasa Mahkemesinin ilgili kararı bağlamında tekliften çıkarılması zaruridir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir

7'nci maddeye geçiyorum.

7'nci maddede 1 adet önerge bulunmaktadır.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Cavit Arı

İzmir

Malatya

Antalya

Mustafa Erdem

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Cevdet Akay

Antalya

Manisa

Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyle alakalı gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifte yer alan 6 ve 7'nci maddeler BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarında uygulayacağı satın alma yönteminin düzenlenmesine ilişkindir. Aynı zamanda her ikisi de Anayasa Mahkemesinin E. 2021/14 sayılı BOTAŞ'ın tüm doğal gaz alımlarının herhangi başka bir düzenleme yapmaksızın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'ndan istisna edilmesine yönelik düzenlemenin iptaline ilişkin kararının gereğini yerine getirme amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 6'ncı maddesinde söz konusu istisna aynen muhafaza edilmesine karşın, teklifin 7'nci maddesiyle BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarına ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanınca belirlenmesi öngörülmüyor.

Maddenin gerekçesinde “Madde ile Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 tarihli ve E.: 2021/14, K.: 2023/173 sayılı Kararı doğrultusunda 4734 sayılı Kanun'un ek 11 inci maddesine fıkra eklenerek BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarına ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanınca

belirlenmesi, istisna getirilen alana ilişkin alanlarda gizlilik, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerinin güvenceye alınmasının sağlanması amaçlanmaktadır.” denilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin bağlayıcı olan kararı BOTAŞ’ın her türlü doğal gaz satın alma yönteminin saydamlık, hesap verilebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerine uygun olması yönündedir. Ancak 7’nci maddeyle kurulan çerçeve Anayasa Mahkemesinin kararında işaret ettiği saydamlık, hesap verilebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerine uygun doğal gaz satın alma yöntemiyle uyumlu değildir.

Bu nedenle teklif metninden çıkarılması gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7’nci madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeye geliyoruz.

Aslında 6 ve 7’yi konuşurken 8’i de konuştuk ama yine ben söz talebi için soracağım, varsa milletvekillerimizin söz talebini karşılayacağım, yoksa oylamaya geçeceğim.

8’inci maddeyle alakalı ekranımda söz talebi yok.

1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin çerçeve hükmünün aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve işlenecek hükmünde yer alan beşinci fıkranın ikinci cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

“4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile” ibaresi “ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile” ibaresi şeklinde, “yapılacak” ibaresi “yapacakları” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.”

Orhan Erdem

Nilgün Ök

Hüseyin Altınsoy

Konya

Denizli

Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İzahat istiyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle teklifin 8’inci maddesi içeriğinde herhangi bir değişikliğe gidilmeksizin kanun yapım tekniğine uygun olarak yeniden düzenlenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9’uncu maddeye geçiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kırkpınar, buyurun.

Türk-Japon Üniversitesi...

YAŞAR KIRKPINAR (Kırıkkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi için hazine geri ödeme garantisiyle ilgili bir madde düzenlemesi yapılıyor. Burada yapılan düzenleme özellikle Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Japonya Hükûmeti arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşma’nın 2’nci maddesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla, 7034 sayılı Kanun’la kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükûmeti ile Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana hazine geri ödeme garantisi verilmesine ilişkin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bu anlamda yetki verilmesi isteniyor. Bu üniversite YÖK’e bağlı olmadığı için böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var özellikle, bunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, bu maddeyle alakalı söz talebi...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, teşekkür ederim.

Üniversite kuruluşu hangi aşamada; onu bir öğrenmek isteriz. Yani bu çünkü...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım: Bu sorularınızı... Rektör Hoca da burada, ona söz vereceğim en son.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, tabii tabii, hani ben iletayım.

Çünkü 2016 yılında olmuş, üzerinden sekiz yıl geçmiş; ne aşamada, neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu? Mesela, ne kadarlık bir şey düşünülüyor, bu geri ödeme garantisi ne kadarlık bir tutarı kapsıyor? Yani sonra, Japonya sonuçta zengin bir ülke, neden böyle bir şeye ihtiyaç hissedildi? Ben açıkçası çok anlayamadım, bu konunun netleşmesi ihtiyacı var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aslında, biraz önce bunu geri ödemelerle ilgili detaylıca konuştuk. Şimdi, hazine geri ödeme garantisi bu; şimdi, hazine garantilerinin artması devletin borç yükünün de artacağı anlamına geliyor. Biraz önce bahsettik, neredeyse matrah göstermeyen birçok firma var kamu-özel iş birliğiyle ilgili. O yüzden de bu tasarruf tedbirleriyle ilgili olarak açıkçası bu madde ne anlama geliyor? Burada bu tasarruf tedbirleri açısından yeri nedir? Ben bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özlale, Hocam, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Şimdi, benim anladığım kadarıyla üniversite devlet üniversitesi değil mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Devlet üniversitesi herhangi bir yerden bir borç alabiliyor mu, bu tür bir borçlanma yapabiliyor mu, mevzuatımız buna uygun mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onu Sayın Hatipoğlu’na soracağız.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Evet, ikincisi, bu, Japonya’nın önerdiği bir şey miydi yani “Biz size bu krediyi veririz ama burada mutlaka bir Bakanlık geri ödemesi şartı istiyoruz.” diye miydi? Çünkü benim şu ana kadar anladığım kadarıyla aynen Türk-Alman Üniversitesi gibi Türk-Japon Üniversitesi...

Hayır, bu tamamen devlet üniversitesi ve devlet üniversitesinin ihtiyaçları için sizler Japonya'dan hibe değil, faizle kredi alacaksınız -hibe değil ama faizle kredi alacaksınız- ve kredi için de Japonya bizim Bakanlığımızdan geri ödeme garantisi istiyor, devlet üniversitesi olarak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hibe gibi.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Hayır, değil, hibede geri ödeme olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Rektör Hocam, siz notunuzu alın, size söz vereceğim.

Sayın Özlale, bitirin siz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ya, bu konuya baktığımız zaman netleşmesi gereken birkaç şey var çünkü orada yani devlet üniversitesi, bir yerden borç alacak faizle, borç aldıktan sonra hazineye bir geri ödeme garantisi olacak. Bu, bizim karşılaştığımız bir şey değil şu ana kadar. Ben üniversitede yirmi yıldan fazla öğretim üyeliği yaptım. O yüzden bunu bir netleştirebilirsiniz, bizim de kafamızda herhangi bir soru işareti kalmasın.

ORHAN ERDEM (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem, buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) – Evet, teşekkür ederim.

Ben bir bilgi vermek isterim. Benim de Bakan Yardımcılığında bu üniversite kurulumu gerçekleşmişti, 6742 sayılı Kanun'a göre 2016'daki anlaşma Bakanlar Kurulundan geçmişti. Sonra 2017 yılında 7034 sayılı Kanun'la kuruldu. 27'nci Dönemde de -benim de imzam olan- biz birkaç Anayasa Mahkemesi maddesinin düzenlenmesini yaparken bu madde de vardı içinde. Bu niye var? Sayın Özlale Hocam da akademisyen, bilir; eğer 5318 sayılı Kanun'a tabi olsa zaten bu konuda bir borçlanma yetkisine ihtiyaç yok. Özel statüsü olduğu için bu üniversitenin düşük kredi, Japon tarafının yapacağı kendi yükümlülükleri haricinde çok daha uygun krediler sağlanmasında garantinin sağlanması gerekiyordu. Şimdi bu eksiklik giderilmiş oluyor. Aslında, dediğim gibi, neredeyse bir-bir buçuk yıl önceki kanunda vardı, ne yazık ki o zaman Maliye yetkilileri -neden çok karşı çıktı bilmiyorum- çıkardılar ve bir yıllık, bir buçuk yıllık bir kayıp oldu. Üniversitenin geleceği bence çok güzel olacak. Hocamın kendisi de bilgi verir; Profesör Doktor Bekir Sami Yılbaş çok önemli bir akademisyen, 26 ABD patenti olan, yüzlerce uluslararası dergide yayını olan önemli bir bilim adamımız. Onun başkanlığında inşallah çok iyi bir noktaya gelecektir diyorum, teşekkür ediyorum.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Erdem “özel statü” dedi, o yüzden bizim anlamakta zorlandığımız şey o. Bu bir devlet üniversitesi mi, yoksa bunun özel bir statüsü mü var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz vereceğiz Hocama.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, ben de birkaç soru ekleyeyim. 2 ülke arasında yapılmış bir anlaşmaya göre kurulmuş yani farklı bir statü var burada; onun netleşmesi lazım. Mesela, burada hangi bölümler olacak falan onlar belli mi, Japonya'dan mı gelecek akademik kadro? Yani bu konunun daha netleşme ihtiyacı var çünkü karşımıza böyle bir şey çıktı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – “Kamu tüzel kişiliğine sahip” diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Hocama bir söz verelim o zaman.

Hocam, buyurun, statüsü, neden bu ihtiyaç var, kredi mi, hibe midir nedir bu minvalde bir açıklama yaparsınız...

Bir de değerli arkadaşlar, burada Hazine ve Maliye Bakanının onayına tabi, üniversiteye otomatik vermiyor. Hazine ve Maliye Bakanının onayı var orada yani uygun görmezse reddedecek. Dolayısıyla tamamen üniversiteye “Al sen, git borçlan.” yetkisi vermiyoruz.

Buyurun.

TÜRK-JAPON BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. BEKİR SAMİ YILBAŞ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz ve değerli bürokratlar, ayrıca kıymetli dinleyiciler; bana böyle bir imkân verdiğiniz için hepinize öncelikle teşekkür ederim.

Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 2016 yılında ikili bir anlaşmayla kurulan bir üniversite, Türk ve Japon heyetleriyle kurulmuş bir üniversite ve ikili anlaşmalar da Anayasa hükümlerinin biraz daha üzerinde değerlendirildiği için, bu tür üniversitelerin Anayasa gereği, 130’uncu madde gereği, YÖK aracılığıyla kurulması gerekirdi. Bu, ikili anlaşmada açık bir şekilde yazılan bir hüküm gereğince, Türkiye’de ilk defa YÖK’ün dışında ikili anlaşmayla kurulan bir üniversite. Türk-Alman Üniversitesi YÖK’e bağlı bir üniversite, yine ikili anlaşmayla kurulmuş bir üniversite ama statü olarak çok çok farklıyız biz, onu bir belirtmek isterim.

Bu üniversitenin misyonu ve de vizyonuyla beraber bir stratejik planı var. Ben 2021 Kasım ayında, 17 Kasım’da rektör olarak atandım. Tabii, yabancı bir ülkedeydim, başka çalışmalarım vardı, 15 Ocak 2022 itibarıyla görevime başladım. Bu üniversitenin stratejik planını Japonlarla beraber biz hazırladık. Size biraz daha bilgi vermek istiyorum, bana sabır gösterirseniz çok mutlu olurum. Bu üniversitenin kuruluş amacı... Tabii, 2016 yılında Türkiye’de değildim ben ama bunu, ikili anlaşmayı iyice okuduğumuz zaman bir dünya üniversitesi olması düşüncesiyle kurulmuş ve YÖK’ün dışarısında tutulma fikri de Japonlardan oluşmuş. Bu üniversitenin kurucuları arasında Japon konsey üyelerinden Profesör Ryoji 2001 Nobel Kimya Ödülü sahibi; Profesör Mihara, eski Rektör Yardımcısı; Bay Araki, iki önceki ve eski Japonya Ankara Büyükelçisi ve Mr. Satoh, o da Japonya’da bu mühendisler odası gibi bir oda düşününüz, o odanın Başkanı. Bize bu şekilde bir taleple gelinmiş. Rahmetli, vefat eden Sayın Shinzo Abe ile Sayın Cumhurbaşkanımızın 2015 yılında bir görüşmesiyle beraber -bana gelen bilgi o- bir nükleer santral projesiyle beraber düşünülmüş bir üniversite. Nükleer santral devam edememiş fakat üniversite devam etmiş. Bu üniversitenin yönetimi normal Türkiye’deki üniversite yönetimlerinin biraz dışarısında, bir konsey var, bir de rektör var, rektörlük ofisiyle beraber bir çalışma var. Bu üniversite misyon olarak biz hazırladığımızda bir MIT, CalTech, Stanford olsun diye düşünülmüştü, düşündük ve o şekilde olması için de bir gayret sarf ediyoruz, o doğrultuda hareket ediyoruz.

Ancak Japonların ve Türk Hükûmetinin ikili anlaşmada vaatleri var. İkili anlaşmanın “Hacim A” dediğimiz kısımda 1’inci bölümünde Türk Hükûmetinin vaatleri var. Hacim 2 kısmında da -anlaşmadaki şeylerden bahsediyorum- orada da Japon Hükûmetinin vaatleri var. Kurulduktan itibaren Japon Hükûmetinin 2 şekilde bu üniversiteye desteği var. Birincisi hibe desteği. Belki biliyorsunuzdur ama yine de söyleyeyim, Japonya dışarıda yapmış olduğu bütün mali destekleri JICA denilen bir birim aracılığıyla yapıyor. Japan International Cooperation Agency gibi bir birimleri var, bu JICA.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRK-JAPON BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. BEKİR SAMİ YILBAŞ – Bu JICA’nın da kendine koymuş olduğu kuralları var, bu kurallardan bir tanesi; Türkiye gelişmiş bir ülke görülüyor ya da gelişmesini tamamlamak üzere olan bir ülke görüldüğü için hibe miktarı doğal olarak bizim beklentilerimizin biraz yüksek olmasına rağmen -bunun için de konuşuyoruz

artırılsın diye- çok fazla değil, sadece laboratuvar kurma konusunda bir hibe desteği bekliyoruz ancak üniversite kampüsünün -şu an kampüs master planı hazırlık aşamasında, tamamlanmak üzere- binaların yapımı ve kampüsün kurulmasını da Japon Hükümeti bir borçlanma “yen loan” dediğimiz bir borçlanma şekliyle uzun vadeli, düşük faizli bir borçlanma şeklinde bize verecek. Yalnız JICA’nın koyduğu prensipler gereğince Hazine ve Maliye Bakanlığının garantisinin olması gerekiyor yani o parayı, o desteği, o borcu verebilmesi için. Biz de YÖK’ün altında olmadığımız için yani 5018 sayılı Yasa’nın dışarısında kaldığımız için, o listede bulunmadığımızdan dolayı, Hazine ve Maliye Bakanlığının bu konuda o listede bulunmadığımızdan dolayı bize garanti vermeme durumu ortaya çıkıyor. Onun gerçekleşebilmesi için, o garantinin gerçekleşebilmesi için de bunun bir şekilde Hazine ve Maliye Bakanlığına bir kanun marifetiyle verilmesi gerekiyor ya da o yetkinin verilmesi gerekiyor. Bu kanunun hazırlanış amacı bu.

Bizim üniversiteyle ilgili biraz daha bir şeyler söylemek isterim eğer uygun görürseniz. Bize devletimiz Sabiha Gökçen İstanbul Havalimanı’nın yanında 1,6 kilometrekarelik bir yer verdi, çok mükemmel bir yer, yüzde 70’i ormanlık bir yer. Japonya’da da böyle bir üniversiteleri var, Japonların da kendine göre bir sistemleri, adı OIST (Okinawa Institute of Science and Technology). İki kardeş üniversite gibi, bilginiz olsun diye söylüyorum. O üniversite on iki yıl önce kurulmuş, 2020 yılında bir Nobel Ödülü çıkarttılar. Japonya’daki sistem, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra İngiliz sistemi oluşmuş; OIST bir Amerikan sistemi, aynı bir Caltech gibi, California Institute of Technology gibi bir okul, MIT gibi bir okul, o şekilde oluyor.

Bizim de kadromuz yok, biraz bilgi vermek için söylüyorum bunu, onun yerine sözleşmeli personel var. “Hocalar ne olacak?” diye sorulmuştu. Hocalar; bir karma hoca var, Japonlardan da gelecek bize, Birleşik Devletler’den de gelecek, Avrupa’dan da gelecek, Türkiye’den de hocamız olacak ancak bizde bölümler yok. Bölümlerle ilgili bir soru soruldu; bölümler yok, biz lisansüstü programla başlıyoruz, aynı MIT’deki gibi. MIT’de 2012-2017 arasında ben görev yaptım, orada çalıştım, şöyle bir şeyimiz var: İnterdisiplinler arası programlar var, o disiplinler arası programların altında da konsantrasyonlar var, araştırma konsantrasyonları var. “Nedir bunlar?” dersiniz, bir tanesi Enerji ve Çevre Programı, konsey buna karar veriyor, ben rektör olarak karar veremiyorum. Daha önceden verilmiş bir karar ama konsantrasyonların oluşmasında çok etkili olduk biz; yenilenebilir enerji, nükleer enerji, enerji malzemeleri ve konvansiyonel enerji metotlarının geliştirilmesiyle ilgili konsantrasyon alanları oluşturduk. Yüksek lisans, doktora Batı’daki disiplinler arası gibi bir sistem oluşturulacak tabii. Bu belki model bir sistem olacak.

Japonların kurduğu tek üniversite biz değiliz, onu da belirtmek isterim. Son aşamasında söyleyeceğim. Hangi ülkelerde kurmuş Japonlar? Oradakiyle bizim aramızdaki temel fark; o ülkelerde lisans programları öne çıkartılmış, bunlardan bir tanesi Mısır-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi; bir tanesi Vietnam, Vietnam-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi; biri Polonya, Polonya-Japonya Bilim ve Teknoloji Üniversitesi; biri Çin ve bir tanesi de Malezya. Şimdi, bu şekilde kurulmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRK-JAPON BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. BEKİR SAMİ YILBAŞ – Yalnız bizim en büyük farkımız ise lisansüstü programlara ağırlık vermemiz ve Türkiye’de bir dünya üniversitesi oluşumunun gerçekleşmesini sağlamamız. Benim Türkiye’de bulunuş amacım da bu. Bunu bütün kalbimle söylüyorum ve bu okulu hep beraber kuralım diyorum, sizler yardımcı olunuz yani bu millî bir “pride”dir. Fazla da sözü uzatma istemiyorum. Öğrenci henüz almadık ama 2024 Eylül döneminde yani “fall semester” dediğimiz dönemde büyük ihtimal hoca alımına, lisansüstü hoca alımına ve ek laboratuvar kurulumlarına başlama durumumuz söz konusu.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama binalar falan yok daha.

TÜRK-JAPON BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. BEKİR SAMİ YILBAŞ – Şu şekilde: İkili anlaşma gereği maddi destek Japonlardan geleceği için, onlar da JICA’da böyle bir şey oluştuğu için... Bizim master planımız tamamlanmak üzere; bir gecikme var, doğru, onu da özetleyebilir miyim bir dakikada, fazla değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hocam, buyurun, toparlayalım.

TÜRK-JAPON BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. BEKİR SAMİ YILBAŞ – Peki.

Çünkü benim bir konuşma imkânım oluyor yani çok teşekkür ediyorum, aslında bilinmesi lazım yoksa kutu bir şey, hiç kimse... Olmuyor yani. 2016 yılındaki anlaşmayla kuruluyor, 2017 yılında kanunlaşıyor, 2018 yılında Sayın Cumhurbaşkanımız konsey üyelerini atıyor, corona giriyor, bir durgunluk dönemi oluyor -bana aktarılan bilgi bu- ama 2021 yılında Sayın Cumhurbaşkanımız kasım ayında rektör atıyor, daha sonra 2022’de Ocağın 15’inde ben Türkiye’ye geliyorum ve bu görevi ciddi bir şekilde teslim alıp devam ettiriyoruz. İnşallah, sizlerin de desteğiyle kuracağız bu okulu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Rektör Hoca burada bir izahat yaptı, maddeyle alakalı başka söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

20.10’a kadar görüşmelere ara veriyoruz.

Kapanma Saati:19.40

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.13****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 34’üncü Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

10’uncu maddedeyiz, 10’uncu maddeyle alakalı teklif sahibinden bir izahat alalım, ondan sonra söz taleplerini karşılayacağız.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

10’uncu madde de yine ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihracıyla ilgili bir madde. Bu madde düzenlemesinde yapılan, 6741 sayılı Kanun kapsamında kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetim Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç etme hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki veriliyor. Bu kapsamda, özellikle bundan önceki süreçlerde de yine böyle bir yetki verilmişti Varlık Fonunun alt kurumuna, yine aynı yetkiyi istiyoruz bu maddeyle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, kamu bankalarının sermayesinin güçlendirilmesine yönelik bir madde gördüğümüz kadarıyla. Daha önce Türkiye Varlık Fonu tarafından yine kamu bankalarına 2022 yılında 55,5 milyar TL, 2023’te de 111,5 milyar TL kaynak aktarıldığını biliyoruz. 2024 yılı için aktarılan bir tutar var mı? Onu henüz bilmiyoruz, bize ulaşan bir veri olmadı. Onu da bizimle paylaşırsanız memnun oluruz ama şimdi anlıyorum ki yine Türkiye Varlık Fonu bünyesinden İstikrar ve Denge Alt Fonu için kamu bankalarının sermayelerini güçlendirmek üzere ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi çıkarılmasına Hazine ve Maliye Bakanı müsaade edecek, yetki Hazine ve Maliye Bakanında olacak.

Şimdi, yine, Bütçe Kanunu’na baktığımızda 12’nci maddede yüzde 3’lük bir sınırlama var. Başlangıç bütçe büyüklüğünün, gider büyüklüğünün yüzde 3’ü kadarıyla bir borçlanma limitiyle ilgili bir sınırlama var, o da 332 milyar civarında. Daha önce genel konuşmamda da sormuştum, şimdi, bu özel tertip devlet iç borçlanma senetleri ihraç edildiğinde bu borçlanma limitine tabi mi, yoksa limit dışı mı? Bu önemli, bu konuyu netleştirebilirsek burada çünkü 332 milyarın üzerinde bir borçlanma olduğu zaman buradaki kanuna aykırı bir hareket söz konusu olduğundan borçlanılamayacak. Ayrıca bu limitin dışında bir borçlanma yetkisi varsa da o da ayrı bir sorun, onun netleşmesi gerekiyor.

Bir de “Sermaye yeterlilik rasyoları açısından bu önemli.” diye ifade edildi. İşte, yüzde 8’lik kriter ülkemiz için yüzde 12, kamu bankaları için -Sayın Bakan Yardımcısı da ifade etti- yüzde 15 civarında, değil mi? Siz de Vekilim ifade ettiniz, yüzde 15,1 civarında bir oranımız var. İşte, burada sermaye/risk

ağırlıklı varlıklar açısından acaba gerçekte tahsili gecikmiş alacaklarda olması gereken ama olmayan, seyyal gözüken birtakım sorunlu krediler mi var? Sermaye güçlenmesi desteğine mi ihtiyaç var? Niçin böyle bir maddeye gerek görüldü? Bu konuyla ilgili de açıklamaları yaparsanız memnun oluruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu konuyla alakalı başka söz talebi var mı, onları karşılayacağım.

Sayın Akay’ın sorularıyla alakalı Sayın Hatipoğlu, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın vekilimizin sorduğu soruya cevaben, öncelikle, bu getirilen düzenleme yüzde 3’lük borçlanma limitinin içerisinde kullanılacak bir limit dolayısıyla onun dışında, ona ilaveten bir borçlanma yetkisini içermiyor.

Sayın Başkanım, müsaade ederseniz, Borçlanma Genel Müdür Yardımcımız daha teknik bir açıklama yapacak, ben ana soruya cevap verdim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN - Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; teklifin geneline ilişkin konuşmalarda da birkaç soru gelmişti. Öncelikle yetki kısmından başlayarak Sayın Rahmi Aşkın Türeli’nin yetkiye ilişkin şimdiye kadar Hazine ve Maliye Bakanının yetkili olmadığına ve neden şimdi bu yetkinin Hazine ve Maliye Bakanına verildiğine ilişkin bir sorusu vardı. Aslında özel tertip devlet iç borçlanma senetleri her zaman Hazine ve Maliye Bakanı yetkisiyle ihraç ediliyor. 2019 yılına kadar bunlar 4749’a aynen bu madde gibi eklenen geçici maddelerle yapıyordu. 2019 yılından beri Bütçe Kanunu’nun 12’nci maddesinde -sizlerin de belirttiğiniz gibi- özel tertip ikrazen DİBS limitinin belirlendiği 12/2’nin altında bir cümleyle “Ayrıca bu limit dâhilinde ihraca Bakan yetkilidir.” gibi bir ifadeyle yer alıyordu. Fakat 2019 yılından 2023 yılına kadar bu şekilde kullanılan yetki Sayıştay bulgularına konu oldu. Bunun, yetki maddesinin -limit tabii ki Bütçe Kanunu’nda düzenlenmek şartıyla- 4749’da yer almasının kanun yapma pratiği açısından daha uygun olacağı yönünde bir önerileri vardı. Biz de bu öneriyi karşılayarak bu sene 2024 Mali Yılı Bütçe Kanunu’nda bu ifadeye yer vermedik. O nedenle beş yıl sonra gelen bir geçici maddedir, benzer maddeler mevcuttur. Bu yetki şimdiye kadar da Bakanımız tarafından kullanılıyordu, yine Bakana ihraç yetkisi veren bir madde.

Sayın Bakan Yardımcımızın da belirttiği gibi 12’nci maddede belirtilen limite tabi olacak. Bu limitin kesinlikle aşılması söz konusu değildir. Biz, tabii, ihraç kısmıyla ilgilendiğimiz için bankacılık sektör ve görünümüne ilişkin BDDK’dan de katılımcılarımız var, dilerseniz oradan bir görüş alınabilir. Fakat şu an için planlanan, belirlenen bir ihraç tutarı veya tarihi bulunmamaktadır. Münferit bir ihtiyaçtan ya da herhangi bir bankaya ihtiyacına özel olarak planlanan bir ihraç değildir. Aslında bu yetkinin kullanılıp kullanılmaması şu an için sadece Bakana belirttiğim çerçevede verilecek bir yetki. Daha sonra, 4749’un 6’ncı maddesinde belirtildiği gibi, ihtiyaç duyulması hâlinde ikraz edilecek özel tertip devlet iç borçlanma senetlerinin vadesine, miktarına Bakan tarafından karar verilip ihtiyaca binaen yapılacaktır. Fakat BDDK’dan aldığımız veriler -sabah da görüşmelerde belirtildiği gibi- şu an için SYR’lerin yeterli olduğu yönünde. Gerek duyulursa kullanılmak üzere alınan bir yetki maddesidir.

CEVDET AKAY (Karabük) – Emniyeten mi alınıyor, tedbiren mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben başlangıcını kaçırdım tartışmaların.

Şimdi, tabii, burada ben şey kısmıyla çok fazla ilgilenmiyorum yani bu ihtiyaç niye doğdu? Aslında yine bakılması gereken yer orası. Kamu bankalarına niye bu kadar çok ciddi bir transfer yapmak durumunda kalıyoruz? Bütçe dokümanlarına hâkim olan arkadaşlar geriye doğru baktıklarında göreceklerdir. Kamu bankalarına bizim görev zararı kapsamında verdiğimiz -Halk Bankasına ve özellikle Ziraat Bankasına- hep böyle birkaç milyar lira civarında paradır. Mesela, 2017 yılında Halk Bankasına 1 milyar lira verilmiş, Ziraate de 2,1 milyar lira verilmiş. Böyle küçük küçük rakamlardı. Bunlar sonradan, aniden böyle bir patlamaya başladı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle ben bir baktım, 2020-2024 döneminde kamu bankalarına bütçeden verdiğimiz para 192 milyar TL, 192,2 milyar TL, 2020-2024 dönemi yani müthiş yüksek bir para. İş bununla kalıyor mu? Kalmıyor. Ondan sonra başka ne yapıyoruz? Şimdi, burada ben tabii bunun niye geçici madde olduğunu da anlayamadım, onu bir daha bize bir izah ederseniz, onu ayrıca söyleyeceğim, unutmadan söyleyeyim diye. Biz zaten şu anda kamu bankalarının finans ihtiyacını karşılamak amacıyla elimizden ciddi bir nakit dışı tahvil vermişiz Varlık Fonuna, değil mi? Buradaki rakama bakıyorsunuz, şu anda stoku söylüyorum -ödeme oldu mu bilmiyorum, ödeme de pek olmamış zaten çünkü bunlar biraz uzun vadeli kâğıtlar- 190 milyar lira zaten kamu bankalarına aktarılmak üzere Varlık Fonuna nakit dışı hazine tahvili vermişiz değerli arkadaşlar. Yani şöyle bakacak olursak, bunların valör tarihi 2020 olduğuna göre, 2020-2023 190 milyar lira değerli arkadaşlar, 190 milyar lira. Bu “nakit dışı tahvil” dediğimiz de banka bunu kullanabiliyor yani nihayetinde para, bu da para, ödenecek. Hatta, bunun muhtemelen şeyleri de vardır, faiz gelirini de elde ediyordur, değil mi? Hazine faiz, nakit içi tahvil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN – Şöyle: Aynen diğer devlet iç borçlanma senetlerinde olduğu gibi...

ERHAN USTA (Samsun) – Ödüyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN - ...yapısına göre kimisi kuponsuz, kimisi ödemeli, kimisi ödemesiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam, elbette, kuponlu, kuponsuz, her neyse.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN - Her iki türde olanları da var, bahsettiğiniz 2020-2023 dönemi ihraçlarında.

ERHAN USTA (Samsun) – Şöyle, rakamı bir özetleyecek olursak: Bütçeden doğrudan “görev zararı” adı altında kamu bankalarına -sadece bakın 2020-2024 dönemini söylüyorum- 192 milyar lira nakit para vermişiz, artı 190 milyar lira da yine 2020 sonrasında- 190,5 milyar TL de- hazine kâğıdı vermişiz, nakit dışı tahvil vermişiz, bu da bir para. Yani toplarsak ne oluyor? 300-380 küsur milyar lira civarında bir para verildi. Ha, yeri burasıdır değildir, ayrı bir şey ama Plan ve Bütçe Komisyonu olduğuna göre, biz bütçeyi konuştuğumuza göre, daha doğrusu Bütçe Komisyonu olduğuna göre burası yani niye bu kamu bankaları bu kadar çok paraya ihtiyaç duyuyor? Bu banka özel banka olsaydı bu bankanın sahibi bu bankaya bu kadar para koyabilir miydi? Dolayısıyla ben aşağıda, Genel Kurulda söylediğim için burada söylemek de istemiyorum yani bunlar özel banka olmuş olsaydı çoktan iflas ederdi bizim kamu bankaları; bu kadar net.

Şimdi, siz SYR’leri, bilmem neleri yüksek... Bu kadar parayı bana ver, benim SYR’m de yüksek olur. Yani dört yılda 382 milyar lira para vermişsiniz ya. Hani, bu gelenğinde olsa, hani bu bankalarda zaten hep böyle dönüyor çark desek... Yani, işte, geçmiş rakamı az önce söyledim, 2017’yi söyledim,

2018 de aynı arkadaşlar, kamu bankalarına toplam 3,7 milyar lira vermişiz, toplam verdiğimiz para. 4 milyar, 5 milyar civarında olan paralar niye 400 milyar liraları buldu? Ne yapıldı, bu ülke nasıl yönetildi, hangi yanlışlar yapıldı da iş bu noktaya geldi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Faiz giderleri mesela, faiz giderleri burada var mı? Mesela, devletin, bankaların yükselttiği faiz değerleri var mı burada? Çünkü düşük kredi veriyor bunlar esnafa, şeye...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN – Burada krediden ziyade...

ERHAN USTA (Samsun) – Toparlıyorum, hemen toparlıyorum.

Zaten mesele o yani bu para elbette bir para, bir yerde verimsiz harcandı, bir yanlış operasyon yapıldı ki bu para verildi. Yani siz, işte “faiz sebep, enflasyon sonuç” politikasının bir şeyi olarak yüzde 80-85 enflasyon olan yerde yüzde 15’le kamu bankalarını “Kredi ver.” diye zorlarsanız, ondan sonra, bir yandan otomobil fiyatlarını, bir yandan gayrimenkul fiyatlarını patlatırsanız, bugün ciddi bir konut kriziyle Türkiye’yi karşı karşıya getirirsiniz... Bunların sonucu olarak insanlara bu krediler verildi, insanlar o tarafa gitti, milleti zengin ettik, kamu bankaları, bizim milletin sırtına veya bütçenin, hazinenin sırtına 382 milyar lira yük olarak bindi, o para sadece dört yılın zararı arkadaşlar. Anlatabildim mi? Mesele bu. Dolayısıyla bu kamu bankalarının hakikaten -belki bunu KİT Komisyonunda konuşmak gerekiyor, o Komisyon üyelerinin- çok iyi bir şekilde, düzgün bir şekilde yönetilmesi lazım. Yoksa bu şekilde para vermekle bu işin sonunu almak mümkün değil.

Bir de bana geçici maddeyle niye yapıldı, onu söylerseniz. Yüzde 3 limitine takılmama amacı var mı burada, yüzde 3’ün içerisinde mi, değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN – Sayın Vekilim, siz gelmeden önce hemen onu izah etmiştik. Yüzde 3 limiti içerisinde, bu sınırın kesinlikle aşılması söz konusu değil. Siz gelmeden önce arz etmiştim, geçen yıllarda limit maddesinin ardından alınan yetkiyi geçici madde olarak 4749’a eklememiz yönünde Sayıştayın bir önerisi, bir bulgusu vardı o sebeple. Geçici madde olmasının sebebi de sadece 2024 mali yılıyla sınırlı.

ERHAN USTA (Samsun) – Gelecekte bir ihtiyaç olduğu zaman gelecekte bir daha...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN – Gelecek yıl ihtiyaç olur ise aynı şekilde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Meclise gelecek yine.

Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir açıklama oldu galiba ama ben kaçırdım o sırada, bir görüşme oldu. Ne kadar miktar? “Yüzde 3’ün içinde.” dediniz ama nedir? Yüzde 3 333 milyar lira gibi bir rakam, burada nedir şey?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN – Sayın Vekilim, şöyle, siz gelmeden önce şunun çerçevesini çizmiştim aslında: Yüzde 3’lük sınırın içinde kalmakla birlikte şu an için belirlenen, ihtiyaç duyulan, münferit bir banka için talep edilen herhangi bir tutar yok. 2019 yılında ihraç edilen ve 2024 yılında itfa olunan senetler nisan ayında itfa oldu. Bu, herhangi bir senet için hazırlanan bir madde değil, sadece Bütçe Kanunu’yla birlikte matbu olarak alınan yetkinin 2024 mali yılında Sayıştay bulgusu nedeniyle alınmamış olması

sebebiyle buraya eklenen bir madde. Şu an planlanan bir ihraç tarihi, net bir ihraç tutarı, bankalarla ilgili ihtiyaçtan kaynaklanan SYR'nin bu kadar altına düştüğü gibi bir ihtiyaç üzerine değil, kamu sermayeli bankaların sermaye yapısının daha da güçlendirilmesi amacıyla ihtiyaten konulmuş bir yetki maddesi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Birkaç sorum daha var Sayın Başkan.

Bir tanesi; biz bu Türkiye Varlık Fonunun sunuşunda da söylemiştik, mesela, alt fon eliyle bunun ikrazının yapılması yani direkt Hazine yapmıyor, niye öyle? Yani biz o dönemde eleştirdik onu, hatta ek görüş yazımız oldu Türkiye Varlık Fonuna, o sunuştan sonra orada da belirttik. Mesela, alt fon vasıtasıyla olmasının nedeni ne; bir. Bir de Hazine ve Maliye Bakanının yetkisi yoktu, bu sefer farklı olarak Hazine ve Maliye Bakanı yetkisi de gelmiş, öyle görüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bunların cevabı verildi Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ben ama şey yaptım, bir arkadaşımızdan rica edelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çifte gidiyoruz.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN - Hazine ve Maliye Bakanının yetkisi 2019 yılından 2023 yılına kadar Bütçe Kanunu'yla 12'nci maddede tesis edilmiş. Bu yıl o yetki maddesinin genel görüşü üzerine oradan çıkarılıp 4749'un borçlanmayla ilgili tüm yetkileri içeren kanun olması sebebiyle Sayıştay buraya eklenmesini önermişti, buraya aktarıldı, o nedenle. Aslında şimdiye kadar hep Hazine ve Maliye Bakanı yetkisinde olan bir konu.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O zamanlar da vardı, yeri değiştirildi...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN – Tabii ki.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Peki, niye alt fon vesilesiyle?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RABİA ARIKAN – Orada da şöyle bir ince durum var: İkrazen özel tertip olduğu için, ikraz protokolü imzalanabilecek yapılar, kurumsal yapılar 4749 sayılı Kanun'da sayılıyor, Türkiye Varlık Fonu da bunlardan biri. Buradaki yapı, şimdi, biz DİBS'leri ihraç ediyoruz, Piyasa İstikrarı ve Denge Alt Fonu da kendisine ihraç edilen bu DİBS'leri kamu bankalarına satarak bir nakit kaynak oluşturuyor. Sonrasında bu kaynak kamu bankalarına sermaye benzeri tahvillerin satın alınması ve sermaye benzeri kredi kullanılması amacıyla kullanılıyor ve bunun karşılığında -sabah da bir vekilimiz taslağın geneline ilişkin kısımda sormuştu- buradan, ikrazen ihraç edilecek DİBS'lerin karşılığında bir hazine alacağı oluyor yani aynen normal devlet iç borçlanma senedi ihracında olduğu gibi, bu senetlerin de aynı şekilde bir itfası var, bunlar karşılıksız yapılan bir işlem değil. Buradan doğan bir yük değil, hazine adına yapılan bir borçlanma, benzeri şekilde, itfası olan bir ihraç olarak planlanıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biliyorsunuz, alt fonlar Sayıştay denetimi dışında oluşu için... Biliyorsunuz, alt fonlar Sayıştay denetimi ve diğer bütün şeylerden...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, ikinizin arasında bir müzakereye döndü olay.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir dakika Sayın Başkan.

Zaten Anayasa'ya aykırılıkla ilgili önerge vermiştim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, Komisyon kararını verdi Anayasa'yla alakalı.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, dur, bir dakika... Bitireceğim sözümü.

Son bir soru daha sorayım da Sayın Başkan.

Yani bunun Sayıştay denetimi dışında alt fon olması da farklı bir şey getiriyor mu acaba? Onu merak ediyorum, onu son olarak sorayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Sayın Başkanım, Mahmut Kayacık, Türkiye Varlık Fonu Finansal Operasyonlardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı.

Öncelikle bu işlemin, yine, piyasa değeri istikrar fonu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Görüşmelere yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.31

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.51****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 34’üncü Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Genel Müdür Yardımcısı, buyurun lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, bizim dokuzda eylemimiz var, müsaade eder misiniz, şurada ışıkları açıp kapatsak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Komşunun kapı zilini mi çalacaksınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Telefonları açıp kapatın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sizi de katacağım eyleme, burada birazdan ışığı söndürüp kapatacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, yok; benim odadan geçin, yapın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok, burada yapacağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Burada olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Niye? Sizi de eyleme alıştıracağım. (Gülüşmeler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Umduğunuz gibi olmadı o eylem; sırada ne var, ne yapacaksınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bizimki daha farklı bir eylem.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ –Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu, Türkiye Varlık Fonuna bağlı olarak kurulmuş bir alt fondur. İlk ikraz işlemi de 2019 yılında yine Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu üzerinden yapılmıştır. O dönemde de yine Hazine ve Maliye Bakanlığımızın özel tertip devlet iç borçlanma senedi ikrazen ihraç edilmiş, ihraç kapsamındaki bu tahviller...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ne kadardı ihracın toplamı?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – O tarihte iki alt kalem olarak ihraç edilmiş.

Bir dipnot daha Sayın Vekilim -hemen söylemeden- Piyasa İstikrar ve Denge Fonu’nun (PDİF) her sene bağımsız denetim raporu ve DDK raporu siz değerli Komisyon üyelerimize geliyor, bağımsız denetim dipnotlarında tüm bu detayların hepsi yer alıyor. Dolayısıyla da bu işlemlerin hepsi, bizim de yıllık olarak değerli Komisyonun huzuruna geldiğimizde anlattığımız ve bağımsız denetimden geçen, üzerinden de Devlet Denetleme Kurulunun denetlendiği ve neticede de yüce Meclisimizde Plan ve Bütçe Komisyonuna da gelen bu bağımsız denetim raporlarının dipnotlarında da tüm detaylarıyla yer alan işlemler.

O dönemde ihraç edilen... İki parti hâlinde ihraç ediliyor çünkü bir kısmı katılım bankası, bir kısmı konvansiyonel banka. 3,3 milyar euro beş yıl vadeli, 400 milyon euro da yine beş yıl vadeli olarak ihraç ediliyor. Bunların vadesi Nisan 2024'te doluyor. Varlık Fonu üzerinden Piyasa Denge ve İstikrar Alt Fonu marifetiyle ikraz kapsamında hazineye bu ödemeler tamamlanmış durumda. Şimdiki yetkiyle birlikte önümüzdeki dönemde yine bankalarımızın olası ihtiyaçlarını dikkate alarak alınacak bu yetki çerçevesinde, yeni bir ihraç olabilmesi noktasında yapılan bir işlem. 2024 yılında kamu bankalarına -bir soru gelmişti yine sayın vekilimizden- herhangi bir sermaye artışı ya da benzeri bir işlem yapılmamıştır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, maddeyle alakalı müzakereler tamamlanmıştır.

10'uncu maddeyle ilişkin bir redaksiyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Maddeyle, 4749 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen geçici 41'inci maddede yer alan “6741 sayılı Kanun kapsamında kurulan ibaresinin” kanun yapım tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla madde metninden çıkarılarak redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın teklif sahibi, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, burada hibrit ve elektrikli araçlarla ilgili düzenlenen bir madde söz konusu. Burada ÖTV düzenlemesi; özellikle konvansiyonel araçlar için, hibrit araçlar için ve elektrikli araçlar için ÖTV düzenlemesi var ama dışarıdan şarj edilebilen hibrit araçlar için böyle bir düzenleme yok. Burada bir düzenleme yapılıyor ve düzenlemeye konu olan oranlar da bu maddede düzenleniyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, söz talebi olacak milletvekilleri sisteme girerlerse ekranda göreyim, ona göre sıraya koyacağım.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, gördüğümüz kadarıyla, özel tüketim vergisiyle ilgili bir düşüş söz konusu. Burada, baktığımız zaman da aşağı yukarı 2024 yılının ilk altı ayında 500 adet araç satılmış, eğer yüzde 30 ve yüzde 60 uygulanmayıp yüzde 80 olarak uygulanmaya devam etseydi 277 milyonluk bir vergi tahsilatı olacaktı. Şimdi, bu kadarlık bir vergi kaybı söz konusu. Acaba bu yatırımların buraya gelebilmesi açısından böyle bir teşvikin ve vergi avantajının verilmesi zaruri miydi yoksa yatırım bu bölgeye gelmiyor mu?

Yine, baktığımız zaman, aynı Çinli firmanın bu konuda, buraya yatırım yapılmasıyla ilgili çıkan bir düzenleme mi bu kanun maddesi? Onu merak ediyorum, cevaplarsanız memnun oluruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırhoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, burada bütün gün boyunca konuştuk, bu maddeye atıflarda bulunduk. Burada şöyle bir şey var yani söyleneni söyleyeyim veyahut da ilgili gazetecilerin bir iddiası var. Yani burada tarif edilen, işte “Araçta birleştirilmiş kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında, birleştirilmiş elektrikli motor menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan, motor silindir hacmi 1800 santimetreküpü geçmeyenlerin motor silindir hacmi ve matrah eşiklerinde ÖTV oranları 30-60-70 olarak belirlenmektedir.” diyor. Normalde bu düzenleme yapılmasaydı yüzde 80 oranında olacaktı.

Şimdi, şöyle bir iddia var: Yani -burada sektörden de insanlar var, onlara da sormak lazım- burada tarif edilen, bu kriterlere uyan piyasada 1 tane marka var, o marka da -biraz evvel görüştüğümüz- Türkiye’de 1 milyar dolarlık yatırım yapacak olan marka. Yani “Buradaki bu oranlardan bu markanın üretmiş olduğu araçlar, o araçları satın alanlar faydalanacak.” tarzında bir iddia var. Bu iddia doğru mudur, değil midir? Ve şöyle bir durum da var: Yani şimdi, bu fabrikanın işletmeye girmesi, üretime başlaması bir zaman alacak yani neden biz şimdiden, şu anda böyle bir indirim gidiyoruz? Yani bir yıl sonra, iki yıl sonra, ne zaman başlayacaksa, üretime başlayacaksa bu kanun düzenlemesini o tarihten sonra yapmamız daha mantıklı olmaz mıydı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Ben de aynı konudan devam edeceğim.

500 adet satıldığını söylüyoruz ilk altı ayda ama 500 adet hep aynı firma, aynı araç tipi mi? Ona açıklık getirirsek hem de bir anlamda bu tür söylemlerin cevabını buluruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İlgili arkadaşlar bu soruları not alırlarsa, sonra bir daha geri dönüş yapmayalım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Daha da önemlisi, Togg’a zarar vereceği gibi bir durum var çünkü Togg’da yüzde 10, bununki de yüzde 30 oluyor. Eğer böyle en ufak bir risk dahi varsa bu düzenlemeyi yapmayalım. Togg bizim göz bebeğimiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, böyle bir düzenleme geldi. Bu düzenleme adrese teslim bir düzenleme gibi gözüküyor. Bu da aslında kamuoyunu son derece ciddi olarak rahatsız etmiş durumda. Yani neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu? Çünkü bu bir Çin firmasının 1 milyar dolarlık yatırımıyla bağlantılanıyor fakat burada hemen, anında devreye giren bir şey, yayımı tarihinde bu yürürlüğe girecek ama daha bir şey yapılmış değil. Anladığım kadarıyla bir sözleşme yapıldı, onun ayrıntıları nedir bilemiyorum, bizimle paylaşacağınız şeyler varsa memnuniyetle almak isteriz onları.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İthal de kapsıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tabii, tabii, ithal... Şimdi, zaten buradaki hikâye şu: Şimdi, burada, ne zaman bitecek bu yatırım; iki sene mi, üç sene mi sürecek? O yatırım bittikten sonra... Normal şartlar altında, burada yapılan üretimle ilgili olsaydı anlamlıydı ama ithalde yani bu yapılan kadar belki iki yıl, belki üç yıl, belki dört yıl sürecek, ne kadar süreceğini bilmiyoruz. Neden ithale biz böyle bir indirim, vergi indirimi sağlayalım? Yani bu kabul edilebilir bir şey değil. Ben böyle bir şeyi şaşırarak izliyorum açıkçası yani. Tamam, bir yatırım gelsin, doğrudan yabancı yatırımı elbette isteriz ama bu şekilde gelen bir yatırım, çok ciddi anlamda, hem vergi sistemi açısından ciddi kayıplara neden olacak... Ve dediğim gibi, hani şöyle bağlanır, mesela “İki yıl, iki buçuk yıl, üç yıl olur.” denir; işte fabrika yapımı biter, fabrika üretime geçtikten sonra olur; bunların hiçbirisi burada yok. Yani son derece soru işaretleri var hepimizin kafasında, bütün arkadaşların kafasında da bu soru işaretleri vardır diye biliyorum, kamuoyunda da tartışılıyor. Bu düzenlemenin doğru olduğunu düşünmüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, sosyal medyadan da takip ettiğimiz kadarıyla, şimdi kanun düzenlemelerine de bakınca, ifade edildiği gibi, bu kriterlere... Şimdi, 5 tane kriter var burada, bir tanesi ne? Otomobil şarj edilebilir, hibrit olacak. 2) Motor gücü 1,6 litrenin altında olacak; değil mi? Yüzde 30 vergi için söylüyorum. 3) Karbon emisyon oranı maksimum 25 gram olacak. 4) Elektrikli motorların menzili 70 kilometre ve üstü olacak. 5) Aracın matrah fiyatı da 1 milyon 350 binin altında olacak.

Şimdi, görünen o ki -ve ifade edilen o, buradaki arkadaşların da kaygıları da o şekilde- bu modele uyan tek bir tane araç olduğu ifade ediliyor. Ya, bu Parlamentoya yakışır mı? Tamam, yatırımı çekelim yani hakikaten bir zorluk da var burada, onu da kabul ediyorum yani Türkiye’de bu şeyi üretelim diye uğraşıyoruz. Yarın bir şey oldu, üretiminden vazgeçilmiş olsa, aynı bu çerçevede bu aracı Romanya’da üretse Türkiye’de yine bu vergiye tabi olacak bu düzenlemeyi değiştirmedığımız sürece. Şimdi, bu, bence, yani uzun vade açısından Türk ekonomisine karşı bir güvensizlik oluşturur, Türk devletine karşı veya iktidarlara karşı. Yani Türkiye’de yarın bir gün bir başkası gelse o zaman bir başkasına da başka bir şey yapılacak, “Benim vergimi artırabilir.” diye de düşünebilir yani bu Çinli firma da kaygılanır yani yarın bir gün bu oranların artmasından da endişe edebilirler, bir de o var. Dolayısıyla, bakalım, bu yatırımı hakikaten yapacak mı yapmayacak mı, onu görmüyoruz, bilemiyoruz.

Bir de şu var: Şimdi, Türkiye’de bu kriterlerden bir tanesini karşılamayan ama Türkiye’de üretilen, eğer Türkiye’de üretilmesiyse mesela, işte, başka bir otomobil firması da var, mesela onu kapsamıyor bu. Dolayısıyla ben bu tür şeylerin... Tamam, kısa vadede bir yatırım olması açısından bir anlaşma, anladığım kadarıyla, yapılmış ve ona ilişkin bir vergi düzenlemesi yapılıyor; bunu çok meşru görmüyorum, çok doğru da bulmuyorum ama özellikle de uzun dönem açısından ben Türkiye’ye karşı bir güvensizlik oluşturacağını düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Uzun dönemde Türkiye’ye karşı bence bir güvensizlik oluşturacaktır, yatırımcıyı bu tür şeyler ürktür. Bunun dışında başka şeylerle aslında bu teşvikleri sağlamak belki daha uygun olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sektör temsilcileri, TOBB da burada. TOBB, biliyorsunuz, TOGG’un hissedarı aynı zamanda. Burada mı TOBB? Sizin söz talebiniz var mı?

TOBB TEMSİLCİSİ AV. BURKAY ARAZ – Efendim, yok ama açıklayabilirim en azından.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – TOGG var mı burada? TOBB’u çağırdık, hissedarı, Yönetim Kurulu bunlarda zaten. Size söz vereceğim, önce milletvekillerimizi bir dinleyelim.

Sayın Temurci...

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Bu, sektörde, tabii, bir fiyat dengesizliği oluşturacak ama bence Mustafa Bey’in söylediği çok önemli. En azından, bu avantajın Türkiye’de yatırım yapan, bu araçları üreten firmalar için olması -bu, Çinli de olsa bizim TOGG zarar görmesin tabii- Türkiye’de yatırım ve istihdam oluşturan ve bunu üretenlere uygulanması gerekir. Ama dışarı için şöyle bir formül olabilir yani dışarı için de aynı ÖTV uygulanabilir ama dengelemek ve içerideki üretimi kontrol etmek için gümrük vergileri arttırılabilir. Sonuçta, mesele şu: Bir yıl içerisinde tek bir firmanın, tek bir aracı ve tek bir modelini Türkiye’de avantajlı hâle getiriyoruz. Bir de bu “70 kilometre ve üzeri” deniliyor, bazı

markaların, özellikle Avrupa'daki bazı markaların 70 değil 60 olduğunu biliyoruz. Burada yani serbest rekabeti engelleyecek ve birilerini öne çıkaracak çok ciddi bir şey... Elbette Çinliler yatırım yaparlar ama bu 60'ı da içine alsın, diğer otomotiv firmalarının bu Türkiye'de sattıkları şeyler de işin içinde olsun; dışarıdan gelenlerin vergi düzenlemesi gümrük vergisiyle dengelensin ama içerideki üretimle ilgili olarak -ben Mustafa Bey'e katılıyorum- çok dikkatli olmamız gerektiği kanaatindeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, Hocam, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ya, ben yasanın geneline dair konuşmamda da bahsetmiştim, şimdi Sayın Kalaycı da bahsetti, burada sevinerek görüyoruz ki bütün partiler Togg'u sahiplenmiş durumdadır ve özellikle böyle bir markayı sahiplenecekseniz yurt içi piyasasını da geliştirmeniz gerekiyor, belli teşvikler vermeniz gerekiyor ve yurt dışına açılacak rekabet gücüne ulaşana kadar da bu teşviklerin devam etmesi gerekiyor.

Birincisi, bu hazırlanırken, bu kanun teklifi hazırlanırken bizim iddia ettiğimiz bir otomobilin geleceği, otomobil firmasının geleceği tehdit altına girdi mi, buna dikkat edildi mi?

İkinci nokta da: Gerçekten tam anlamıyla adrese teslim bir kanun teklifi bu. Yani tek bir tane şirketi adresliyor, bu da -insanlarda- biraz önce değerli milletvekillerinin dediği gibi, Türkiye'yi doğrudan yabancı yatırım çekmek için cazip değil, tam tersine, adrese teslim kanun tekliflerinin çıkarılabildiği ve devlete yakın değilseniz yatırım yapmanızın çok riskli olduğu bir ülke konumuna getiriyor. O bakımdan bence kanun teklifinde bu 2 tane önemli konuya sanki değinilmemiş gibi duruyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben de buna uyan şimdi hâlihazırda Türkiye'de araç var mı, onu sormak istiyorum. Bir de bu yapılan sözleşme yani fabrika kuracaklar, kaç yılda bunu üretime başlayacaklar, bunların bir yaptırımı var mı? Diyelim ki bu dışarıdan şarj edilebilir... Şimdi, piyasada bu şartlara uyan ve şarj edilemeyen bir sürü araç var, adamlar buna bir tane makine koyarlar, kablo takıp şarj edebilirler ve dolayısıyla sizin bunu delebillerler. Dolayısıyla bunlarla ilgili bir tedbiriniz var mı diye ben sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Burada, Türkiye'de üretim yapan bir firmamızın yetkilisi de var, Toyota Türkiye'nin, Selim Bey. Onlar da sanırım 66 menzilde. Aslında konunun içinden biri olarak bilgi alsak iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, şöyle: Orta vadeli planda diyorsunuz ki: "Vergi harcamalarını azaltacağım." Doğru mu? O söyleniyor. Önümüzdeki günlerde vergi paketi söz konusu. Yani bayağı bir tartışıldı, işte, gübreden KDV alınması söz konusuydu, çok tartışıldı. Şimdi, beri tarafta, Türkiye'deki milyonlarca emekli şu anda "Emekli maaşı ne olacak?" diye düşünürken ya biz burada vergide indirim yapıyoruz. Ya, zaten yaptığımız iş, esasında baktığımız zaman, şu an burada yapılan, bütün gün boyunca yaptığımız işlerin tezadını ortaya koymakta. Ayrıca, yani hiç değilse şu yapılsın: Yürürlük tarihini üç yıl sonraya koyalım yani böyle bir şey yapalım; bana kalırsa kaldıralım, çıkaralım ama hiç değilse yürürlük tarihini üç sene sonrasına koyalım, o süre içerisinde fabrika da kurulursa üretime geçtiği tarihi belirleyelim, öyle bir şey yapalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, başka söz talebi...

Sektör temsilcilerinden kim var burada?

Eski ODD, ODMD olmuş arkadaşlar, bir de mobilitayı de eklemişler.

Evet, buyurun.

OTOMOTİV DİSTRİBÜTÖRLERİ VE MOBİLİTE DERNEĞİ KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ SELİM OKUTUR – Efendim, gördüğünüz gibi, derneğimizin adı bile değişti; her şey çok hızlı değişiyor, dünya da çok hızlı değişiyor, yeni teknolojiler geliyor. Konvansiyonel motor yerine, sizin de yakından takip ettiğiniz gibi -özellikle Avrupa bu konuda öncü- tamamen elektrikliye geçiş yönünde hazırlıklar var ama orada sıkıntılar ortaya çıktı, bir yavaşlama var. Şu anda müşteri talepleri hibrit ve şarj edilebilir hibrit yönünde; bu yepyeni bir teknoloji, ülkemize de bu teknolojilerin gelmesi bize bir avantaj sağlayacaktır, bunların burada üretilmesi veya tüketicilere teşvik edilmesi. Teşvik etmezseniz hiç kimse cebinden para verip de pahalı bir arabayı almaz daha çevreci diye. Maalesef bütün dünyada böyle, herkes önce cebini düşünüyor yani Türk tüketicisi değil dünyadaki tüketiciler de böyle. Dolayısıyla birçok ülke çevreci teknolojileri yaygınlaştırmak için çeşitli yöntemlere teşvik veriyor, bu da onlardan bir tanesi olarak nitelendirilebilir. Daha önce benzeri bir şey -Toyota Türkiye’de hibrit üretimine geçeceğiz ama- yine yüce Meclisin takdiriyle ve Cumhurbaşkanının onayıyla bir vergi indirimi verilmişti, ÖTV’de hibrit araçlara verilen bir teşvik vardı, bu da o kapsamda değerlendirilebilir.

Sayın milletvekilimizin Togg’la ilgili endişesi var, onu söyleyeyim. Türkiye’de 1 milyon üzerinde bir pazarı var, geçen sene yaklaşık 1 milyon 250 bin araç satıldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ticariler dâhil mi, yoksa binek mi sadece?

OTOMOTİV DİSTRİBÜTÖRLERİ VE MOBİLİTE DERNEĞİ KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ SELİM OKUTUR – Ticariler dâhil yaklaşık 1 milyon otomobil...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ticarileri düşünce kaç kalıyor?

OTOMOTİV DİSTRİBÜTÖRLERİ VE MOBİLİTE DERNEĞİ KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ SELİM OKUTUR – 1 milyon, 987 bin gibi bir rakam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu sene ne bekliyorsunuz pazardan?

OTOMOTİV DİSTRİBÜTÖRLERİ VE MOBİLİTE DERNEĞİ KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ SELİM OKUTUR – Bu sene biraz altında olacak, maalesef kredi bulmakta zorlanıyor tüketiciler, onun altında olacağını tahmin ediyoruz.

Böyle bir pazarda Togg’un rakamları, 50 bin satsa -ki geçen sene 25 bin sattı- bu sene 50 bin...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Niye “küçük” diyorsunuz canım, o da büyüyor, her şey ufak başlar.

OTOMOTİV DİSTRİBÜTÖRLERİ VE MOBİLİTE DERNEĞİ KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ SELİM OKUTUR – Hayır, yani endişelenecek bir şey yok demek istiyorum; 1 milyonluk pazarın 50 binini, 100 binini TOGG satsa yine 900 binlik bir pazar kalıyor. Bu pazarda da ithal araçlar yerine Türkiye’de üretilmiş bir aracın burada ikame olarak alınması bence ülkemiz adına menfaattir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, TOBB temsilcisi burada, onlar da TOGG’un hissedarı.

Buyurun.

TOBB TEMSİLCİSİ AV. BURKAY ARAZ – Vekilim, biz pay sahibi olarak değerlendiriyoruz bu durumu. Bu düzenlemeye göre de 1.600 cc altındaki hibrit aracın 1 milyon 350 bin TL'nin altında olması durumunda ÖTV oranının yüzde 30 olarak düzenlenmesinin TOGG'un lehine olmayacağını değerlendiriyoruz.

Komisyonu arz ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi var mı Komisyonunda? Yok.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bence son yorum önemli ama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, şimdi, onu duyduk.

Sayın Bakan Yardımcısı Zekeriya Bey, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Müsaadenizle benim biraz uzunca bir vakit kullanmam gerekecek çünkü epeyce bir soru ve kaygı paylaşılmış oldu, ben hemen hemen hepsine, not alabildiklerime cevap vermeye çalışacağım.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Tabii, adrese teslim bir düzenleme olarak değerlendirilmemesi gerektiğini baştan, peşinen söylemeye çalışayım çünkü tabii, böyle bir hakkımız ya da yetkimiz olmadığının farkındayız. Burada bir eş zamanlılık söz konusu, onu söylemeye çalışayım. Biz bir süredir mobilite, elektrikli mobilite yönünde bir politika belirledik ve onu uygulamaya çalışıyoruz, hepimizin malumu.

Biliyorsunuz, dünya otomotiv sektörü hızlı bir dönüşüm içerisinde, Selim Bey de bahsetti, çok hızlı geliyor ve biz de ülke olarak burada bir pozisyon almaya çalışıyoruz, elektrikli araçları bir fırsat alanı olarak görüyoruz. Dönüşüyor, sektör kırılma yaşıyor ve burada yeni bir oyun planı oluşuyor, biz de bu oyun planında önümüzdeki dönemde, gelecekte, çok daha güçlü bir oyuncu olarak yer alabileceğimizi düşünüyoruz, buna inanıyoruz. Çünkü yıllardır aslında kalıplaşmış, kemikleşmiş bir sektörde, yer alamadığımız bir sektörde böyle bir fırsat çıktı önümüze, bunu değerlendirmek istiyoruz; malumunuz, zaten burada TOGG projemizle de bu konuda önemli bir adım atmış olduk.

Bu konuda biz bir strateji yayınladık, “Mobilite Yol Haritaları” diye bir dokümanımız var, bu kapsamda da adımlarımızı atmaya devam ediyoruz. Belki hatırlarsınız, biz yaklaşık altı yedi ay kadar önce bu konuda Çin’de bir ziyarette bulunduk Bakanımızla beraber, 6 büyük Çin otomotiv şirketini ziyaret ettik, onları Türkiye’ye yatırım yapmak için davet ettik.

Yani bizim uzunca bir süredir, aslında Togg’la başlayan elektrikli mobilite yol haritamız var, bunu uygulamaya çalışıyoruz, devam ediyoruz. Bu oyun planı içerisinde hibrit araçlar da önemli bir yer tutuyor açıkçası. Çünkü hibrit araçlar, elektrikli araçlara geçiş noktasında önemli bir geçiş teknolojisi. Selim Bey de bahsetti biraz, yani aslında yeni gelişmeye başlayan bir teknoloji.

Şimdi, elektrikli araçlarda hepimizin malumu olduğu bariyerler var, insanlar hemen bir günden bir güne elektrikli araçlara geçmiyorlar maalesef. Aslında, ülke olarak bizim iklim değişikliğiyle ilgili hedeflerimiz, sektörel dönüşüm hedeflerimizle alakalı olarak biz hızlı bir şekilde bu dönüşümü gerçekleştirmek isteriz ama burada bariyerler var; menzil kaygısı bariyeri var, işte ülke genelinde şarj altyapısının yaygınlaşmasıyla alakalı bariyerler var; gerçi hani bu konuda da son bir yıl içerisinde çok önemli bir mesafe kaydetmiş olmakla beraber, genel itibarıyla insanlar, elektrikli araçlara çok hızlı adapte olamıyorlar. Teknoloji seviyesi de tabii bu araçlarda yüksek; malumunuz, konvansiyonel araçlarda dijitalleşme nispeten daha kısıtlı ama bu yeni araçlarda çok daha dijital, hatta Togg için biz

“akıllı araç” “akıllı cihaz” diyoruz. İnsanların buna adapte olması bir vakit alacak; bu sadece Türkiye’de değil bütün dünyada böyle, hatta Avrupa’da da geçişte -Selim Bey’in de değindiği üzere- öngörülerin biraz ötelenmesi gibi bir durum söz konusu oldu. Dolayısıyla bütün dünyada şu an hibrit araçlar önümüzdeki belki beş-yedi yıllık süreçte daha önem kazanmış durumda. Dolayısıyla bizim elektrikli mobiliteye geçiş serüvenimizde hibrit araçları da ıskalamamız gerektiğine inanıyoruz. Dolayısıyla biz oyun planımızı da, politikamızı da, elektrikli araçları ana aks olarak ama hibrit araçları da bunu destekleyecek bir unsur olarak planlamış durumdayız; teşvik görüşmelerimizi, yatırım planlarımızı yani ne yapmamız gerekiyorsa onları bu perspektifte yürütmeye çalışıyoruz.

Biz, bildiğiniz üzere, Togg yatırımla da eş güdümlü bir şekilde “batarya elektrikli araç” denen yani sadece batarya ve elektrik motoruyla tahrik olan araçlarda ÖTV düzenlemelerimizi hâlihazırda zaten çoktan yapmıştık, yüzde 10’lar seviyesine indirmiştik. Bu, önemli bir adımdı; şimdi bunu hibrit araçlarda da devam ettirmemiz gerektiğine inanıyoruz biz, yani tamamlayıcı bir unsur olarak, bu elektrik geçişini tamamlayıcı bir unsur olarak hibrit araçlarda da bu düzenlemeyi, bu teşviki sağlıyor olmamız gerekiyor diye düşünüyoruz. Dolayısıyla Çinli yatırımcının burada olması, bizim bu oyun planımızdaki attığımız adımlarla aslında paralel seyreden bir süreç oldu. Aslında biz Çinli yatırımcıya zaten öyle bir vaatte bulunamayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Biz, Çinli yatırımcılarla görüşürken diyoruz ki: Biz elektrikli araçlar konusunda bir yol haritasına sahibiz, bir motivasyona ve plana sahibiz. Dolayısıyla hibrit araçları da bu elektrikli araç geçişinin içerisinde önemli bir unsur olarak, bunu ifade ediyoruz, bunu paylaşıyoruz, zaten bunu kamuoyuyla da paylaşıyoruz. Çinli yatırımcılar bu bakışımızı, duruşumuzu ve aslında kararlılığımızı gördükleri için Türkiye’de yatırım kararı almış durumdalar. Biz onlara bir şey vadettiğimiz için, yani bu kapsamda, ÖTV düzenlemesi noktasında bir şey vadettiğimiz için değil, bu husustaki duruşumuzu gördükleri için buna ikna olmuş durumdalar. Yani Türkiye’ye, bu anlamda, elektrikli araç perspektifi noktasında, aynı çizgide olduğumuz için Türkiye’ye güvenmiş durumdalar. Biz bu perspektiften hibrit araçların, daha doğrusu “plug-in” hibrit araçların yani şarj edilebilir hibrit araçların da benzer şekilde teşvik edilmesini önemli ve gerekli görüyoruz. İfade ettiğim gibi, bu geçiş sürecinde elektrifikasyona insanları daha fazla motive etmek, alıştırmak ve bu geçişi hızlandırmak için bunu gerekli ve önemli görüyoruz.

Burada değinilen diğer hususlar da oldu, bu genel perspektifi vermiş olmak için bunları ifade ettim. Şimdi, önemli hususlardan, değinilen hususlardan bir tanesi, “Tek bir firmayı mı tarifliyor bu düzenleme?” diye. Açıkçası, tek bir firmayı tariflemiyor, belki detaylı analiz edilirse -ki biz tabii ki analiz ettik nasıl bir etki oluşturacak diye- tek bir firmayla kısıtlı değil bu, bu şartları sağlayabilen Avrupalı yatırımcılar da var, başka Uzak Doğulu firmalar da var. Dolayısıyla tek bir firmaya adreslenmiş bir düzenleme önerisi kesinlikle değil. Teknik çerçevesi olan, yaklaşımı olan ve tutarlılığı olan bir teklif diye görüyoruz biz. Bunu şöyle ifade etmeye çalışayım: Biz “plug-in” hibrit araçları, elektrikli araçlar yani “batarya elektrikli araç” denen full elektrikli araçlarla çok yakın bir perspektifte değerlendiriyoruz. Bizim, biliyorsunuz, karbon emisyonunu azaltma hedeflerimiz var; elektrikli araçlar “sıfır emisyonlu araçlar” olarak değerlendiriliyor. Hibrit araçlar da esasında bu teknolojiyi sağlamaya çok yakın bir teknoloji sunuyor. Özellikle şehir içi sürüşlerde sadece elektrikli motorla hareket edebilen araçlardır bunlar. Dıştan şarj edilmesi de yine içten yanmalı motora ihtiyaç duymadan bu imkânı sağlamasına imkân veriyor. Yani klasik hibrit araçlar, dıştan şarj edilebilir olmayan hibrit araçlar her halükârda

içten yanmalı motora ihtiyaç duyarken bu dıştan şarj edilebilir hibrit araçları zamanında yeteri kadar sıklıkla şarj edebiliyorsanız hiç içten yanmalı motoru kullanmadan yani karbon emisyonu salgılamadan kullanabildiğiniz araçlar. Dolayısıyla tam elektrikli araçlara yakın bir teknoloji den bahsediyoruz.

Tabii, burada önemli olan, kullanılan bataryanın yani elektrikli araçta, hibrit araçta kullanılan bataryanın kapasitesiyle alakalı. Koyduğumuz 2 tane teknik kriter var burada; bir tanesi, sadece elektrik motoruyla gidebilme menzili ki 70 kilometre olarak öngördüğümüz husus; diğeri de karbon emisyon miktarı. Biraz önce ifade ettiğim üzere, elektrikli araçlardaki bizim önemli hedefimiz karbon emisyonunu sıfırlamak. Hibrit araçlarda da karbon emisyonu ortalama bir kullanımda son derece düşük seviyelere gelebiliyor. Mesela, bir içten yanmalı aracın kilometre başına karbon emisyonu 150’ler, 160’lar, 180’ler gram/kilometre seviyelerinde olabilirken “plug-in” hibritlerde yani dıştan şarj edilebilir hibritlerde bu 25 gramların altına düşebiliyor. Dolayısıyla neredeyse tam elektrikli bir araç gibi aslında karbon emisyon performansı var bu araçların. Bu koyduğumuz seviyeler aslında bu teknolojiyi tam elektrikli araçlara yaklaştırmayla alakalı. 2 tane temel kriter var burada dediğim gibi, yani bir sadece elektrikli motorla katedilebilecek maksimum mesafe, bir de aracın ortalamada yapacağı karbondioksit emisyonu. Dolayısıyla bu kriterler, bir mantık silsilesi içerisinde belirlenmiş kriterlerdir; dolayısıyla, tek bir markayı adreslemek gibi bir durum kesinlikle söz konusu değil. Açıkçası, bunu yapmak isteseydik, bariyerlerimizi tam olarak o seviyelerde koyardık; açıkçası, öyle değil, daha genel diyebileceğimiz 70 ve 25 gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, şöyle yapalım Zekeriya Bey, burada bu teknik kısımlarından falan ziyade başka sorular soruyorlar, orayı bir an önce şey yaparsanız, on dakika süre verdim. Yani teknik kısımlarını, işte, karbon emisyonu, hibrit; onlar tamam, orada bir problem yok, birkaç basit soru soruluyor, bunları bir netleştirip oylamaya geçeceğim.

“Fabrika yapmazlarsa...” “Yapmama riski...” “O süre zarfında niye başlatıyorsunuz?” gibi şeyler soruluyor, onlara bir izahat getirirseniz, ona göre... Bir de Togg’la alakalı bir şey söylediler: “Olumsuz etkileyecek bizi...” Bunları bir netleştirirseniz, ona göre şey yapacağız yani Komisyon da burada sorularının cevaplarını almış olacak. Yani diğeri biraz daha mühendislikle alakalı olan boyutu, biz mali boyutuna bakıyoruz burada biraz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Sayın Başkan, konunun perspektifini anlatmak açısından önemli hususlardı, onun için arz etmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam ama şu diğer kısımları bir toparlarsanız, uzuyor, saat dokuz buçuk oldu.

Yani buradan, bu dediğimiz kısımdan devam edecekseniz söz vereyim yoksa Sayın Temurci’ye söz vereceğim.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Ya şöyle, sadece size yardımcı olmak için... Şunu anlayamıyoruz: Şimdi, bu karbondioksit emisyonu 25 gram ve motor menzili 70 kilometre. Burada “veya” yok, “ve” var; yani bu iki şartı yerine getirmelerini istiyorsunuz. Çok basit bir soru: Şu anda, Türkiye’de 65, 67, 60 üstü olan ama 70’i geçemeyen ve markasını bildiğimiz araçlar var; böyle iki şartı yerine getiren Türkiye’de şu anda bazı firmalar da olabilir ama bazı firmalar bundan yararlanamayacak. Dolayısıyla, burada sizin anlatmış olduğunuz teknik meselenin dışında, burada serbest rekabette birilerini öne alıyorsunuz siz. Yani bu bir şey değil mi, yani bu çok uygun bir yöntem gibi gelmiyor, “adrese teslim” denmesinin sebebi o biraz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, Sayın Bakan Yardımcısının açıklamasından sonra, aslında iş başka bir boyuta geldi. Yani bu şartları sağlayan dışarıda, Avrupa’da ve Uzak Doğu’da başka firmalar da var ve bunlar Türkiye’de üretim yapmıyor. Yani onların ithalatını cazip hâle getiriyoruz, şimdi böyle bir şey var, onun ithalatını cazip hâle getirirken... Bakın, ben firma filan bilmem, tanımam, yani hiçbir yetkilisini falan da bilmiyorum ama bu Toyota için menzili kıl payı kaçırdığı söyleniyor. Yani, şimdi, dışarıda... Tamam, Çinli için siz “Adrese teslim değil.” diyorsunuz, biz onu öyle anlamıyoruz, biz adrese teslim olarak anlıyoruz; sizin tabii burada “Adrese teslim ettik.” demeniz zaten şık olmaz. Ama yani içeride, birkaç kilometreyle menzili kaçırın, ne olursa olsun içeride üretim yapan bir firma var, onu dışarıda tutuyoruz, ama sizin söylediğinizden anladığımıza göre, Avrupalı ve dışarıdaki firmaları da ithali de teşvik edecek bir pozisyon çıkıyor yani bu bir çelişki değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Coştu, bunu da not alın, sonra size söz vereceğim.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şunu sormak istiyorum: Tabii, siz belki karbondioksit şeysinden bakıyorsunuz olaya ama burada yaptığımız düzenlemeyle Togg’un avantajını ortadan kaldırılabiriz. Şimdi, bu arabayı siz ucuzlatırsanız -daha ekonomik, daha az yakıyor- ve şarj bekleme sürem de yoksa ve dolayısıyla benzinle, mazotla da gidebiliyorum, o zaman ben niye Togg alayım ki?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş, teşekkür ediyorum.

Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani bu fabrika ne zaman kurulacak, ne zaman üretime geçecek? O zamana kadar ne kadarlık bir otomobil ithali öngörülüyor? Ne kadarlık bir vergi kaybı var? Bir de bu gümrük vergisi vardı, biliyorsunuz, o gümrük vergisiyle bunun ilişkisi nasıl? Çünkü burada, içeride yatırım teşvikten yararlanınca otomatikman o gümrükte de vergiden muafiyet var, orada bir sıkıntı var.

Biraz önce siz dediniz ki: “Çinlilerin Türkiye’ye gelmesinin bu düzenlemeyle ilgisi yok.” O zaman niye getiriyoruz? Bittiği zaman buradaki şey... Bunun yürürlük tarihini ileri alalım, burada çözeriz bunu. Yürürlük tarihi fabrika üretime geçtiği zamana alınır, otomatikman ithalatı kapsamaz, hem rekabeti bozucu bir etki olmaz hem de içerideki yerli üretimi de Togg’u da olumsuz bir rekabet pozisyonuna sokmamış oluruz. Anlaşılabilir değil yani neden böyle bir şey gerekti ve buraya girdi, bunu çözemiyoruz bir türlü.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir de şöyle bir şey var, onu da...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Bakırhoğlu, ekranda şey yok, bir şey yanmıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Fark etmez.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, bu kriterleri sağlayan, Avrupa’da üretim yapan firmalar var, Uzak Doğu’da yapanlar var ama... Geçen kim sordu, bir milletvekilimiz sordu; 500 tane araç satılmış, bu 500 araç içerisinde bu kriterleri sağlayan...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben sordum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Siz sordunuz, ona cevap alamadık. Tamam var ama o araçların burada distribütörü var mı, burada satılıyor mu?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Adrese teslim olmadığını bu gösterir, eğer 5-6 firmaya aitse o zaman deriz adrese teslim değil diye.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Eğer öbür türlüyse?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakan Yardımcısı, önemli bir proje, dolayısıyla buradaki soruları siz de not aldınız; muhtemelen bu sorular kamuoyunda da oluşuyor, bunları aydınlatırsanız en azından kamuoyunu da aydınlatmış olursunuz.

Buyurun, bunları cevaplayın, sonra oylamaya geçeceğiz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA COŞTU – Sayın Başkanım, “Çinli yatırımcılar ya da bu alana yatırım yapan diğer oyuncular, sektör oyuncular, Türkiye’ye, bunu verdiğimiz için gelmiyorlar.” demek istemedim aslında.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Öyle dediniz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA COŞTU – Bizim duruşumuzu gördükleri için buraya gelmek istiyorlar. Şöyle, Sayın Vekilim, bir yatırım ortamı meselesi esasında bu.

ERHAN USTA (Samsun) – Yatırım ortamı açısından Türkiye’nin avantajları...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA COŞTU – Hayır, hayır, otomotiv sektörü açısından...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu vergiyi koymazsak ne değişecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Müsaade edelim Sayın Bakan Yardımcısına.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA COŞTU – Sayın Vekilim, bu, otomotiv sektöründeki yatırım ortamıyla alakalı bir mevzu esasında. Bir otomotiv üreticisi Türkiye’de kendi üretimi için bir pazar görmüyorsa, bugün itibarıyla bir gelecek görmüyorsa ve bunun emarelerini almıyorsa buraya yatırım yapmaz. Yani şöyle bir varsayımla yatırım yapmaz üretici: “Türkiye üç sene sonra bu hibrit araçlarda bir vergi indirimi yaparsa...” diye bir yatırım yapmaz çünkü fabrikasını kurduğu ve üretime başladığı anda bu araçları satabilecek bir pazarı görüyor olması lazım, bu anlamda yatırım ortamı demek istiyorum. Bakınız, bizim sadece BYD için değil diğer bütün potansiyel yatırımcılar için hibrit araçlarla, elektrikli araçlarla alakalı böyle bir öngörülebilirliği oluşturmamız gerekiyor. Bu anlamda çok kritik bu yeni yatırımlar açısından, bugünden bu duruşu ortaya koymak, hibrit araçları, daha doğrusu “plug-in” hibrit araçları teşvik ediyor olmak, önemsiyor olmak, bu gelişimi burada adresliyor olmak, konumlandırıyor olmak bu yatırımcılar için oldukça önemli. Bu öngörülebilirlik yani sektör spesifik öngörülebilirlikle alakalı, o nedenle bu düzenlemeyi bugünden yapıyor olmak bu yatırımları çekmek için çok kritik. Bizim gördüğümüz; görüşmelerimizde, diyaloglarımızda, okumalarımızda gördüğümüz açıkçası bu, bugünden bu düzenlemeyi yapıyor olmanın çok kritik olduğunu gösteriyor. Burada tabii, bir kayıptan bahsedilebilir, yapacağımız bir düzenlemede bir vergi düşürüyorsak bunun bir gelir kaybı elbette olacaktır, “Bu olmayacak.” diye bir iddiamız söz konusu değil ama bu, sektörle alakalı bizim uzun vadeli planlarımız açısından bugünden atmamız gereken bir adımdır diye düşünüyoruz, görüyoruz. Bunun hiç şüphesiz TOGG’a da etkisi olacaktır. Rakip olabilecek bir teknolojiye bir vergi indirimi yapıyorsak hiç şüphesiz TOGG’a da etkisi olacak, bunun farkındayız biz. Ama burada da biz yüzde 10 vergi diliminin karşılığında yüzde 30 gibi bir seviye öngörerek, aslında önemli bir, anlamlı bir makas da açarak TOGG’u da korumaya çalışıyoruz. Elbette TOGG’un başarısından hepimizin olduğundan belki biraz daha fazla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı elbette sorumludur. Dolayısıyla bizim hassasiyetimiz burada oldukça yüksektir ama TOGG’un başarısı buradaki bir nispi kayıpla gerçekleşmeyecek, TOGG’un başarısı hiç şüphesiz üreteceği yeni modeller, yapacağı ihracat vesaire gibi daha büyük perspektifte olacak. Esasında bizim iddiamız şu, daha makroperspektiften bir şey söyleyeceğim: Bu adımlar, hibrit teknolojisine yönelik de atacağımız adımlar en nihayetinde elektrikli araca geçişi hızlandıracağı için TOGG’un uzun vadeli gelişim perspektifine

pozitif katkı sağlayacaktır, iddiamız budur. Bugün belki nispi bir etki oluşturacaktır ama uzun vadeli TOGG'un başarısı için de bunun pozitif katkısı olacağına inanıyoruz. Çünkü elektrikli araçta -hani çok yüzeysel bir şey paylaşayım- 2030 yılına geldiğimizde satacağımız araçların yüzde 50'si elektrikli olacaksa eğer, Türkiye pazarında bu sayede, yapmadığımız durumda yüzde 30'da kalacaksa aslında TOGG için önemli bir pazar riski kaybı anlamına gelecek ya da tersine, bunu yaptığımızda önümüzdeki orta vadede, orta uzun vadede TOGG için çok daha büyük bir pazar potansiyeli oluşmuş olacaktır. Bu hibrit araçların etkisini bu anlamda ülkemiz için, sektör için, sektörün dönüşümü için, elektrikli araçlara yönelik dönüşümü için kritik bir husus olarak görüyoruz açığı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hidrojenle ilgili bir şey var.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Sayın Vekilim, hidrojenle alakalı o daha...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, hidrojene sonra geliriz, şimdi şu işi bir çözelim, “plug-in”i.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – 500 araçla alakalı, sayın vekilim soru sordu. 500 aracın içerisinde 5 değil çok daha fazla araç var, ben raporu isterseniz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Burada şöyle bir soru sordular: “İki yıl içerisinde kaç tane araç ithal edileceğini öngörüyorsunuz?”

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Hibrit araçların şöyle bir...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu özellikte bu avantajı sağladığımız zaman ne kadar araç içeriye gelecek, Türkiye'ye?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Şu bilgiyi vereyim: Hibrit araçlar hiçbir zaman ana akım araç teknolojisi olmayacak, her zaman elektrikli araç, “full elektrikli araç” dediğimiz yani Togg segmenti yüzde 80-90 seviyesinde bu pazarda, elektrikli segmentte ana akım olacak, hibrit araçlar destekleyici unsur olacak. Bu anlamda önümüzdeki yatırım tamamlanıncaya kadar geçen sürede bizim öngörümüz yıllık 20-30 binler seviyesinde satışlarla sınırlı kalacağı bunun. Bunun hepsinin bu vergi dilimlerinden yararlanabileceği anlamına gelmiyor bu. Yani hibrit araçların pazar payının yüzde 5 ila 10 arasında maksimum seviyede gelişeceği gibi bir öngörü var; bu sadece Türkiye için değil, aynı zamanda Avrupa ve bütün dünya için global öngörüler bu şekildedir. Bu, destekleyici bir teknolojidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Son söz, Sayın Türel, buyurun.

Ondan sonra oylamaya geçelim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Uzun vade” dediniz, bir eski plancı olarak sorayım, buna ilişkin yapılmış bir çalışmanız var mı yani “Uzun vadede TOGG kazanacak.” dediğiniz nedir? Yani bunu şahıs olarak bir düşünceniz olarak mı söylüyorsunuz, yoksa Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında buna ilişkin çalışmalar yapılmış mıdır; nedir, nasıl etkiliyor? Bunlar var mı, yoksa söylediğiniz şeyin uzun vadede kazanacak... Keynes'e soruyorlar uzun vadeyi, “Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız.” diyor. Onun için yani...

ERHAN USTA (Samsun) – Bunun devamı olarak da ben de tekrar tekrar söz almamak için... Yani o “uzun vade” dediğiniz vakte kadar TOGG finansal açıdan nasıl bir duruma gelir? Bir de o var tabii, TOGG ayakta durabilecek mi?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bir çalışmanız var mı, yoksa şey mi söylüyorsunuz bunu? BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Çoştur, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – tabii, başta da ifade ettiğim gibi, bizim “Mobilite Yol Haritası” diye bir çalışmamız var, 2030 yılına varan bir vadeyle bu sektörde atmamız gereken adımları ve 2035 yılına uzanan bir vadede de öngörülerimizi ortaya koymaya çalıştık. Bu geçen süreçte de biz tabii, bu konuyu çok sıcak gündem olarak takip ettiğimiz için özellikle Avrupa pazarındaki gelişmeleri de yakından takip etmeye çalışıyoruz. Burada biraz önce paylaştığım bilgiler de bu raporlardan yani hibrit araçların gelişimine dair öngörüler. 2030 yılına kadar hibrit araçların belli bir seviyede, yüzde 5 ila 10 arasında bir pazar payında seyredeceği, 2030 yılından sonra pazar payını elektrikli araçlara tekrar kaybedeceği gibi temel global bir öngörü vardır. Yani bu şeyden kaynaklı Sayın Vekilim, elektrikli araçların menzili 2030 yılı itibarıyla artık olgunlaşmış bir seviyeye ulaşacak, dolayısıyla artık hibrit araçlara ihtiyaç kalmayacak gibi temel bir varsayım var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sektöre ilişkin tabii, uzun vadede onu söylemedik yani TOGG’un nasıl iyi olacağına ilişkin...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Bunu temel yani pazar gelişimi itibarıyla söylüyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sektör tabii ki zaman içinde gelişecek.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Ama bugünden...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, ne kadar araç üretecekler? Ne kadar üretim yapacaklar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, değerli Komisyon üyeleri...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, bir şey daha söyledi Sayın Bakan Yardımcısı, “2030’da hibritler kalmayacak.” anlamında bir şey söyledi. Şimdi, zaten bu fabrika iki senede kurulur; 2024’teyiz, iki senede kuruldu, 2026; dört yıl için yani buraya bir yatırım yaptırtıyoruz, ondan sonra, dört yıldan sonra zaten buna bir ihtiyaç kalmayacak gibi, çöp.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Yok, yok...

ERHAN USTA (Samsun) – Dört yıl, ağabeyciğim, olur mu, millî servet, vergi indirimi yapıyorsun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Sayın Vekilim...

ERHAN USTA (Samsun) – Bak, 20 bin araç kabaca 20 milyar lira teşvik demek, 1 milyon civarında ÖTV teşvikimiz var burada.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Sayın Vekilim, bir düzeltme yapmak isterim, hibrit araçlar yok olacak anlamında söylemiyorum, önemi azalacak ama bu yatırım esasında elektrikli araç yatırımdır, hibrit araç yatırımı değildir. Araçların büyük çoğunluğu “batarya elektrikli” dediğimiz full elektrikli araç şeklinde olacaktır, üretimin çoğunluğu tam elektrikli araç şeklinde olacaktır. Hibrit araç kısmı bu şirketin ve muhtemel gelecek diğer şirketlerin bu geçiş sürecinde pazar talebine istinaden yöneteceği bir şeydir yani parametredir. İlk kurduğunda belki yüzde 30, yüzde 40 hibrit üretecek ama 2030 yılına geldiğinde üretiminin muhtemelen tamamını veya

yüzde 90'ını tam elektrikli olarak üretecektir çünkü bunların üretim bantları peş peşe yani bir araç tam elektrikliken hemen arkasındaki araç hibrit araç olarak üretilebiliyor; böyle bir teknoloji bu, dolayısıyla orada sorun yok.

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman Togg'a iyice bir tehdit oluşturacak.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU – Sayın Vekilim...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, tabii, Komisyonun takdiri ama bence hakikaten bu konunun çalışılması lazım. Burada tatminkâr hiçbir cevap alamadık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, özellikle madde için yaklaşık bir saatlik müzakere -hemen hemen- oldu, özellikle ben de alanı bıraktım yani milletvekilleri kafalarındaki soruları tamamen sorsunlar diye. Şöyle bir durum var tabii, biz Komisyon çalışmalarını tamamladıktan sonra bunun Genel Kurul aşaması da var, o süre zarfında ben şöyle bir şey tavsiye edeyim size, özellikle Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine yani şöyle bir şey yapabilirsiniz: Oradaki çalışmalarla alakalı daha detaylı... Randevu alın bence, grup sözcülerinden olabilir -zaten burada AK PARTİ Grubunu da alırsan 5- grup sözcüleri kendi gruplarına zaten ifade ederler, bence grup sözcülerine ellerinizdeki dokümanlarla daha detaylı bir açıklama yaparsanız bu faydalı bir şey olur, en azından kafalarındaki soru işaretleri giderse Genel Kurul aşamasında müzakereler daha rahat olur diye düşünüyorum. Dolayısıyla onlar da kamuoyuna daha sağlıklı bilgi verirler. “Ya, işte, bu kadar vergiden vazgeçiyoruz ama bunun bir fırsat maliyeti, karşılığında şunu alıyoruz.” O planlar muhtemelen sizde vardır yani bir de buradaki soruları gördünüz Sayın Çoştı, en azından onlara göre de bir hazırlık yaparsanız... Zaten hepsinin Mecliste ofisi var, isterseniz Bakanlıkta ağırlayın ama bir şekilde Genel Kurul aşamasına kadar özellikle parti sözcülerine bu anlamda doyurucu bir bilgi aktarırsanız diğer kısımlarıyla alakalı bu önemli yatırımda en azından oluşabilecek olan bilgi kirliliğinin de önüne geçmiş oluruz, onlar da sağlıklı bilgi alırlarsa ona göre söylemlerini geliştirirler.

Teşekkür ediyorum.

2 tane önerge var, AK PARTİ ve Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türelî	Veli Ağbaba	Cavit Arı
İzmir	Malatya	Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Mustafa Erdem	Cevdet Akay
Manisa	Antalya	Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, açıklama...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, biraz önce de konuştuk, bu hâliyle yasalaşmasının doğru olmadığını düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle 4760 sayılı Kanun'a ekli (II) sayılı listeye eklenen alt satırlarda yer alan "--Elektrikli motoru da bulunan araç dışından şarj edilebilir araçlardan, birleştirilmiş kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında, birleştirilmiş sadece elektrik menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan" ibaresinin "--Elektrik motoru da bulunan araç dışından şarj edilebilir araçlardan, ağırlıklı birleşik kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında, eşdeğer elektrik enerjisiyle katedilebilir menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem

Nilgün Ök

Hüseyin Altınsoy

Konya

Denizli

Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem, buyurun lütfen.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; uygulamada kullanılmakta olan terminolojiye uyum sağlamak amacıyla kanun teklifinin 11'inci maddesinde bir değişiklik ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu kapsamda, maddeye ilişkin olarak hazırlamış olduğumuz önergeyle "birleştirilmiş kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında" ibaresi "ağırlıklı birleşik kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında" olarak öngörülmektedir. Ayrıca "birleştirilmiş sadece elektrik menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan" ibaresinin de "eşdeğer elektrik enerjisiyle katedilebilir menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan" şeklinde sizlere sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisinin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Zekeriya Bey, yarın perşembe ve cuma, bu iki gün içerisinde -muhtemelen pazartesi de şey olurlar- planlamayı yaparsanız, belki bir sunum şeklinde de planlayabilirsiniz, en azından bu açıktaki kaldığı düşünülen soruların da cevabı verilmiş olur.

12'nci maddeye geçiyoruz.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, 12'nci madde de Petrol Piyasası Kanunu'nda değişikliğe ilişkin bir düzenleme. Burada dış satışla ilgili daraltıcı bir düzenleme söz konusu. Özellikle dış satımda güvenlikle ilgili, sahte ve yanıltıcı belgelerin önüne geçmek adına daraltıcı ve düzenleyici bir kapsam getiriyoruz burada. Dış satımla ilgili, yine akaryakıt istasyonlarının özellikle kendilerinin o noktalara ürün teslimi yapmasını düzenleyen bir madde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Evet, Petrol Piyasası Kanunu'nda değişiklik öngörüyor. Şimdi, petrol piyasasında dağıtım firmaları var, bir de dağıtım firmalarına bağlı bayiler var. Şimdi, istasyonda satış yapılıyor, pompadan satış yapılıyor, bir de "taşıt tanıma" veya "taşıtmatik" dediğimiz sistemle istasyon satışı yapılıyor. Bir de burada "dış satış" dediğimiz yani rafineriden veya ilgili dağıtım firmasından lisansı olan bayi şirketlerinin alıp tankerlerle son kullanıcıya satışı yapılıyor, sistem bu şekilde çalışıyor.

Şimdi, burada da maddeye baktığımız zaman, fabrika, şantiye, nakliye filosu işletmeleri ve benzeri adlarla yapılan dış satışlarda... Eski kanunda böyleymiş; şimdi kamu kurumlarına, fabrika ve şantiyelere, taş ocaklarına ve madenlere yapılan satışlarla ilgili dış satış yapılabileceğini söylüyor. Şimdi, burada sıkıntı şu, sistem şöyle işliyor: Bu niçin böyle yapılıyor? Sayın Başkanım, dağıtım firmaları, bayiler depodan, rafineriden, TÜPRAŞ'tan malı alıyor ve bunu başka bir tarafa satıyor, başka bir tarafa da fatura ediyor; herhâlde bunun için yaptınız, tahmin ediyorum. Şimdi, aradaki farkı da yüzde 20 olan KDV'yi de başka yere fatura ettiğini de yüzde 14-yüzde 15 KDV'yle faturayı satmış oluyor, bu da sahte fatura oluyor, oradan da bir kâr etmeye çalışıyor. Bu, olumlu bir uygulama, bunu ortadan kaldırmak için zaten yapılıyor. İstasyonlarda bu engellenmişti, istasyonlarla ilgili otomasyon sistemiyle, bu alınan mallar istasyona dökülmüyor, cezaları ciddi ve işte, kaçakçılık cezaları da dâhil.

Şimdi, burada sıkıntı şu: Bayi kendi nakliye firmasıyla taşıdığı zaman bu sorumluluğu üstlenebilir; malı aldı, taş ocağına veya herhangi bir fabrikaya götürdü. Kendi mülkiyetinde olan bir tankerle veya anlaşmalı bir nakliye şirketiyle bunu yapıyorsa rafineriden, dolum tesisinden alıp son kullanıcıya yani fabrikaya veya madene götürdüğü malın sorumluluğunu kendi üstlenebilir ama yakıtı alan firma kendi nakliye şirketiyle bunu alıyorsa bu sorumluluğu nasıl üstlenecek? Burada bir sıkıntı var. Taşımayı nakliye dâhil fiyat verip kendi akaryakıtını kendi tankeriyle taşıyan bayiler için sorumluluk geçerli olur ama yakıtı alan kişi kendi tankeriyle dolumu yapıp kendi sevk ediyorsa sorumlu o olur yani burada bir düzenleme şart Başkanım, bu şekilde geçmemesi lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Akay.

Şimdi, EPDK'ye söz vereceğim, sonra da sektör temsilcilerine söz vereceğim.

EPDK'den buyurun lütfen.

EPDK HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ELİF YILDIRIM – Başkanım, tam da sayın vekilimizin sorusuna cevap verecek şekilde bir düzenleme yapılıyor. Teklifin son fıkrasında, son cümlesinde “Akaryakıt istasyonu dışında yapılacak akaryakıt teslimlerinde akaryakıtın alıcı deposuna taşınması veya taşıtırılması bayilik lisansına sahip satıcı tarafından gerçekleştirilir.” diyor. Dolayısıyla eski kanunda olmayan bayinin sorumluluğu burada çok açık bir şekilde ifade edilmiş oluyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben farklı bir şey söylüyorum ama.

EPDK HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ELİF YILDIRIM – Sorumluluk bayide.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, doğrudur, bayi lisans aldı, değil mi?

EPDK HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ELİF YILDIRIM – Evet.

CEVDET AKAY (Karabük) – Yani lisansını aldı, lisansı var. “Dış satış” dediğimiz şeyle zaten rafineriden dolum yapıp ilgili firmaya gidiyor. Bunu kendi tankeriyle yapıyorsa veya anlaşmalı nakliye şirketiyle kendi götürüp teslim ediyorsa sorumlu olacak ama rafineriden malı alan, yakıtı alan fabrika veya taş ocağı kendi tankeriyle dolum yapıyorsa bayi onu nasıl takip edecek, polis mi diksini peşine yani?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, şöyle... Değerli arkadaşlar, şöyle, sektöre bir söz vereyim. Şimdi, ben de bu Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Kurulunda Başkandım, burada şöyle bir durum oluyor -VDK'nin raporlarına bakarsanız- VDK yakalıyor tankeri, başka yere teslimi var, VDK gittiği zaman “Ben bilmiyorum, ben malı yükledim, oraya gitmiş.” diyor. Dolayısıyla hukuki olarak bir sorumsuzluk var orada. Şimdi, düzenleme bir geçiş süreci veriyor burada, diyor ki: “1/1/2025'e kadar burada kuracağınız sistemde...” O zaman diyecek ki: “Ben tankerimle taşıyacağım.” Veya başka bir mekanizma oluşturacaklar, ki bunu EPDK ve ilgili kurul da takip edecek. Aksi takdirde, tankeri bir tarafa, faturayı bir tarafa gönderiyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – Tamam, olay mantiken doğru da uygulamada...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Doğru, yakalandığı zaman da VDK raporlarında...

VDK burada mı? İzahat yaparlar.

VDK yakaladığı zaman da bu hukuki sorumluluktan kurtuluyor, “Ben verdim, başka yere gittiye benim sorumluluğum yok.” diyor. Dolayısıyla burada ciddi bir kayıp var.

İsterseniz, Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası da burada, onların en büyük temsilcisi ve yine sektörün iki başka en büyük temsilcisini davet ettik, onlar da bir açıklama yapsınlar, ona göre durumu netleştirelim.

Buyurun PÜİS Başkanı.

PETROL ÜRÜNLERİ İŞVERENLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI İMRAN OKUMUŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, ben bayinin durumunu kısaca bir özetlemek isterim Sayın Başkanım müsaade ederseniz, sonra da konuya geleceğim.

İstanbul’daki bir bayinin bugün güncel durumunu paylaşmak istiyorum. Biliyorsunuz, akaryakıt bayileri -Sayın Akay güzel söyledi ama bir şeyi eksik söyledi- bir defa rafineriden kendi adına yakıt alamazlar; bu, yasak kanunen yani bağlı olduğu dağıtıcı dışında başka yerden...

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben dağıtım firmasından aldığını söyledim.

PETROL ÜRÜNLERİ İŞVERENLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI İMRAN OKUMUŞ – “Rafineri” dediniz, onun için söyledim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Hayır, dağıtım firması rafineriden dolum yapıyor.

PETROL ÜRÜNLERİ İŞVERENLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI İMRAN OKUMUŞ – Doğrudur efendim, ben sadece yardımcı olup düzeltmek istedim.

İstanbul’da bir bayinin örneğini vermek istiyorum. Bayilerin kâr marjları kuruşla yani entegre kâr marjı, dağıtıcı ile bayinin kâr marjı kanunen kuruşla belirlenmiş, giderleri yüzdeyle belirlenmiş bir sektör bayiler. Yani şu anda İstanbul’da bir bayinin yüzde olarak hesaplırsak yüzde 10 entegre kâr marjı yani bunun yüzde 5’i dağıtıcının, yüzde 5’i de bayinin. Bunun içerisinde nakliye maliyeti var, nakliye de içerisinde, kredi kartı komisyonu var, enerji, elektrik gideri var, personel gideri var, sorumlu müdürü gideri var, tehlikeli madde güvenlik danışmanı gideri var, iş güvenliği uzmanı gideri var, bununla ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu konuyla alakalı...

PETROL ÜRÜNLERİ İŞVERENLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI İMRAN OKUMUŞ – Bağlayacağım efendim oraya şimdi.

Yani bayinin zor durumda olduğunu önce bir anlatayım, bu madde onun için önemli Sayın Başkanım. Yani bu yüzde 5’ten yüzde 3 kredi kartına komisyon verecek -3,60 hatta- 1,40’la da diğer maliyetleri karşılayacak. Bugün, İstanbul’da 10 bin litre satan bir bayi ayda 270 bin TL zarar ediyor. O yüzden bu madde çok önemli; bunun da evraklarını, bilgilerini verebilirim.

Şimdi, bu madde önemli. Kayıt dışıyla ilgili mücadelede 2021 yılında burada, yine Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılan tartışmayla 30 Nisanda yasalaşan kanun -kayıt dışıyla ilgili, sonra sizin Bakanlığınız döneminde de çok ciddi mücadele edildi- hâlâ kayıt dışını önlemedi. Yine, ülkemizin birçok yerinde maliyetin altında satışlar var. Yani İstanbul’daki o bayinin entegre kâr marjının içerisindeki 4

kuruşun 2 kuruşu bayinin ama 5 lira daha ucuz yakıt satan şirket ve bayiler var Türkiye’de, ülkemizde; esas kaos buradan başlıyor. Siz demin güzel bir şey söylediniz, yüzde 18 KDV yüzde 20’ye çıkınca KDV ticareti de başladı. “Akaryakıt kaçakçılığı var.” diyemeyiz, sorumluluk almış oluruz ama çok ciddi bir vergi kaçakçılığı var ülkemizde. Yani dürüst ve namuslu bayiler batıyor ama kayıt dışıyla beslenen, kaçakçılık yapanlar da 20 istasyonu 100’e kadar çıkardılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

PETROL ÜRÜNLERİ İŞVERENLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI İMRAN OKUMUŞ – Sayın Başkanım, bu, önemli bir kanun maddesi ama bu da çözüm değil. Bu kanun maddesine ilave edilmesi gereken iki tane hususu paylaşmak istiyorum: Birincisi, maden ocaklarına, inşaat firmalarına da GSM lisansı, GSM zorunluluğu getirilmeli ve uçtan uca takipçisi mutlaka kurulmalı yani otomasyon getirilmeli. Bu, önemli bir madde, bir nebze nefes aldırarak bize ama sorunu çözmeyecek. Sorunun gerçek çözümü Sayın Başkanım, KDV’nin ÖTV’ye dâhil edilmesidir; ne otomasyona ne bu yaptırımlara ne bu düzenlemelere ne de ulusal taşıt tanıma sistemine de artık ihtiyaç kalmayacaktır. Türkiye’de en büyük sorun vergi kaçakçılığıdır, vergi kaçakçılığını önlemenin de tek modeli ve yöntemi KDV’nin ÖTV’ye dâhil edilmesidir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bir şey ilave edeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, size söz vereceğim.

Arkada bir sendika daha var, TABGİS, buyurun.

TÜRKİYE AKARYAKIT BAYİLERİ PETROL VE GAZ ŞİRKETLERİ İŞVEREN SENDİKASI BAŞKANI MURAT BİLGİN – Sayın Başkanım, söz verdiğiniz için teşekkürler.

Biz de bu kanunu çok önemli buluyoruz, çok da olumlu buluyoruz. Sayın Akay’ın tespiti doğru, bütün bu yükümlülük bayinin üzerine geliyor ama bundan şöyle bir şekilde kurtulabiliriz: Şu anda Türkiye’de yapılan dış satışlarda bir depo envanterimiz yok. Nedir bu? Yani kaç tane depoya, ne kadar depoya ürün veriyoruz bilmiyoruz; hâlbuki GSM ruhsatı alabilirler bunlar, almak da zorundalar esasında şu anda kanunlarımıza göre ama hiçbiri almış değil, bu uygulama yok. Bu uygulamayı gündeme getirirsek bayiye şunu söyleyebiliriz: “Ruhsatı olmayan yere teslim yapamazsın.” Dolayısıyla böyle bayiye de korumuş oluruz ve de bu işi biz zapturapt altına almış oluruz. Kanun son derece olumludur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, GSM’den gayrisihhi müesseseyi mi kastediyorsunuz?

TÜRKİYE AKARYAKIT BAYİLERİ PETROL VE GAZ ŞİRKETLERİ İŞVEREN SENDİKASI BAŞKANI MURAT BİLGİN – Evet.

CEVDET AKAY (Karabük) – Tamam.

Şimdi, bir de serbest kullanıcı lisansı olanlar var zaten, yıllık 5 bin ton üstünde tüketimi olanlar, onun için sıkıntı yok, onlar direkt alabiliyor ama 5 bin ton altı olanlar için bu sıkıntı var. Ben şunu demek istedim: Siz nakliyei aldınız, sorumlu olduğunuz depoya döktünüz. Oradaki kişi kötü niyetli olursa o zaten depodan o malı başka kişilere de 3 kişiye, 4 kişiye, 5 kişiye bölebilir, parçalayabilir,

satabilir. Ondan da düzgün bayiye nasıl sorumlu tutacaksınız? Bunlar yapılıyor çünkü tespit de EPDK tarafından böyle bir uygulama yapıldığında çok ciddi cezaları da var tabii, parasal cezalar da var, biraz bunun üzerine düşünülmesi gerekir diye düşünüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

EPDK, burada az önce İşveren Sendikasının “Ruhsatı olmayan yere teslimat yapılmasın...” Bunu Kurul kararıyla zorunlu hâle getiremez misiniz?

EPDK HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ELİF YILDIRIM – Alt düzenleyici işlem yapılabilir efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Alt düzenleyici işlem yapılabilir. Dolayısıyla kanundan sonra alt düzenleyici işlemle alakalı biz de takipçisi oluruz.

Evet, siz, PETDER, buyurun.

PETROL SANAYİ VE EMOBİLİTE DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ KÖKSAL ONUR İNCİ – Öncelikle, söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Kanun taslağının mevcut hâline direkt bir itirazımız yok ama biraz önce belirtilen görüşlerden bir tanesiyle ilgili olarak çok kısa görüşlerimi iletmek istiyorum, vakit de geç oldu. Şimdi, otomasyon kurulmasının biz istenen amacı sağlamayacağını düşünüyoruz depo vesaire, bu şantiye ve fabrika, maden ocağı gibi yerlere. Sebebi de öncelikle, ilk olarak teknik sıkıntılar var yani burada bunların çoğu zaten şehrin dışındaki yerlerde, akaryakıt piyasasının bir oyuncusu değil ve bunlar bu tip hassas sistemleri çalıştırmak için uygun yerler değil; şantiye ortamı, hani kim var, kim giriyor, kim çıkıyor belli değil, yazın çalışıp kışın çalışmayanlar var yani bunların sürekli on-line olması lazım otomasyon gibi bir şeyden bahsetmek istiyorsak; şantiye elektriği gidip geliyor vesaire, sürekli bunları bağlı tutmak teknik anlamda zaten çok mümkün olmayacaktır. İkinci olarak, yine bunlar içerisinde -hani şantiye, taş ocağı vesaire gibi- fazla akaryakıt kullanan yerler olduğu gibi çok düşük, çok az miktarlarda kullananlar da var veyahut demin dediğim gibi, geçici süreliğine çalışanlar var, bunlara otomasyon kurma gibi maliyetleri yüklemek o anlamda zaten çok makul olmayacaktır. Zaten burada sorumluluk bayinin yani böyle bir şey kurulacaksa bayilerin üzerinde olmalı ama biz hani bunu o anlamda çok fizibil görmüyoruz. Bayilerin de zaten bu firmalarla ne kadarlık bir ticari ilişkisi devam edecek? Birkaç alımdan sonra başka yerlerden de alabilirler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, aslında sorumluluğu size vermek lazım ama o zaman tam olacak bu iş, o zaman tam olur. Hukuki olarak siz sorumluluktan kurtuluyorsunuz, ondan sonra da eleştirmek kolay değerli arkadaşlar.

PETROL SANAYİ VE EMOBİLİTE DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ KÖKSAL ONUR İNCİ – Başkanım, onda da farklı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, aslında size vermek lazım sorumluluğu, o zaman kökten çözülür bu iş.

PETROL SANAYİ VE EMOBİLİTE DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ KÖKSAL ONUR İNCİ – Yok, Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, evet, öyle yapmak lazım.

PETROL SANAYİ VE EMOBİLİTE DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ KÖKSAL ONUR İNCİ – Bizim burada önerimiz, 5 bin tonun altına, biliyorsunuz, serbest kullanıcı limitini düşürebiliriz bu sayede, dağıtıcılar da zaten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, onu da bir dahaki sefer.

Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum, kifayetimüzakere.

Değerli arkadaşlar, Sayın Akay’ın dile getirdiği hususlarla alakalı Genel Kurula kadar bakarsınız, eğer bir arıza, bir problem oluşabileceğini düşünüyorsanız bir önerge hazırlığı yaparız diye düşünüyorum.

Maddeyle alakalı müzakereler bitmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13’üncü maddeye geçiyoruz.

Buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, 13’üncü madde, yine, tasarruf tedbirlerine ilişkin uygulamanın denetlenmesiyle ilgili madde. Burada tasarruf tedbirlerinin incelenmesi, denetlenmesi ve raporlanması... Konuşmamızın genelinde de ifade etmiştik, Sayıştay yasama için, müfettişler iç denetim için, özellikle yürütme için ise Hazine ve Maliye Bakanlığı izleme, denetleme ve raporlama faaliyetini yürütüyor; bunu düzenleyen bir madde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, sabah da konuşmuştuk yani bu torba yasa ilk geldiği zaman bize denmişti ki -veyahut kamuoyunda da aynı şekilde görüşülmüştü- “Tasarruf tedbirlerine uyumla alakalı düzenlemeler yapılacak.” Belki de en uygun olan şey bu. Ne diyor madde 13? “Tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilen kamu görevlilerine disiplin cezası verilecektir.” diyor. Şimdi, rahmetli Levent Kırca’nın bir lafı vardı, “İzahı olmayan şeylerin mizahı olur.” demişti. Ben de bu saatte biraz yüzümüz gülsün diye şöyle bir şey getirdim; bu, bizim Ali Mahir Başarır’ın daha önce kamuoyuyla paylaştığı bir şey. Ne yazıyor burada? “Jetgiller” diyor, “Bakangiller” demiş. E, bu bakanları tanıyorsunuz, esasında sayıları fazlaydı ancak bir ikisi aramızdan ayrıldı, Bakanlığı bıraktı yani bu bakanlar kamuoyunda kamuya ait jetlerle, hatta holdinglere ait jetlerle seyahat yapan, seçim çalışmasına katılan bakanlar. Şimdi, ben sabah da sormuştum, gene soracağım: Şimdi, diyorsunuz ki tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunan kamu görevlileri hakkında disiplin cezası vereceksiniz ve bunu bir kanun maddesi hâline getirmişsiniz. Şimdi, bu ve buna benzer eylemler ne yazık ki yapılıyor ve yapılacak da. Bu kanundan, bu kanun maddesinden bu eylemleri yapan bakanlar, bakan yardımcılar veyahut da -sabah da bahsettim- Diyanet İşleri Başkanı... Yani bu tasarruf tedbirlerinin konuşulduğu günlerde Diyanet İşleri Başkanlığına Vakıf marifetiyle, Diyanet Vakfı marifetiyle 9 tane son model araç tahsis yapıyor. Yani bunlar ve bunun gibiler, bu eylemlerde bulunanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlıoğlu, teşekkür ediyorum, çok uzuyor müzakereler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bitiyor, bitti, bitti.

...bu disiplin cezasına tabi olacaklar mı yoksa bu disiplin cezası işte “kettle”ıyla öğretmenler odasında çay demleyen memurlara, öğretmenlere mi olacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani gerçekten bu maddeyi çok fazla anlamak mümkün değil değerli arkadaşlar. Yani normalde bunlarla ilgili sistem var, bir mevzuata uymuyorsa birisi, değil mi, dış denetim açısından Sayıştay var. Tabii, Sayıştayın içi boşaltılırsa, Sayıştay denetim yapamaz hâle gelirse sonra başka mekanizmalar oluşturmaya çalışırsınız. Veya iç denetim birimi var, teftiş kurulları var yani her bakanlıkta, her genel müdürlükte neredeyse teftiş kurulu var. Yani bunların yapması gereken işi... Şimdi ne olacak burada? Yani Maliye Bakanlığı bu kadar iş içerisinde tutacak, bunların izlenmesini, denetlenmesini, bilmem, cezası filan... Böyle bir şey olmaz ya. Bu o kurumun içerisindeki idari işleyişi de bozar, sorumluluğu da ortadan kaldırır. Yani bir kurumda bir genel müdür bu şeylere uymadı diyelim, bilmem ne, o zaman yapsın Maliye Bakanlığı filan gibi bir noktaya gider. Yani bu biraz böyle işte kamuoyuna “Tasarrufla ilgili bir şeyler yapıyoruz.” anlayışıyla mı yapıldı bilmiyorum ama bence bu maddenin tekrar gözden geçirilmesi lazım. Yani sadece gereksiz değil, bozar yani mevcut denetim birimlerinin de motivasyonunu bozar bu madde.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, bu tasarruf genelgesinin amacının, aslında kamuda genel idare tarafından, iktidar tarafından bir tasarruf yapılması amacını taşımadığını ifade etmek istiyorum. İktidar bugüne kadarki savurgan tutumlarıyla tasarrufla ilgili bir anlayışının olmadığını zaten yirmi iki yıldır bizlere gösterdi. Çıkarılmış oldukları tasarruf genelgesiyle sadece direkt belediyelerimizi mağdur etmekte ve yine desteğe ihtiyacı olan kesimleri mağdur etmekte ve özellikle de yerel basını mağdur etmekte. Biraz önce de ifade ettim: Örneğin lojmanların satılmasına kadar, sosyal tesislerin satılmasına kadar gidecek bir süreç örtülü bir şekilde başlatılmıştır. Ve yine çalışanın, memurun, işçinin, kamuda ihtiyacı olan kişilerin... Bugün kiranın 15 bin TL’ler seviyesinde -en az kiranın- olduğu bir ülkede siz kamuda çalışan için ayrılmış bulunan lojmanları satmaya kadar gidiyorsunuz. Ve yine bu tasarruf genelgesinde, bakın, “Lojman kiralari ve sosyal tesis ücretleri rayiç bedeller dikkate alınarak yeniden belirlenecek.” diye bir hüküm dahi var. Yani kısacası, zor durumda olan personelin yararlandığı lojmanın bedelini neredeyse piyasayla aynı bedele çıkarmayı hedefliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, toparlayın lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Kısacası, işte bu uygulamalar esas itibarıyla zaten zor durumda olan kişileri etkilemekte. Örneğin, servislerin yasaklanması çalışanı etkilemekte, servis esnafını etkilemekte.

Son olarak, “Kamu kurum ve kuruluşlarınca mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar gereği yapılan ve kurum faaliyetleriyle doğrudan ilgili olan tanıtım giderleri hariç olmak üzere, basın ve yayın organlarına ilan verilemeyecek.” denilerek ve yine “Kamu kurum ve kuruluşlarınca hiçbir şekilde günlük gazete alımı yapılmayacak, görev alanıyla ilgili olmayan yayınlara abone olunmayacak.” diyerek özellikle yerel basına, zaten zorda olan, zaten can çekişen yerel basına tarafınızdan bir ağır darbe vurulmak üzere.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – O nedenle bu tasarruf genelgesinde zarar görecektir olan bu kesimleri özellikle devre dışı çıkarmak zorundayız. Yapacaksanız tasarrufu iktidar olarak siz kendinizde yapın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Oluç, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben sadece bir tane soru sormak istiyorum bu 13'üncü maddeyle ilgili. Sonunda diyor ki: "... sonuçları idarelerince Cumhurbaşkanlığına bildirilir." Cumhurbaşkanını ne yapacak bunları yani bu niye bildiriliyor? Gerçekten anlaşılır bir şey değil yani bir işlem mi yapacak, cezalandıracak mı tekrardan yani yoksa hani ailenin büyüğüne bildiriyoruz bunu. Sakıncası değil de işlevi ne yani devlet kurumları ya bunlar? Hani "Biz bir de Cumhurbaşkanına şikâyet edelim, bildirelim." mi yapıyoruz? Nedir?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Genelgenin sahibi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz hakkı vereceğim size.

Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şunu anlamadım ben: Bu tasarruf tedbiri yani şu andaki mevcut tasarruf paketi burada kastediliyor ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tasarruf genelgesi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tasarruf genelgesi ama burada yani tasarruf... Diyor ki: "Kamu kurum ve kuruluşlarının harcama ve uygulamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun..." Yani bugünkü mevcut tasarruf, yarı başka tasarruf tedbiri çıkabilir, öbür gün yani ne olduğu belli değil, bu ömür boyu da sürebilir. Birileri çıkabilir "Tasarruf yapacağız." diyebilir, böyle paket olmaz, daha farklı bir şey olur yani böyle bir şey var, amorf bir şey var ortada, şeyi olmayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Hatipoğlu'na söz vereceğiz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Zamanı, kapsamı açık ve net olmayan bir ifade var ve şunu da söylemek isterim: Yani sonuç itibarıyla zaten kamuda çalışanların hepsinin herhangi bir biçimde, sadece kanunlara, tüzük ve yönetmeliklere değil, onun dışında genelgelere, yönergelere uygun davranma zorunluluğu var, davranmadığı zaman zaten disiplin suçlarının cezaları var. O yüzden böyle bir şeye, böyle şey bir maddeye, belirsiz bir maddeye neden gerek duyulduğunu anlayamadım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tabii, bir proje, tasarruf tedbirleriyle ilgili bir şey öneriliyor, işte Sayın Cumhurbaşkanı genelgesiyle bu kamuoyunun gündemine geliyor. İşin sahibi Sayın Cumhurbaşkanlığı olduğuna göre takibini de onlar yapacaklar yani hiyerarşik olarak Cumhurbaşkanına, Maliye Bakanlığına ve ilgili kamu kurumlarına doğru bir silsile o sebeple çok yadırganıcı bir durum değil. Ha, şu söylenebilir: "Zaten kamu idarelerinin işleyişinde bunların olması gerekmez mi, bugüne kadar bunlar uygulanmıyor muydu?" demek mümkün ama bunlara, mevcuda bir ilave olarak daha sıkı bir tedbir almak anlamında böylesi bir şey uygulamaya konulmuş. Kanunda da bunların caydırıcılığını söylemek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – ...göstermek adına da birtakım müeyyidelere dikkat çekilmiş. Yani zaten disiplin hükümleri arasında bunlara benzer hükümler var, aksi yeni bir şey getirilseydi o zaman farklı bir problem ortaya çıkabilirdi. Kamu görevlilerinin mevcutta yaptıkları veya yapmadıkları işler nedeniyle kendilerine tatbik edilecek disiplin cezalarıyla bunlar arasında bir farklılık, bir orantısızlık söz konusu olabilirdi. O nedenle maddenin sıkıntılı olmadığını, uygun olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, Sayın Başkan, bir fıkra anlatayım ben. Trabzonspor'un Hocası Şenol Güneş -önemli bir maç var- taktığı vermiş futbolculara işte "Defans yapın, ileriye çıkın." vesaire. Neyse maç başlamış...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben Samsunsporluyum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Lemi 1'inci dakikada bir ters vuruş yapmış, gol olmuş. Neyse maç devam ediyor, 10'uncu dakika, bir daha top gelmiş, kafayı ters vurmuş, direktten dönmüş. İlk yarı bitmiş, futbolcular soruyor Şenol Hocaya: "Hocam, taktik ne?" "Taktığı boş verin, Lemi'yi tutun, gerisine karışmayın." demiş. Şimdi, sizde bu tedbirleri Cumhurbaşkanlığı takip edecek ya, siz Cumhurbaşkanına tasarruf ettirin, gerisine karışmayın. Ya, şimdi yüzlerce araç konvoyu, yanan ışıklar, bir sürü israf, saraylar vesaire ya, Cumhurbaşkanının bunu takip etmesi veya Cumhurbaşkanlığının bunu denetlemesi mümkün değil. Ayrıca bu, hakikaten, küçük memur veya küçük memurlar bu tasarrufu yapacak şeyi değil, bu tasarrufu iktidar yapacak. Denetlenmesi gereken sizsiniz yani Sayın Başkan, denetlenmesi gereken AK PARTİ, tutulması gereken sizsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaya...

Sayın Kaya, uygulamamız şöyle: Önce Komisyon üyeleri, sonra diğer üyeler. Dolayısıyla ondan dolayı sizin sözünüzü iptal ettim, ekranda yanmıyordu isim.

Buyurun.

AYKUT KAYA (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kanun teklifinin 13'üncü maddesi tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilenlere disiplin cezası verilmesini öngörüyor, Hazine ve Maliye Bakanlığının risk esaslı denetim yapacağı da belirtiliyor. Evvela umalım ki bu risk temelli yaklaşım mali suçların tespiti ya da vergi denetimi faaliyetlerindeki gibi olmaz. Tespit kolay ama neticeye varmak, cezayı kesmek zor. Zira doğru kriterleri koyduktan sonra tasarruf tedbirlerinin ihlalinin tespiti etmek zor olmayacaktır Bakanlık denetçileri için. Bu durum milyonlarca, milyarlarca lira kâr yazıp bir ücretli kadar vergi vermeyen şirketler için de geçerli ancak nedense bu şirketler pek ceza almıyor. Bu yüzden "risk temelli denetim" deyince insan maddeye şüpheyle yaklaşmadan edemiyor. Ancak şunu belirtmeliyim ki maddeyi ve tasarruf tedbirlerini ihlal edenlere maddenin önerdiğinden daha sert cezaların verilmesini destekliyoruz. 85 milyonun verdiği vergilerin tek kuruluşunun bile hesabını verebilmek merkezî ve yerel yönetimlerin en temel görevi olmalı, halktan topladığını halk için harcamayan kamu görevlisi de en sert cezayı almalı şüphesiz.

Son olarak, tedbirlere aykırı iş ve işlemlere dair süreçlerin Cumhurbaşkanlığına bildirileceği belirtilmiş. Burada bir hususu size hatırlatmak istiyorum: Eğer kamuda ciddi tasarruf bilincini artırmak istiyorsanız buna Beştepe’den başlayın, tüm kamu kurumlarının rol model aldığı sarayda tasarruf başlamazsa bakanlıklarda, il müdürlüklerinde, bağlı kuruluşlarda tasarruf yalan olur ancak denetlersiniz ama ceza kesemezsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben sadece bir soru sormak istiyorum: Şimdi, kamu kaynaklarında israfa bulunanlar veya kamuyu zarara sokanlarla ilgili 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125’inci maddesinde disiplin cezaları var. Şimdi, o cezalar mı tatbik edilecek? Bu konu önemli. Ayrıca, farklı müeyyideler uygulanacak mı, farklı disiplin cezaları verilecek mi? Bu konuda detay bir genelge çıkacak mı? Çünkü hangi cezaların verileceğiyle ilgili ben burada, bu kanun maddesinde tam bir şey anlayamadım, yoksa 657’ye mi tabi olacak disiplin cezaları?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Sayın İlhan Hatipoğlu.

Sayın Hatipoğlu, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu maddeyle yapılmaya çalışılan şey aslında tasarruf tedbirlerini uygulamanın, uyumun, etkinliğinin artırılması. Ne yapmaya çalışıyoruz? Bir izleme sistemi, bir denetleme sistemi, bir de yaptırımla ilgili daha belirgin bir çerçeve sunmaya çalışıyoruz. Tasarruf tedbirlerimiz var ama uygulamada birtakım belki etkinlik, eksiklikleri var. Bu etkinliği gidermek için bir izleme sistemi kuruyoruz, “Maliye Bakanlığında Tasarruf Tedbirleri İzleme Sistemi” adı altında bir bilgi sistemi kendi imkânlarımızla geliştirdik. Kamu Taşıt Filo Sistemi geliştirdik, tüm kamu taşıtlarına ilişkin bir filo yönetimi anlamında bir izleme sistemi kuruyoruz. Denetlemeye ilişkin olarak da ilgili kamu idarelerinin denetim birimlerinin veya Hazine ve Maliye Bakanlığının denetim yapabileceğine ilişkin bir öneri var.

Kapsamla alakalı, disiplin cezasının uygulanmasıyla ilgili sorular da oldu. Burada, tabii, hem 657’ye tabi devlet memurları var, kamu işçileri var, diğer personel var. Kendi mevzuatı uyarınca, memurlar açısından 657; diyelim ki hâkimler, savcılar açısından Hâkimler ve Savcılar Kanunu; kamu işçileri açısından kendi mevzuatı çerçevesinde disiplin hükümlerinin uygulanacağına ilişkin bir düzenleme var. Dolayısıyla uygulamada etkinliği sağlayacak izleme, denetleme ve yaptırıma ilişkin daha net bir çerçeve sunmayı amaçlayan bir maddedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel, buyurun lütfen, sonra da oylamaya geçeceğim.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biraz önce söyledim, tekrar söyleyeyim: Bu 5018’e girdi, orada kalacak artık 5018 kaldığı sürece yani ve her zaman tasarruf tedbirleri olabilir yani yarın öbür gün örneğin ilgili kamu kurumunun stratejik planında tasarruf tedbiri diyebilir, ona yani bununla olan, bugünkü paketle olan bağlantısı yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Tabii, hep böyle ceza veriyoruz, disiplin cezası; bir de kamuyu büyük zarardan kurtaran, böyle güzel tasarruf yaptıran, çalışanlarla ilgili bir ödül sistemini de koyun o zaman. Bazen ödül daha başarılı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu öneriyi not alın değerli arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Mütekip maddeyi oylamaya açıyorum, 14 ve 15'inci maddeyi birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, ne oluyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz sormak lazım. CHP'ye sormak lazım, aşağıda rahat durmuyorsunuz ki yoklama için gidiyor adamlar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, kısa bir açıklama alayım mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kırkpınar yapıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yok, yok, şuradan, deminki şeyle ilgili bir şey diyecektiniz de yarıda kaldı... Ben demiştim ya bunu buraya koydunuz mu, hangi tasarruf tedbiri için oldu... Bağlantısı yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Kesinlikle doğru. Mevcut 657'de zaten tasarruf tedbirlerine uymamaya ilişkin disiplin hükümleri var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama Cumhurbaşkanıyla da bağlantısını kuruyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Bugün bu tasarruf tedbiri, genelgesi, yarın başka bir genelge ama o genelgeye, iradenin uygun gördüğü genelgeye uyumla alakalı bu tedbir sürekli geçerli olacak.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Genelge” bile demiyor, “tedbir” diyor... Çok muğlak olmuş.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – “Tedbir” diyoruz; bugün genelge, yarın başka bir düzenleme. Efendim, doğru.

ERHAN USTA (Samsun) – Denetim birimleri zaten bu işi yapmak zorunda değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Öyle, denetim birimleri yapmak zorunda Sayın Vekilim ama izleme ve denetlemeye ilişkin daha özel bir mekanizmanın kurulması bu etkinliği artıracaktır diye değerlendirildi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki.

Şimdi, Sayın Kırkpınar, bu maddelerle alakalı, 14 ve 15'inci maddeyle alakalı açıklamanızı alalım bu il özel idareleriyle alakalı, transfer kaynak yönetimiyle alakalı.

Buyurun, neyi amaçlıyorsunuz, muradınız nedir?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sağ olun Sayın Başkanım.

Şimdi, tabii, burada il özel idareleri aracılığıyla yapılacak yatırımların karşılığı kaynak transferlerinin gerçekleştirilen yatırımlar karşılığı raporla düzenlenmesi; bu zorunlu hâle getiriliyor. Yine, daha önce il özel idarelerine aktarılan kaynakların da yine bu vesileyle geri çağırılması ve bunların

da muhasebeleştirilmesini düzenleyen bir kanun teklifi. Tabii, burada özellikle bütün şehirlerde YİKOB üzerinde yine bu raporlara göre, hak ediş raporlarına göre yatırım kaynağı değerlendiriliyor. Burada il özel idareleri bu kapsamda kanunda bunu düzenliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

Konuyla alakalı söz talebi?

Şimdi mi geldi? Ben ara vereceğim o zaman, ne yapayım?

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bence uygun bir düzenleme. Yalnız bir kaygım var, onu soracağım şimdi. Yani normal şartlarda bu bakanlıklar, Sağlık Bakanlığında ve Millî Eğitim Bakanlığında oluyor. İşte parasını Millî Eğitim Bakanlığı gönderiyor, il özel idaresi yatırım yapıyor, çoğu zaman o paralar orada boşa bekliyor filan; geçmişte biz bunlarla hep karşılaştık. Fakat tabii, yani o düzenlemeye karşı çıkmıyorum da bu acaba seçimlerden sonra... İl genel meclisi mi oluyordu büyükşehir olmayan şehirlerde? Orada muhalefetin biraz, o encümenler, bilmem ne, mecliste filan muhalefetin güç kazanmasının...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tam tersi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Orada biz daha güçlüyüz.

ERHAN USTA (Samsun) – Özel idare vali zaten de il genel meclisi üyelerinin burada hiçbir yetkisi olmuyor muydu? Tamam, o kaygımın şeyi yok, bence yapılan düzenleme uygun bir düzenleme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Nakit akışı için yapılmış bir şey.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, Başkanım, burada bir eksik izah var. Şimdi, özel idarelerin kendine özel bütçesi vardır, o bütçe üzerinden özel idare il genel meclisi tarafından yapılmış olan bütçeyi normal bütçe ayı içerisinde karara bağlar ve gelecek yıl içerisinde özel idare bütçesinde programa alınan konular yatırıma geçer, hayata geçer, uygulanır, özel idarenin kendine ait olan bütçesi bu şekilde kullanılır. Burada kastedilen, tahmin ederim ki bakanlıkların özel amaçla yani A bakanlığı normal özel idare bütçesi dışında bir yatırım yapmak ister ve özel idareyi aracı kılmak isterse, büyükşehirlerde de YİKOB'u aracı kullanmak isterse o amaçla gönderdiği ödenekle ilgili buradaki durum. Doğru mudur?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aynen öyle.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, yani, o konuya açıklık getirmek gerekir çünkü bu işi Türkiye’de en son yapıp beş sene Antalya İl Genel Meclisi Başkanlığı yapan birisiyim, özel idarenin pozisyonunu en iyi pratik olarak bilen birisiyim. Bu ayrımı burada anlatmak gerekiyordu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Efendim, teşekkür ediyorum.

Tabii, Sayın Erhan Usta Vekilimiz bürokratken aynı konuyla alakalı uzun süre beraber çalıştık ve bu konunun kaynak kullanımında etkinliği azaltan bir düzenleme olduğu konusunda ortak değerlendirmelerimiz vardı DPT olarak, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak ve Hazine Müsteşarlığı olarak. Temel konu kaynak kullanımındaki etkinlik. Merkezde bir havuz sistemimiz var, dolayısıyla borçlanma politikamızı ona göre belirliyoruz; gelirler, harcamalar. Taşrada gönderdiğimiz amaç dışında

da zaman zaman il özel idareleri gönderdiğimiz kaynağı tamamen... Projenin toplam bütçesi baştan gönderilince onu zaman zaman başka yerlerde kullanma ihtimali de olabiliyor. Dolayısıyla hak ediş işlemi gerçekleştikçe ve hak ediş üretildikçe onu ödemekte de zorlanabiliyorlar. Dolayısıyla, burada, kaynak kullanımındaki etkinliği sağlamak açısından ve baştan öngörülen hedefe daha uygun bir şekilde projelerin gerçekleşmesini temin etmek açısından bu düzenlemenin faydalı olacağını değerlendiriyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani tanımlanmış projeye göre gönderilen ödenekten bahsediyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Evet efendim, tabii, tanımlanmış.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani “O ödenek o proje dışında kullanılamaz.” diyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – O proje dışında kullanılamaz ve o projeye ilişkin hak ediş üretilecek, hak ediş gelecek, parayı o zaman göndereceğiz, nakdimizi o zaman göndereceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Yani bir mutabakat olduğu anlaşılıyor maddede, bir eksiği gideriyor.

Şeyi sormak istiyorum, bu, mevcutta, örneğin, işte, bir eğitim yatırımı veya hastane yatırımı için bir avans gönderiliyor ama gerçekleşmiyor, öyle mi? Yani daha sonra bu başka yerlere harcanıyor ve daha sonrasında tekrar bunun için ödenek mi isteniyor, mevcuttaki uygulama bu mu? Eğer böyleyse bunun bir yaptırımı filan yok mu? Yani, mevcutta, o avansı amacı dışında harcayanlara yönelik bir yaptırımı yok mu bunun, niye keyfekeder bunu yapabiliyorlar uygulamada?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: 14’üncü maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

CAVİT ARI (Antalya) – İsmail Bey’in sorusu cevapsız kaldı.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Soruya cevap alamadık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15’inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli milletvekilleri, 16, 17, 18 ve 19’uncu maddeleri birlikte müzakereye açacağım, hepsi birbiriyle ilişkili maddeler. Lütfen, birlikte değerlendirme yapalım.

Sayın Kırkpınar, bu maddelerle alakalı bir izahat yapar mısınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, bu maddelerle ilgili mevzuat düzenlemesi, dolayısıyla Ayşe Dilbay Hanımefendi ayrıntılı bir şekilde konuyla ilgili bize bilgi sunar.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, söz talebiniz var mı?

CEVDET AKAY (Karabük) – Bundan sonra alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Alabilirsiniz.

Başka söz talebi? Yok.

Sayın Dilbay, buyurun lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sayın Başkanım, değerli vekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

16'ncı madde, Gelir İdaresi Başkanlığında çalıştırılan gelir uzmanı ve gelir uzman yardımcılarıyla ilgili bir düzenleme öngörüyor. Efendim, bu maddenin içeriğine girmeden önce, malumunuz, Gelir İdaresi Başkanlığı genel bütçe gelirlerinin yaklaşık yüzde 75'ini toplayan bir idare. Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatında, vergi uygulamalarının bizzat yürütüldüğü, mükellefle temas edildiği, mükellefi tespit, vergi, tarh, tebliğ ve ilgisinden tahsil etme işlerini yapan dairelerin de vergi dairelerimiz olduğunu, malumunuz, hatırlatmak isterim.

Hâlihazırda, biz, ülke genelinde 1.047 noktada vergi daireleri ve mal müdürlükleri içerisindeki gelir servisleri aracılığıyla bu hizmetlerimizi sürdürüyoruz. 1996 yılından bu yana da teşkilatımızda, taşra teşkilatında 657 sayılı Kanun'un verdiği yetki çerçevesinde uzman personel çalıştırıyoruz. Merkez teşkilatında devlet gelir uzmanı ve devlet gelir uzman yardımcıları kadroları çalışırken taşra teşkilatımızda da gelir uzmanı ve gelir uzman yardımcısı kadrolarında arkadaşlarımız çalışıyor. Vergi dairesinin örgüt yapısına uygun olarak da bu arkadaşlar vergi dairelerinin içerisinde görevlerini sürdürüyorlar.

Mevcut örgüt yapısına göre, vergi daireleri bölümlerden oluşuyor, bölümlerin altında da servisler var. Yaşanan süreç içerisinde, servis şeflerine bağlı çalışırken gelir uzmanlarımız yönetmeliğin bu hükmü Danıştay tarafından “Servis şeflerine bağlı çalışamaz.” şeklinde iptal edilmiştir. Yapılan düzenlemede, arkadaşlarımız hiyerarşik yapı içerisinde bugün de sınava girerek müdür yardımcısı ve müdür oluyorlar. Müdür yardımcısı ve müdüre bağlı çalışacakları konusunda bir düzenleme yapılıyor.

Bir sonraki madde, Gelir İdaresi Başkanlığımız ile Bakanlığımızın taşra teşkilatı “defterdarlık” ünvanı altında birleşti 161 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle. Bu birleşmenin getirdiği mevcut 5345 sayılı Kanun'umuzda yer alan “Atıflar” maddesinde bir revize ihtiyacı var, onu yapıyoruz.

Bir sonraki maddede, defterdar ünvanını alan mevcut vergi dairesi başkanlarımızın özlük haklarının korunması yönünde bir düzenleme önerisi var.

Son olarak da kadroları kaldırılan bazı personelle ilgili -ki bunlar defterdar yardımcıları- Gelir İdaresi Başkanlığı kadrolarında çalışmasına imkân sağlayacak bir düzenleme önerisi yer alıyor efendim.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben 16'ncı maddeyle ilgili konuşacağım. Gelir uzmanlarıyla ilgili, yaklaşık 20 bin civarında gelir uzmanı olduğunu biliyoruz. Bunlar, işte, KPSS sınavından daha sonra göreve başlayıp üç yıl yeterliliğini alıp gelir uzmanı oluyorlar yani mesleğinde kariyerli kişiler. Onlardan gelen şikâyetleri, yakınmaları ben şimdi burada ifade etmiş olacağım. Kendileri de bizi muhtelif zamanlarda, belirli aralıklarda ziyaret ediyorlar. Bu konuyla ilgili “Zaten Vergi Daireleri Kuruluş ve Görev Yönetmeliği'nin 24'üncü maddesinde bu yasa teklifiyle aynı şekilde düzenlenmiş ibareler neden kanunlaştırılmak isteniyor?” diye sormuşlar, ben de aktarıyorum buradan. Temel soru bu.

Bir de “A kadro bir mesleği, B kadro ünvanların görevde yükselme basamağı olan kadrolara karşı sorumlu tutmak kariyer ve liyakat ilkelerine aykırıdır.” diyorlar. Ben de incelediğimde, baktığımda, gerçekten, bu bağlanmayla ilgili sıkıntılar olduğunu gördüm. Bu konuyla ilgili de sözcümüz ve üyelerimizle beraber görüşüp bir önerge verdik, birazdan önergeyi de okuyacaksınız Sayın Başkanım.

Dolayısıyla, onların vergi denetiminde ne kadar etkili olduğunu biliyoruz, az önce ifade etmiştim konuşmamda da özellikle KDV iadesiyle ilgili yaptıkları incelemeler ve düzenledikleri raporlar neticesinde devletimize çok ciddi bir gelir kaynağı sağlıyorlar, aktarıyorlar ve dolayısıyla onların motivasyonunun da düşmemesi lazım, isteklerinin de dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Belki siz mantıklı açıklama yapabilirsiniz ama ben gelen bilgileri bu şekliyle aktardım bana da mantıklı geldiği için.

Bu konuyla ilgili, Danıştayda da bir dava varmış, bu maddenin, en azından Danıştaydaki dava sonuçlanıncaya kadar geciktirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Akay, teşekkür ederim.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, 4 maddeyi birlikte müzakere ediyoruz. Bir defa şunu söyleyeyim: Yani personel sistemimiz zaten çok karmaşık da bu ünvanlar, şunlar bunlar filan, Maliye Bakanlığı tabii hep keser elinde olduğu için istediği şekilde istediği düzenlemeyi çıkarttı. Bugün bu personel sisteminin bu kadar karmaşık hâle gelmesinin tek sorumlusu Maliye Bakanlığıdır. Bir defa bu tespiti yapmak lazım. İsteddiği düzenlemeyi istediği... Yok, burada olursa devlet gelir uzmanı, taşrada olursa gelir uzmanı, bilmem ne. Yani bir sürü ünvanlar, şunlar bunlar yani sınavsız uzmanlık verilmesi. Türkiye’de uzmanlığı sulandıran kurum Maliye Bakanlığıdır. Uzmanlık sulandırılmıştır. Allah aşkına, bir idarede 24.800 uzman olur mu ya! 4.127 de uzman yardımcısı var. Bunlar uzman filan değil arkadaşlar. Bu arkadaşlar için söylemiyorum yani 25 bin tane bir şey varsa bir yerde onlara uzman filan diyemeyiz, onlar memurdur, devletin işini yapan. Küçümsemek için filan söylemiyorum yani, işte, dosya üzerinde inceleme yapan, bilmem ne yapan memurdur.

Şimdi, bunlara “uzman” dedi, niye? Çünkü kendi memurlarını... İşte, esas uzmanlık kurumları ne vardı? Devlet Planlama Teşkilatı vardı, sonradan işte Hazine Müsteşarlığı, belki belli bakanlıklar, belli yerler geldi, birkaç tane kurum bunlar. Bu 666 çıkarken biz bunları çok tartıştık. O zaman ben Müsteşar Yardımcısı olarak o müzakerelere katıldım. Yani Efkan Ala Bey ve Naci Ağbal’ın bu konuda günahı çok fazla. Tarım Bakanlığı bir sınavla 500 uzman alıyor arkadaşlar. Ya, altmış yıllık uzman kuruluş olan Planlama 10-15 uzman alıyor. Bunu nasıl eğiteceksin, bunların tezine kim çalışacak, kim bakacak, kim edecek? Yani böyle bir şey. Maliye Bakanlığı bunu iyice ayyuka çıkardı. 24.800 uzman, ya bir kurumun... Arkadaşlar, dünyanın neresinde böyle bir şey var? Yani, tabii, İlhan Bey, sizleri sıkıştırmak için söylemiyorum bunları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir kurumun personelinin yüzde 73’ü uzman olur mu ya? Uzman dediğimiz şey karargâh personelidir ya. Yani taşrada uzman olur mu? Dolayısıyla, şimdi, tabii, ona da ne gözle bakıyor? Memur gözüyle bakıyor. Daha bunlar iyi günler şey olarak. Ya, şefin altında paraf atıyordu, ben yıllarca söyledim yani Maliyedeki mevkidaşlarımıza, yani bir uzmana, adına uzman diyorsunuz, şöyle veya böyle, ya şefin altında paraf attırıyorsunuz. Şimdi onlar biraz düzeldi. Şimdi, tabii, bu arkadaşlar “Ben uzmansam müdürün, müdür yardımcısının altında, işte A grubu, B grubu, her neyse, onların altında paraf atmak, imza atmak, onların sorumluluğuna girmek istemiyorum.” diyor.

Şimdi, böyle bakınca haklı bir talep ama 25 bin, yardımcısıyla birlikte 30 bin sadece bir tane kurumda şey olunca da yani bunu nasıl disipline edeceksin? Bir hiyerarşinin içerisine de sokman gerekiyor. Böyle karmakarışık bir durum var. Bu işlerin hepsini tekrar bir ele almaz lazım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Erhan Bey, yeterlilik alanlar var içerisinde.

ERHAN USTA (Samsun) – Olanlar var, olmayanlar var. Bunların bir çoğunu, 15-20 binini yeterliksiz aldılar zaten geçmişteki birtakım şeylerden dolayı. Hayır hayır, bunların içerisinde çok nitelikli arkadaşlar var, onu demiyorum. Yani, siyasal bilgiler fakültesi mezunu, başka fakültelerden mezun olan çünkü sınavlara girmiş -iş aslanın ağzında olduğu için- gelen çocuklar var, onlara filan bir şey demiyorum. Yani karalamak için filan da konuşmuyorum arkadaşlar; meramımı anlatabiliyor muyum, bilmiyorum. Bir siyasetçi lafı değil tabii bu söylediklerim, bir teknisyen olarak konuşuyorum ama 25 bin, 30 bin bir kuruma uzman dersenez, ondan sonra bunun sonuçlarına katlanmak durumundasınız. Birinci sıkıntı bu. Nasıl çözölür bilmiyorum yani o talep de haklı, sizin yaptığınız da. Başka türlü de bir çözüm üretip yönetmek gerekiyor. Yani bu 666'dan önce de vardı, 666'yla birlikte bu saçma iş yaygınlaştırdı, böyle bir şey oldu.

Şimdi, burada, sistem değişikliğinden kaynaklanan, bir de bu defterdarlık meselesinden kaynaklanan düzenlemeler var. Şimdi, komedi şu: Arkadaşlar, ana değişiklik -hiçbirimizin haberi yok- Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılıyor, tamam mı? Tali, ufak tefek atf değişiklikleri için kanunla bize geliyorlar. Yahu, zaten başkan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yetkisi var.

ERHAN USTA (Samsun) – Ya, var tabii, elbette. Ona bir şey dediğim yok zaten, kurguda yanlışlık var. Yani, şimdi, düşünebiliyor musunuz, bütün vergi dairesi başkanlıkları, şunlar bunlar kaldırılıyor, ediliyor, bir şeyler yapılıyor fakat küçük küçük böyle bir kısım atıflar var, oralarda tıkanıyor, onun için de kanunla buraya geliyor. Zaten, bir defa, buna bir bakmak lazım hani bu usul açısından.

İki: Peki, bu niye yapıldı? Tamam, Cumhurbaşkanının yetkisi var da bu kiminle tartışıldı hakikaten, ben bunu çok merak ediyorum. Şimdi, eskiden neydi? Biz hepimiz biliyoruz ki Gelir İdaresi Başkanlığı müstakil bir kurum değildi, Gelirler Genel Müdürlüğüydü. Gelirler Genel Müdürlüğüyken tabii Maliye Bakanlığının bütün birimlerinin taşrada da tek bir defterdarlığın altında olması -iller için söylüyorum- normalde doğruydü. Gelir İdaresi Başkanlığı ayrılınca Gelir İdaresi Başkanlığı taşrası için de işte vergi dairesi başkanlıkları, birtakım şeyler, o düzenlemeler yapıldı. O da yapılmasa da olur muydu? Olabilirdi ama yapıldı. Yaklaşık herhâlde bir on beş, on altı yıl oldu bunları yapalı.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – 2005.

ERHAN USTA (Samsun) – 2005 mi? Evet, on dokuz yıl olmuş. Çünkü ben de o çalışmaların bir kısmı... Biz genelde itiraz eden taraftaydık ama onlar kendi bildiklerini yaptıkları için problem değil işte. Şimdi, on dokuz yıl sonra arkadaşlar, tamam mı, geliyorlar, tekrar işi eskiye döndürüyoruz. Eskiye döndürüyorsanız o zaman şu Gelir İdaresi Başkanlığını kaldırmanız lazım. Yani, şimdi, kurum burada, Gelir İdaresi Başkanlığı duruyor. Burada Maliye Bakanlığı, ona bağlı olması bir şey ifade etmiyor. Yarın bir gün hazineyi bakanlık yaparız Gelir İdaresi Başkanlığını “Ben gelir kısmını, gelir ve borçlanmayı birleştiriyorum.” deyip hazine tarafına bağlayabilirsiniz. O zaman ne olacak? Defterdarlık Maliye Bakanlığında, onun taşrası Hazine Bakanlığının, diyelim ki gelirle ilgili birimi de defterdarlığın altında. Hayda, gelelim şimdi eski düzene, tekrar şu yaptığımızı değiştirmek durumunda kalırız bana göre. Tam açıklama yapabilirsiniz.

Şimdi, dolayısıyla, isterse bunun haklı sebepleri olsun Ayşe Hanım, ya, kurumlarla bu kadar oynamamak lazım yani, bu, dünya kadar problem çıkartacak bir şey, bunları siz yaşayacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Usta, tamamlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani, şu anda Gelir İdaresi Başkanlığı müstakil kurum olarak durduğuna göre... Madem bu iş yapıldı, on dokuz yıl olmuş yapılabili, yani şimdi “Bunun taşrasını tekrar birleştireceğiz, edeceğiz.” demenin nasıl bir mantığı var? Bu, tamam, Cumhurbaşkanının yetkisi olabilir, mevcut bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi çerçevesinde, demek ki bunun yanlış olduğu ortaya çıkıyor. O zaman biz de destek vermiştik, ayrı bir şey. Ama yani, bu kadar, böyle kocaman kocaman büyük işleri, yani ülkeyi derinden etkileyecek meseleleri Cumhurbaşkanı hiçbir bakanıyla belki tartışmadan bunlarla ilgili kararname çıkartabiliyor ama dediğim gibi, tali bir mesele için de buraya geliyoruz, saatlerce ter dökülüyor. Bunun mantığını da bir anlatın bize, bu radikal değişiklik niye yapıldı? Gelir İdaresi Başkanlığının müstakil kurum olarak kalması durumunda yapılan bu değişiklik hâlâ doğru mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi de Komisyonumuzda 2 tane dernek ve sendika -diyelim- temsilcisi var. Bir tanesi Yeterliçe Tabi Gelir Uzmanları Derneği Başkanı Sayın Tolga Akgül.

Sayın Akgül, iki dakikanız var.

Buyurun lütfen.

YETERLİÇE TABİ GELİR UZMANLARI DERNEĞİ BAŞKANI TOLGA AKGÜL – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, Ayşe Hanım’ın belirttiği bir konuyu açıklığa kavuşturmak istiyorum. Gelir İdaresi Başkanlığının merkez teşkilatında da aslında gelir uzmanları çalışıyor, daha fazla, devlet gelir uzmanlarından yaklaşık 3 kat daha fazla.

İkinci husus da kariyer meslekler DMK’nin 36’ncı maddesinde belirtilmiş, mesleğe alınıp koşulları da belirtilmiş. Bu kadar fazla kariyer meslek mensubu olmasının nedeni, aslında tamamının kariyer yollarla gelmediğiyle alakalı. Son dönemde, torba yasayla, yönetmeliğe aykırı, birkaç sefer -galiba 3 sefer- tekniker, şoför, güvenlik kadroları gelir uzmanı kadrosuna geçirilmiştir.

Yine, aynı şekilde, torba yasayla, bugün, gelir uzmanlarının görev ve sorumluluklarının tanımlanmaya çalışılması, bizim kariyer bir meslek olarak açmış olduğumuz davanın boşa çıkarılmasına neden olacaktır çünkü şeffikle de ilgili aynı husus söz konusuydu, onu kazandıktan sonra şimdi sıra müdür yardımcısı ve müdür gibi görevde yükselme basamağı olan mesleklerle kariyer mesleklerin üst ilişkisinin kurulmamasına geldiği için böyle bir önlem olduğunu düşünüyoruz.

Buradan geçtiği sürece yasal olabilir ama yaklaşık 20 bin kariyer gelir uzmanı arkadaşımızın vebali de vardır burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Alay Hamzaçebi, buyurun lütfen.

BÜRO-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI ALAY HAMZAÇEBİ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum Büro-iş Sendikası adına.

Şimdi, burada, şeffik süslemesi var, esas niyet belli. Yani, bu kadar, sayın vekilimin dediği gibi 24 bin uzman bir kurumda olur mu? Diğer tarafta 10 binden fazla da vergi denetmeni var, bir gecede vergi müfettişi yaptınız bunları.

ERHAN USTA (Samsun) – Onu da gelecek hafta konuşacağız.

BÜRO-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI ALAY HAMZAÇEBİ – Yaptınız, ya bir sürü yanlışlıklar oldu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Hamzaçebi...

BÜRO-İŞ SENDİKASI BAŞKANI GENEL ALAY HAMZAÇEBİ – Efendim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, siz görüşlerinizi ifade edeceksiniz sakın bir şekilde.

BÜRO-İŞ SENDİKASI BAŞKANI GENEL ALAY HAMZAÇEBİ – Tamam, görüşlerimi söylüyorum Başkanım. Hakaret yok, bir şey yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Burası Plan ve Bütçe Komisyonu, burada bürokratlar var, sizin dernek olarak görüşlerinizi merak ediyoruz.

BÜRO-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI ALAY HAMZAÇEBİ – Ben sendikayım Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, sendikaysanız yine bir temsilcisiniz. Dolayısıyla, milletvekilleri bir karar verecek. Dozajınızı ayarlayın lütfen.

BÜRO-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI ALAY HAMZAÇEBİ – Tamam, ben bilgilendiriyorum Başkanım.

Şimdi, burada bir süsleme var. Asıl niyet ne? Müdür tarafından verilen görevleri yapmak. Ya, mesleğin bir görev tanımının yapılması lazım, görev tanımı yok. Geç, santral memurluğu yap; geç, sekreterlik yap. Yani benim zoruma gidiyor bir gelir uzmanı olarak. Böyle bir şey olmaz, bunu kabul etmiyoruz. Bunlar müzakere edilerek paydaşlarla beraber ortak bir akıla çözülebilir. Yoksa ben yine davaları açacağım. Bu Anayasa Mahkemesinden de dönecek.

Yüzde 1 olayı vardı, yüzde 2 baraj getirildi, aynı mantık. Danıştayın verdiği kararın üzerine geçip de bunu kanunlaştırmamanın bir anlamı yok ki. Anayasa Mahkemesi orada.

Gelin, hep beraber... Bizim beklentimiz başuzmanlık getirilsin; ilerleyen maddelerde vergi müfettişlerine var, bizlere de başuzmanlık getirilsin, mesleğin görev tanımı yapılsın, vergi incelemesi verilsin. Hazine ve Maliye Bakanı diyor: “1 milyon 200 bin kurumlar vergisi mükellefi var. Bunların 400 bini zarar, üstüne bayağı bir kısmı da cüzi miktarda kâr.” Yüzde 2’nin altında inceleme yapıyorsun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Dilbay, son sözü vereceğim, sonrasında oylamaya geçeceğim.

Buyurun, lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Teşekkür ederim efendim.

Gelir uzmanı personelimizle ilgili bir şeyi kaçırmamak lazım. Gelir uzmanlığı 1996 yılında başladı bizim teşkilatımızda; yeni değil, 1996. Arkadaşlarımızın hani hatırlatmak istiyorum kendilerine. 1996 yılında da gelirirken yapılan işin vergi hukuku olması sebebiyle diğer normal memur statüsündeki personelden daha nitelikli personel çalıştırılmalı ki vatandaş hukuku vergi uygulamalarında etkilenmesin. O yıllarda hatırlarsanız her şey manueledi; beyannameler manuel alınırdı, hesaplamalar manuel yapılırdı,

vergiler, tahsilat işlemleri, tebliğ işlemleri, her şey manüeldi. Zaman içerisinde teknolojik gelişmelerle birlikte arkadaşlarımızın iş yüklerinde de çok önemli miktarda bir hafifletme meydana geldi. Yine de teşkilatımızda gelir uzmanlarımıza ihtiyacımız vardır.

Vergi dairelerimiz -tekrar söylüyorum- mükellefi tespit, vergiyi tarh, tebliğ, tahakkuk ve tahsille görevli dairelerdir. Bu dairelerin amiri vergi dairesi müdürleridir. Müdür yardımcıları da bölümlerden sorumlu amirlerdir. Disiplin yönetmeliğinde çiftli amir sistemi varken müdür yardımcısı ve müdür bütün personelin disiplin amiriydi. Tekli sisteme geçince şu anda bütün personelin disiplin amiri müdürlerimizdir, vergi dairesi müdürlerimizdir.

Bu arkadaşlarımız istihdam edilecekleri yerin Gelir İdaresinin taşra teşkilatında olduğunu bilerek sınava girmektedir ve taşra teşkilatında yapılan işlerin de vergicilik hizmetleri olduğunu bilmektedir. Dolayısıyla verilen görevler kuruluş görev yönetmeliğinde tanımlıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Aynı zamanda vergi kanunlarımız mükelleflerle ilgili yapılacak tüm işlemleri detaylı olarak zaten tanımlamıştır. İş tanımının olmadığı söylenemez, her hâl ve takdirde iş tanımları vardır. Ancak tabii ki eğer meslekte... Gelir İdaresi şunu tercih etmiştir: Bütün taşra personeli uzmanlardan oluşsun, artık ben normal memur istihdamından vazgeçeyim ve gidişat buna geçmiştir.

Zaman içerisinde mevcut çalışan personelimiz -ki içlerinde son derece değerli arkadaşlarımız vardır- bu sınavlara girmek için yüce Meclise gelmişlerdir ve özel sınav izinleri verilmiştir, sınavla gelir uzmanı olmuşlardır. O arkadaşlarımız da doğrudan bir gecede geçirilmiş değillerdir, hepsi sınavla gelir uzmanı olmuştur. Buradaki taşra personelinin uzman personel olması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Dilbay, toparlayın lütfen. Uzatmayacağım bir daha.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Son kez şunu söyleyeceğim efendim: Taşra teşkilatının birleşmesinde şöyle bir yanlış anlaşılma oldu, belki ben çok kısa geçtim. Gelir İdaresi Başkanlığının vergi dairesi başkanlıkları yapısı aynen korundu. Hâlihazırda 81 ilde vergi dairesi başkanlığı kurulmuş gibi düşünün, ismi defterdar oldu. Gelir İdaresi Başkanlığı taşra birimleri defterdarımız, yeni defterdarımız, bakanlık taşra birimlerinden geride henüz kalan muhasebat ve muhakemat birimlerinin amiri sıfatıyla onları da yönetecek hâle geldi. Yani Gelir İdaresinin taşra teşkilatı kaldırılmadı, Bakanlığa bağlanmadı.

ERHAN USTA (Samsun) – Bakanlığın taşra teşkilatı...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Bakanlığın taşra teşkilatı defterdarlık bünyesinde, Millî Emlak müdürlüklerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza geçmesinin akabinde muhasebat ve muhakemat birimlerinden oluşuyor hâlihazırda. O birimler defterdara bağlı çalışacaklar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Dilbay.

Sayın Hatipoğlu, buyurun, çok kısa...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Çok kısa efendim.

Ben de 2005 yılında Gelir İdaresi teşkilatının kanun hazırlıklarında bulunmuş birisi olarak da ifade edeyim. O zaman gerçekten çok doğru bir düşünce olduğunu değerlendirdik, ayrı bir başkanlık olarak örgütledik. Geldiğimiz noktada, Ayşe Hanım bahsetti, Millî Emlak Genel Müdürlüğü Bakanlığımızdan

ayrıldıktan sonra Bakanlığın taşra teşkilatı muhakemat müdürlüğü yani hazine avukatları ve muhasebe hizmetlerini yürütmekle sınırlı bir fonksiyona indirgenmiş durumda. Dolayısıyla muhasebe hizmetlerini de temelde merkezden ve bilişim sistemleri üzerinden veriyoruz. İlgili kamu idarelerine de önemli ölçüde devrettik. Dolayısıyla Bakanlığın taşra teşkilatında sadece muhakemat (hazine avukatlığı) faaliyetleri ve çok sınırlı muhasebe hizmetleri kaldı. Dolayısıyla bu ikisini, tasarruf tedbirlerini de birlikte değerlendirdiğimizde taşra teşkilatımızı birleştirdik ve Gelir İdaresinin taşra teşkilatı olarak tarihsel ünvanı koruduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Vergi dairesi başkanlıklarını bir ilde, taşra teşkilatlarını defterdarlık olarak örgütledik. Bakanlığın kalan çok sınırlı hizmetini de yeni Gelir İdaresinin taşra teşkilatı altında hizmet verecek şekilde örgütlemiş olduk. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle birlikte yaptıklarımız bu.

Burada da zorunlu olarak Anayasa Mahkemesinin kararları gereği Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılamayacak olan düzenlemelerin yüce Meclisin takdirine sunulduğunu ifade etmek istiyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Pardon, çok affedersiniz.

Şu sadece benim söylediğimden farklı: Yani adı Bakanlığın taşra teşkilatı dedim ben, siz “Gelir İdaresinin taşra teşkilatı”, fark eden bir şey yok. Ayırdığımız yerden birleştirdik. Yalnız yarın bir gün birisi “Millî Emlak Genel Müdürlüğü bu yerinde olmadı -bugün de onu tartıştık- bunu tekrar Maliye Bakanlığına bağlıyorum.” dediğinde ne yapacaksınız? O zaman seyredeceksiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Neyse bakalım, onu o zaman konuşalım Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Devlet Lego değil yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, oylamaya geçiyorum.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunacağım ancak Cumhuriyet Halk Partisinin 1 adet önergesi bulunmaktadır, okutuyorum ve işleme alacağım.

Buyurun:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 16 – 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcıları; müdür ve vergi dairesi müdürü tarafından verilen görev ve işleri belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirmekle yükümlü olup kendilerine verilen görev ve işleri yerine getirirken ilgisine göre müdür ve vergi dairesi müdürüne karşı sorumludurlar.”

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Mustafa Erdem

İzmir

Malatya

Antalya

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Cevdet Akay

Antalya

Manisa

Karabük

Tahsin Ocaklı

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe mi, izahat mı yapıyorsunuz?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, burada gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcılarının disiplin amirlerinin müdürler olduğunu düşündüğümüzde müdürlere karşı sorumlu olmaları konusunu düzenleyen bir önerge bu, müdür yardımcılarının metinden çıkartılmasına ilişkin bir önergemiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeye geldik.

Evet, Sayın Kırkpınar, 20'nci maddeyle alakalı açıklama...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Burada tabii, 5549 sayılı Kanun Yükümlülükleri arasına serbest avukatların eklenmesini düzenleyen bir madde. Serbest avukatların Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçeleri dikkate alınarak belirli güvencelerle tekrar MASAK yükümlülükleri arasına alınması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Avukatların taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf, dernek kurulması, birleştirilmesiyle ilgili, bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplarda yer alan varlıkların idaresi gibi işlerle ilgili olarak önleyici tedbirler bakımından yükümlü sayılmaları, üyesi bulunduğumuz Mali Eylem Görevi Gücünün 22 no.lu tavsiyesi bakımından bir gereklilik arz etmektedir. Dolayısıyla önerilen bu değişiklikle bir taraftan Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen eleştiri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ve serbest avukatlar için belirli güvencelerin sağlanması amaçlanmakta. Diğer taraftan da uluslararası finansal sistemin bütünlüğünü korumaya yönelik izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürüten Mali Eylem Görev Gücünün devam etmekte olan dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında Türkiye'nin söz konusu tavsiye kararlarına tam uyumlu hâle gelmesini sağlamak üzere serbest avukatlar yükümlülüklerinin sınırı daha net bir biçimde çizilerek 5549 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (d) bendinde sayılan yükümlülükler arasına eklenmektedir. Böylece 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 35'inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrasıyla alternatif uyuşmazlıklar çözüm yolları kapsamında yürütülen mesleki faaliyetler sırasında edinilen bilgiler ile müvekkilinin savunma hakkı ile hukuki dinlenme hakkı kapsamındaki durumların bu yükümlülük kapsamında olmadığı açıkça hüküm altına alınmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, burada tabii, avukatlar açısından bakıldığında bu kanun metninden rahatsız olduklarını ifade ettiler konuşmalarında da.

Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi gerçekten önemli bir olay. Ülkemizde de zaten bununla gerekli, yeterli mücadele yapamadığımız için uzunca bir süre bu Mali Eylem Görev Gücü tarafından gri listeye alınmıştık, daha yeni çıktık. 22'nci maddenin Mali Eylem Görev Gücünün tavsiye kararı olduğunu sayın vekil söyledi.

Tabii ki burada önemli olan bu suç gelirleriyle ilgili çetelerin, baronların, işte uyuşturucu baronlarının, kırmızı bültenle aranan kişilerin yakalanması ve ülkeye sokulmaması. Bu konuyla ilgili olarak da son bir yılda kırmızı bültenle aranan 497 suç örgütü lideri ülkemizde yakalandı. Bunların para ve mal varlıklarına da el konuldu, 105 milyar TL'lik bir para ve mal varlığına el konuldu fakat biliyoruz ki bu kara parayla ilgili mücadelede ve terörizmin finansmanı ile ilgili mücadelede muazzam bir büyüklük var, 25-60 milyar dolarlık bir büyüklük var. Bunun da vergisel açıdan -yani bu kayıt dışı ekonomiyle ilgili bir durum- vergilendirilmesi önem arz ediyor. Bunun için de MASAK'a denetleme... İçişleri Bakanlığının işte Emniyet güçlerine, güvenlik güçlerine, Maliye Bakanlığının teftiş birimine ve MASAK'a çok büyük işler düşüyor. Fakat bu kadar yüksek sorumluluk bu avukatlarımıza yüklenebilir mi? Mesleğiyle ilgili olarak da tabii ki mahremiyet ilkeleri de söz konusu olduğu için onların da o çelişkileri var. Onların ifadelerinin de dikkate alınması gerektiğini düşünüyoruz. Bu açıdan da bu kanun maddesinin bu şekilde geçmesine karşıyız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Akay.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, uygun görürseniz öncelikle Barolar Birliği temsilcisi avukat arkadaşımızı dinlersek daha iyi olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onlara en son söz vereceğim, siz görüşlerinizi ifade edin, en son, milletvekillerinden sonra söz vereceğim, görüşlerini alacağım onların.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, Başkanım, avukatlık mesleğinin en temel özelliği müvekkiliyle ilgili sır saklama özelliğidir. Avukatlık Kanunu'nda da bu temel prensiptir. Avukatlığın en olması gereken hususlarından biridir. Dolayısıyla avukatlık mesleğini herhangi bir meslek grubu gibi değerlendirerek böyle bir yükümlülük içerisine dâhil etmek avukatlık mesleğinin temel prensipleriyle örtüşmez. O nedenle daha önceki mahkeme kararlarını da dikkate alarak bu düzenlemenin doğru olmadığını ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Şimdi, burada benim anladığım kadarıyla avukatlar MASAK yükümlüsü hâline getiriliyor. Yani ne olacak şimdi? Müvekkili bir kısım meseleleri avukatıyla paylaşacak, bunlardan işte buradaki tanımlanan şekliyle konusu suç teşkil edilebilecek bir takım bilgilere bu görüşme sonrasında sahip olursa bunu MASAK'a bildirmesini zorunlu kılan bir düzenleme.

Şimdi, tabii, ne olur bu durumda? Yani avukat-müvekkil mahremiyeti var değil mi? Ora zedelenecek yani biz müvekkilden...

MASAK BAŞKAN YARDIMCISI SUAT ŞİMŞEK – Değil.

ERHAN USTA (Samsun) – Efendim? Değil mi?

MASAK BAŞKAN YARDIMCISI SUAT ŞİMŞEK – Değil, o savunma hakkı kapsamındaki bilgiler girmiyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Savunmada olmayabilir ama yani bir şekilde o ilişkiden kaynaklanan... Ha, yanlış bir şey anladıysak düzeltelim ama bizim anladığımız bu. Yani o mahremiyet var, bir ilişkideki bir mahremiyet var. Oradan kaynaklanan birtakım bilgileri sizinle paylaşmasını istiyorsanız yani burada avukatlık mesleği icra edilemez.

Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesine baktım, bu anlamda o da karşılanıyor değil gibi sanki bu yeni yapılan düzenlemede. Eğer buna ilişkin bizi daha aydınlatıcı bilgi verirseniz sevinirim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Barolar Birliğinin temsilcisi, buyurun, lütfen.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, öncelikle Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine hazırlanan teklifte yer verilen düzenlemenin, avukatlık mesleğinin bağımsızlığı ve temeline aykırılık oluşturduğu gibi, Anayasa Mahkemesinin kararını da tam olarak karşılamadığı değerlendirilmesini iletmek isteriz.

Anayasa Mahkemesi kararında genel olarak avukatların yükümlü tanımına dâhil edilmesi ve başta şüpheli işlem bildirimini olmak üzere müvekkilleriyle olan ilişkilerinden elde ettikleri bilgileri idareyle paylaşma yükümlülüğü altına alınmalarının avukat-müvekkil mahremiyetini etkileyebileceği, bu yönüyle de özel hayata saygı hakkına yönelik bir sınırlama içerdiğini esasen belirler niteliktedir. Anayasa Mahkemesi kararında herhangi bir süreye de yer verilmemiş, buna da dikkat çekmek isteriz.

Ayrıca daha önce benzer bir düzenlemenin düzenleyici işlemle getirilmesi üzerine, yönetmelikle getirilmesi üzerine Birliğimizce açılan davada iptal kararı verilmiş, bu iptal kararına karşı temyiz isteminin reddine ilişkin Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararında da bu konuda “Yasanın amacı doğrultusunda suç gelirleriyle ilişkili olabilecek finansal aktörlerin kapsama alındığı, avukatlarımıza açıkça yasada belirlenmediği gibi, yasada belirlenen faaliyet alanlarında faaliyet gösteren bir meslek grubu olarak da kabul edilemeyeceği sonucuna varılmıştır.” demiştir; Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu.

Ayrıca burada, hani avukatlık mesleği, avukatlık mesleğinin mahiyeti, savunma hakkı ve hak arama özgürlüğünün bir bütün olarak hem Anayasa’nın 36’ncı maddesi hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hem de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi bağlamında ayrıca değerlendirilmesi gerekir.

Keza, Avukatlık Kanunu’nun 1’inci maddesinde avukatlığın kamu hizmeti ve serbest bir meslek olduğu belirlendikten sonra ikinci fıkrasında da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın sözlerinizi lütfen, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER – Temelde, temel alınması gereken husus tabii ki avukatın bağımsızlığı. Bunlara vurgu yapmak isteriz ama bunların dışında Avukatlık Kanunu’nda bazı özel düzenlemeler var. Avukatlık Kanunu’nun 36’ncı maddesiyle avukatlar sır saklama yükümlülüğünü haiz ve yine 38’inci maddeyle de işin reddi zorunluluğu düzenlenmiş; bunları vurgulamak isteriz.

Burada 36’ncı madde esasen çok açık bir şekilde avukatların kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi gerekse Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendiği hususları açığa vurmaları yasaklanmış. Meslek kurallarının 38’inci maddesiyle de yine sır

saklama yükümlülüğü tanımlanmış. Buradaki yükümlülük avukatın sadece 35'inci maddenin birinci ve üçüncü fıkrası, değil, avukatın müvekkilleriyle bir şekilde kurduğu bütün ilişkiler ve iş işlemler bakımından geçerli olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

MASAK Başkanı burada.

Buyurun Sayın Başkan.

Sayın Hatipoğlu, siz mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Önce ben, sonra Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Hatipoğlu, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Tabii, malumunuz, Mali Eylem Görev Gücü ülkemizi gri listeye almıştı ve önceki hafta Singapur'daki Genel Kurulda gri listeden çıkmamıza ilişkin oy birliğiyle bir karar verildi. Yani şunu ifade etmek isterim: Gri listeye girmek çok zor değil, birkaç ülkenin farklı eleştirileriyle girebilirsiniz ama çıkmak gerçekten zor çünkü tüm ülkelerin oy birliğiyle çıkmanız gerekiyor ve bir tanesinin eleştirmesi konuyu, süreci çok uzatabiliyor.

Tüm bakanlıklarımızın ortak çabalarıyla Mali Eylem Görev Gücünün bizim ülkemizin gri listeden çıkmasına ilişkin öngördüğü tüm tedbirleri eksiksiz olarak tamamladık, tedbirlerde teknik düzeyde hiçbir eksik bırakmadık. Siyasal düzeyde de konunun siyasallaştırılmamasına ilişkin FATF Genel Kuruluna konuyu diplomatik anlamda iletmiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Dolayısıyla gri listeden çıkmak konusu bizim için önemliydi.

Buradaki uygulamamız da Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak Mali Eylem Görev Gücünün tüm ülkeler için terörizmin finansmanı ve kara paranın aklanmasına ilişkin oluşturmuş oldukları sistem içerisinde avukatlar da dâhil olmak üzere öngördükleri yükümlülük kapsamına alınmalarına ilişkindir. MASAK Başkanımız daha detaylı bilgi verecek uygun görürseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kaymak, buyurun.

MASAK BAŞKANI HASAN KAYMAK – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

Bazı tespitlere ilişkin daha somut bilgiler verme ihtiyacı olduğunu anlıyoruz. Esasında, geçmişte 7262 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeyle zaten avukatlar yükümlü sınıfına alınmış idi fakat düzenlemedeki belirsizlikler nedeniyle Anayasa Mahkemesinin iptal kararı neticesinde ortaya çıkan durumun telafi edilmesine yönelik bir düzenleme yapılıyor. Esasında, avukat-müvekkil ilişkilerini... Yani bildiğimiz, klasik anlamda avukatlara özgü görev ve yetkiler açısından hiçbir yeni düzenleme olmuyor burada. Burada yapılan düzenleme, avukatların aslında avukat olmasa bile yapabilecekleri taşınmaz alım satımına aracılık ya da bunun idaresi, aynı hakların korunması, kaldırılması işlemlerine ilişkin tapuda temsil yani bildiğimiz vekâlet ilişkileri, şirket, vakıf, dernek kurulması, hesaplarının, menkullerinin, varlıklarının yönetilmesi gibi tümüyle finansal işlemler. Aslında bunları yapmak için avukat olmanıza gerek yok, normal bir vekâletle yapabilirsiniz. Bir emlakçının yaptığı işte emlakçıyı

nasil yükümlü tutuyor isek taşınmazla ilgili alım satıma aracılık eden avukatı da yükümlü tutmak zorundayız zaten, mantıken bu zorunlu. Emlakçıyı yükümlü tutarken avukat isen olma diyemeyeceğiz. Diğer taraftan, daha dün yayınlanan FATF’in üye ülkeler nezdinde yaptığı değerlendirmede 35 ülke arasından 30’u bu düzenlemelere hâlihazırda uyuyor yani avukatları yükümlü olarak saymış durumda. Avrupa Birliğinin hakeza bir direktifi var tüm ülkeleri bu anlamda mecbur kılan. Dolayısıyla, biz düne kadar avukatlığın kapsam dışında tutulması hususu dikkate alınmadığı durumda yüzde 98 uyumlu sayıldığımız bir puanda, avukatlığın devre dışı kalması nedeniyle çok düşük bir puana doğru da ineceğiz mecburen, Anayasa Mahkemesinin iptali nedeniyle. Yeni değerlendirme turunun da önümüzdeki yıldan sonra başlayacağını dikkate aldığımızda buradaki açığı gidermek mecburiyetindeyiz. Zaten Sayın Bakanımız da devletimiz adına bu konuda FATF Genel Kurulunda bir ifadede bulundu. Bu yılın mayıs ayında İstanbul’da yapılan yerinde ziyaret sonucu oluşturulan raporda da FATF ekibinin birinci sırada yer alan tavsiyesi avukatların yükümlü sayılmaması şeklindeki eksikliğin giderilmesi; bu ilk tavsiye. Bu, şu demek: Bir dahaki turda ilk bakılacak konu bu yani siz bu konudaki kapsamlı eksikliği kapatmanız mı kapatmadınız mı?

Peki, biz bir sır istiyor muyuz? Hayır. Avukatın müvekkiliyle görüştüğü herhangi bir suçla ilgili, herhangi bir iddiayla, bir hukuki uyumsuzlıkla ilgili ne söylediği konusunda hiçbir bilgi istemiyor MASAK. Diyor ki: Senin aracılık yaptığın bu şirket kurulması meselesinde, şirket ortakları veya koydukları sermaye konusunda bir şüphen var mı? Böyle bir şüphen var ise, bu kara para kaynaklı bir yer ise bize bildir. Bunun dışında başka bir bilgi istenmiyor. Yani sen böyle bir suç işledin mi, bu işi yaparken biriyle iş birliği yaptın mı falan gibi konular kesinlikle istenmeyecek konular. Bu zaten MASAK’ın isteyeceği ve işine yarayacak bir bilgi de değil, görev alanı da değil. Bizi ilgilendiren, MASAK’ı ilgilendiren, sadece bu finansal işlemleri yani başkaları tarafından yapılabilecek finansal işlemleri yaptığında bu konuda MASAK’ı diğerleri gibi, diğer yükümlüler gibi bilgilendirmesinden ibaret. Bunları ifade etmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Mahkemeye intikal etmiş bir mesele nedeniyle, diyelim ki MASAK’la ilişkisinden dolayı veya Maliyeyle olan ilişkisinden dolayı bir avukatla çalışıyor bir şirket, orada elde ettiği bilgiler var. Yani hani, biz “kurum avukatı” deriz ya, kurum avukatı gibi bir özel sektör şirketinin avukatının yaptığı aracılık işlemlerinden dolayı -anladığım o- emlakçı gibi yaptığı işlemlerden dolayı böyle bir yükümlülük getiriliyor diyorsunuz ama bunun dışında bir avukat ilişkisi de olabilir. Yani mahkemelik bir mesele var, oradan avukat bir kısım bilgileri haiz olmuş çünkü onları müvekkilinden almış, bunları size aktarma... Sizin işinizi etkileyen kısmı, adam öldürmeyle ilgili değil elbette bu söylediğim yani ne bileyim, şirket kurulması, kara para bilmem ne meselesine vâkıf oldu, bunu söylemesi gerekmiyor mu?

MASAK BAŞKANI HASAN KAYMAK – Efendim, dava vekâleti çerçevesindeyse söylemesi gerekmeyecek, bu istenmeyecek, savunma hakkı kapsamına girdiği sürece bunu bildirmeyecek.

ERHAN USTA (Samsun) – AYM niye iptal ediyor o zaman?

MASAK BAŞKANI HASAN KAYMAK – AYM burada belirsizlikler olduğunu ifade ediyor yükümlülük açısından, biz bunu biraz daha netleştirdik.

Ayrıca bir şeyi daha dikkatinize arz etmek istiyorum: 5549 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesi bu kanun kapsamında yükümlülüklerini yerine getiren hiç kimsenin başka hiçbir şekilde cezai ve hukuki olarak sorumlu tutulamayacağı hükmünü de haiz. Dolayısıyla, bir avukat bu kanun çerçevesinde bir

yükümlülük yerine getirdiğinde, bahsettiğiniz gibi bir dava vekâleti değil ama tapu idaresi nezdindeki bir vekâlet ya da banka nezdinde kullanacağı bir vekâletle bir işlem yaptığı zaman ancak bizim için yükümlü niteliğini kazanacak. Biz sadece onun için soracağız “Niçin bunu bize bildirmedin?” diye.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama mesela, avukatlık işinden dolayı değilse bu, orada avukat dememek lazım. Mesela, şu Dilan Polat meselesinde, hırsızlığı avukatıyla birlikte yapıyorlar zaten. Ama onun avukat filan olması değil ki, o işin içerisinde, oradaki sorumluluğu zaten olması lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanın yapmış olduğu açıklamaya istinaden söz aldım.

Öncelikle şöyle bir ifadede bulundu Sayın MASAK Başkanımız, dedi ki: “Avukatın avukat olmadan da yapabileceği işlemler...” Öncelikle şunu ifade edelim: Bir avukat, avukattır; avukat, takipçi değildir; avukat, emlakçı değildir; avukat, evrak takipçisi hiç değildir. Dolayısıyla bir avukatın avukat olarak kendisine verilmiş olan yetkiyle yapmış olduğu işlemler sonuç itibarıyla mesleki bir iştir. Siz diyorsanız ki bu avukat olmadan da biri tarafından yapılabilecek bir işlemse o kişi gider bir başkasına yaptırır, avukata niye yaptırıyor? Avukata avukat olduğu için yaptırıyor. Dolayısıyla bir avukat olarak ve mesleğini uzun yıllar yapmış ve en temel özelliği sır saklamak olan bir mesleğin mensubu olarak söylüyorum: Sonuçta, avukat olarak kendisine bir yetki verilmişse, vekâlet verilmişse o vekâletin yetkisini ayrı düşünmek, sadece savunma olarak görmek doğru değildir. Sonuç itibarıyla, sizin ileri sürdüğünüz düşünceleri kabul etmemiz söz konusu değildir. Buradaki getirilen düzenlemenin avukatlığın temel prensiplerine kesinlikle uymadığını ifade etmek istiyorum; doğru bir yaklaşım değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubunun verdiği 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ümit Özlale

Erhan Usta

İzmir

Samsun

ERHAN USTA (Samsun) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle avukatların takip ettiği işlerde şüpheli bir durum varsa MASAK’a bildirme zorunluluğu getirilmektedir. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 36’ncı maddesi gereği, avukatların üzerlerine aldıkları işte müvekkillerine karşı sır saklama yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu kapsamda, avukatın etkin bir savunma yapıp müvekkilinin haklarını mevzuat dâhilinde tespit edebilmesi için kendine tevdi edilen olayı iyi anlaması, bilmesi ve tahlil edebilmesi gerekir. Bu düzenlemeyle avukatlara yüklenen görev, sır saklama yükümlülüğüyle çelişecektir. Zaman içerisinde vatandaş-avukat ilişkisinde bulunması gereken güven duygusu zedelenecektir. Bir başka boyutuyla, kişiler çoğu zaman hukuk düzeni ve yargı sistemine hâkim olmadıklarından, hak kayıplarına sebebiyet verecek ve zamanla hak arama özgürlükleri kısıtlanmış olacaktır. Kaldı ki ceza yargılamasında avukatlık makamı savunma makamı olup maddi gerçeğin aydınlatılması için çalışır. Diğer türlü avukat bir muhbirden ileri gitmeyecek, toplumda mesleğin saygınlığı da azalacaktır.

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesinin madde hükmüne paralel daha önce yapılmış olan düzenlemeyi iptal kararında “İlgili düzenlemenin bu hâliyle avukatlık mesleğinin önemi ve adalet hizmetindeki rolü karşısında mesleklerinin icrası noktasında serbest avukatlara katlanamayacakları bir külfet yüklemekte olup kuralla özel hayata saygı hakkına getirilen sınırlamanın orantılı ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmadığı anlaşılmıştır.” denilmiştir. Bu gerekçelerle maddenin Anayasa’ya ve kanunlarımıza uygunluğu bağlamında tekliften çıkarılmasının gerekliliği açıktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

21’inci maddeye geçiyoruz.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

5549 sayılı Kanun kapsamında verilen idari para cezalarına karşı idari yargıya başvurulmasını düzenleyen bir kanun maddesi. MASAK tarafından düzenlenen idari para cezalarına 5326 sayılı Kanun’da öngörülen sulh ceza mahkemesine başvuru yolu yerine idari yargı yoluna başvuru yönteminin uygulanabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

22’nci maddeyi görüşmeye açıyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu maddeyle yapılan düzenleme, deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyelerimizin bu nüfus azalmasından etkilenmemeleri için yapılmış bir düzenleme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi? Yok.

Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 22- 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İİ özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2 nci maddenin beşinci fıkrasına göre hesaplanacak nüfuslarda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ayın başından 30/6/2027 tarihine kadar 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde

yer alan ve 2023 yılı Ocak ayı verilerine göre nüfusu azalan belediyeler bakımından 2023 yılı Ocak ayı nüfus verilerinin 1.3 katı esas alınarak hesaplanır. Bu tarih aralığında 2023 yılı Ocak ayı nüfus verilerinin 1.3 katının aşıldığı belediyelerde ise yüksek olan veriler dikkate alınır.”

Rahmi Aşkın Türeli	Veli Ağbaba	Cavit Arı
İzmir	Malatya	Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Cevdet Akay	Mustafa Erdem
Manisa	Karabük	Antalya
	Tahsin Ocaklı	
	Rize	

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Bakırlıoğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Esasında bu madde doğru bir madde. Çok büyük bir felaket yaşadık, 10 tane ilimizi etkiledi, 50 binin üzerinde yurttaşımız ne yazık ki vefat etti, büyük bir yıkım var, çok ciddi maddi bir yıkım da var. Belediye gelirlerinde değişik kriterler var, en önemli kriterlerden bir tanesi de nüfus ve bu bölgede nüfusta ciddi bir azalma oldu. Bu maddeyle normalde bu gelirin azalması engelleniyor ancak şöyle bir durum var: Şu anda ülkede ciddi bir ekonomik kriz var, ekonomik deprem var ve bu depremden Türkiye’deki bütün belediyeler etkilendi, bu belediyelerimiz, depremzede belediyelerimiz daha da fazla etkilendi. Biz burada önergemizle bu belediyelerin yani bu 10 tane ildeki belediyelerin gelirlerinin yüzde 30 artırılması gerektiğini söylüyoruz. Buradaki gerekçemiz de şu: Çok ciddi bir yıkım var, belediye binası yıkılmış belediyelerimiz var. Evet, birçok yerde Çevre, Şehircilik, TOKİ altyapı hizmetleri veriyor ama belediyelerin de yükümlülüğünde olan çok ciddi altyapı hizmetleri var. Eğer yüzde 30 artırılsa bu bölgedeki belediyelerin hiç değilse hizmeti biraz daha fazla vereceğini düşünüyoruz depremzedelerimize.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 23, 24, 25 ve 26’ncı maddeler birbiriyle ilişkili olduğu için birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun’la Hazine ve Maliye Bakanlığına tevdi edilen görev ve yetkilerin Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesini düzenleyen bir kanun maddemiz bu. Burada yapılan düzenlemeye baktığımızda, 102 sayılı Devlet Yardımlarının Uygulanması, Koordinasyonu, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle devlet yatırımları alanında Strateji ve Bütçe Başkanlığı çatı yapı hâline geldiğinden 6015 sayılı Kanun’la Hazine ve Maliye Bakanlığına tevdi edilen görev ve yetkilerin yine Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Bu düzenlemelerle ilgili 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun’un 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki “Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanı,” ifadesinin “Başkan: Strateji ve Bütçe Başkanını,” olarak değiştirilmesi; aynı fıkra ile (j) bendi olarak “Başkanlık: Strateji ve Bütçe Başkanlığı,” ifadesinin eklenmesi; 13 ile 14’üncü maddelerde de mülga Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakana yapılan atıfla Strateji ve Bütçe Başkanlığına yapılması yönündeki değişiklikler yapılmıştır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, biliyorsunuz, bu söz konusu kanun yani değişiklik yapılacak olan kanun Devlet Desteklerini İzleme ve Değerlendirme Kanunu; 2010 yılında kanunlaşmış bu, Avrupa Birliği uyumu çerçevesinde olmuş. Ancak süreç içerisinde burada bir kuruldan bahsediliyor, kanunda bir kurul var, Devlet Desteklerini İzleme Denetleme Kurulu; bu kurul mülga edilmiş ve süreçte yerine de Devlet Destekleri Genel Müdürlüğü kurulmuş; daha sonra bu Genel Müdürlük de Strateji ve Bütçe Başkanlığına bağlanmış, tek çatı hâline getirilmeye çalışılıyor. Şimdi, esasında burada yapılacak olan bu yasal düzenlemeyle bu kanun tamamıyla mülga hâline geliyor, tamamıyla kadük hâle geliyor ve bu konuda da esasında Avrupa Birliğinin raporlarına baktığımız zaman çok ciddi eleştiriler var, özellikle devlet destekleri konusunda ciddi eleştiriler getirmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – “Yasal çerçevede 2022’de gerçekleştirilen eylemler gerileme anlamına gelmektedir.” diyor, bahsediyor eylemlerden. “Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun ABİA’nın 107 ve 108’inci maddeleriyle büyük ölçüde uyumludur ancak işlevsel bir uygulama yapısının oluşturulması defaatle ertelendiğinden Türkiye yasal çerçevesini fiilen etkisiz hâle getirmiştir.” diyor. “Cumhurbaşkanı kanunun uygulanmasını ve uygulama mevzuatını sınırsız süreyle ertelemiştir.” demekte ve bu konudaki eleştirilerini de alt alta koyuyor. Burada bu, devlet desteklerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi konusu hakikaten de rekabet açısından önemli bir konu, vergilerin doğru şekilde kullanılması konusunda önemli bir konu. Bu yapılacak olan düzenlemelerle bu söz konusu söylediğim kanun da tamamıyla kadük hâle gelecektir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Bu devlet destekleri meselesi... Zaten “Bu denetlenmesin, izlenmesin.” demiyorum da genel olarak teşvik meselesi sürekli kurumlar arasında, bakanlıklar arasında dolaşıp duruyor yani. Ya, benim hatırladığım kadarıyla en son Planlamaya gelmeden önce -normal teşvikler için söylüyorum- Sanayi Bakanlığındaydı; Planlamaya geldi, 1991’de de Planlamadan Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığına gitti; iki müsteşarlık ayrıldı, bir kısmı Hazineye kaldı, bir kısmı Dış Ticarete kaldı; sonra Ekonomi Bakanlığına gitti; şimdi tekrar ilk -kırk yıl önceki- yere geri döndü, Sanayi Bakanlığına gitti.

Şimdi, bunların izlenmesiyle, denetlenmesiyle, bilmem neyiyle ilgili bir kurum var; bu, Hazine Müsteşarlığında kurulmuştu. Hazine Müsteşarlığında bilmiyorum, tam ne kadar bir kurumsal kapasite yaratıldı ama bayağı da orada ciddi çalışma yapılmıştı. Bu niye Devlet Planlama Teşkilatına (DPT) değil Strateji ve Bütçe Başkanlığına verildi, ben onu bilmiyorum. Çok doğru mu, ben onu da bilmiyorum yani “Bilmiyorum.” derken biliyorum da bir mazeret bulamıyorum; ben o kurumun eski bir çalışanıyım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani bizim mümkün olduğu kadar bu Strateji ve Bütçe Başkanlığını bu tür uygulamalardan çıkarmamız lazım. Geçmişte kalkınma ajansları batağına girmişti, en sonunda oradan çıktı. Tamam “Bu onun gibi bir uygulama değil.” denilebilir. Ya, bu Hazine Müsteşarlığında madem vardı, orada devam etseydi. Tamam, buraya aktarıldı. Şimdi, benim öğrendiğim kadarıyla bu SBB “Bu işi ben kendim yapacağım.” dedi. Hazine ve Maliye Bakanlığının o kurumsal kapasitesinden, orada oluşan birikimden hiçbir şekilde istifade etme yoluna gitmedi; ondan sonra da işin içerisinden çıkamayınca da şimdi “Sistemi bana aktarın.” filan diyor.

Şimdi, hakikaten bu yine kurumların oradan oraya, oradan oraya gönderilmesi meselesi, çok ciddi bir kaynak israfı, çok ciddi motivasyon bozucu bir şey. Eğer bunlar yapılacaksa bile bunların zamanında -yani bu şeyler yapıldığı zaman- bütün birikimiyle birlikte diğer tarafa aktarılması gerekir normal şartlarda; bunlar yapılmadan bir şeyler yapılmaya çalışılıyor. Yani durum bundan ibaret, böyle de yapılsa... Zaten şu anda bu görev verilmiş, elbette sistemin de orada olması lazım. Yapılan düzenlemeyi eleştirmiyorum ama bu düzenlemenin ortaya çıkardığı ihtiyaç. Yani neden bu ortaya çıktı, esas eleştirim oraya.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Deliçay, var mı sizin söyleyeceğiniz bir şey?

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI DEVLET YARDIMLARI GENEL MÜDÜRÜ MURAT DELİÇAY – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sabah Saadet Partisinden Sayın Milletvekilimiz de sormuştu. Aslında Strateji ve Bütçe Başkanlığının buradaki temel rolü devlet yardımlarını izlemek ve koordine etmek. Tüm ilgili kurumlarımız devlet yardımlarını uygulamaya devam edecekler. Yalnız, burada uzun yıllardır yapılan temel eleştiri etki değerlendirme yapılmamasıydı; “Devlet yardımları, vergisel olarak yapılan yardımlar dâhil olmak üzere kurumlarımız etki değerlendirme yapmıyor.” şeklinde eleştiriler oluyordu. Strateji ve Bütçe Başkanlığı buradaki kapasitesini etki değerlendirme anlamında kurumlarımıza eğitimler yaparak, vererek ve yayınlar hazırlayarak onlara bu konuda eğitim veriyor, koordinasyonu sağlıyor ve artık devlet yardımları eskiden Cumhurbaşkanına direkt kurumlarımız tarafından görüş alınarak sunuluyordu, şimdi Strateji ve Bütçe Başkanlığı değerlendirerek, kalkınma planları, yıllık programlar ve diğer politika belgeleriyle uyumluysa etkisi, ön etki değerlendirmesi yapılarak faydalı olacağı ortaya konulabiliyorsa Cumhurbaşkanımıza arz ediyor. Dolayısıyla Strateji ve Bütçe Başkanlığının buradaki rolünü koordinasyon, izleme ve Cumhurbaşkanımıza raporlama şeklinde söyleyebiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bugün tartıştığımız şu ÖTV meselesi ve damga vergisi muafiyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığına soruldu mu?

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI DEVLET YARDIMLARI GENEL MÜDÜRÜ MURAT DELİÇAY – Efendim, bizim buradaki Strateji ve Bütçe Başkanlığına, en azından bizim Genel Müdürlüğümüze gelmedi çünkü 102 sayılı Kararname’de öngörülen, devlet yardımlarının Cumhurbaşkanlığı kararıyla çıkması şeklinde. Bundan sonraki süreçte Cumhurbaşkanlığı kararı olarak hazırlanan -örneğin ihracat, tarımla ilgili destekler genelde Cumhurbaşkanlığı kararı olarak yayımlanıyor-

onları biz sevk ediyoruz Cumhurbaşkanımıza ama diğer kanun, yönetmelik şeklinde düzenlenen yardımlar bize görüşe geliyor ama gönderirken de kurumlarımızdan ön etki değerlendirmesini yaparak nasıl bir etki beklediklerini bilimsel yöntemlerle hazırlayıp sunmalarını bekliyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Size gelmedi anladığım kadarıyla.

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI DEVLET YARDIMLARI GENEL MÜDÜRÜ MURAT DELİÇAY – Bizim elimize hatırladığım kadarıyla gelmedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Pardon! Bir şey ekleyeceğim ben de.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, oylamaya geçeceğim.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bundan sonra herhâlde bu değişiklikler gelmesini bekliyorsunuz; öyle bir şey mi var yani buradaki şeyle birlikte? Hayır, onun için söyleyemiyorum, sadece o yatırım anlamında demedim o şeyi.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok yok, hayır, bu iş yapıldı zaten, burada sadece sistemin aktarılması olduğu için; gelmiş olsaydı zaten gelecekti.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, hayır. Ama şöyle: Düzenleyici etki analizi olmadığı için... Siz onun olması gerektiğini söylüyorsunuz ama sizden önce olmadığını söylüyorsunuz. Bundan önce yoktu herhâlde; öbür tarafta var mıydı? Yani aktarım mekanizması mutlaka bir araya geldiğinde orada bir hafıza aktarımı da olmuş olması gerekiyor çünkü böyle kurumları alıp böldüğünüz zaman böyle şey olmuyor. Zamanında da işte DPT’den ayırıldılar, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü gitti, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği... Bunun gibi birçok değişiklik oldu. Geçmişte DPT’deki birimler Hazineye gitti fakat gittiğimiz zaman burada bir hafıza kaybı da oluyor. Bir de bazen kadrolar gidiyor, bazen kadrolar gitmiyor, kalıyor; kadrolar gitmediği için yeni gittiği yerde o işi kotarabilecek, en azından yeterli biçimde götürecek kadro olmuyor, zaman içinde bunlar şey oluyor. Yani bunun Strateji ve Bütçe Başkanlığına geçmesini olumlu olarak değerlendiriyorsunuz ve anladığım kadarıyla bundan sonra da bir temenni olarak da diyorsunuz ki... Siz mi yapacaksınız düzenleyici ve etki analizini?

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI DEVLET YARDIMLARI GENEL MÜDÜRÜ MURAT DELİÇAY – Şimdi, Sayın Başkanım, müsaade ederseniz...

Şimdi, ülkemizde etki değerlendirmeye ilgili iki kavram var aslında: Biri düzenleyici etki analizi. Düzenleyici etki analizi Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre kanun ve kararname hazırlanırken...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O kalktı tabii.

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI DEVLET YARDIMLARI GENEL MÜDÜRÜ MURAT DELİÇAY – Evet, orada daha çok fayda/maliyet analizi yapılıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yok yok, ben düzenleyici etki olarak söyledim.

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI DEVLET YARDIMLARI GENEL MÜDÜRÜ MURAT DELİÇAY – Evet, o geldi. Bu taslak tabii ki...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – AB üyelik sürecinde gümrük birliğiyle ilgili ilişkilerde düzenleyici etki yapıldı. Gümrük Birliğine getirildi, götürüldü; ben hatırlıyorum o dönemleri DPT’te görev yaparken, onun için söyledim.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama kritik olan etki analizi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tabii tabii, öbürü yasayla ilgili.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

Tabii, Planlamadan gelince...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yok, konuyu bir netleştirelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Deliçay, buyurun lütfen, siz de toparlayın.

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI DEVLET YARDIMLARI GENEL MÜDÜRÜ MURAT DELİÇAY – Sayın Başkanım, bundan sonraki devlet yardımı taslaklarıyla ilgili mutlaka 102 sayılı Kararname'ye göre ön etki değerlendirme yapılıyor ve ardından her yıl da bununla ilgili izleme raporları ilgili kurumlar tarafından hazırlanıp ekinde etki değerlendirme raporuyla birlikte Başkanımıza sunuluyor, biz de Cumhurbaşkanımıza bunu düzenli olarak raporluyoruz. 6015 sayılı Kanun, bunun kapsamında yine aynı konu düzenlendiği için ülkemizde çift başlılık olmaması ve bilgi birikiminin tek yerde toplanması ve koordinasyonun tek elden yapılması amacıyla böyle bir düzenleme yapıldı.

Teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) – Size görüşe gelmeyecek anladığım kadarıyla.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27'nci madde de İller Bankasının sermaye artırımıyla alakalı.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

İller Bankası Anonim Şirketinin sermayesinin artırılmasını düzenleyen bir madde. Burada, İller Bankası sermayesi üst sınıra ulaşmış, tavan sınırına ulaşmış, dolayısıyla burada bir sermaye artışı öngörüyoruz. 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "9.000.000.000 (dokuz milyar)" ibaresinin "60.000.000.000 (altmış milyar)" şeklinde değiştirilerek Bankanın sermayesinin artırılması burada öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Başkanım.

Bu, sermaye artırma maddesini biz de olumlu buluyoruz. Yani şu ana kadar Cumhurbaşkanına verilen yetkiyle beraber de -5 kat yetkisiyle- 300 milyara kadar artırım yetkisi olacak 60 milyarın; buradan da belediyelere gerekli kaynaklar mutlaka aktarılacaktır fakat geçmişte bu, pandemi dönemi sonrasında, Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine kanun teklifi olarak o zamanki Plan ve Bütçe Komisyonu üyemiz Sayın Akif Hamzaçebi tarafından verilmiş ve madde 3'e göre de 45 milyar Türk lirasına çıkarılması teklif edilmiş fakat Komisyonunda reddedilmiş, hani, Covid nedeniyle belediyelerin ihtiyaçları arttığı için kredilendirme açısından. Demek ki doğru bir teklif vermişiz ama o zaman reddedilmiş. Biz bugün sermaye artırımıyla ilgili bu teklife olumlu baktığımızı ifade ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, öncelikle İller Bankasıyla ilgili bu sermaye artırımı konusunu bugünkü koşullar içerisinde belediyelerimizin, özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin İller Bankasından kredi talebi yapıldığında ya da karşılıksız proje desteklerinde bulunulduğunda son dönemlerde neredeyse tamamına ret cevabı verildiği bir ortamda bu sermayenin artırılmasını, herhâlde bugüne kadarki retlerin para olmadığına dayalı bir ret olduğunu düşünerek olumlu görüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Bugün bu rakamın arttırılmış olmasını -60 milyara çıkarılmış olmasını olumlu görüyoruz ancak iktidara bir kez daha sesleniyorum, İller Bankası yetkililerine seslenmek istiyorum: Bakın, siz kamu kaynağını kullanıyorsunuz, aktarılan bu para genel bütçeden aktarılan para, hepimizin parası; siz bu parayı adil bir şekilde kullanmak zorundasınız, eşit bir şekilde kullanmak zorundasınız.

Bakın, elimde son 2021 yılı proje destekleriyle ilgili birkaç veri var, onu sizlere ifade edeyim, ne anlatmaya çalıştığımı daha iyi görürsünüz. 2021’de yüzde 100 kredi desteği verilen belediyeler: AKP’li belediyeler 60, il özel idareleri 33, kayyum 4, MHP’li belediye 4, CHP’li belediye 1. Dağıtacaksanız bu artışın doğru olmadığını şimdiden söyleyeyim ama adil dağıtacaksanız bu artırılan rakam 60 değil 190 olsun, yeter ki adil, eşit, bütün belediyelere, muhalefet belediyelerine de aynı şekilde, ayrımcılık yapmadan kullanılsın diyorum ve bu öneriyi eşit kullanmak, adil kullanmak kaydıyla desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Ben sadece bilgi almak amaçlı soracağım.

Şimdi, İller Bankasının ortağı belediyeler ve il özel idareleri, değil mi? Şimdi bu sermayeyi artırdığımızı göre aslında yapılacak iş belediyeler ve özel idarelerin artan sermaye katkıları olacak. Bu nasıl yapıyordu? Pratik uygulaması, işte genel bütçe vergi gelirinden gönderilen paylar her belediyeye kendi ölçeğine göre, nüfusuna göre kesiliyordu ve bu sermayeye ilave ediliyordu. Bu düzenlemeyi yapmazsak benim bildiğim kadarıyla bu kesinti yapılamayacak. Aslında kısa vadede baktığınız zaman belediyenin gelirleri artacak yani Cumhuriyet Halk Partisinden arkadaşlar da çok hevesli belediyenin gelirleri kısılsın diye, sermaye artırımına karşı böyle olumlu konuştuklarına göre; yani dolayısıyla sermayenin artırılması belediyelerin kesintilerini artıracak bu anlamda.

Benim öğrenmeye çalıştığım şey şu: Ne kadar zamanda, mesela yıllık sermayesine bu paylar nedeniyle ne kadar katkı oluyor? Yani mesela bu 45’ten 60’a çıkıyor ya şimdi, bu 15 milyar lira kaç yılda dolacak? Bu bilgileri, rakamları bizimle biraz daha paylaşırsanız sevinirim.

Özü itibarıyla ben de doğru bir düzenleme olarak görüyorum yani daha güçlü olması lazım ama tabii daha adil şekilde dağıtması lazım. Nihayetinde herkesten kendi gücüne göre alıyorsa, o gücüne göre de dağıtması lazım veya belediyenin büyüklüğüne göre dağıtması lazım. Orada adaletle ilgili sıkıntı olduğunu da söylemek gerekir.

Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, İller Bankasından temsilci varsa geçen seneki dağıtılan rakamlarla ilgili bilgi verebilir mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi İller Bankasından Genel Müdür Muavini Salih Bey var. “Geçen seneki dağıtım oranlarıyla alakalı bir veri var mı elinizde?” diyor Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Hangi partiden olan belediyelere kaç kredi çıktı, destek verdiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Öyle bir çalışmanız varsa onu paylaşın.

Sayın Arı, şöyle yapalım...

CAVİT ARI (Antalya) – Herhâlde küçük rakamlarla ufak tefek destekler yapmıştı Sayın Bakan, özellikle de teminat mektubu desteği vermişsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu veriler varsa paylaşın.

Sayın Usta'nın da sermayeyle alakalı, ne kadar zamanda toplanacağıyla alakalı bir sorusu vardı.

Buyurun lütfen.

İLLER BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SALİH YILMAZ - Sayın Başkan, kıymetli milletvekillerimiz; öncelikle şunu ifade edeyim: 5 katına kadar artış olduğu için şu andaki 15 milyarlık bir artış gibi gözüküyor ilk aşamada 60 milyar olduğu için. Bizim 2023 yılındaki sermaye tahsilatımız yüzde 2'lerden 9,5 milyar.

ERHAN USTA (Samsun) – Yıllık mı?

İLLER BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SALİH YILMAZ – Yıllık.

ERHAN USTA (Samsun) - 2022 mi?

İLLER BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SALİH YILMAZ – 2023.

2004 yılının altı ayında da 6 milyar, yaklaşık 6 milyar. Dolayısıyla 45'in 60'a varması ortalama bir buçuk yıl civarı bir rakam gözüküyor, bir buçuk yıl. Ancak, 5 katına kadar artış olduğu için yani bu şeyi...

ERHAN USTA (Samsun) – Yani 300'e kadar kullanabileceksiniz Cumhurbaşkanlığı kararıyla.

İLLER BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SALİH YILMAZ - Tabii ki.

Zaten bu artış, yüzde 2'ler, kârımızın yüzde 30'u geldikçe; kârımızın yüzde 30'u, bir de genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan payın yüzde 2'si sermayemize ilave ediliyor.

ERHAN USTA (Samsun) – O bütçe payı ne kadar? Yani ne kadar kendi kârınızdan geliyor yıllık sermaye katkısı, ne kadar ortaklardan?

İLLER BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SALİH YILMAZ – Şöyle, 2023 yılı için söylüyorum: Yüzde 30'umuz 1 milyar 167 milyon. 9,5 milyar sermaye tahsilatı, yüzde 1,2'si bizden. Yüzde 30'dan 1 milyar 167 milyon, yüzde 2'den ise 9,5 milyar.

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman sermayedeki artış 9,5 artı yüzde 30 değil.

İLLER BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SALİH YILMAZ – Aynen öyle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, genel itibarıyla olumlu bulunuyor.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyle alakalı aynı mahiyette 2 adet önerge bulunmaktadır, okutup işleme alacağım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, açıklama yapmayı unuttuk.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önce okutalım hele bir önermeleri ya. Sayın Kırkpınar, zaten okundu, önermeler de dağıtıldığı için izahata şey kalmadı. Bir de zaten biz çıkardığımız için...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Belki birkaç şey söylemek istiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Belki önermeyi mi çekersiniz Sayın Türelî?

Evet, size söz vermiyorum, aynı mahiyetteki önermeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem

Nilgün Ök

Konya

Denizli

Aynı mahiyetteki diğer önermenin imza sahipleri:

Rahmi Aşkın Türelî

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Mustafa Erdem

İzmir

Manisa

Antalya

Cevdet Akay

Cavit Arı

Veli Ağbaba

Karabük

Antalya

Malatya

Tahsin Ocaklı

Rize

BAŞKAN - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Gereksiz bir teklifti. Geri çekilmesini olumlu görüyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, olumlu bir gelişme çünkü kamuoyunda da gerçekten çok ciddi tepki vardı. Bu anlamda olumlu bir gelişme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) – Evet, teşekkür ediyorum.

Hani “Hiç ortak karar alamıyoruz.” deniyor ya. Hayır, bazen birlikte kararlar alıyoruz, metinleri değiştirebiliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci madde metinden çıkarılmıştır.

29'uncu maddeye geçiyoruz.

Maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, bu, vergi müfettişleriyle ilgili yaptığımız bir düzenleme. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye geçici madde eklenmesi öngörülmektedir. Burada yapılan düzenlemeyle vergi müfettişi ve vergi müfettiş yardımcısı kadrolarına tarihinden önce atanmış olanlar bakımından vergi müfettişi kadrolarına atanmasında aranan performans değerlendirmesinde başarılı olma şartıyla ilgili olarak ek 32’nci maddenin (3)’üncü fıkrasında yer alan sürenin üç yıl olarak uygulanmaya devam etmesi yönünde böyle bir öngörü var. Burada kanunun geneli üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekillerimizin de bu yönde olumlu görüş bildirdiklerini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, söz talebi? Yok.

1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 29’uncu maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen geçici 46’ncı maddenin (1)’inci fıkrasında yer alan “7/1/2019” ibaresinin “7/12/2019” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem

Nilgün Ök

Hüseyin Altınsoy

Konya

Denizli

Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyle ilgili açıklama...

ORHAN ERDEM (Konya) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye ekleyen geçici 46’ncı maddede sehven “7/1/2019” şeklinde yazılan ibare “7/12/2019” şeklinde değiştirilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

30’uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, burada her statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim ve denetim organlarında görev alan her statüdeki kamu görevlilerine görevlerinden sadece biri için ödeme yapılması ve yapılacak ödemelere bir üst sınır getirilmesini düzenleyen bir kanun maddesi. Dolayısıyla burada yapmış olduğumuz düzenlemeyle özel veya kamu ayrımı gözetmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşa ait yönetim kurulu, denetim kurulu ve benzeri organlarda görev alan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile işçiler dâhil, kapsama giren kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen her statüdeki personele ve belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyelerine kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılması, yapılacak ödemelere mevzuatında en yüksek devlet memuru için öngörülen ödemeler toplamının aylık net ortalaması esas alınarak üst sınır getirilmesi, tüm kurul üyelerine ilişkin ödemelerin personelin asli görevli olduğu kamu kurumunun ilgili emanet hesabında toplanarak ödeme işleminin kurumlarca gerçekleştirilmesi, üst sınırı aşan ödemeler ile ücret ödemeyen diğer görevlilere bağlı ücretlerin, ilgilinin asli görevli olduğu kurum bütçesine gelir kaydedilmesi amaçlanmaktadır. Böyle bir madde düzenliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Söz talebi?

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bunun kamuoyunda çok tartışılan bir madde olduğunu hepimiz biliyoruz. Bir defa, sabahki tartışmalardan sonra, özellikle İsmail Bey filan “Burada sadece üst sınır getiriliyor.” dedi, Nilgün Hanım da “Sadece üst sınır getiriliyor.” dedi. Maddede getirilen sadece üst sınır değil. Yani tek bir yerden ücret alınması da getiriliyor. Çünkü 2011’de çıkan o şey de çalışmıyor, daha önceki çıkan YPK kararlarının da çalışmadığı varsayımından hareketle yapılıyor. Şimdi, dolayısıyla o tartışmalardan sonra bilmiyorum bir değişiklik oldu mu ama Yaşar Bey’in verdiği cevaplardan bizim anladığımız şey şu: Evet, bir kamu görevlisi ise birden fazla yerden -özetle söylüyorum- yönetim kurulu veya denetim kurulu ücreti alamıyor; birini alıyor ve bu da bir limite tabi. O limitin üzerinde veriyse şirket o da kurumuna gelir olarak kaydediliyor. Burada anlaştık ama şimdi esas önemli husus şu: Arkadaşlar, zaten bunların önemli bir kısmı ve kamuoyunda da tartışılanların önemli bir kısmı kamu görevlisi olmayan kişilerin birden fazla şirketten -birden fazla yerden diyelim, şirket olup olmaması da belki tam şey olmayabilir- birden fazla yerden yönetim kurulu üyeliği ve denetim kurulu üyeliği ücreti alması veya huzur hakkı alması. Şimdi yani bizim bu tartışmalardan anladığımız ve Yaşar Bey’in de teklif sahibi olarak söylediklerinden anladığımız, bir kişinin eğer 5 yerde özel sektörde çalışan bir insanın 5 yerde böyle yönetim kurulu üyeliği varsa 5’inden de ayrı ayrı hatta bu sınırlamalara da tabi olmaksızın ücret alabilecek, yönetim kurulu ücreti. Bu adil bir şey değil, bunun düzeltilmesi lazım. Ya bunun illaki... O zaman niye kamu görevlisine vermiyorsunuz? Bizim derdimiz kamu görevlisi değil ki. Yani nihayetinde bahsettiğim şey arkadaşlar... Şundan bahsetmiyoruz: Bir insanın kendi 5 tane şirketi vardır, her birinin yönetim kurulu üyesidir, kendi şirketinden alsın, arkadaşının şirketinden alsın, uluslararası firmadan alsın ama nihayetinde bir tarafı kamu olan bir... Düzenlemesini biz yaptığımıza göre nihayetiyle bir tarafı kamu bunun. Hissemiz az olabilir çok olabilir; TÜRK TELEKOM gibi az olabilir veya diğeri gibi çok olabilir. Yani burada özel sektörden gelene birden fazla ücret verilmesinin hiçbir mantığı yok. O zaman bugüne kadar bizim söylediğimiz, efendim, işte 3 yerden, 5 yerden maaş alma şeyinin doğru olduğunu biz buradan anlıyoruz. Burada sizden istirhamımız şu: Bu düzenlemenin içerisinde bunları da kapsayacak şekilde bir değişiklik yapalım. Önergemiz geldiği zaman orada ayrıca ifade ederim. Mesela bizim böyle bir şeyimiz var, teknik olarak ne kadar karşılar ama hani ortaya bir bakış açısı koymak açısından bunu koyduk. Bu birinci husus yani özel sektörden gelenlerin de bu sınırlamalara tabi olması lazım; bu bir.

İkincisi: Şimdi, bu etki analizlerinden anladığımıza göre, neler var kapsamda diye söylemiş; “Fonlar var.” diyor, örneğin “TMSF, Varlık Fonu” diyor, bunların kapsamda olduğunu söylüyor ama orada bir parantez daha açıyor Varlık Fonu için “...portföyünde yer alan kuruluş ve şirketler ile Varlık Fonu Yönetimi AŞ hariç.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum Başkanım.

Yani “Bunlar bu kapsamda değil.” diyor. Bunlar kamu görevlisi olsa da değil, anlatabildim mi? Böyle bir anlam çıkıyor burada eğer, yanılıyorsam onu da şey yapın.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Özel sektörden gelenler...

ERHAN USTA (Samsun) - Özel sektörden gelenler için mi? Özel sektörden gelene zaten her hâlükârda, her yerde veriyor. Yani bu “hariç”in ne anlama geldiği...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Kamu görevlisi her hâlükârda şey yapıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Ha, bunlar statüsü itibariyle... Mesela, peki, şimdi Varlık Fonu portföyünde yer alan kuruluşlar... Ne var mesela Varlık Fonunda? TPAO var, Turkcell var. BOTAŞ yok mu Varlık Fonunun portföyünde? BOTAŞ da var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – O diğer tarafta ama.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır ama burada şey diyor: “Varlık Fonu -parantez açılmış- portföyünde yer alan kuruluş ve şirketler ile Varlık Fonu Yönetimi AŞ hariç.” Arkadaşlar, bakın, Turkcell’e falan da katılmıyorum. Ya Turkcell şöyle niye Varlık Fonunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Kamu yapmıyor mu bir anlamda? Yani Hükümetin talimatıyla olmuyor mu? Genel Kurulu seçiyon da... Şimdi, oradaki insana sen “Yok, çok yüksek ücret veririm, bir oradan veririm, bir buradan veririm.” diyorsunuz. Vallahi bilmiyorum vicdanınıza sığıyor mu bu? Biz şu anda tartışıyorsak zaten kamuyla ilişkisinden dolayı bunları tartışıyoruz. Dolayısıyla bunların hepsini, şu anda yapılamayabilir ama Genel Kurul aşamasında... Yoksa, bakın, bu zaten ahlaki olarak yanlış, siyaseten de muhalefetin elbette çok fazla köprüteceği bir konu. Böyle bir şey yapmayı zannetmiyorum siz de arzu edersiniz dolayısıyla şimdi imkânımız olmasa da Genel Kurul aşamasında bunun düzeltilmesi lazım. Bizim önergemiz olacak, ona destek vererseniz de ayrıca memnun oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şöyle: Çok böyle münakaşayla birbirimizi anlayamıyoruz, burada basit bir konu... Buna İlhan Bey bir bakın siz de. “Kamu şirketlerinde kamu görevlisi olmayanlarla alakalı bir kısıtlama yok. Bununla alakalı bir çalışma yapılması lazım. Ha, birden fazla kamu şirketinde kamu görevlisini kısıtlıyorsanız diğerlerini de kısıtlayın. Ha, bir tane kamu şirketinde olur, başka 10 tane özel şirkette olursa ben ona karışmam.” diyor. Bununla alakalı notunuzu alın, şu an bunun tanımlaması biraz zor olabilir, ona bakın, artışına eksisine bakın. Kamuya açık şirketlere ne mesaj vereceğiz, dışarıya ne mesaj vereceğiz, onu değerlendirin. Bence bu tartıştığımız konunun içerisindeki -aslında dışarıda kalan- boyutu bu, diğerleri kapsam içerisinde benim gördüğüm.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben de bu konuyu örneklerle bir canlandırmak ve somut bir cevap almak istiyorum.

Şimdi, belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisleri açısından bir netlik var. Yani belediye başkanı bir emekli milletvekiliyse emekli milletvekili maaşını alacak, belediye başkanı maaşını alacak, bir de 3-4 yerde yönetim kurulu üyeliği varsa onlardan bir tanesinden alacak. Orada bir netlik var.

Şimdi, etki analizinde -Sayın Usta’nın da söylediği şekliyle- burada “Fondaki Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Varlık Fonu portföyünde yer alan kuruluşlar ve şirketler, Varlık Yönetimi AŞ hariç.” dediği için bir soru işareti oluşuyor.

Şimdi, 3 Bakan Yardımcımız burada, şimdi sadece Sayın Hatipoğlu burada, zaten bu cevabı da Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilileri vereceği için ben soruyorum: Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Zekeriya Coştu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, bir Bakan Yardımcısı Bilişim Vadisi Yönetim Kurulu Başkanı, Teknopark Esenler Yönetim Kurulu Başkan Vekili, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Yönetim Kurulu Üyesi yani Bakan Yardımcılığı ünvanıyla beraber 4 yerde yönetim kurulu üyeliği olmuş oluyor. Şimdi, bunlardan bir tanesinden mi alacak? Bu net değil şimdi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir tanesinden alacak.

CEVDET AKAY (Karabük) – Çünkü bunların hiçbirisi Varlık Fonunda değil. Bir tanesi Varlık Fonunda olsaydı...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Fark etmez çünkü şahıs kamu görevlisi olduğu için...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kamu görevlisi.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ama etki analizinden öyle anlaşılmıyor işte yani.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Açıklayalım onu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz sorularınızı yöneltin, sonra Sayın Bakan Yardımcısına söz vereyim; tutanaklara zaten giriyor bunlar.

CEVDET AKAY (Karabük) – Peki, ben sorayım o zaman.

Şimdi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Nevzat Şatıroğlu; emekli milletvekili, BOTAŞ Yönetim Kurulu Üyesi. Varlık Fonuna tabi değil mi BOTAŞ?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Evet.

CEVDET AKAY (Karabük) – Varlık Fonu bünyesinde.

Şimdi, burada 98 bin lira olarak mı alacak yoksa Varlık Fonunda buna takdir edilen parayı mı alacak?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – 98 bin lirayı.

CEVDET AKAY (Karabük) – Demek ki Varlık Fonu da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, bu arada bakan yardımcılarını emekli maaşlarını alamıyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – Doğru yani emekli olduğu zaman.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Onlar memur sayılıyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, o zaman, Sayın Hatipoğlu, siz de TÜRK TELEKOM Yönetim Kurulu Başkanısınız, Ziraat Bankası Yönetim Kurulu Üyesiydiniz, ayrıldınız, ikisine beraber devam etseydiniz sadece TÜRK TELEKOM'dan alacaktınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Evet.

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, ikisinden birini tercih edecektiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye...

Değerli milletvekilleri, Sayın Akay; zaten emanet bir hesaba geldiği için ikisinden de üstünü hazineye, alttakini dolayısıyla şirket ödeyecek.

CEVDET AKAY (Karabük) – Tabii, onu biliyorum.

Şimdi, etki analizinden biz öyle anlamadık, o zaman bir teklifimiz var Sayın Başkanım, bir teklifimiz var Sayın Bakanım; bu maddeyi o zaman daha açık yazalım. Nasıl belediye başkanlarında netlik var, şöyle bir hüküm ekleyelim -önergemizde de olacak- “Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulu üyeleri, Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki başkanlıklarda ve ofislerde görev yapanlar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kapsamındaki kuruluşlara kayyum olarak atananlar, Varlık Fonu kapsamındaki şirketlerde görev alanlar, bakan yardımcılar, belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyeleri hakkında da uygulanır.” diye net bir tabir yazalım, hiçbir soru işareti kalsın.

Bir de şunu soracağım: Şimdi, yüzde 50 ve yüzde 50'nin üzerinde kamu iştiraki olduğu zaman bu geçerli -bağlı ortaklık diyelim- yüzde 50'nin altında bir iştirak olduğunda bunlar çoklu maaş alacaklar mı? Yüzde 50'nin altında, 4-5 yerde yönetim kurulu üyeliği var. Ben alacaklar diye anlıyorum. O zaman bu şekliyle ne kadar görev yapan kamu personeli var? Bunlara ne kadar ödeme yapılıyor? Bu önemli, bunu da netleştirelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Hatipoğlu, notunuzu alın bu önerilerle alakalı, şu an belki bir şey yapamayabilirsiniz ama zamanınız olacak.

Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu madde geldiği zaman aslında hem kamu görevlisi tanımının kimleri kapsadığına ilişkin kafamızda soru işaretleri oluştu. O yüzden de buradaki önerimiz -biraz önce Sayın Akay da söyledi, o önergemizi de hazırladık- yani bazı grupları, örneğin Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki politika kurulları, ofisler var, onların yöneticileri, kayyum olarak atananlar, Varlık Fonu kapsamındaki şirkette görev alanlar, bunları kapsamadığını anlıyoruz. Etki analizinde bakıyoruz ama etki analizinde tam anlaşılmıyor. Mesela, bakın, etki analizinde şöyle bir şey olmaz: Burada madde madde vermiş, “kurumsal kapsam” diye, “fonlar” diyor, parantez açmış “Örneğin, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Varlık Fonu.” Ne demek örneğin? “Örneğin” diye bir şey olur mu? Bu fonlar bütçe dışı fonlar mı? Bunlar orada tek tek yazılır. Bir de Varlık Fonu giriyor mu, öbürleri mi girmiyor? Onu anlamadım burada. “Varlık Fonu” diyor, sonra tire...

Şimdi, bir Varlık Fonu şirketi var, anonim şirket, Varlık Fonunun altında alt fonlar var, bir de aynı zamanda Varlık Fonunun altında şirketler var yani bu çok kapsamlı bir şey. Şunu da biliyoruz, Varlık Fonunda mesela -çok ilginçtir, onu da eleştirdik Varlık Fonunun bize yaptığı sunumda- Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinde görevli olan yönetim kurulu üyelerinin aynı zamanda Varlık Fonu bünyesindeki şirketlerin de yönetim kurulu ya da denetim kurulu üyesi olarak görev aldıklarını gördük orada. Yani düşünün, siz üstteki şirkettesiniz, alta sizin kapsam içinde olduğunuz, yönettiğiniz şirketler var; orada da mesela bu bizim getirdiğimiz en ciddi eleştirilerden biriydi. Yani bu kapsamın bir kere net biçimde oluşturulması lazım yoksa elbette olumlu bir düzenleme.

Bir de tabii şunu söylüyoruz: Buradaki rakam açısından 98 bin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakın, biz dedik ki: Yürürlükteki asgari ücret kadar olsun. Çünkü biliyorsunuz Hazine ve Maliye Bakanı asgari ücret... 4 kişilik bir aile düşünün yani 17 bin lira alıyor, hepsi açlık sınırının da altında ama Maliye Bakanına sorduğunuz zaman, yılın ikinci yarısında da asgari ücrete zam yapmayacakları düşünüldüğü zaman herhâlde yeteceğini düşünüyor. Milyonlarca insan, Türkiye’de çalışanların yüzde 50’si asgari ücret alıyor yani buradaki amaç... Sonuç itibarıyla bir devlet görevidir, ülkeye hizmet etmek, memlekete hizmet etmektir, elbette sembolik bir karşılığı olsun

bunun çünkü biz asgari ücreti çok düşük bir ücret olarak görüyoruz, o yüzden artırılmasını istiyoruz. Bunun için de diyoruz ki bunu yürürlükteki asgari ücreti geçemeyecek şekilde belirleyelim; 98 bin lira değil, şu andaki parayla 17.002 lira, asgari ücret artarsa ona göre artar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

Bunları da zaten önergelerimizde de 2 önergede de belirttik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Öncelikle, çok önemli bir düzenleme olduğunu ifade ederek başlamak istiyorum. Geçmiş dönemde benzer düzenlemeler mevzuatımızda hep yer aldı, işte KİT’ler için YPK kararıyla bu tarz düzenlemeler, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle ama her dönemde iki bakımdan bazı tartışmalar sürüp gitti. Bunlardan bir tanesi personelin statüsü, ikincisi de kurumun statüsü. Bu ikisi arasındaki ilişki tam anlamıyla kurulamadığı için bazen belli personele izin verildi, bazen de belli kurumlarda birden fazla göreve izin verildi. Mademki böyle bir düzenleme yapıyoruz, kamuoyunda da çok tartışılan bir konu, endişemiz şudur: Yeni tartışmalara yol açılmasın, mevcut tartışma bitsin ve ne yapmak istiyorsak -görüyoruz ki oldukça iyi niyetli bir yaklaşım var, bu tartışmaları bitirmek hedefleniyor- o zaman bunu bitirecek tarzda kaleme alalım metni.

Burada Komisyon Başkanımız da çok net bir şekilde buradaki tartışmaları aslında özetledi, ifade etti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söyledim, çalışacaklar.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – O açıdan şöyle bir şeyi biz mesela öneriyoruz: “Kamu görevlisi olmamakla birlikte -yani bu birinci paragrafın, fıkranın sonuna- belirtilen kuruluşlarda bu görevleri alanlar kapsama giren kuruluşlar bakımından aynı hükümlere tabidir. Yani şu tereddüdü de ortadan kaldırıyoruz: Kamu görevlisi değil kişi ama bir kamu alanında görev yapıyor, maaş verilecek dolayısıyla burada yine tek ve o sınırlı çerçevede alsın ama bu kişi aynı zamanda kamu görevlisi olmadığı için, başka özel sektörde herhangi bir -işte Koçta, Sabancıda, X’te de- görev alıyorsa ona da karışmayalım, o ayrı bir şey. Eksik olan kısım burası. Kamu görevlileri açısından zaten bir sorun yok, kanun kapsayıcı bir şekilde bunları düzenlemiş.

Bir başka konu da bu kurum statüsü açısından. Az önce ben yanlış mı anladım Sayın Bakanım, örnek verdiniz “TPAO personeli girmez kapsama.” gibi, belki yanlış anladım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Girer.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Ha “Girer.” Dediniz, değil mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Neye girer?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Bu kapsamda şu an.

ERHAN USTA (Samsun) – “Girmez.” diyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – TPAO...

ERHAN USTA (Samsun) – Burada “Varlık Fonu -şeklen- portföyünde yer alan kuruluş ve şirket ile Varlık Fonu Yönetimi AŞ hariç, Varlık Fonunun portföyünde yer alan şirketler hariç.” diyorsunuz, buna göre söylüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir saniye...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bu ayrıntı önemli.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu çok çalakalem yazılmış.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, aslında bayağı çalıştılar, biliyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır ama -biraz önce de- “örneğin” kelimesi de olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir müsaade edin.

Şöyle yapalım: Şimdi bir milletvekili daha söz istiyor, Sayın Yegin’e söz vereceğim, sonra bir açıklama yaparsınız. Bunlarla alakalı da burada şimdi tutanakları alırsınız, bakarsınız, ona göre tereddüde mahal kalmayacak şekilde çalışma yaparsınız. Şu an desem yapamazsınız, yetiştiremezsiniz, ona göre tartışmanın dışında kalırsınız hepimiz.

Şimdi, Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ederim.

Yani ben de açıkçası hani şunu merak ettim: Niye biz “kamu görevlisi” diye özel bir tanım yapıyoruz? “Kişi” deyip, bir T.C. kimlik numarası üzerinden mesela olaya bakıp aynı T.C. kimlik numarasına bu şekilde olduğu zaman birden fazla ödeme yapılamaması veya üst sınır olmasıyla ilgili neden böyle bir şey yapmadık veya yapılabilir mi? Hani Başkan da az önce söyledi “Tekâmül etsin, bir daha düşünün, tartışın.” diye, bu anlamda bunu söylemek istedim. Yani benim de söylemek istediğim bu.

Bir de işte farklı farklı şirketler var, ondan sonra kamusal şirketler var yani burada devlet memuruna veya memura karşı bir tutumdan ziyade T.C. kimlik numarası gibi düşünerek yani bu kişi... Belediyelerin spor kulüpleri var, oraların yönetim kurulları var, şirketleri var -ne bileyim- sendikalar var, yani kamusal örgütler var, onların yöneticileri yani hem devletten hem başka başka devlet kurumlarından, yönetim kurullarından alıyorsa hani hepsine belki de biraz daha bütüncül bakarak bu meseleyi değerlendirmek daha doğru olur diye düşünüyorum. Onu söylemek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Aslında, Sayın Hatipoğlu, Sayın Yegin’in önerisi daha makul, sayma usulünden ziyade çünkü orada -saymadığımız, politika kurulu üyesi, meclis üyesi- saymadığın dışarıda kalır, bilemezsiniz ne olacağını; bu bence daha makul bir şey. Yani burada Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı noktasından yaklaşıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kurumları tanımlayalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı noktasından yani burada görevlilerden ziyade, vatandaşlık noktasından giderse kamu kurumlarında, şirketlerinde, herhangi birinde görev alıyorsun birden fazla, o üst limit vatandaşlık noktasında kesildiği zaman iş bitiyor zaten.

Sayın Hatipoğlu, siz de bir değerlendirme yapın ve bu konuyla alakalı bir çalışma lütfen yapın ama benim gördüğüm Sayın Yegin’ininki daha açık, saymada unutulabiliriz, dışarıda kalır. Bazı tereddütler var, onlarla alakalı da birkaç kelam edin ve tutanakları alıp lütfen inceleyin. Muhtemelen haftaya salı günü gündeme gelir diye düşünüyorum, o zamana kadar vaktiniz var.

Buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Aslında tartışılan konu yeni bir tartışma konusu değil malumunuz. KİT’lerde ya da kamu kuruluşlarında yönetim kurulu üyesi olarak atanan kamu personelinin özlük haklarına ilişkin 631 sayılı KHK 2001 yılında çıkmış ve orada da sadece bir yerden alabileceğine ilişkin bir düzenleme var. Ama tereddüt biraz kurum içi ve kurum dışı şeklinde yorumlandığı için, iki yerden alınmasına ilişkin bir yorum oluşmuştu. 2011 yılında 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle kurum içi, kurum dışı olduğuna bakılmaksızın tek bir yerden alınacağı hususunu düzenlemiş olduk yani şu an geldiğimiz durumda 666 sayılı Kararname’yle kurum içi, kurum dışı ayrımı olmaksızın bir kamu görevlisi tek bir yerden -yönetim kurulu üyesi- alabilir durumda. Bu getirilen düzenlemeyle birkaç şeyi birden yapıyoruz. Bir, kurumsal kapsamı çok daha fazla genişletiyoruz çünkü hem 631’de “memurlar ve diğer kamu görevlileri” diye sınırlandırmış durumda. Burada diğer kamu görevlileri, daha çok, Türk Silahlı Kuvvetleri personeli ya da sözleşmeli personel, Hâkimler ve Savcılar Kanunu’na tabi personeli ağırlıklı kapsıyor ama işçiler açısından 631 ve 666’yı kapsamıyordu. Dolayısıyla hem kişi anlamından kapsamı hem de kurumsal anlamda kapsamı son derece genişleten bir yaklaşımla ele alınmış oldu. Dolayısıyla hem kişi hem kurum açısından, hem 631’den hem 666’dan çok daha geniş bir alanı sınırlayan ve kuralla bağlayan bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

İkinci konu da bir üst sınır getirilmesi ve aşan kısmın bütçeye gelir kaydedilmesi hususu. Bir emanet hesabına yatırılacak ve emanet hesabına kişinin inisiyatifine bakılmaksızın... Birden fazla aldığını şu an bildirmesi gerekiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Birden fazla aldığını kişi bildirmezse onu tespit etmek biraz zor olabilir. Şimdi, emanet hesabına gelecek, kişinin hesabına gitmeden ilgili kamu idaresi, 10 yerde de yönetim kurulu üyesi olabilir ama 1 tanesini ve o tutara kadar olan kısmı, eğer aşıyorsa aşan kısmı bütçeye gelir kaydetmek suretiyle sınırın altında kalmasını sağlayacak.

Sayın vekillerimizin eleştirilerindeki muğlak olan konuları not aldık. İstisna olabilecek hususları da çalışacağız ve Genel Kurula kadar da...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ya, orada bir konu, kamu görevlisi olmayanlar. İşte, Orhan Bey’in önerisi makul, saymak çok zor olabilir. Bir çalışın İlhan Bey, arkadaşlarla da paylaşırız.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Oradaki tek tartışma, tabii, hiçbir şekilde kamu görevlisi olmayanlara getirilecek olan sınırlama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kamu şirketlerinden ama... “Özel şirket” değil “kamu şirketleri” diyorlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Burada kamu şirketi... Mesela, diyelim ki Turkcell’de, TÜRK TELEKOM’da, ikisinde birden yönetim kurulu üyesi oldum. Kamu şirketi mi bunlar?

ERHAN USTA (Samsun) – Bu kapsama alınması gerekir diyoruz işte.

Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, şimdi, mesela, örnekten gidelim, TÜRK TELEKOM. Ali Koç’u -şimdi hiç kamuyla alakası olmadı diye söylüyorum- başarılı bir iş adamı diye biz, şimdi KARDEMİR’e atadık, altın hissemizden dolayı PETKİM’e atadık, ya, çok iyi çalışıyor, TÜRK

TELEKOM'a da atadık, tamam mı -bunların her birinin maaşlarının ne kadar olduğunu bilmiyorum, herhâlde epeyce yüksek olması lazım- hatta bir 5 yere daha atadık. Şimdi, sizin getirdiğiniz bu düzenlemeye göre de bu 3 yerden, 5 yerden maaş almaya devam edecek. Bizim düşüncemiz...

Arkadaşlar, bakın, bu, sıradan bir... Özel sektör şirketi falan değil, biz ona karışmıyoruz. Bunun atamasını ben yapıyorsam veya işte -bizim atadığımız genel kurul veya bizim onayımız- herhangi bir şekilde kamuyla ilişkisinden dolayı bu atamalar yapılıyorsa kim atanırsa atansın, ister şirketin yüzde 1 altın hissesinden dolayı olsun ister başka nedenle olsun, bu kapsama alınması lazım, vicdan bunu gerektiriyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – O zaman “kamu hissesi olan” diyelim.

ERHAN USTA (Samsun) – Yetmiyor işte o, kamu hissesi... İşte, neyse tanımlaması...

Mesela, İsmail Bey'in söylediği şey var, biz de “bunların dışında olan diğer şahıslar...”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Anlaşıldı.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, bir şeyi anladık. Burada nasıl kaleme alınacağı hususu ayrı bir şey ancak bir mutabakatın olduğunu ben görüyorum, bu çok sevindirici. Bunu yapalım, buradan dolayı kimsenin de...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, değerli arkadaşlar...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Herhangi bir kamu kurumunda...

ERHAN USTA (Samsun) – İşte “kamu” diyemiyorsun ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın Çakır...

Bakın, bir tanımlama yapıldı “Kamunun atadığı.” diyor. Ya, şimdi TÜPRAŞ... “Kamunun atadığı -diğerleri bizi ilgilendirmiyor ama- kamudan gidenle alakalı bu tasarrufu kullanabiliriz.” diyor; ister kamu görevlisini atasın ister özel sektörden birisini atasın. Dolayısıyla bu biraz şekillendi. Bir çalışın arkadaşlar, Hükûmetle de bir görüşün yani eksisi artısı, AB mevzuatı, uluslararası anlaşmalar, taraflar; bir bakın, ona göre bir değerlendirin.

Mesele anlaşılmıştır.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Başkanım, buradaki amaç zaten bu tartışmaları gidermek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Faydalı öneriler sunuldu.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU – Çalışacağız efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bence bayağı da yol gösterici oldu çünkü diğer kısımdaki tartışmaları bildiğim için, epey yol gösterdi buradakiler de.

3 tane önerge var, önergeleri gündeme alıyorum.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 12'nci maddesini değiştiren 30'uncu maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 30: 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra kapsamındaki personele, anılan fıkra kapsamında yürütülen görevler nedeniyle huzur hakkı, ücret, ikramiye gibi her ne ad altında olursa olsun bir ayda yapılabilecek ödemelerin toplamının net tutarı, yürürlükteki asgari ücreti geçemez. İlgilere bu fıkra da belirtilen üst sınıra tabi ödemeler dışında, söz konusu görevler nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir ad altında aynı veya nakdi menfaat sağlanamaz.”

Rahmi Aşkın Türelİ	Veli Ağbaba	Mustafa Erdem
İzmir	Malatya	Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Cavit Arı	Tahsin Ocaklı
Manisa	Antalya	Rize
	Cevdet Akay	
	Karabük	

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet önergeyle alakalı...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu düzenleme kapsamında yapılacak ikinci maaş ödenmesinin yürürlükteki asgari ücreti geçemeyeceği yönünde bir düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 12'nci maddesini değiştiren 30'uncu maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 30: 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu madde hükümleri, Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulu üyeleri, Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki Başkanlıklarda ve Ofislerde görev yapanlar, Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu kapsamındaki kuruluşlara kayyum olarak atananlar, Varlık Fonu kapsamındaki şirketlerde görev alanlar, Bakan Yardımcıları, belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri ve il genel meclisi üyeleri hakkında da uygulanır.”

Rahmi Aşkın Türelİ
İzmir
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Veli Ağbaba
Malatya
Cavit Arı
Antalya
Cevdet Akay
Karabük

Mustafa Erdem
Antalya
Tahsin Ocaklı
Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelİ, açıklama mı, gerekçe mi?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Açıklama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Biraz önce de konuştuğumuz konu zaten bu. Yani kapsam konusunun netleştirilmeye ihtiyacı var çünkü burada sayılan bir kısım görevlilerin -başka görevliler de olabilir bunun içinde- bu kapsam içinde yer alıp yer almayacaklarının netleştirilmesine yönelik. İsmail Bey de güzel söyledi, aslında kişiyi ya personel rejimi üzerinden ya da çalıştığı kurum üzerinden kavramak, Orhan Bey de benzerini söyledi.

Bu konu netleşirse çok önemli olacak, onun için o çalışmanın da -biz de bu kapsam açısından söylemiştik- devam etmesinden memnun olacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İYİ Partinin bir önergesi vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 30'uncu maddesiyle 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilen 12'nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini ve dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Bu fıkra hükümleri birinci cümlede sayılan kurum ve kuruluşların yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyeliğinde ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alan birinci cümle kapsamındaki personelin dışında kalan diğer kişiler için de uygulanır.”

“Bu madde hükümleri, 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında yer alan Türkiye Varlık Fonu ve Şirket ile alt fonlar ve Şirket veya Türkiye Varlık Fonu tarafından hakim hissedar olarak kurulan diğer şirketlerin yönetim kurulu başkan, üyeleri ve genel müdür dahil her statüdeki personel ile belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyeleri hakkında da uygulanır.”

Ümit Özlale
İzmir

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 30'uncu maddesiyle, devlet kurumları ve belediyelerce bir kişiye birden fazla maaş verilmemesi ve maaş üst sınırı hüküm altına alınmak istenmektedir. İlgili düzenleme Türkiye Varlık Fonu ve şirket ile alt fonlar ve şirket veya Türkiye Varlık Fonu tarafından hâkim hissedar olarak kurulan diğer şirketlerdeki her statüde yer alan personeli kapsamayacaktır. Bu durumda da Varlık Fonu şirketlerinde yer alan kişilerin birden fazla maaş almalarına devam edilecektir.

Önergeyle, Varlık Fonu şirketlerinde yer alan kişilerin de tasarruf tedbirleri kapsamında ilgili düzenlemeye dâhil edilmesi ve birden fazla maaş almalarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisinin yeni madde ihdası için 2 adet önergesi daha vardır, onları yürürlük ve yürütme maddesinden önce okutup işleme alıyorum.

İlk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde – 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki “10.000 Türk lirasından” ibaresi “net asgari ücretten” şeklinde değiştirilmiştir.

Rahmi Aşkın Türelî	Veli Ağbaba	Mustafa Erdem
İzmir	Malatya	Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Cavit Arı	Tahsin Ocaklı
Manisa	Antalya	Rize
	Cevdet Akay	
	Karabük	

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, gerekçe mi, açıklama mı?

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Açıklama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, aslında bugün konuştuğumuzda, başta da geneli üzerinde de konuştuk, sonrasında da konuştuk. Önümüze bir torba kanun geldi, torba kanunun içinde birçok madde var; temel anlamda tasarruf tedbirleriyle ilgili olduğu söylendi ama onun dışında birçok husus vardı. Burada olmayan bir şey vardı, o da söylediğimiz gibi, özlük hakları, ücretler, gelir dağılımının düzeltilmesine ilişkin hiçbir hüküm yoktu, vergiye ilişkin bir hüküm yoktu. Bunlar çok ciddi anlamda kamuoyunun şu anda gözünün kulağının bizde olduğunu gösteriyor, biz bunu biliyoruz. Zaten sosyal medyadan gelen mesajlarımız size de aynı şekildedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak da zaten bu konunun üzerindeyiz yani eylemlerimiz var, eylemlerimizi de gerçekleştiriyoruz. Yani bugünkü mevcut 10 bin lirayla kişinin, bir emeklinin geçinebilmesi mümkün değil. Yıllarca çalışan, prim ödeyen insanların insan gibi yaşamak hakkıyken, dünyanın bütün ülkelerinde emekli olan insanlar bırakın geçinmeyi yurt dışına giderken, hayatlarının o dönemlerini sonuç itibarıyla maddi açıdan bir sıkıntı geçirmeden rahatlıkla yaşarken Türkiye'deki emeklilerin durumu son derece acıdır. Bu yüzden de ısrarla söylediğimiz bir konudur bu. Bu konu aynı zamanda iki gün önce -dün ve önceki gün de aslında toplantılar oldu- 3 işçi sendikası konfederasyonumuzun da ortak yaptıkları açıklamadaki o maddeden de biridir.

Gerçekten, emeğin hakları açısından baktığımızda, en düşük emekli maaşının net asgari ücrete eşitlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. 2002 yılında AKP iktidar olduğu zaman en düşük emekli maaşı asgari ücretin 1,4 katıydı, şu anda 0,65 seviyesine düşmüştür. Bu son derece yanlıştır. Bu açıdan da bu önergemize destek verilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi...

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bu konu maalesef kanayan bir yaramız. En son açıklanan emeklilere yapılacak zamla ilgili -SGK ve BAĞ-KUR emeklileri için konuşuyorum- yüzde 24,7 bir oran tatbik edileceği söyleniyor fakat kök aylığı 8 bin ve 8 binin altında olan emeklilerle ilgili bu oranı uyguladığınız takdirde bile yine en düşük emekli aylığı 10 bin lirada kalıyor. Yine 9 bin lira olan için de bu oranı tatbik ettiğiniz zaman 11.223 lira gibi bir tutar oluyor. 10 bin lira olduğu için zaten yüzde 12,3 olarak zam teşkil etmiş oluyor; yüzde 24 değil yüzde 12,3 olarak teşkil etmiş oluyor.

Bu manada, kök aylıklarıyla ilgili mutlaka düzenlemenin seyyanen bir zamla belirli bir noktaya getirilmesi ve zam oranının da onun üstünden tatbik edilmesi ve en az asgari ücret seviyesine çekilmesi gerekiyor. Asgari ücret de şu anda, bakıyoruz, enflasyonist bir ortamda çok yetersiz oldu. Bir çalışma yapmıştık 2024 Ocak ayı ile 2024 Haziran ayı arasında bazı ürünlerle ilgili, zam oranındaki artışlarla ilgili. Örneğin, bu süre içerisinde 60 kilo kıyma mutfağımızdan erimiş gitmiş. Sadece kıymadaki artışa göre bir asgari ücreti belirleyecek olsaydık 42 bin lira. Onu geçtik, “Yüksek bir rakam.” diyebilirsiniz ama ekmekle ilgili artışı hesapladığımızda da 425 adet ekmek mutfağımızdan alınmış ve... Peki, asgari ücret ekmekteki artış oranına göre ne olacaktı? 21.250 TL olması gerekirdi.

Biz de bu yüzden söylüyoruz: Burada asgari ücretin en az 25 bin TL'ye çekilmesi ve en düşük emekli aylığının da 25 bin lira seviyesine mutlaka çekilmesi gerekiyor. İşçi, emekli, çiftçi esnaf mağdur durumda, çok büyük sıkıntılar içerisinde, ekonomik zorluklar içerisinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bu ayarlamaların mutlaka yapılması gerekiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, belirli dönemlerde bu asgari ücret ya da emekli aylıklarının artırılmasına ilişkin tartışmaları yaşıyoruz, yaşayageliyoruz. Asgari ücretin tabii, birkaç boyutu var, çalışanları ilgilendiriyor. Dolayısıyla işverenleri de ilgilendiriyor, o boyutuyla da bakılması gereken bir durum.

Emekli aylıkları da esas itibarıyla sosyal güvenlik sistemi içerisinde ödenen primlerle ilgili, ilişkili bir durum. Dolayısıyla, esasen, biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak farklı bir öneri getiriyoruz bu konuda ve toplumun hangi kesimi olursa olsun, çalışan, emekli, her kesimle ilgili bir asgari refah seviyesinin belirlenmesi ve bu asgari refah seviyesinin altında geliri olanlara devlet tarafından gelir desteği verilmesi şeklinde bir önerimiz var. Dolayısıyla bunun hayata geçirilmesinin kökten bir çözüm olacağını düşünüyoruz. Bu vesileyle bunu da ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, bir açıklık getireyim, bu bir önerge, önergede Sayın Aksu’nun imzası yoktu. Dolayısıyla normalde size söz vermemem gerekiyor, madde ihdası önergesi. Dolayısıyla İç Tüzük gereği size söz veremem. Dolayısıyla bu önerge kapsamı dışında söz veriyorum.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Hakikaten ciddi bir yoksullaşma var Türkiye’de, dolayısıyla bir şeylerin yapılması gerekiyor. Bütçenin imkânlarındaki sıkıntıları filan da biliyoruz. Her partinin bu konuya ilişkin -yani muhalefet partileri açısından söylüyorum, burada Milliyetçi Hareket Partisini de bir muhalefet partisi olarak tabii ki kabul ediyorum- farklı farklı önerileri var, isteriz ki bizim önerimiz kabul edilsin ancak İsmail Bey’in söylediği öneri de son derece iyi. Bunu hemen bir kanun teklifi hâline getirmek lazım. Bizim İYİ Parti Grubu olarak böyle bir kanun teklifi gelirse bunu destekleyeceğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, ilk size söz verdim, gene size döndüm.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, dün itibarıyla TÜİK Başkanının bir açıklaması var, diyor ki: “Şirket kârları enflasyonu yukarıya taşıyan etkiye sahiptir. Şirket kârları enflasyonun -Türkiye’ye ilişkin- üzerinde artıyor. Türkiye’de şirket kârları enflasyonu yukarı taşıyan etkiye sahiptir. Türkiye’de gelir dağılımında ücretlilerin oranı düşüyor, kârlılık artıyor.” Ve sonra Avrupa’dan örnek vermiş, “Avrupa’da da böyle, şirket kârlarının enflasyon üzerindeki etkisi yüzde 45, işçilik maliyetlerinin yüzde 4,5...” Bakın, bugün asgari ücretin ve ona dayalı olarak birçok ücret seviyesini de belirlediğini düşündüğümüzde enflasyonist bir etkiye yol açacağı nedeniyle temel neden olarak asgari ücretin artırılmaması savunuluyor. Hâlbuki böyle bir şey yok, TÜİK Başkanı da bunu söylüyor. Biz onu söyledik, ısrarla da söylemeye devam ediyoruz. Türkiye’nin bugün içinde yaşadığı enflasyonun nedeni ücret artışları değildir. Ücret elbette bir maliyet unsurudur, tamamıyla etkisiz değil ama Türkiye’de, temel anlamda, baktığımız zaman, en önemli dinamiklerden biri döviz kurundaki artıştır. Türkiye gibi üretim yapısı ve ihracat yapısı çok ciddi anlamda ara malı ithalatına bağımlı olan ülkede, bir taraftan da enerjiyi ithal ettiğimizi düşündüğümüzde sonuçta döviz kurumundaki artış enflasyonu çok ciddi anlamda yukarıya çıkarıyor. Yani kur-enflasyon geçişkenliği çok yüksek geçmişe göre baktığımızda ve diğer taraftan da bu şirket kârlarındaki yükselişin de -TÜİK Başkanının da tespit ettiği gibi- enflasyonu yukarı çıkarıcı etkisi var, zaten buna ilişkin olarak akademik çalışmalar da var. Bu anlamda bu ücretler seviyesinin bugün bu noktada olması kabul edilebilir değil. Bunun mantıklı olarak savunulabilecek bir argüman olduğunu da düşünmüyorum. O yüzden de dediğim gibi, önergemizin kabul edilmesini istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Komisyonunda görüşülmekte olan (2/2266) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki geçici maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Geçici Madde 1 – “Halen mücbir sebep hali devam eden; Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illeri ile Gaziantep ilinin İslahiye ve Nurdağı ilçelerindeki mükellefler için 31.8.2024 tarihinde sona erecek olan mücbir sebep hali, 31.12.2026 tarihine kadar uzatılmıştır.”

Rahmi Aşkın Türelİ	Veli Ağbaba	Cavit Arı
İzmir	Malatya	Antalya
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Mustafa Erdem	Cevdet Akay
Manisa	Antalya	Karabük
	Tahsin Ocaklı	
	Rize	

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

6 Şubat depremlerinden sonra özellikle en çok etkilenen illerde ticari faaliyetler sekteye uğramıştır. Hem yıkılan iş yerleri hem de şehir dışına göç eden nüfustan dolayı ticaret hacminin küçülmesi iş yerlerini yasal yükümlülüklerini dahi ödeyemeyecek hâle getirmiştir.

Malatya’da 27.500 bağımsız iş yeri deprem sonrası kullanılamaz hâle gelmiştir. Hâlen 3.500 esnafımız konteynerlerde ticaretini sürdürmeye çalışmaktadır. Şehirde işlerini devam ettiremeyen binlerce esnaf, tüccar Malatya’yı terk etmiştir.

2023 Mart ayında başlayan mücbir sebep hâli Bakanlık tarafından bugüne kadar 3 kez uzatıldı. Son kez 31 Ağustos 2024 tarihine kadar uzatılmıştır. Ancak depremden birinci derecede etkilenen, yıkıma uğrayan şehirlerde ticari hayatın normalleşmesinin daha uzun yıllar alacağı aşikârdır.

Eğer mücbir sebep iki ay sonra sona ererse ertelenen vergi ve SGK borçları işverenlerin önüne dağ gibi çıkacak ve başta Malatya’da ve diğer deprem illerinde bu borçları ödemeye esnafın da işverenin de gücü yetmeyecektir. 21 metrekairelik konteynerde kazanılan parayla birikmiş borçları ödemenin imkânsızlığı ortadadır.

2011 yılında Van’da meydana gelen depremde 644 vatandaşımız hayatını kaybetmişti. 6 Şubattaki depremde 11 ilde 53 bin yurttaşımız hayatını kaybetti. Van’ın nüfusu 1 milyonu, 11 ilin nüfusu 14 milyonu buluyor.

Van’da beş yıl süren mücbir sebep hâli Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya illeri ve Gaziantep İslâhiye ve Nurdağı ilçeleri için inatla kısa sürelerle uzatılmaktadır. Mücbir sebep hâli en az iki yıl olmak üzere şehirler tam anlamıyla ayağa kalkana kadar devam etmelidir.

Mücbir sebep hâli süresince biriken vergi ve SGK prim borçları için teminatsız yapılandırma imkânı sağlanmalıdır.

Esasen ödeme yükümlülüklerinin ötelenmesi de tek başına yeterli olmayacaktır. Deprem bölgesinde faaliyette bulunan tüm iş yerleri için Şubat 2023 tarihinden mücbir sebep hâlinin sona erdiği tarihe kadar sigorta prim teşviki ve ihracat yapan firmalara KDV iadesi kolaylığı sağlanmalıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, arkadaşlar önergeyle alakalı olarak gerekçeyi okuttular.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben de iki cümle söyleyeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman siz önergenin haricinde konuşmak istiyorsunuz, normalde burada veremem yani.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, bu mücbir sebep 2 kez uzatıldı. Önergede söylendiği gibi, daha önce Van depreminde beş yıl uzatılmıştı. Bu niye uzatılmıyor, anlamak mümkün değil. Hakikaten, özellikle Malatya depreminde -belki ölü sayısı olarak az ama- şehir merkezi, iş yeri en çok yıkılan illerin başına geliyor. Bu 4 ilimiz ve 2 ilçemizin de bu kapsama alınmasını rica ediyoruz. Bu sadece benim siyaseten bir dileğim değil, Malatya’daki bütün esnafın, ticaret yapan herkesin ortak isteği. Bu konuda sizden rica ediyoruz; hakikaten, Malatya adına ve diğer deprem bölgesi iller adına çok rica ediyorum sizden. Bu önemli bir şey, insanların ortak talebi. Bunun gündemde kalmasını ve bu mücbir sebebin en az iki yıl uzatılmasını sizlerden rica ediyorum. Bu, dediğim gibi, sadece bir siyasetçi, bir milletvekili olarak benim değil, Malatya’da ve deprem bölgesinde yaşayan herkesin ortak isteği.

Sizin takdirlerinize sunuyorum, kabulünü rica ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

31’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. 31’inci madde kabul edilmiştir.

32’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 32’nci madde kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematğine uygun şekilde metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca muhalefet şerhlerinin 15 Temmuz 2024 Pazartesi günü saat 12.00’ye kadar verilmesini; kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Sayın Resul Kurt, Sayın Hüseyin Altınsoy, Sayın Orhan Yegin, Sayın Ahmet Kılıç, Sayın Nilgün Ök, Sayın Ejder Açıkkapı, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın Mustafa Baki Ersoy, Sayın Necmettin Erkan, Sayın Sami Çakır, Sayın Orhan Erdem, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Seydi Gülsoy, Sayın Ertuğrul Kocacık, Sayın Ersan Aksu ve Sayın İsmail Güneş’in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.25